

Levenskwaliteit voor iedereen

Programmabegroting 2027 - deel I

Gemeente Echt-Susteren



In Echt-Susteren vieren we het goede leven. We zijn met trots een Cittaslow gemeente.
Meer informatie op www.echt-susteren.nl/cittaslow.

Inhoud

Deel I Beleidsbegroting

1. Inleiding 5

2. Programma's 13
2.0 Inleiding programma's en specifieke projecten 2027 14
2.1 Bevolking en bestuur 18
2.2 Openbare orde en veiligheid 25
2.3 Beheer openbare ruimte 31
2.4 Onderwijs 45
2.5 Cultuur en sport 51
2.6 Sociaal domein 62
2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting 77
2.8 Omgevingsrecht 84
2.9 Economische zaken en grondexploitaties 89
2.10 Algemene dekkingsmiddelen 100
2.11 Overhead 106

3. Paragrafen 107
3.0 Inleiding paragrafen 108
3.1 Lokale heffingen 109
3.2 Weerstandvermogen en risicobeheersing 118
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 132
3.4 Financiering 136
3.5 Bedrijfsvoering 141
3.6 Verbonden partijen 149
3.7 Grondbeleid 172
3.8 Openbaarheidsparagraaf 182
3.9 Paragraaf rechtmatigheid 183

1. Inleiding

Beleidsbegroting 2027

1. Inleiding

In de vergadering van 1 juli 2026 heeft de raad de Kadernota 2027 vastgesteld. Deze bevat de kaders voor de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030.

Aanbieding begroting

Het college van burgemeester en wethouders biedt deze programmabegroting 2027 ter vaststelling aan, aan de gemeenteraad. Daarnaast wordt een raadseigen voorstel aangeboden om de deelbegroting 2027 van de raad vast te stellen.

Financiële situatie

Voor de begroting 2027 - 2030 kunnen onderstaande saldi worden gepresenteerd:

	2027	2028	2029	2030
Overschot saldi 1e bestuursrapportage 2026/kadernota 2027 (zie kadernota 2027 pagina 24)	2.154.468	1.013.890	813.714	501.993
Nadat de 1e bestuursrapportage 2026 en de kadernota 2027 verwerkt zijn in de begroting worden de kapitaallasten en overheadkosten opnieuw doorberekend. Ook is er rekening gehouden met rentelasten voor een nieuwe geldlening.	-254.492	-1.031.340	-939.248	-1.071.068
Totaal bijgesteld beschikbaar saldo	**1.899.976**			
Totaal bijgesteld tekort-saldo		**-17.450**	**-125.534**	**-569.075**

Toezicht provincie Limburg

Bij brief d.d. 18 december 2025 heeft de provincie laten weten dat voor het begrotingsjaar 2026 het repressief toezicht voor de gemeente Echt-Susteren van toepassing is, omdat voldaan wordt aan de wettelijke bepalingen.

Uitgangspunten programmabegroting

1. Begroting is in evenwicht. Volgens artikel 189 van de Gemeentewet stelt de raad een sluitende begroting vast. Wanneer de begroting niet sluitend is, moet de meerjarenraming aannemelijk maken dat de begroting op korte termijn sluitend wordt. In ons financieel beleid is dit uitgangspunt ook opgenomen: structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
2. De raming van baten en lasten is reëel.
3. De meerjarenraming is gebaseerd op een aantal inwoners van 32.400.
4. De omvang van reserves en voorzieningen wordt tweejaarlijks getoetst bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen. De volgende actualisatie volgt in 2027 bij de vaststelling van de begroting 2028.
5. De uitgangspunten bij het vaststellen van de meerjarige opbrengsten voor leges en heffingen zijn toegelicht in de paragraaf lokale heffingen 3.1.

De uitkomsten van de meicirculaire 2026 en eventuele andere onderwerpen die naar voren zijn gekomen na het opstellen en vaststellen van de kadernota 2027 worden verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2027. Deze wordt tegelijk met de begroting 2027 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Structureel en reëel evenwicht

Zoals gebruikelijk wordt in de 1e begrotingswijziging de verwerking van de meicirculaire opgenomen. Uw raad is over de meicirculaire 2026 geïnformeerd via de raadsinformatiebrief van 23 juni 2026.

De meicirculaire 2026 geeft samengevat de volgende saldi:

	2027	2028	2029	2030
Stand Algemene uitkering begroting t/m voor-jaarsnota Rijk	76.566.000	73.636.000	73.690.000	74.334.000
Meicirculaire 2026	79.244.000	74.751.000	72.611.000	73.281.000
Saldo	**2.678.000**	**1.115.000**	**-1.079.000**	**-1.053.000**

De voorgestelde bestemming van de saldi meicirculaire 2026 is als volgt:

		2027	2028	2029	2030
	Bestemmingen:				
1	Participatie	-194.000	-162.000	-28.000	2.000
2a	Cdoke (te bestemmen)	-829.000			
2b	Cdoke (reeds bestemd)	-308.000			
3	Stelpost wmo			1.864.000	1.881.000
	Totaal bestemmingen	*-1.331.000*	*-162.000*	*1.836.000*	*1.883.000*
	Nog beschikbaar saldo mei-circulaire 2026	**3.246.976**	**935.550**	**631.466**	**260.925**

Aan het begin van deze inleiding zijn de saldi vermeld van vaststelling van de 1e bestuursrappor-tage 2026 en kadernota 2027. De doorverdeling van de kapitaallasten en overheadkosten leidt tot een bijstelling van deze saldi. Vervolgens is de meicirculaire 2026 vertaald en worden voor-stellen gedaan over de bestemming van de saldi. Ná verwerking van bovenstaande ontstaat het volgende beeld:

	2027	2028	2029	2030
Nog beschikbaar saldo na mei-circulaire 2026	**3.246.976**	**935.550**	**631.466**	**260.925**
Stelpost CAO	150.000	600.000	500.000	200.000
Reserve gemeenschapshuizen	1.500.000			
Reserve gemeentewerf	1.000.000			
Stelpost toekomstige verplich-tingen AU	250.000	100.000	50.000	50.000
SPUK AZWA/HLO baten	-488	-587	-679	
SPUK AZWA/HLO lasten	488	587	679	
Voorlopig rekeningsaldo 2027-2030	**346.976**	**235.550**	**81.466**	**10.925**

In het raadsvoorstel bij de begroting 2027 zijn een aantal voorstellen opgenomen om te verwerken via de 1e begrotingswijziging 2027. Dekking van de voorstellen wordt gevonden door te beschikken over voornoemde voorlopige rekeningsaldi.

Inzicht in de structurele begrotingspositie

Sinds 1 juli 2013 legt de Gemeentewet de raad op om een begroting vast te stellen die een structureel en reëel evenwicht heeft. Dit betekent evenwicht waarbij incidentele effecten niet mee worden gerekend. In onderstaand overzicht is het structureel begrotingsevenwicht gepresenteerd:

	2027	2028	2029	2030
X € 1.000				
Lasten exclusief reservemutaties	121.284	116.670	114.616	114.283
Baten exclusief reservemutaties	122.769	115.431	113.647	113.364
Saldo baten en lasten	1.485	-1.239	-969	-918
Toevoeging aan reserves (last)	14.305	933	674	468
Onttrekking aan reserves (baat)	13.168	2.408	1.725	1.398
Saldo mutaties reserves	-1.138	1.474	1.051	929
Geraamd resultaat	**347**	**236**	**81**	**11**
Incidentele lasten inclusief reservemutaties +	22.640	4.631	4.248	3.273
Incidentele baten inclusief reservemutaties -/-	19.887	5.407	4.481	3.248
Saldo incidentele baten en lasten	2.753	-776	-233	25
Structureel resultaat 1e begrotingswijziging	3.100	-540	-151	35

Deelbegroting raad

Het presidium heeft in zijn vergadering van 24 september 2026 de deelbegroting raad geaccordeerd.

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat, naast de inleiding op de programma's en het overzicht van de specifieke projecten, uit 10 programma's. Er is een extra onderdeel toegevoegd waarin de overhead is opgenomen.
In de programmabegroting is aangegeven wat de gemeente wil bereiken (de maatschappelijke effecten), wat ervoor gedaan gaat worden (de prestaties) en vervolgens wat deze prestaties de gemeente gaan kosten. Ook zijn de door het BBV verplichte indicatoren opgenomen.

In het algemeen deel van de programma's zijn volgens het BBV vermeld welke paragrafen, welke verbonden partijen en welke reserves en voorzieningen daar betrekking op hebben.
In het hoofdstuk paragrafen wordt ingegaan op de verplichte paragrafen volgens het BBV en de toegevoegde paragraaf rechtmatigheid en de openbaarheidsparagraaf.

Deel II De financiële begroting

In deel II 'de financiële begroting' wordt een recapitulatie van de begroting weergegeven. De informatie over investeringen, reserves en voorzieningen en langlopende geldleningen is hierin opgenomen.

1.2 Begroting in één oogopslag

De inkomsten in 2027 zijn € 132,8 miljoen. Veruit het grootste deel ontvangen we van het Rijk. Hieronder staan de belangrijkste inkomsten vermeld. De post overige inkomsten bevat onder andere de onttrekkingen vanuit de reserves, huren en pachten.

Inkomsten (x € 1 miljoen)	Begroting 2027
Inkomsten vanuit het Rijk	
Algemene uitkering (incl. deelfondsen)	€ 75,3
Bijstandsuitkeringen	€ 7,3
Lokale heffingen	
Onroerende zaakbelastingen	€ 11,5
Afvalstoffenheffing	€ 4,1
Rioolrechten	€ 5,1
Leges	€ 3,2
Overige heffingen	€ 0,8
Overige inkomsten	
Dividend/rente	€ 0,3
Economische zaken en grondexploitaties	€ 7,1
Overige inkomsten (incl. reserves)	€ 18,1
Totaal	**€ 132,8**

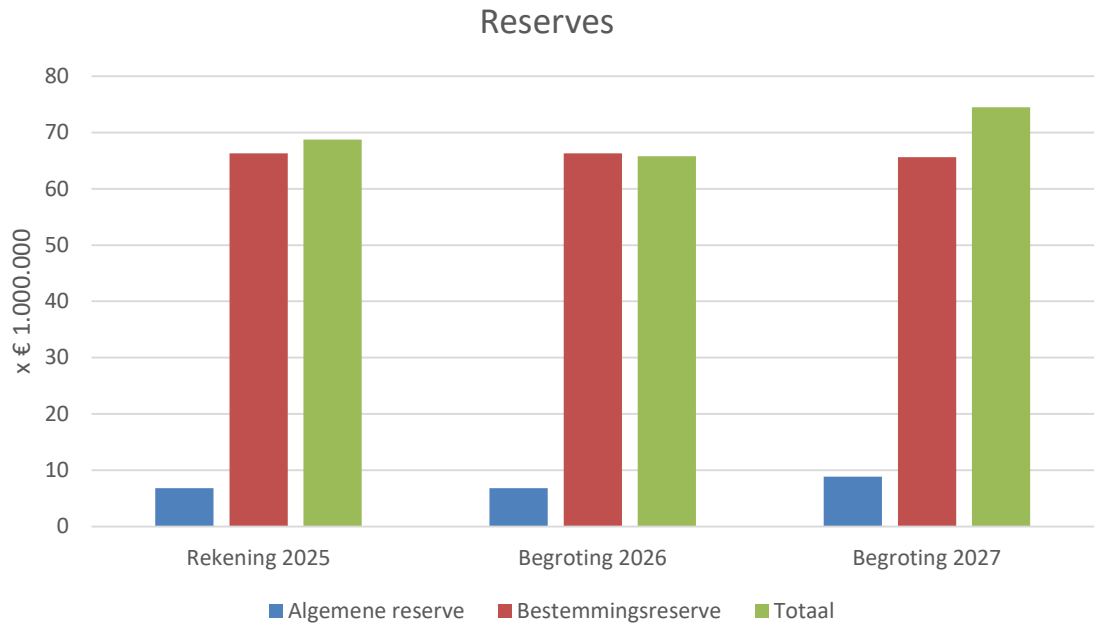
De uitgaven per programma zien er als volgt uit. Hierbij is ook inzichtelijke gemaakt hoeveel de gemeente per inwoner per programma uitgeeft.

Uitgaven (x € 1 miljoen)	Begroting 2027	Per inwoner
Bevolking en Bestuur	€ 9,4	€ 289
Openbare orde en veiligheid	€ 3,8	€ 117
Beheer openbare ruimte	€ 18,9	€ 585
Onderwijs	€ 2,5	€ 78
Cultuur & Sport	€ 5,6	€ 172
Sociaal Domein	€ 52,6	€ 1.622
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 1,6	€ 50
Omgevingsrecht	€ 5,0	€ 152
Economische Zaken en grondexploitaties	€ 9,5	€ 293
Algemene dekkingsmiddelen	€ 12,8	€ 396
Overhead	€ 9,2	€ 285
Totaal	**€ 130,9**	

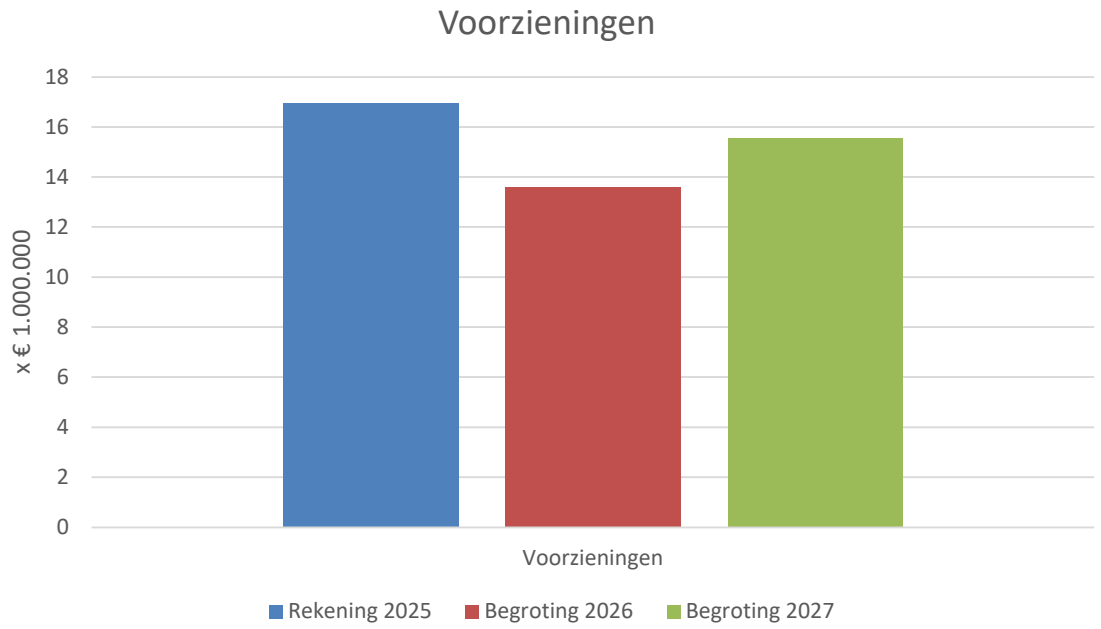
Het totaaloverzicht van baten en lasten van alle programma's staat in onderstaande tabel. Dit is een samenvatting van de begroting 2027. Het geraamde saldo van de begroting 2027 is € 1.899.975 is positief. In het raadsvoorstel behorende bij deze begroting geeft de raad een bestemming aan dit saldo.

Totaal	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	125.306.508	142.314.884	119.064.842	115.221.143	115.223.449	115.915.677
Baten	131.192.700	136.797.983	119.602.657	113.729.243	114.046.959	114.417.329
Geraamde totale saldo van baten en lasten	**5.886.192**	**-5.516.901**	**537.815**	**-1.491.900**	**-1.176.490**	**-1.498.348**
Storting reserves	21.277.952	7.326.600	11.805.416	933.106	674.328	468.234
Onttrekking reserves	17.423.467	12.880.657	13.167.576	2.407.556	1.725.283	1.397.507
Mutatie van de reserves	**-3.854.485**	**5.554.057**	**1.362.160**	**1.474.450**	**1.050.955**	**929.273**
Geraamde resultaat	**2.031.707**	**37.156**	**1.899.975**	**-17.450**	**-125.535**	**-569.075**

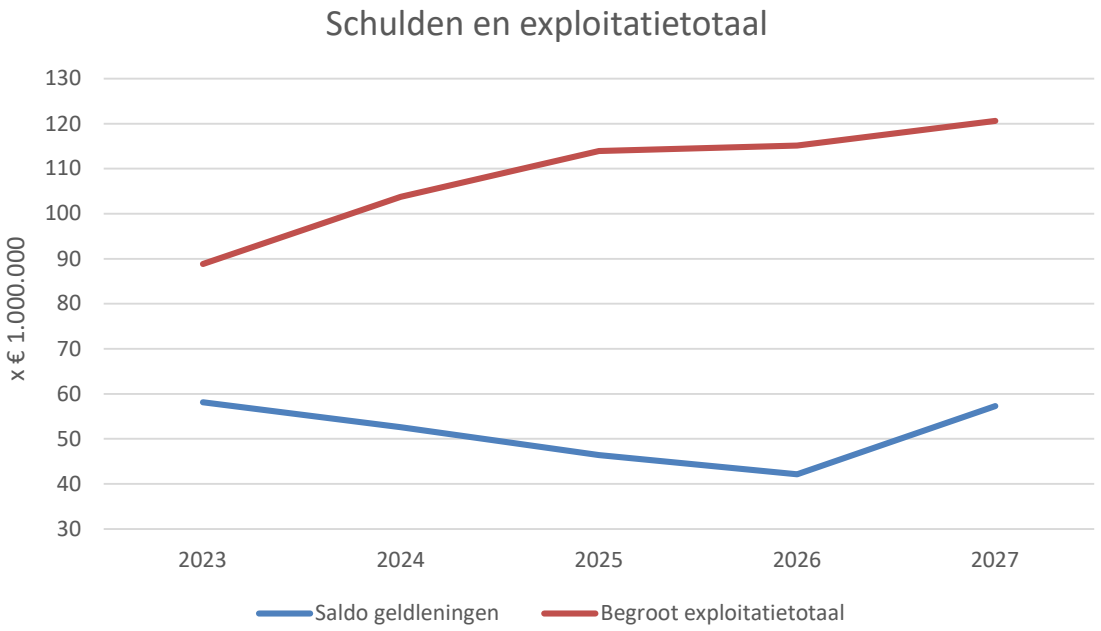
Hieronder een overzicht van de reserves.



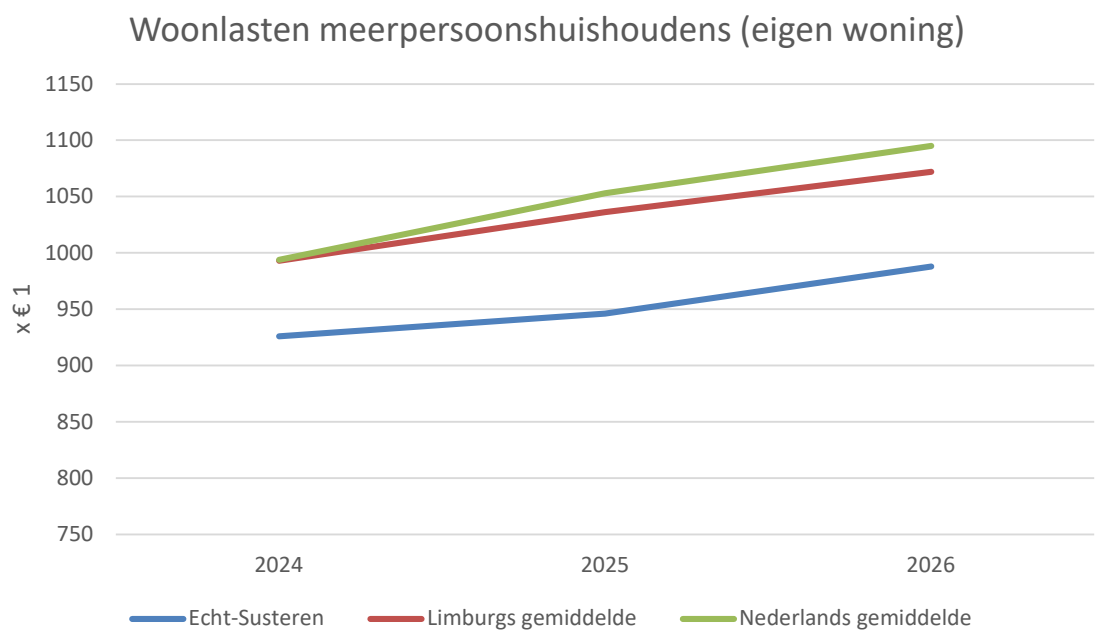
In het volgende overzicht staat het verloop van de voorzieningen. Er zijn in de gemeente voorzieningen opgenomen voor onder andere afvalverwijdering en -verwerking, riolering en diverse soorten onderhoud.



Door diverse investeringen en herfinanciering stijgt het saldo van de geldleningen ten opzichte van het begroot exploitatietotaal.



Hoe doen we het dan als gemeente ten opzichte van andere gemeenten? Onderstaande grafiek geeft aan wat de woonlasten zijn van de gemeente ten opzichte het Limburgse en Nederlandse gemiddelde. Het gaat om de cijfers van een meerpersoonshuishouden met eigen woning (bron: Coelo Atlas). Hieruit blijkt dat de gemeente onder het Limburgse gemiddelde zit met de lokale lastendruk op basis van de meest recente gegevens van 2026. De vergelijkende cijfers 2027 zijn nog niet beschikbaar.



Voor de begroting 2027 is uitgegaan van 32.400 inwoners. De verdeling per kern is als volgt:

Kern	Aantal inwoners
Susteren	7.132
Dieteren	788
Roosteren	1.515
Echt	7.859
Maria Hoop	1.348
Peij	7.369
Nieuwstadt	3.279
Sint Joost	1.393
Koningsbosch	1.717
	32.400

2. Programma's

Beleidsbegroting 2027

2.0 Inleiding programma's en specifieke projecten en activiteiten 2027

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor, dat de begroting in programma's ingedeeld wordt. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten. De raad is helemaal vrij in de indeling van de programma's. Volgens de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 2, stelt de raad de programma-indeling vast.

Indeling per programma

De huidige indeling van de programmabegroting kent 10 programma's. Voor ieder programma geldt de volgende indeling:

- Doelstelling
- Reikwijdte
- Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders
- Paragrafen
- Verbonden partijen
- Reserves en voorzieningen

Op deze manier worden de verbanden tussen het programma en de betreffende onderdelen inzichtelijk gemaakt.

Na de indeling van het programma volgen de producten die deel uitmaken van de programma's.

Daarnaast zijn de specifieke projecten 2027 per programma te vinden op volgende bladzijden van dit hoofdstuk.

De W-vragen

Daarna volgen de 'W-vragen'. Wat willen we bereiken?, Wat gaan we daarvoor doen? en Wat mag het kosten? Deze drie vragen zijn voorgeschreven in het BBV.

Wat willen we bereiken?

We beschrijven hier de maatschappelijke effecten die we willen realiseren. Deze vormen de basis voor de activiteiten en inzet van middelen die in de volgende onderdelen worden uitgewerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het is de bedoeling dat concrete activiteiten gekoppeld zijn aan de doelstellingen, die bereikt moeten worden. Bij deze vraag is ook plaats voor structurele, veelal wettelijke taken.

Wat mag het kosten?

Hier wordt opgenomen welk budget voor het uitvoeren van het betreffende programma beschikbaar is. De begroting wordt meerjarig weergegeven. Ook zijn de vergelijkende cijfers opgenomen met de lopende begroting 2026 en de jaarrekening 2025.

Wanneer is realisatie gepland?

Hoewel dit niet is voorgeschreven, heeft de gemeente ervoor gekozen om de vraag 'Wanneer?' toe te voegen. Door deze vraag te beantwoorden is de concreetheid toegenomen.

VITA

Ieder programma wordt beoordeeld op de mate waarin het bijdraagt aan onze vier kernwaarden: Verbinding, Identiteit, Toekomstbestendigheid en Ambitie. De bijdrage wordt gewaardeerd op een schaal van 0 tot 5 en vervolgens samen weergegeven in één spinnenwebdiagram. Een score van 0 betekent niet dat het programma minder waardevol is, maar dat er geen directe bijdrage wordt geleverd aan de betreffende kernwaarde. Een score van 5 geeft aan dat het programma deze kernwaarde volledig omarmt en er in alle opzichten maximaal aan bijdraagt. Al bij een score van 1 is er sprake van positieve meerwaarde: het programma levert dan aantoonbaar een bijdrage, ook al is deze beperkt. Er is hierbij geen sprake van goed of fout; de scores maken enkel inzichtelijk hoe onze programma's zich verhouden tot de kernwaarden en hoe zij gezamenlijk richting geven aan de koers van de gemeente.

Specifieke projecten en activiteiten 2027

In deze paragraaf in de begroting wordt op overzichtelijke wijze aangegeven wat de specifieke projecten en activiteiten voor het jaar 2027 zijn. Op deze manier heeft de raad een extra instrument in handen aan de hand waarvan ze haar kaderstellende en controlerende taak nog beter kan uitvoeren.

De aangestipte onderwerpen worden verder uitgewerkt in de producten van de 10 programma's van deze programmabegroting.

Specifiek voor 2027
Bevolking en bestuur
• Geen specifieke projecten.
Openbare orde en veiligheid
• BOA's gaan MER-breed werken in thematische projectweken.
Beheer openbare ruimte
• Gebiedsontwikkeling Pepinusbeek.
• Vergroening en klimaatadaptieve inrichting Graaf-Prins Bernhardstraat.
• In de wijk Echt-Noord wordt ingezet op een gerichte renovatie van het openbaar groen. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar een integrale aanpak, waarbij waar mogelijk koppelingen worden gelegd met andere opgaven in de openbare ruimte, zoals waterbeheer, verkeer en wegenonderhoud. In 2027 wordt binnen deze wijk een eerste aanzet gedaan voor deze integrale gebiedsgerichte aanpak. De precieze omvang en fasering van de werkzaamheden zijn op dit moment nog niet bekend en zijn afhankelijk van de beschikbare financiële kaders en prioritering.
• Onderzoek naar het vormen van een onderdeel nutsbedrijven binnen het team Openbare ruimte.
• De gemeente voert reconstructieve werkzaamheden uit in Pey, Sint Joost, Nieuwstadt, Roosteren en Susteren uit.
• Onderzoek naar het vormen van een integrale toezichthoudende laag binnen BOR.
Onderwijs
• Geen specifieke projecten.
Duurzaamheid
• Aanpak energiearmoede met ontzorging, realisatie kleine maatregelen en specifieke regelingen.
• Ontzorgingsaanpak: waarbij de gidsen duurzaamheid woningeigenaar en MKB'ers ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning of bedrijf.
• Meerjarige Collectieve Ontzorging (MCO)-aanpak isolatie gebouwde omgeving (ter uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP)): dit wordt samen met 10 Midden- en Noord-Limburgse gemeente opgepakt.
• Vergroening & klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte.
• Uitwerken Groen Gas-project.
• Verkennen mogelijkheden voor een circulair ambacht centrum.
Sociaal domein
• Doorontwikkeling en intensivering van (de uitvoering van) de schuldhulpverlening.
• Versterkte inzet op lage basisvaardigheden en taalondersteuning.
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Specifiek voor 2027

- Programma Centrum Echt
  - Afronding herinrichting Kerkplein.
  - Echt is écht: positioneren Echt Centrum als regionaal voorzienend winkelcentrum.
  - Transformatie lege panden Bovenste straat en Gelrestraat.
- Hotel Poort van Echt en gebiedsontwikkeling Loperweg.
- Project Susteren
  - Realisatie diverse infrastructurele projecten.
  - Start realisatie Louerveld.
  - Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul.
  - Nieuwbouw gemeenschapshuis.
  - Verkenning opwaardering Julianatunnel.
- Project Dieteren
  - Nadere verkenning woningbouw.
  - Uitbreiding bergruimte Gemeenschapshuis De Koppel.
- Project Nieuwstadt
  - Realisatie (groen)projecten projectenkaart Swentibold.
  - (Ver)nieuwbouw gemeenschapshuis.
  - Voormalig gemeentehuis Nieuwstadt.
  - Realisatie woningbouw Elsenehof.
  - Groene dorpsmantel Nieuwstadt: ontwikkeling groen en woningbouw Millenerweg.
  - Diverse infrastructurele projecten.
- Project Pey
  - Start realisatie grootschalige vernieuwing infrastructuur Pey-Dorp.
  - Diverse woningbouw.
- Project Roosteren
  - Start realisatie Pater Sangersbrug (opdrachtgever: Vlaamse Waterweg).
  - Realisatie infrastructurele projecten Maasheuvel en Markt.
  - Realisatie woningbouw Tramhalte.
- Realisatie woningbouw
  - Bocage Echt.
  - Diverse locaties transformatie detailhandel centrum Echt.
  - Louerveld Susteren.
  - Heerweg Jongerenhuisvesting Pey.
  - Swentiboldstraat Susteren.
- Planvorming woningbouw in alle kernen
  - Populierlaan Echt: voormalig sportveld Connect College.
  - Voormalig gemeentehuis Susteren.
  - Heidestraat Susteren.
  - Kerklocatie Sint Joost.
  - Haverterstraat Koningsbosch.
  - Diverse ‘straatje erbij’-locaties.
- Echt
  - Nieuwbouw Gemeenschapshuis Pius X.
- Koningsbosch
  - Aanpassing Gemeenschapshuis Oos Heem.

Omgevingsrecht

- In 2027 wordt gestart met een pilot omgevingsplan.
- Doorontwikkelen van de robuuste Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML).

Economische zaken en grondexploitaties

- De Berk III: afronden infrastructuur bedrijventerrein en verkoop kavels.

Specifiek voor 2027
• De Loop-West: realisatie uitbreiding en aanpassing infrastructuur.
• Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul.
• Bedrijventerrein 't Vonderen: planvorming door OML.
Algemene dekkingsmiddelen
• Geen specifieke projecten.
Overhead
• Verder realisatie van de nieuwe gemeentewerf.
• Terugverhuizen gemeentehuis van tijdelijke locatie naar het verbouwde gemeentehuis.

2.1 Bevolking en bestuur



2.1 Bevolking en bestuur

Doelstelling van dit programma:

- Een optimale dienstverlening aan de inwoner waarbij uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taken die de gemeente uitvoert;
- Het betrekken van de inwoner bij het gemeentelijk beleid en beleidsvoornemens;
- Het aanbieden van betrouwbare vraag-, gebieds- en zaakgerichte transparante dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten voor de klant;
- Een eigentijdse, open en transparante vorm van besturen om de majeure taken en uitdagingen die in het verschiet liggen, uit te voeren;
- Als bestuur een betrouwbare samenwerkingspartner vormen, die afspraken nakomt en helder communiceert, zowel richting inwoners als gemeenteraad;
- Hoogste aandacht voor integriteit, zowel in de contacten met inwoners, verenigingen en bedrijven, als richting de eigen organisatie;
- Samen met onze maatschappelijke partners werken aan de gemeente die Echt-Susteren wil zijn, namelijk het 'Smalste stukje Nederland', waar het goed wonen, werken en recreëren is.

Reikwijdte

Het programma bevolking en bestuur omvat de volgende producten:

1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad)
2. Bestuur (college)
3. Dienstverlening
4. Burgerlijke stand
5. Basisregistratie personen (incl. reisdocumenten niet-ingezetenen)
6. Verkiezingen
7. Positionering gemeente Echt-Susteren via het Smalste Stukje Nederland

Verbonden partijen

- Servicecentrum MER
- Inkoopcentrum Zuid

Reserves en voorzieningen

- Reserve verkiezingen
- Reserve pensioenverplichting bestuurders
- Voorziening pensioenverplichting bestuurders

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Beheerregeling Basisregistratie Personen (BRP)
- Beheerregeling waardedocumenten
- Informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten
- Inspraakverordening 2004
- Privacyreglement BRP
- Privacyreglement curatele administratie
- Privacyreglement gezag-administratie
- Privacyreglement registratie rijbewijzen
- Privacyreglement uitsluiting kiesrecht
- Privacyreglement verklaringen over gedrag
- Rechtspositieregeling voor babs (Buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand) van de gemeente Echt-Susteren
- Verordening raadscommissies Echt-Susteren 2020
- Verordening op de rekenkamercommissie 2023
- Verordening op het onderzoeksrecht van de raad
- Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden
- Reglement burgerlijke stand
- Reglement van orde raad Echt-Susteren 2025
- Tarieventabel leges 2027
- Uitvoeringshandboek bij het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten
- Verordening accountantscommissie gemeente Echt-Susteren 2014
- Verordening BRP
- Verordening commissie bezwaarschriften 2014
- Verordening elektronische kennisgeving
- Verordening fractieondersteuning 2013
- Verordening functioneringsgesprekken burgemeester
- Verordening tot toekenning gemeentelijke onderscheidingen
- Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren
- Verordening werkgeverscommissie griffie 2013

2.1 Bevolking en bestuur

1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad)						Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
	Realisatie 2025	Begroting 2026	2027	2028	2029	2030
De uitgaven voor het functioneren van de gemeenteraad worden in een afzonderlijke begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.	856.639	991.705	905.705	891.705	887.705	893.705
Totaal	**856.639**	**991.705**	**905.705**	**891.705**	**887.705**	**893.705**

2. Bestuur (college)	Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	
• Doel- en resultaatgericht beleid voeren op basis van transparantie en de nieuwe strategische kaders (missie, visie en kernwaarden). • In- en externe bewustwording van de Cittaslow-filosofie. • Sterke internationale samenwerkingen (met bijzondere aandacht voor de samenwerking in het kader van 'Neustadt in Europa').	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Actief informeren van de gemeenteraad via informatiebrieven, conferenties, bijeenkomsten en de beantwoording van schriftelijke vragen (o.b.v. art. 33 Reglement van Orde). • Toepassen van participatietechnieken bij overheidsprocessen en gemeentelijke besluitvorming. • Uniforme kaders en beleid afstemmen met alle Cittaslow-gemeenten in Nederland (en de grensoverschrijdende trilaterale samenwerking) om krachten te bundelen en het Cittaslow-netwerk te versterken; • Intern organiseren van projectbezoeken met aandacht voor Cittaslow; • Intensieve samenwerkingen opzoeken met organisaties, instellingen en personen die passen binnen de Cittaslow-filosofie; • Onderhouden stedenband met Neustadt an der Weinstraße en de andere partners in het Neustadt-verband; • Het voorbereiden en organiseren van het grootschalige en unieke Neustadt-Treffen 2027 in ons eigen 'Nieuwstadt in den Niederlanden'.	Continu

3. Dienstverlening	Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	
Een toekomstbestendige dienstverlenende organisatie die: • De klantvraag centraal stelt, haar inwoners kent, weet wat zij willen en waar hun behoeften liggen en hier haar dienstverlening op afstemt. • Gastvrij is. • Medewerkers in dienst heeft die dienstverlenings-DNA hebben.	

2.1 Bevolking en bestuur

- Kwaliteitsnormen opstelt, periodiek checkt en bijstuurt.
- Klantkanalen door ontwikkelt o.a. via AI.
- Actueel is op het gebied van wet- en regelgeving (waaronder ook toegankelijkheid).
- Haar processen en systemen op orde heeft (op basis van de LEAN-methodiek).
- Zoveel mogelijk inwoners, bedrijven en bezoekers bereikt.
- De (digitale) dienstverlening van alle MER-organisaties optimaliseert.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Vervolgstappen uitwerken om de servicenormen en antwoordkwaliteit van producten en diensten verder te verbeteren. • Medewerkers faciliteren bij de doorontwikkeling van hun dienstverlenings-DNA. • Per team/cluster actief aan de slag gaan om de landelijke kwaliteitsnormen te behalen en samen bepalen wat daarvoor nog nodig is. • Interne en externe telefonische dienstverlening doorontwikkelen op basis van onderzoeken uit 2026. • De gemeente-app verder doorontwikkelen. • Het gebruik van alle gemeentelijke kanalen onderzoeken (omnichannel) om een efficiënte en klantgerichte aanpak te realiseren. • Verbeteren van de digitale toegankelijkheid binnen de MER-organisaties t.b.v. dienstverlening. • Wet Open overheid (Woo) verder implementeren. • Opleiden en trainen van medewerkers en managers in de LEAN-methodiek en processen in kaart brengen. • De organisatie opnieuw betrekken bij de visie op zaakgericht werken en de toepassing ervan borgen in het dagelijks werk. • In 2027 zitten we tijdelijk op een andere locatie. We zorgen er natuurlijk voor dat onze dienstverlening gewoon doorgaat.	Continu

4. Burgerlijke stand Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?
• Een optimale dienstverlening van de burgerlijke stand.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Juist en volledig opmaken van akten van de burgerlijke stand en vastleggen van gebeurtenissen rondom de burgerlijke stand, zoals geboorte, erkenning, naamkeuze, aangifte levenloos geboren kind, overlijden, huwelijk, partnerschap en echtscheiding. • Verder digitaliseren en optimaliseren van de werkprocessen gericht op de landelijke ontwikkelingen en de bijbehorende wetgeving. • Bijhouden ontwikkelingen en regelgeving op het gebied van burgerlijke stand. • Meer gemak, snelheid en kwaliteit in dienstverlening voor burgers en uitvaartondernemers. • Digitaliseren van het archief van de burgerlijke stand.	Continu

5. Basisregistratie personen Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?
• Optimaal beheer van de gegevens in de BRP (Basisregistratie personen).

2.1 Bevolking en bestuur

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Bijhouden en betrouwbaar houden van de gegevens in de BRP en de kwaliteit van de gegevens verbeteren.	Continu
• Aanpakken van adresfraude.	
• Uitvoeren van de verplichte zelfevaluatie volgens de Wet basisregistratie personen (BRP). Het college van B&W is verplicht deze zelfevaluatie door te sturen naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG).	Jaarlijks
• Uitvoeren van de verplichte jaarlijkse zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (ingezetenen en niet-ingezetenen).	Jaarlijks
• Zorgen voor een tijdige en juiste registratie van personen.	Continu
• Het bestrijden van identiteitsfraude.	
• Uitbreiden van de eDiensten Burgerzaken, zodat inwoners voor meer producten en diensten 24/7 bij ons terecht kunnen.	
• Reisdocumenten niet-ingezetenen vormen een aanvullende dienstverlening van de gemeente Echt-Susteren en vallen derhalve niet onder de wettelijke taken van Burgerzaken. Gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt is er bewust voor gekozen om prioriteit te geven aan het waarborgen van de continuïteit van de wettelijke taken en de reguliere dienstverlening aan inwoners, hetgeen op dit moment reeds een aanzienlijke uitdaging vormt. Daarnaast staat de kostendekkendheid van deze dienstverlening ter discussie en wordt deze intern nader onderzocht. Op landelijk niveau zijn de aangewezen grensgemeenten bovendien in overleg met het ministerie om te komen tot een meer kostendekkende tariefstelling. Zodra alle relevante aspecten voldoende in kaart zijn gebracht, zal het college een nadere afweging maken over het al dan niet voortzetten van deze dienstverlening.	

6. Verkiezingen Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?
• Goed georganiseerde verkiezingen met voldoende bemensing (ambtenaren en burgerleden) • Politieke participatie van inwoners. • Minstens één stembureau in elke kern in overeenstemming met de wettelijk gestelde toegankelijkheideisen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Op 17 maart 2027 worden de Waterschaps- en provinciale statenverkiezingen gehouden.	17 maart 2027
• Aanpak verkiezingen evalueren en verder optimaliseren.	
• Bij het tellen van de stemmen wordt de VOX-Telmethode toegepast.	18 maart 2027
• Alle stembureauleden opleiden.	Continu
• Opleiden van projectleiders verkiezingen.	

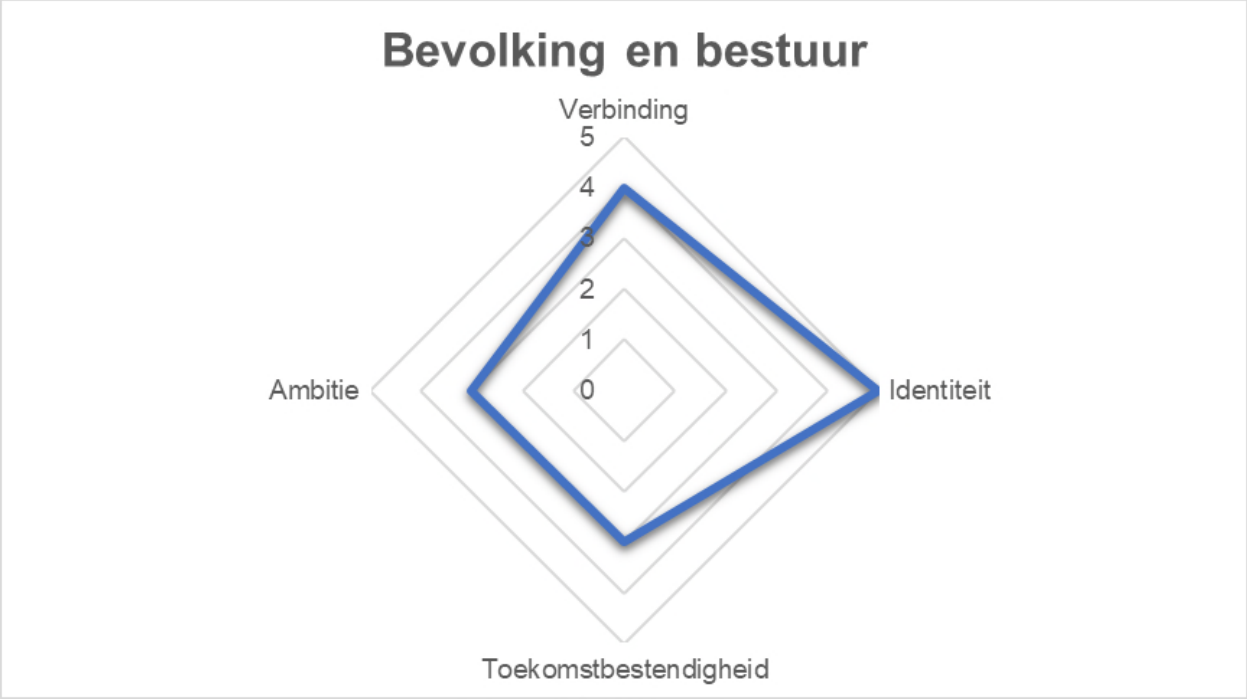
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
De wettelijke indicatoren behorende bij dit programma staan vermeld in de paragraaf bedrijfsvoering van deze begroting.					

2.1 Bevolking en bestuur

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	10.560	10.246	9.360	9.256	9.238	9.244
Baten	1.022	617	1.027	947	947	947
Saldo van baten en lasten	**-9.538**	**-9.629**	**-8.334**	**-8.310**	**-8.292**	**-8.298**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	19	0	0	0	0	0
Mutatie van de reserves	**19**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Geraamde resultaat	**-9.520**	**-9.629**	**-8.334**	**-8.310**	**-8.292**	**-8.298**

VITA



Verbinding
Binnen het programma Bestuur en Organisatie staat verbinding centraal. Dit uit zich in een hoge mate van dienstverlening en het continu zoeken naar samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Hier wordt sterk ingezet op toegankelijkheid en nabijheid, zichtbaar in alle onderdelen van dit programma.

Identiteit
Bestuur en organisatie zijn dragers van de gemeentelijke identiteit. Onze werkwijze, toon en keuzes weerspiegelen de trots op Echt-Susteren en haar profilering als Het Smalste Stukje Nederland. Dienstbaarheid en betrouwbaarheid vormen de basis van ons bestaansrecht als lokaal bestuur. Alles binnen dit programma ademt de lokale eigenheid en het gedachtegoed van Cittaslow.

Toekomstbestendigheid
Hoewel binnen dit programma stappen worden gezet richting digitalisering en toekomstgerichte dienstverlening, is verdere ontwikkeling nodig. Technologische en maatschappelijke veranderingen vragen om een wendbare organisatie. Veel aandacht gaat nu uit naar de middellange termijn (bestuursperiode), terwijl een bredere blik op de lange termijn gewenst is.

2.1 Bevolking en bestuur

Ambitie
Ambitie is zeker aanwezig binnen dit programma, maar komt niet altijd volledig tot uiting door operationele drukte en wisselende politieke prioriteiten. Verschillende initiatieven zijn gericht op versterking van de organisatie en verbetering van processen, al wordt de uitvoering soms belemmerd door dagelijkse urgenties. De balans tussen structurele vooruitgang en werkdruk blijft een belangrijk aandachtspunt.

2.2 Openbare orde en veiligheid



2.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling van dit programma:

Een veilige leefomgeving voor de inwoner.

Het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 met bijbehorend uitvoeringsplan zal eind 2026 ter vaststelling worden aangeboden. In de periode 2027-2030 wordt uitvoering gegeven aan de going concern taken en zullen nieuwe speerpunten worden bepaald.

Reikwijdte

Het programma Openbare orde en veiligheid omvat de volgende producten:

1. Bijzondere wetten
2. Integraal veiligheidsbeleid
3. Rampenbestrijding

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Antidiscriminatievoorziening Limburg
- Bureau Halt

Reserves en voorzieningen

Geen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)
- Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Beleidsplan Politie-eenheid Limburg
- Beleidsregel aanpak overlast
- BIBOB-beleid
- Coffeeshopbeleid
- Convenant geïntegreerde aanpak georganiseerde misdaad
- Damoclesbeleid (bestuurlijke aanpak overtreding Opiumwet)
- Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas
- Regionaal Crisisplan
- Dekkingsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Evenementenbeleid
- Horecaconvenant
- Integraal veiligheidsbeleid
- Jaarplan Veiligheidshuis
- Jaarplan buurtbemiddeling
- Opleidings- en oefenactiviteitenplan
- Procesbeschrijving Tijdelijk Huisverbod
- Prostitutiebeleid
- Repressief brandweerorganisatieplan
- Uitvoeringsplan Burgernet

1. Bijzondere wetten

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Een veilige omgeving zonder overlast en gevaar voor de omgeving. Geen illegale praktijken en het beperken van risico's.
- Bestuurlijke aanpak van overtredingen van de Opiumwet (naast de strafrechtelijke aanpak).

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzetten van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). Naar aanleiding van het in 2024 aangescherpte Bibob-beleid worden aanzienlijk meer vergunningaanvragen getoetst op basis van de wet Bibob. • Bij overtredingen van de Opiumwet wordt niet meer gewaarschuwd maar wordt bij zowel woningen als lokalen direct gesloten volgens ons Damoclesbeleid. Deze bestuursrechtelijke maatregelen worden bij alle overtredingen van de Opiumwet uitgevoerd.	Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

2. Integraal veiligheidsbeleid Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?
• Verbeteren aanpak casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. • Geen ondermijnende en georganiseerde criminaliteit • Een weerbare gemeentelijke organisatie, burgers en bedrijven tegen cybercriminaliteit. • Een veilige omgeving door het verminderen van overlast en tegengaan van criminaliteit. • Betrokken inwoners bij een leefbare en veilige woonomgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Persoonsgerichte aanpak via het Veiligheidshuis en het Vangnetoverleg. • Interventies door de inzet van de Wet verplichte GGZ en de Wet tijdelijk huisverbod. • Consequente afstemming, zowel bestuurlijk als ambtelijk, tussen zorg en veiligheid over beleid en casuïstiek. • Verstevigen van de aanpak door handhavingsacties door het Flexteam. • Bibob-screening van alle exploitatie-, alcoholwet-, omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties op basis van het nieuwe beleid. • Behandelen van casussen in het Lokaal Overleg over de bestuurlijke aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. • Vergroten bewustwording ambtenaren/bestuurders, ondernemers en bewoners over mogelijke bedreigingen of het signaleren van ondermijning. • Thematische aanpak van ondermijning met bijzondere aandacht voor risico's van jonge aanwas. • Weerbaar maken van de gemeentelijke organisatie, inwoners en bedrijven tegen cybercriminaliteit door Intensivering preventievoorlichting, en het vergroten van de meldings- en aangiftebereidheid. • Inzet op risicobewustzijn en 'veilig gedrag' medewerkers door trainingen en bewustzijnstrajecten. • De crisisorganisatie moet ook inzetbaar zijn bij het wegvallen van middelen (stroomuitval/uitval ICT). De crisisorganisatie is daarmee een belangrijk onderdeel van het te ontwikkelen continuïteitsmanagement en integraal continuïteitsplan. • Ontwikkeling preventie- en respons aanpak online aangejaagde ordeverstoring. • Preventieactiviteiten via bewonersavonden om woninginbraken tegen te gaan. • Inzet buurtpreventieteams. • Inzet burgernet. • Verbeteren toezicht openbare ruimte (structurele borging informatie-uitwisseling BOA's en politie). • Inzet flexibel cameratoezicht bij verplaatsende overlast en criminaliteit. • Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. • Buurtbemiddeling. • JOES (Jongerenoverleg Echt-Susteren) door dit zes-wekelijkse overleg wordt de aanpak van jongerenoverlast tegengegaan. Hinderlijke-, overlastgevende- en criminele jeugdgroepen worden aangepakt. • Voortzetting van het Keurmerk Veilig Ondernemen De Berk. • Toezicht op naleven van exploitatie-, Drank- en Horeca-, en evenementenvergunningen. • Infrastructurele verkeersmaatregelen, voorlichting en educatie en handhaving om de verkeersveiligheid te verhogen. • Aanpak polarisatie en radicalisering door preventie, samenwerking en integrale interventies bij concrete casussen. • Ondersteunen, stimuleren en (op maat) faciliteren van 10 bestaande buurtpreven-	Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
tie-teams. • Om de beschikbare en schaarse capaciteit van onze BOA's zo effectief mogelijk in te zetten, wordt gewerkt met themagerichte projectweken. Tijdens deze projectweken richten de BOA's zich op vooraf vastgestelde onderwerpen, waardoor de inzet gerichter, effectiever en zichtbaarder wordt voor inwoners en ondernemers. Deze werkwijze gaan de MER-gemeenten gezamenlijk uitvoeren.	

3. Rampenbestrijding Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?
• Preparatie op crises. • Een volledig opgeleide en beoefende rampbestrijdingsorganisatie.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Naast de blijvende verbetering van de crisisorganisatie specifieke aandacht voor preparatie op langdurige stroomuitval en digitale ontwrichting. Er zal een verdere uitrol plaatsvinden van het programma Veerkracht. Het programma ziet toe op een structurele, organisatie brede aanpak om beter voorbereid te zijn op dergelijke verstoringen. Door samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners wordt gewerkt aan een wendbare organisatie, een verbonden samenleving en een toekomst-bestendige leefomgeving. • Crisislocoburgemeesters/wethouders jaarlijks bijscholen en oefenen om de burgemeester te vervangen bij calamiteiten. • Uitvoeren van het opleiding- en oefenplan. Alle sleutelfiguren binnen het team Bevolkingszorg nemen jaarlijks deel aan oefeningen en volgen de noodzakelijke opleidingen.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026[1]	Begroting 2027[1]
Wettelijke indicatoren					
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren van 12-17 jaar	Bureau Halt	9	<7	<7
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,8	<0,5	<0,5
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,4	<4	<4
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1	<2	<2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,5	<4	<4
Eigen indicatoren					
Bibob-toetsen	Percentage naar aanleiding van beleidsuitgangspunten. O.a. afhankelijk van aangevraagde (risico)vergunningen.	Eigen bron	100% (36 toetsen)	100%	100%
Opiumwet	Percentage bestuurs-	Eigen	100% (15	100%	100%

2.2 Openbare orde en veiligheid

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026[1]	Begroting 2027[1]
	rechtelijke maatregelen uitgevoerd n.a.v. overtredingen O.a. afhankelijk van de door de politie geconstateerde overtredingen.	bron/politie	maatregelen)		
Vermogens-criminaliteit	Aantal veelvoorkomend	Politie	138	≤ 150	≤ 150
Sociale overlast	Totaal incidenten	Politie	397	≤ 400	≤ 400
Rapportcijfer veiligheid	Veiligheid van de buurt	Veiligheids-monitor 2025-2026	7,5	≥ 7,5	≥ 7,5
Crisisbeheersing bevolkingszorg	Aantal oefeningen	Eigen bron	1	1	1
Crisisbeheersing sleutelfiguren	Aantal oefeningen	Eigen bron	12	10	10
Bevolkingszorg	Aantal opleidingen	Eigen bron	12	10	10

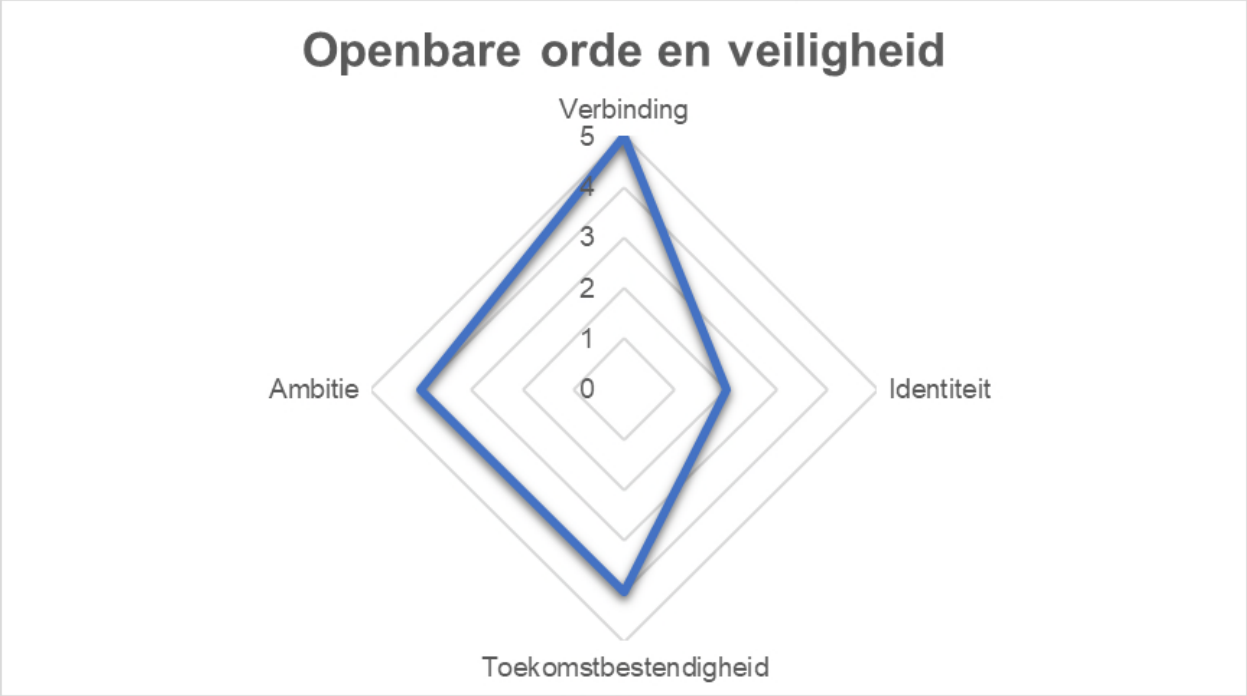
[1] De indicatoren uit de begroting ten opzichte van de realisatie geven niet altijd een positieve ontwikkeling weer. Dit komt omdat de indicatoren voor de periode 2023-2026 in 2022 zijn vastgesteld. Voor 2027 zijn de indicatoren van 2026 overgenomen. Er zijn nog geen nieuwe indicatoren omdat het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 nog moet worden vastgesteld.

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	3.414	3.502	3.776	3.797	3.720	3.720
Baten	66	86	86	86	86	86
Saldo van baten en lasten	-3.348	-3.416	-3.689	-3.710	-3.634	-3.633
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Mutatie van de reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-3.348	-3.416	-3.689	-3.710	-3.634	-3.633

2.2 Openbare orde en veiligheid

VITA



Verbinding
Om de veiligheid en leefbaarheid binnen de gemeente te blijven verbeteren wordt samengewerkt met alle teams binnen onze organisatie. Nog nadrukkelijker wordt de samenwerking gezocht met onze inwoners, ondernemers en externe partners. Afhankelijk van het veiligheidsthema wordt nauw samengewerkt met onder andere politie, OM, Veiligheidsregio, RIEC en Zorg- en Veiligheidshuis. Om de veiligheid en leefbaarheid binnen onze gemeente te blijven verbeteren is de verbinding met deze partijen noodzakelijk. De gemeente is de instantie om deze partijen bij elkaar te brengen.

Identiteit
De unieke ligging tussen twee landgrenzen, het logistiek knooppunt en het uitgestrekte buitengebied heeft ook zijn keerzijde. Voor de malafide ondernemers is de ligging ideaal. De gemeente Echt-Susteren kampt hierdoor o.a. met veel drugscriminaliteit. De meeste drugsdumpingen in de provincie Limburg vinden plaats in het buitengebied van de gemeente Echt-Susteren, ook het aantal sluitingen van panden, n.a.v. het aantreffen van drugs, is hoog in onze gemeente.

Toekomstbestendigheid
Binnen dit programma is het noodzakelijk om flexibel te kunnen anticiperen op de actuele en/of dreigende veiligheidssituatie of openbare orde problemen. Daarnaast wordt binnen een 4-jaarlijkse cyclus het Integraal Veiligheidsplan opgesteld. In het Integraal Veiligheidsplan wordt beschreven welke acties/projecten binnen een termijn van vier jaar worden uitgevoerd om de veiligheid en leefbaarheid binnen onze gemeente te verbeteren.

Ambitie
De lat ligt hoog. De veiligheidssituatie in Echt-Susteren vraagt om een serieuze aanpak. Op alle thema's binnen het veiligheidsdomein wordt bestuurlijk- en ambtelijk geïnvesteerd. Ook onze partners erkennen de urgentie en volgen de ambitie van de gemeente Echt-Susteren. Wij willen ondernemers, bezoekers en inwoners een veilige woon-, werk- en leefomgeving bieden waar geen ruimte is voor criminaliteit en overlast.



Programma 3
Beheer openbare ruimte

2.3 Beheer openbare ruimte

Doelstelling van dit programma:

- Aanleggen, beheren, onderhouden en reinigen van boven- en ondergronds areaal in de openbare ruimte.
- Beheer van gemeentelijke accommodaties.
- Optimaliseren van de inzameling en verwerking van afval- en grondstoffen.
- Verkeersveilige wegen bij gladheid door winterse omstandigheden.

Reikwijdte

Het programma beheer openbare ruimte omvat de volgende producten:

1. Wegen (inclusief kabels en leidingen)
2. Riolering en waterhuishouding
3. Verkeer
4. Openbaar groen (inclusief begraafplaatsen)
5. Natuur en landschap
6. Openbare verlichting
7. Civieltechnische kunstwerken
8. Gladheidsbestrijding
9. Rioolheffing
10. Afvalverwijdering en -verwerking
11. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
12. Duurzaamheid

Verbonden partijen

- Reinigingsdienst (RD) Maasland
- Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette
- Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Ons Waardevol Cultuur Landschap (Ons WCL)
- Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek (RWM)

Reserves en voorzieningen

- Reserve duurzaamheid
- Reserve parkeerplaatsen
- Reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf
- Reserve leefbaarheidsfondsen Echt-Susteren
- Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen
- Voorziening vervangen bruggen Vloedgraaf
- Voorziening wegen
- Voorziening riolering
- Voorziening afvalverwijdering en –verwerking

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)
- Beheerverordening gemeentelijke begraaf-plaatsen 2014
- Nadere regels begraafplaatsen 2020
- Aanpak hondenpoepoverlast 2021
- Verordening op de heffing en invordering rege-lende tarieven wegens dienstverlening aan derden
- Nota kostentoerekening 2024
- Openbare verlichting: Beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2027
- Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040
- Regeling kwijtschelding gemeentelijke belas-tingen
- Handboek Openbare Ruimte (HORES)

Groen:

- Bomennota Echt-Susteren 2024-2034
- Nota groenstructuren 2008
- Waardevolle bomenlijst
- Nota Regie op Groen 2016 (vervalt na vast-stelling GGL)
- Groenbeheerplan
- Programma Groene Gezonde Leefomgeving (nieuw eind 2026/begin 2027)
- IBOR (integraal beheer openbare ruimte) be-leidsnotitie openbare ruimte
- Regeling geveltuinen
- Adoptiebeleid rotondes

Riolering en Water:

- Water en Rioleringsplan (WRP)
- Verordening op de heffing en invordering riool-heffing
- Verordening op de afvoer van hemelwater en

2.3 Beheer openbare ruimte

Huishoudelijk afval • Afvalstoffenverordening Echt-Susteren 2019 • Het uitvoeringsbesluit op de afvalstoffenverordening 2025 • Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2027 • Regionaal Beleidskader 'van afval naar grondstof (VANG) 2026-2030' Verkeer: • Mobiliteitsplan • APV • Inrittenbeleid • Regeling Verlengd Privaat Aansluitpunt (VPA) Wegen: • Wegbeheerplan inclusief civieltechnische kunstwerken 2027-2031 • Meerjarig Investeringsplan 2027-2030 (onderdeel van deze begroting)	grondwater • Verordening aansluitvoorwaarden riolering 2003 Gladheidsbestrijding: • Gladheidsplan 2025-2029 Gemeentelijke Gebouwen: • Gebouwbeheernota 2024-2032 • Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) 2024-2032 Duurzaamheid: • Energievisie en uitvoeringsprogramma 2027-2030 • Warmteprogramma en Uitvoeringsprogramma 2026-2036 • Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren • Mobiliteitsplan Echt-Susteren 2040 • Regionale energiestrategie, (Energiebeeld)

1. Wegen	**Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. K.A.P. Leurs**
Wat willen we bereiken?	
• Goede kwaliteit van de openbare wegen. • Maximale oprekking levensduur van verharding tegen minimale kosten. • Waarborging veilig gebruik van de wegen.	

Wat gaan we ervoor doen?	**Wanneer gerealiseerd?**
• Uitvoeren van werkzaamheden zoals beschreven in de wegbeheernota 2027-2031.	Continu
• Het beheren van de openbare ruimte volgens het principe 'schoon, heel en veilig' en hanteert het kwaliteitsniveau 'basis' voor de wegen binnen en buiten de bebouwde kom, zoals in de wegbeheernota 2027-2031 is opgenomen.	
• Jaarlijks wordt een onderhoudsplanning opgesteld aan de hand van visuele inspecties dat leidend is voor de onderhoudswerkzaamheden in dat jaar.	Kwartaal 1
• De gemeente bekijkt het wegonderhoud op een integrale wijze en zoekt aansluiting bij of nodigt andere beheer disciplines uit om integraal onderhoud af te stemmen en uit te voeren.	Continu
• De recreatieve routes die door een knooppuntensysteem zijn ontsloten voor fietsers (inclusief mountainbikeroutes), wandelaars, ruiters en menners worden door de gemeente beheerd en onderhouden.	
• Toezicht houden op de uitvoerende werken van bijvoorbeeld de Nutsbedrijven en stuurt op kwaliteit.	

2. Riolering en waterhuishouding	**Portefeuillehouder** **Wethouder drs. K.A.P. Leurs**
Wat willen we bereiken?	
• Waterkwaliteit volgens de wettelijke eisen. • Integrale rioleringszorg en minder overstorten volgens Kader Richtlijn Water (KRW). • Een betere beheersing van afvalwater door scheiding van waterstromen naar schoon en vuil ter voorkoming van vervuiling en verdroging.	

2.3 Beheer openbare ruimte

• Verminderen van wateroverlast en verdroging in de leefomgeving. • Een betere beheersing van afwatering, met name in het buitengebied, ter voorkoming van wateroverlast en/of schade. • Een betere beheersing van hemelwaterstromen (regenwater) in de openbare ruimte.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
De gemeente voert de plannen uit het Water- en Rioleringsplan (WRP) uit, zoals:	Continu
• Afvalwater goed afvoeren binnen de gemeente. Dit is belangrijk voor de gezondheid van de inwoners.	
• Regenwater opvangen en afvoeren, zodat inwoners zo min mogelijk last hebben van water op straat of in de tuin.	
• Vervuiling van grondwater en oppervlaktewater (zoals sloten en vijvers) voorkomen.	
• Het onderhouden van het rioolstelsel. Dit gebeurt op verschillende manieren, zoals:	Kwartaal 1+3
o Kolken (roosterdeksels langs de stoepen) schoonmaken;	Continu
o Kapotte aansluitingen op het riool repareren;	
o Riolen schoonmaken en controleren;	
o Vernieuwen van riolen van binnenuit d.m.v. deelreparaties en reliningen (kousmethode);	
o Rioolgemalen onderhouden.	
• De Maasheuvel in Roosteren wordt opnieuw ingericht. Hier ligt ook een uitdaging vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het riool onder de desbetreffende straat is verouderd. De gemeente gaat hier in een robuust rioolsysteem investeren.	2027
• Bij nieuwbouw en de herinrichting van wijken en straten zorgt de gemeente ervoor dat regenwater zoveel mogelijk wordt afgekoppeld van het riool en kan infiltreren. Als dat ook niet lukt, wordt het regenwater tijdelijk opgeslagen en daarna afgevoerd naar het oppervlaktewater of het riool via een verbeterd systeem.	Continu
• Het beschikbaar stellen van een subsidie voor inwoners en bedrijven die het regenwater van hun eigen terrein willen afkoppelen van het riool.	
• Het schoonmaken van greppels, duikers en sloten om meer water te kunnen opvangen en water beter vast te houden.	

3. Verkeer Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?
• Toename van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer. • Duidelijke structuur en bijbehorende inrichting van de wegen. • Verhoging van de leefbaarheid. • Optimale verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers. • Optimalisatie in het faciliteren en reguleren van fiets parkeren.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan de onderzoeken/projecten voortvloeiend uit het Mobiliteitsplan 2040.	Continu
• Maximaliseren van inspanningen om 30 km/u-zones te optimaliseren.	
• Controleren, saneren en vervanging van verkeersborden ter instandhouding van de kwaliteit en veiligheid.	
• Onderhouden en vernieuwen van belijningen en markeringen in de kernen.	Kwartaal 2+4
• Het monitoren van verkeerssituaties en zorgen voor een goede afstemming van	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
geplande afsluitingen en omleidingen. • Samenwerken met (regio)gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat om na een calamiteit op de A2/A73 de bereikbaarheid en doorstroming in onze gemeente zo veel mogelijk te waarborgen. • Aandacht voor de kwaliteit van fietsvoorzieningen. • Het organiseren van een verkeersspreekuur om met inwoners, ondernemers en politie om invulling te geven aan een verkeersveilige omgeving. • Samenwerken met het basis- en voortgezet onderwijs en hiermee invulling geven aan verkeerseducatie ('Verkeersactieve school'). • Het fiets parkeren bij NS-station Echt en NS-station Susteren reguleren samen met handhaving en het verwijderen van fietswrakken.	 Op afroep Continu 1-2x per jaar

4. Openbaar groen Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Duurzaam en circulair beheer en onderhoud van het openbaar groen op een basisniveau. • Verbeteren van biodiversiteit voor een aangenaam leefklimaat voor inwoners en bezoekers. • Het bevorderen van aanplant en onderhoud openbaar groen. • Samen met inwoners en bedrijven. • Bestendig beheer van groenvoorzieningen in relatie tot de Omgevingswet en groenbeheerplan 2026-2030. • Geactualiseerde bomennota met transparant toetsingskader. • In stand houden van een veilig bomenareaal. • Goede en bereikbare voorzieningen in relatie tot het hondenbeleid. • Een kwalitatieve, functionele groene en gezonde leefomgeving waarin inwoners, bedrijven en bezoekers met zich prettig voelen. • Minimale overlast eikenprocessierups. • Beheersen en aanpak overlast door de Aziatische duizendknoop. • Rekening houden met een klimaat adaptieve inrichting.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Het uitvoeren van planmatig onderhoud aan het openbaar groen. Binnen de bebouwde kom gebeurt dit op basis van kwaliteitsniveau 'basis', en daarbuiten op niveau 'laag' op basis van het groenbeheerplan 2026-2030. • In afgebakende gebieden (kantons) wordt het openbaar groen door eigen gebiedsteams van de gemeente integraal onderhouden. • Actuele inzichten en prestaties van onze assets (zoals bomen, plantsoenen en verhardingen) worden systematisch gemonitord en gebruikt voor sturing en optimalisatie van het beheer. • Afhankelijk van het type onkruid en de locatie kiest de gemeente voor duurzame bestrijdingstechnieken zoals hete lucht, borstelen en branden. • Bij (her)inrichting van plantsoenen en het (bij)planten van bomen wordt gekozen voor soorten die beter bestand zijn tegen veranderende klimatologische omstandigheden. • De gemeente stimuleert een kleine kringloop van vrijkomende materialen, zoals het gebruik van bokashi als bodemverbeteraar, miscanthus tegen onkruid en compostering van groenafval. • Bij de uitvoering van werkzaamheden wordt rekening gehouden met emissiereductie en energieverbruik, zowel door de eigen dienst als via contractuele eisen aan aannemers. • Bij inrichting en gebruik van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met structurerend, maatschappelijk, functioneel en natuurlijk groen.	Continu 2027 Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Het uitvoeren van het plan van aanpak 'beheersing Aziatische duizendknopen'. • Stimulering van vergroening en verbetering van de biodiversiteit via initiatieven zoals geveltuinen, afspraken met woningcorporaties en vergroening van bedrijventerreinen, zorglocaties en schoolpleinen. Lokale initiatieven worden waar mogelijk ondersteund. • Biodiversiteit in bermen en ruige graslanden wordt door de gemeente bevorderd op basis van een visie op bermbeheer. • Het beheer van grasvelden wordt selectief omgevormd van intensief naar extensief beheer. • Gemeentelijke bomen worden planmatig onderhouden via een meerjarig onderhoudscontract. • Via de jaarlijkse boomfeestdag en natuurwerkdagen worden kinderen en volwassenen op educatieve wijze betrokken bij natuur. In 2027 vinden deze plaats op nader te bepalen locaties. • De gemeente accepteert een beperkte mate van overlast door de eikenprocessierups, maar blijft inzetten op effectieve bestrijding en onderzoek naar nieuwe technieken en natuurlijke vijanden. • Bij toekomstige renovaties van het openbaar groen wordt, waar mogelijk, gekozen voor klimaatadaptieve en biodiverse inrichting, in lijn met het programma groene en gezonde leefomgeving, de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Echt-Susteren en het groenbeheerplan. • Het verbeteren van de communicatie over groen, natuur en landschap via website, sociale media en het weekblad. • Het bijhouden van gegevens over het gebruik van de begraafplaatsen Annahof (Echt) en Elsene (Nieuwstadt) en zorgdragen voor het onderhoud.	Continu

5. Natuur en landschap **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen** **Wethouder drs. K.A.P. Leurs**
Wat willen we bereiken?
• Structuurversterking van het landschap met veel variatie en duidelijk te onderscheiden landschapstypen. • Rode en grijze ontwikkelingen die landschappelijk zijn afgewogen en zijn goed ingepast in het landschap. • Versterking van biodiversiteit in landelijk en stedelijk gebied. • Een groene en gezonde leefomgeving die op een klimaatadaptieve, biodiverse en natuurinclusieve wijze is ingericht. • Versterking van groene kernrandzones om de overgangen tussen landelijke en stedelijk gebied te verzachten. • Soortenbescherming (o.a. dassen, amfibieën en vleermuizen). • Minimale overlast van roeken • Grensoverschrijdende projecten op het gebied van natuur en landschap en recreatief medegebruik.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• In de omgevingsvisie worden 6 landschapstypen onderscheiden. De gemeente voert inrichtings- en beheermaatregelen uit om de specifieke kenmerken van de verschillende landschapstypen te versterken. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de consequenties voor landschap en cultuurhistorische waarden. De gemeente stelt in de omgevingsvisie en in het omgevingsplan eisen aan de inpassing en compensatie van rode en grijze ontwikkelingen.	Continu
• Het vaststellen van het programma groene en gezonde leefomgeving. Centraal in dit programma staan de positieve effecten van een groene leefomgeving op de gezondheid van onze inwoners. Het programma bevat een uitvoeringsagenda waarmee structureel gewerkt wordt aan de realisatie van een groene en gezonde leefomgeving. Onderdeel van het programma is de uitwerking en implementatie van de 3-30-300 regel die is opgenomen als leidend principe in de omgevingsvisie.	2027
• De natuurcompensatieprojecten voor VDL Nedcar worden in samenspraak met belanghebbenden verder gerealiseerd in de omgeving van Nieuwstadt. Voor de wettelijke natuurcompensatie is de Provincie Limburg verantwoordelijk.	2025-2028
• In samenwerking met Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren (NLES) wordt op basis van een jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma gewerkt aan projecten op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie.	Continu
• Voor de exploitatie van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen vervult de Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van de gemeente de rol van beheerder op basis van de beheervisie bossen, natuurterreinen en landschapselementen. Naast de reguliere beheertaken wordt komende jaren ingezet op actieve bosverjonging.	2027-2031
• In de omgevingsvisie is de groen-blauwe ladder benoemd. Die prioritaire natuur- en landschapsstructuur voorziet in de verbindingen tussen de Grensmaas, de steilrand/hoogterras bij Maria Hoop/Koningsbosch en het Duitse achterland. In het gebied nabij de Pepinusbeek wordt in het Regiodealproject Gebiedsontwikkeling Pepinusbeek gewerkt aan een versterking van de landschappelijke waarde waarbij de focus bovendien ligt op het versterken van klimaatadaptatie, landbouwkundige functies en biodiversiteit.	2027-2030
• Daar waar mogelijk worden kansen benut om nieuwe landschapselementen aan te leggen om de groenblauwe dooradering van het landelijk gebied te versterken. Hierbij kan worden gedacht aan populierenbosjes, bomenrijen, houtwallen en hagen. Met de aanplantregeling landschapselementen worden inwoners en agrariërs in het buitengebied gestimuleerd om kleine landschapselementen zoals bomen en hagen te planten op erven.	Continu
• Met het oog op de bevordering van de biodiversiteit wordt bij renovatie of nieuwe inrichting nadrukkelijk rekening gehouden met het toe te passen beplantingsassortiment, de wijze van inrichten en beheren.	
• In het samenwerkingsverband Zoem Zone Limburg wordt samengewerkt met diverse partijen om het leefgebied van bestuivers te versterken.	
• Het begeleiden en faciliteren van inwonersinitiatieven voor de inrichting en exploitatie van buurt- en speelplekken die gericht zijn op het stimuleren van spelen, ontmoeten, bewegen en sporten.	
• Door actieve communicatie worden inwoners meer bewust gemaakt van de voordelen van een groene leefomgeving.	
• Lopende vergroeningsacties met inwoners worden voortgezet zoals de aanleg van geveltuinen, de aanplantregeling landschapselementen en de bloemenmengselactie. Hiernaast wordt onderzocht welke acties of regelingen hieraan toegevoegd kunnen worden.	
• Samen met partijen als OML, projectontwikkelaars en de woningcorporaties wordt invulling gegeven aan de vergroening van particulier eigendom in bestaande situaties en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.	
• Groene kernrandzones worden versterkt om de overgangen tussen landelijke en stedelijk gebied te verzachten. Samen met agrariërs wordt onderzocht hoe agrari-	

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
sche overgangsgebieden met ruimte voor natuur, recreatie en klimaatadaptatie gerealiseerd kunnen worden. • De laanstructuren in het buitengebied worden versterkt ten behoeve van vleermuizen en ter versterking van de landschappelijke kwaliteit. Hierbij wordt gekozen voor een divers assortiment aan inlandse bomen om monoculturen te verzwakken en de biodiversiteit te bevorderen. Volgens het beheerplan Natura 2000 voor de instandhouding van de populatie Ingekorven Vleermuizen (Europees beschermde soort) beheert en versterkt de gemeente lijnvormige beplantingen in het buitengebied (straal 8 km rondom Natura 2000 gebied Abdij Lilbosch- voormalige klooster Maria Hoop). Aan de hand van een inventarisatie worden lanen, bomenrijen en landschapselementen in het buitengebied versterkt en gerevitaliseerd. • Op kritische locaties worden voorzieningen ter bescherming van bedreigde soorten zoals dassen en/of amfibieën gerealiseerd/beheerd. Ook bij nieuwe ontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de verbindingen voor flora en fauna. • Er worden bomen aangeplant aan de rand van de kernen Susteren en Echt die aantrekkelijk zijn voor roeken om roeken weg te lokken uit de kern en overlast in de kern te voorkomen. Hiernaast wordt samen met de Provincie de mogelijkheden verkent voor verdere maatregelen of het opstellen van een roekenbeschermingsplan. • De deelname aan de gemeenschappelijke regeling van het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette wordt voortgezet (grenspark MSN; zie ook paragraaf verbonden partijen). Kansen en mogelijkheden worden gezocht voor concrete projecten/activiteiten op het gebied van natuur, landschap, recreatie en cultuurhistorie. • Via de grensoverschrijdende samenwerking Rivierenpark Maasvallei wordt invulling gegeven aan kansen die in dit gebied liggen voor de promotie en ontwikkeling van de Grensmaas. De samenwerking richt zich met name op ontwikkeling van (uniforme) recreatieve routestructuren en de versterking van het typerende Maasdallandschap. In de gebiedsvisie Roosteren is de basis gelegd voor grensoverschrijdende projecten en samenwerkingsvormen. • Voortzetten van de jarenlange samenwerking met Stichting Ons Waardevol cultuurlandschap (Ons WCL) in de samenwerking Nationaal Park de Meinweg: Samenwerking Limburgse Maasterrassen. Er wordt nadrukkelijk ingezet op het behalen van concrete resultaten op het gebied van natuur, landschap, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid.	Continu

6. Openbare verlichting Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?
• Realiseren en in stand houden van een duurzame en betrouwbare openbare verlichting, die bijdraagt aan een veilige leefomgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan de doelstellingen zoals vastgelegd in het beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2027.	Continu
• Terughoudendheid bij het verlichten van wegen in het buitengebied, in het belang van het dierlijke nachtleven. Daar waar vanuit verkeers- en/of sociale veiligheid om signalering gevraagd wordt, gebeurt dit door oriëntatieverlichting.	
• Onderhoud aan de lichtmasten door het verven hiervan.	2027
• Vervangen van lichtmasten die ouder zijn dan 55 jaar.	
• Maximaliseren van de inspanning om conventionele verlichten te vervangen door ledverlichting.	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

7. Civieltechnische kunstwerken Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Civiele kunstwerken zijn bouwwerken die gemaakt zijn van metselwerk, beton, hout, staal of kunststof. Bijvoorbeeld bruggen.
Wat willen we bereiken?
• Optimale levensduur en onderhoudstoestand van civieltechnische kunstwerken tegen zo laag mogelijke kosten. • Wijziging areaal civieltechnische kunstwerken waar nodig (kunstwerken verdwijnen of worden toegevoegd).

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de kunstwerken volgens het Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken. • Afstemmen van gepland onderhoud met de interne projecten en met externe partners zoals het Waterschap, Rijkswaterstaat en de provincie ter bevordering van integraal beheer.	Continu

8. Gladheidsbestrijding Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Verkeersveilige wegen onder winterse omstandigheden.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Zorgdragen voor het bestrijden van de gladheid op wegen door de inzet van RWM volgens het gladheidsbestrijdingsplan. • Jaarlijks wordt het uitvoeringsplan vastgesteld en wordt relevante informatie aan de inwoners verstrekt via de gemeentelijke internetpagina, social media en 't Waekblaad. • De gemeente strooit vanuit milieuoogpunt niet méér dan noodzakelijk.	Gedurende gladheidsperiodes Continu

9. Rioolheffing Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?
• Volledige dekking van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling, het transport en het verwerken van afval- en hemelwater.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Het heffen van een directe belasting bij de eigenaar van het object. • Zorgdragen voor het tijdig verzenden van de aanslagen door BsGW. • De gemeente legt het vastrecht op. Het door de raad vastgestelde WRP is het uitgangspunt voor de vaststelling van het tarief van de rioolheffing. Het tarief wordt jaarlijks vastgesteld.	Februari 2027

10. Afvalverwijdering en verwerking Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Voldoen aan wettelijke taken en gemeentelijk beleid. • Een duurzame en moderne afvalinzameling.

2.3 Beheer openbare ruimte

• Een duurzaam scheidingsgedrag.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Het inzamelen en verwerken van grondstoffen in overeenstemming met wettelijke verplichting. • De gemeente stelt beleid op binnen het vastgestelde beleidskader Van Afval Naar Grondstoffen 2026-2030 (VANG) en voert dit uit. • Inzameling van oud papier en textiel in afstemming met verenigingen. • Afvalinzameling door RWM. • Monitoring van ingezamelde grondstoffen en restafval t.b.v. sturingsinformatie. • De gemeente stelt een plan van aanpak voor zwerfafval, bijplaatsingen en dumpingen op ter bevordering van een schone openbare ruimte en monitort de uitgevoerde interventies. • Het opstellen van een locatieplan voor de vervanging en uitbreiding van ondergrondse containers. • Onderzoek naar twee locaties binnen het werkgebied van Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek (RWM) voor het realiseren van toekomstbestendige millieuparken (recyclepunten). • Het faciliteren van educatielessen en het daarmee bewust maken van kinderen van het belang van afval scheiden. • De gemeente zet in op grondstofcoaches ter bevordering van het scheidinggedrag. • Het faciliteren van de ZAPpers (zwerfafvalpakkers) bij zwerfvuilacties. • De gemeente zet in op meer bewustwording en het scheiden van schone grondstofstromen door o.a. goede en heldere communicatie. • Het vegen van wegen en goten door RWM.	Continu Kwartaal 1 Continu

11. Afvalstoffenheffing Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?
• Dekking van de kosten verbonden aan het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Het heffen van een directe belasting van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van het perceel waarvoor volgens de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval bestaat. • Uitgangspunt voor de berekening van de tarieven is 100 % kostendekkendheid. Eventuele stijgende kosten worden doorberekend in het tarief. • Zorg dragen voor het up-to-date houden van het containerbestand van alle aansluitingen afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten en de daaraan gekoppelde gebruikers en een actuele geredigeerde belastingverordening voeren. • Onderzoek naar de mogelijkheden voor een afvalstoffenheffing waarbij er geen onderscheid is in huishoudgrootte, maar er één vast tarief wordt geheven. Het variabel tarief geldt alleen voor het aanbieden van restafval. • De gemeente verleent kwijtschelding voor het vaste tarief aan belastingplichtigen met een uiterst laag inkomen en buitengewoon hoge lasten. Automatische kwijtschelding wordt verleend aan belastingplichtigen (met een bijstandsuitkering of AOW-uitkering) die de laatste drie jaar volledige kwijtschelding hebben ontvangen. Ook is een vereenvoudigde aanvraagprocedure voor klanten met een bijstandsuitkering (Pw) die niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding voorhanden.	Februari 2027 Continu Kwijtschelding wordt verleend in de periode na de aanslagoplegging

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Echt-Susteren energieneutraal in 2050. • Opwek duurzame energie. • Reductie aardgasgebruik in wijken. • Duurzame woon- en werkomgevingen. • Duurzaam gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed. • Grip op de energievoorziening en aanpak netcongestie. • Circulariteit, van afval naar grondstof.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• De herijkte energievisie is eind 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd. Vanaf 2027 wordt gewerkt aan de uitvoering van het uitvoeringsplan.	2027-2030
• De gemeente neemt deel aan de Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg (RES-NML). Binnen de RES-NML wordt samengewerkt aan oplossingen voor de uitdagingen in onze regio, projecten om onze ambities waar te maken en kennisdeling.	Continu
• Vanuit de pilot zonneparken zijn inmiddels drie zonneparken in gebruik genomen: Maria Hoop, Groensebos en Berkelaar. De afronding van de nog resterende onderdelen voor Dominicusweg en Bosserheide, zoals de landschappelijke inpassing, gebeurt in 2027. Ook de uitkeringen vanuit de omgevingsfondsen van alle zonneparken worden voortgezet.	2027 Continu
• Tijdens de verbouwing van het gemeentehuis worden extra zonnepanelen geplaatst. Daarbij wordt rekening gehouden met de verdere elektrificatie van de installaties, zodat het gebouw efficiënter met energie omgaat en bijdraagt aan de ambitie om energieneutraal te zijn.	2026-2027
• Met de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) wordt gewerkt aan de herijking van de Transitievisie Warmte naar een warmteprogramma. Dit warmteprogramma wordt uiterlijk eind 2027 vastgesteld en heeft een looptijd van tien jaar. Op basis van de uitwerking en besluitvorming worden vervolgstappen voor uitvoering bepaald.	2027-2037
• In 2027 wordt de ontzorgingsaanpak (Gids Duurzaamheid) voortgezet. Het doel blijft om inwoners en ondernemers te ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van hun woning/ gebouw, met aandacht voor verduurzaming en levensloopbestendigheid. Specifieke aandacht gaat uit naar de energiearmoede doelgroep.	Continu
• In het kader van woningisolatie wordt een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige fauna. Op basis hiervan wordt een Soortenmanagementplan (SMP) opgesteld. Naar verwachting wordt het SMP-eind 2026 vastgesteld, zodat woningisolatie gerealiseerd kan worden met aandacht voor de bescherming van de aanwezige diersoorten.	2026-2027
• Bij de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed wordt minimaal voldaan aan de wettelijke kaders. Daarnaast is de intentie om, waar mogelijk, verduurzamingsmaatregelen te combineren met vervangingsonderhoud. Om een goed beeld te krijgen in de kansen en de benodigde financiële middelen, wordt het onderzoek naar de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed verder vormgegeven.	2026-2027
• Het IHP vormt de basis voor verduurzaming van onderwijsgebouwen de komende jaren.	
• Ook in 2027 blijft ondersteuning beschikbaar voor verenigingen en stichtingen met een eigen accommodatie. Sportclubs die behoefte hebben aan extra begeleiding kunnen gebruik blijven maken van advies via de Gids Duurzaamheid. Dit advies richt zich op verduurzaming en toekomstbestendig beheer van de faciliteiten.	Continu
• De gemeente heeft een controlerende rol richting ondernemers in de verduurzaming	

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
van hun gebouwen en bedrijfsprocessen. De Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML) voert in opdracht van de gemeente toezicht en handhaving uit bij bedrijven (met een verbruik > 50.000 kWh of > 25.000 m3 gas) op de verduurzaming van het energiegebruik.	Continu
• Naast de controlerende taak wil de gemeente ondernemers ook inspireren en motiveren om hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Het informatiepunt Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen Limburg (PVB Limburg) blijft dan ook in 2027 ondernemers ondersteunen bij collectieve verduurzaming. Daarnaast worden bijeenkomsten georganiseerd en wordt een plan ontwikkeld om de Gids Duurzaamheid in te zetten bij de ontzorging van bedrijven.	2027
• De tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) wordt vervangen door een nieuwe regeling voor de periode 2027-2030. Vanaf 2027 worden de middelen verstrekt als een geoormerkte bijzondere fondsuitkering (BFU), gericht op de uitvoering van maatregelen uit het Klimaatakkoord.	2026-2030
• Het Nationaal Isolatie Programma (NIP) voorziet in een specifieke uitkering voor het isoleren van woningen in de labelklassen D, E, F en G. De uitvoering van het isolatietraject is in 2026 gestart in samenwerking met de RES-NML. Deze werkzaamheden worden in 2027 voortgezet.	
• In de ontzorgingsaanpak worden de resterende middelen uit de specifieke uitkering (SPUK) aanpak energiearmoede meegenomen en wordt bekeken op welke manier we de energiearmoede doelgroep kunnen bereiken en ondersteunen met de beschikbare middelen.	2027-2030
• De elektrificatie van bestaande woningen, bedrijfsgebouwen, bedrijfsprocessen en mobiliteit wordt momenteel belemmerd door de overbelasting van het elektriciteitsnet. Ook de opwekking van hernieuwbare energie ondervindt hierdoor beperkingen. Samen met Enexis wordt gewerkt aan de uitbreiding van het elektriciteitsnet. Daarbij staat een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van maatregelen centraal, zoals de plaatsing van transformatorhuisjes en de verbreding van kabel- en leidingstroken.	2025-2029 Continu
• Om de periode tot de uitbreiding van het elektriciteitsnet te overbruggen, wordt gekeken naar andere oplossingen om piekbelasting van het bestaande netwerk te voorkomen. Dit gebeurt onder andere via een haalbaarheidsonderzoek naar een energyhub op bedrijventerrein Berk III. Daarnaast wordt de potentie van groengas in de regio in kaart gebracht. Het bijbehorende plan van aanpak en businessmodel worden gefaseerd verder onderzocht en uitgewerkt, waarbij op basis van de resultaten besluitvorming over eventuele uitvoering plaatsvindt.	Continu
• Ook op het gebied van circulaire economie en afval worden stappen gezet, onder andere aan de ambitie met 'van afval naar grondstof' (VANG). Een afval- en grondstoffenplan geeft hier invulling aan, waarbij wordt toegewerkt naar een heroriëntering van onze milieuparken en naar een onderzoek over een circulair ambachtscentrum. Daarnaast zetten we in op een nieuw locatieplan voor ondergrondse afvalinzameling (OGI's). Dit heeft enerzijds als doel om afvaldumping en zwerfvuil terug te dringen en anderzijds afvalscheiding en hergebruik te bevorderen. Tot slot wordt ingezet op meer bewustwording door goede en heldere communicatie.	2026-2030

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Omvang huishoudelijk restafval	Kilogram per inwoner	CBS	85	88	88
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit die is opgewekt met zon	Klimaatmonitor	27	n.n.b.*	n.n.b.*

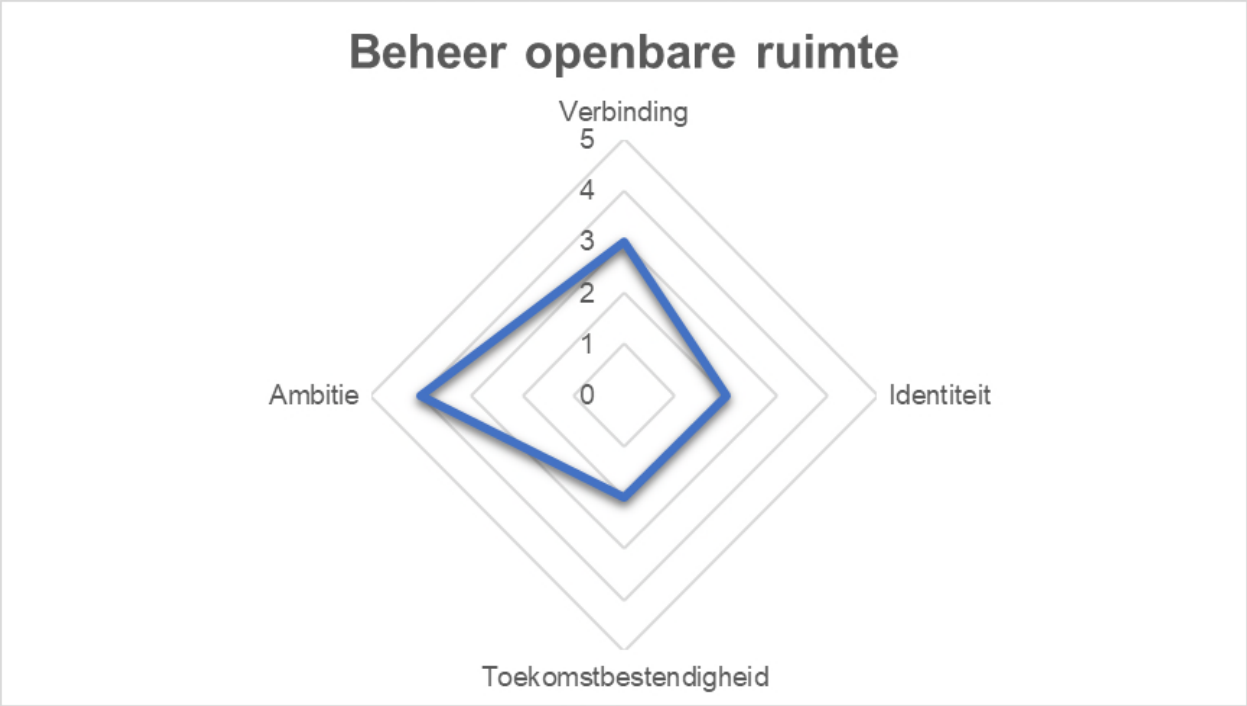
2.3 Beheer openbare ruimte

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
*De wettelijke indicator is niet meer actief en gegevens na 2023 worden niet meer aangevuld.					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	18.579	24.001	18.138	18.267	18.157	18.456
Baten	11.240	14.892	10.394	10.393	10.638	10.884
Saldo van baten en lasten	-7.339	-9.110	-7.744	-7.874	-7.519	-7.572
Storting reserves	0	1.000	800	200	0	0
Onttrekking reserves	142	738	150	150	0	0
Mutatie van de reserves	142	-262	-650	-50	0	0
Geraamde resultaat	-7.197	-9.371	-8.394	-7.924	-7.519	-7.572

VITA



Verbinding
Het programma Beheer Openbare Ruimte staat in het teken van verbinding. Door dagelijkse interactie met inwoners, bedrijven en andere stakeholders versterken we niet alleen de onderlinge relaties, maar dragen we ook bij aan een verbeterde kwaliteit van de openbare ruimte.

Identiteit
Het beheer van de openbare ruimte kent een degelijk en professioneel karakter. Hoewel er geen sprake is van een uitgesproken of onderscheidend beleid, wordt het beheer op een betrouwbare en professionele wijze uitgevoerd.

Toekomstbestendigheid
Beheer Openbare Ruimte bevindt zich in een transitie. De focus ligt op het robuust en flexibel inrichten

2.3 Beheer openbare ruimte

van het beheer, met oog voor maatschappelijke opgaven zoals duurzaamheid, klimaatadaptatie en circulariteit. De voortdurend veranderende markt vraagt om continue monitoring en aanpassing.

Ambitie
Onze ambitie is om de leefomgeving op minimaal het huidige kwaliteitsniveau te blijven onderhouden. Daarbij wordt rekening gehouden met zowel bestaande als toekomstige uitdagingen die invloed hebben op de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte.


Levenskwaliteit
voor iedereen
Programma 4
Onderwijs

2.4 Onderwijs

Doelstelling van dit programma:
• Gelijke kansen op onderwijs voor jongeren uit de gemeente Echt-Susteren en de regio. • Een breed onderwijsaanbod passend bij de vraag en gehuisvest in bijdetijdse schoolgebouwen. • Een goed leef- en vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven. • Een goede positie op de arbeidsmarkt voor de inwoners van de gemeente.
Reikwijdte
Het programma Onderwijs omvat de volgende producten: 1. Openbaar basisonderwijs 2. Onderwijshuisvesting 3. Onderwijszorg 4. Aanvullend lokaal beleid 5. Kinderopvang
Verbonden partijen
Geen
Reserves en voorzieningen
• Reserve onderwijsachterstandenbeleid
Gemeentelijke wet- en regelgeving

• Subsidieregeling peuterprogramma gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening materiële en financiële gelijkstelling gemeente Echt-Susteren 2012	• Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Echt-Susteren 2015

1. Openbaar basisonderwijs **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder I.G.M.H. Minkenberg**
Wat willen we bereiken?
• Een voldoende aantal scholen voor openbaar basisonderwijs, verspreid over de gemeente, welke kwalitatief voldoet aan de hedendaagse eisen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Toezicht houden op het openbaar onderwijs door tenminste 2 keer per jaar te overleggen met de Stichting Kindante over de jaarstukken en de gang van zaken.	Continu

2. Onderwijshuisvesting **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. P.H.J. Pustjens**
Wat willen we bereiken?
• Adequate huisvesting voor de in de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs, rekening houdende met onderwijskundige, maatschappelijke, demografische en bouwkundige ontwikkelingen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2026-2029. • Het beoordelen van eventuele aanvragen voor medegebruik (sociaal-culturele instellingen of verhuur (kinderopvang) van (leegstaande) lokalen. • Het huren van gymnastiekzalen voor de basisscholen voor het uitvoeren van het bewegingsonderwijs.	Continu

2.4 Onderwijs

3. Onderwijszorg Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
Onderwijsachterstanden • Vroegtijdige signalering en bestrijding van onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij peuters. *Onderwijsbegeleiding basisscholen* • Een kwalitatieve verbetering bij scholen op thema's van onderwijs & zorg waar de gemeente een wettelijke zorgplicht, dan wel een gedeelde verantwoordelijkheid heeft. *Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).* • Alle (leerplichtige) kinderen gaan naar school en verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma HAVO, VWO, mbo-niveau 2 of hoger). • Er is Passend Onderwijs voor het kind uit Echt-Susteren.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Onderwijsachterstanden • Het continueren van de inzet van een NT2 Flexteam voor leerlingen met een taalachterstand in basisschool De Driepas, locatie Mispelstraat (betreft ook zij-instromers van andere scholen). • Het blijven aanbieden van voorschoolse educatie in kindercentra (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang). • Het met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties evalueren en ontwikkelen van de voorzieningen van voor- en vroegschoolse educatie (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang). *Onderwijsbegeleiding basisscholen* Het door subsidie ondersteunen van activiteiten/projecten over de volgende beleidsthema's: • Het voorkomen van schooluitval • Het voorkomen en vermindering van taalachterstand • Taalontwikkeling • Taalprojecten met een grensoverschrijdend karakter • Een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie. • Bevorderen van kansengelijkheid • Passend Onderwijs • Afstemming onderwijszorg en jeugdzorg in een zo vroeg mogelijk stadium • Sportstimulering basisonderwijs • Wetenschap & technologie in de klas • Gezonde voeding, gezonde leefstijl • Motorische ontwikkeling • Burgerschap • Muziek, kunst en cultuur *Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).* • Structureel overleg met Leerplichtambtenaren • Registreren van leerlingengegevens • Voorlichting geven aan jongeren, ouders en scholen • Inzet jongerenwerk in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en het MBO • Scholen voortdurend op de hoogte houden van voorliggende, tijdige ondersteuningsmogelijkheden • Toe leiden naar zorg en hulp daar waar nodig. • Handhaven in situaties waar preventieve en curatieve acties niet tot het gewenste resultaat leiden.	Continu

2.4 Onderwijs

4. Aanvullend lokaal beleid Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
• Bevordering of verbetering op aanvullende terreinen van het onderwijs, dan wel het wegnemen van belemmeringen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• *Leerlingenvervoer bewegingsonderwijs basisonderwijs* Het organiseren van het vervoer van de leerlingen van de basisscholen Angela, De Violier, De Driepas en De Horst uit Echt, Maria Goretti uit St. Joost, en de Bolleberg uit Maria Hoop naar de diverse sportaccommodaties in onze gemeente. • *Democracity* Het faciliteren van het educatieve programma 'Democracity' via Prodemos, om kinderen van groepen 7 & 8 kennis te laten maken met hoe het gemeentebestuur werkt.	Continu

5. Kinderopvang Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
• Goede, veilige en toegankelijke kinderopvang. Dat peuters: • In contact komen met leeftijdsgenoten; • Zich ontwikkelen op met name de taal- en sociale vaardigheden als voorbereiding op het basisonderwijs; • (Dreigende) taal- en ontwikkelingsachterstanden tijdig worden gesignaleerd en doelgericht worden aangepakt.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
• Het bewaken van de kwaliteit van de kinderopvang (kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang). • Het aanbieden van een kwalitatief goed peuterprogramma aan 2- en 3-jarigen, binnen de VVE- locaties van kinderopvang verspreid over de gemeente, uitgevoerd door gekwalificeerd en geschoold personeel met een extra aanbod voor peuters met een geïndiceerde taal- en onderwijsachterstand (doelgroep peuters).	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Leerplicht absoluut verzuim[1]	Aantal leerlingen per 1.000 inwoners. Leerlingen 5-18 jaar.	DUO	Nog niet gepubliceerd	4	6,7
Leerplicht relatief verzuim[2]	Aantal leerlingen per 1.000 inwoners. Leerlingen 5-18 jaar.	DUO	Nog niet gepubliceerd	20	20
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV'ers)	Percentage van deelnemers aan het VO en mbo-onderwijs.	Ingrado	1,3%	1,5%	1,3%

[1] Hier is sprake van als een leer- of kwalificatie plichtige jongere niet op een school staat ingeschreven (al vanaf de eerste dag en ongeacht de duur)

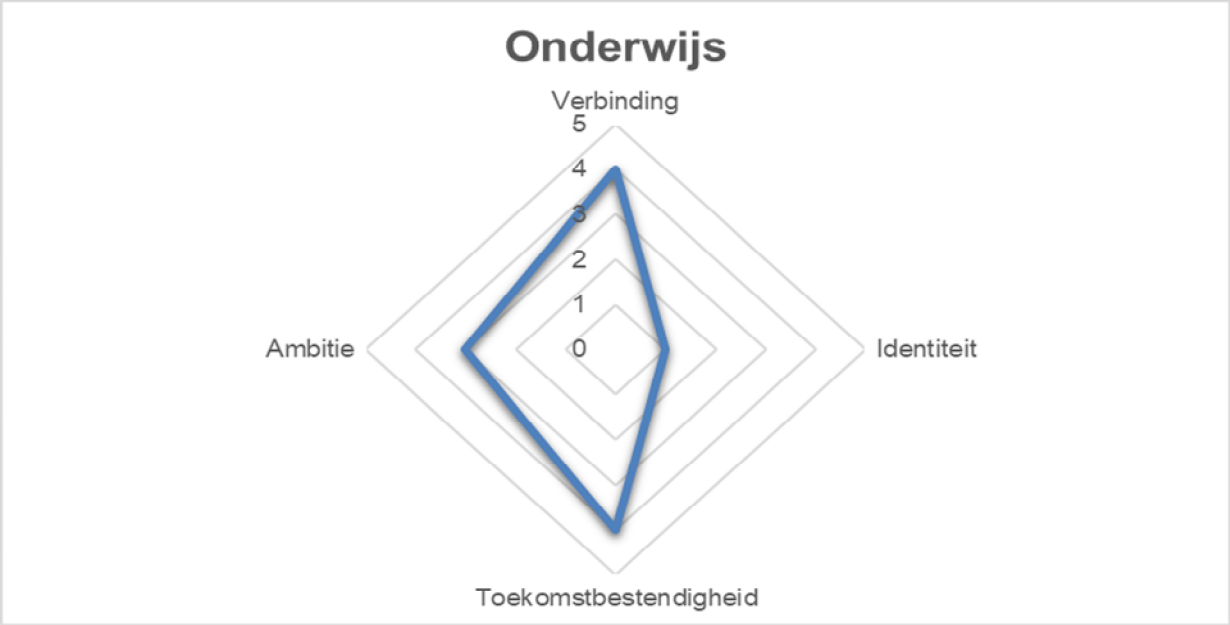
2.4 Onderwijs

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
[2] *Hier is sprake van als een leer- of kwalificatie plichtige leerling die op een school is ingeschreven meer dan zestien uur in vier weken ongeoorloofd afwezig is (spijbelt)*					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	3.713	2.326	2.522	2.569	2.895	3.407
Baten	2.007	653	644	644	644	644
Saldo van baten en lasten	-1.706	-1.673	-1.877	-1.925	-2.250	-2.763
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	40	40	40	40	40	40
Mutatie van de reserves	40	40	40	40	40	40
Geraamde resultaat	-1.666	-1.633	-1.837	-1.885	-2.210	-2.723

VITA



Verbinding
Verbinding is een centraal thema binnen het onderwijs in de gemeente, waarbij de doorgaande leerlijn en verbinden met diverse partners centraal staat. Er wordt ingezet op een soepele overgang van de kinderopvang naar het basisonderwijs, onder andere door het bieden van Voor- en Vroegschoolse Educatie. Daarnaast speelt het jongerenwerk een belangrijke rol in het verbinden van de stap van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs. Het versterken van de samenhang is een onderwerp dat constant onder de aandacht is, waarbij zowel regionaal als lokaal het sterker verbinden van onderwijs met jeugdhulp een uitdaging is die samen met onderwijs en zorgpartners verder vorm gaat krijgen.

Identiteit
Het onderwijsaanbod in Echt-Susteren wordt verzorgd door scholen die onderdeel zijn van de schoolbesturen die in de regio actief zijn. Zij hebben een sterke eigen identiteit en visie. Daarnaast heeft ook iedere school een eigen accent en hebben scholen vaak een belangrijke rol en eigen identiteit in de wijk, zeker in de gemeente Echt-Susteren met haar vele kleine kernen.

2.4 Onderwijs

Toekomstbestendigheid
De jeugd heeft de toekomst en onderwijs speelt daar een belangrijke rol. We zorgen voor toekomstbestending onderwijs met een breed aanbod van 11 basisscholen, een middelbare school met alle leerrichtingen en aanbod met regionale aantrekkingskracht zoals het speciaal basisonderwijs en de taalschool. Speerpunten zijn kwalitatief goed onderwijs, verbinding met maatschappelijke partners en toekomstbestendige schoolgebouwen zodat alle leerlingen gelijke kansen op onderwijs hebben. Net als landelijk ligt er ook in Echt-Susteren een opgave om in de komende jaren de schoolgebouwen aan de maat te brengen en daarmee te voldoen aan voortschrijdende wetgeving op het gebied van duurzaamheid. Met vaststelling van het IHP 2026-2029 zet de gemeente Echt-Susteren een duidelijke ambitie neer om te investeren in toekomstbestendige schoolgebouwen.

Ambitie (naar 3)
De ambitie is om kwalitatief goed onderwijs te bieden aan alle leerlingen. Van Voor- en Vroegschoolse educatie op de kinderopvang, naar basisonderwijs, naar voortgezet onderwijs en verder. De gemeente vervult daarin haar wettelijke taken op het gebied van onderwijs en investeert in goede verbindingen met diverse partijen. Het aanvullende lokale beleid op onderwijs in de gemeente biedt nog ruimte voor verdere ontwikkeling.

2.5 Cultuur en sport



2.5 Cultuur en sport

Doelstelling van dit programma:

- Iedereen kan meedoen aan cultuur, sport en bewegen, ook inwoners voor wie dit minder vanzelfsprekend is.
- Cultuur, sport en bewegen dragen bij aan gezondheid, welzijn, ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid.
- Meer inwoners bewegen voldoende en met plezier.
- Inwoners ontmoeten elkaar, doen mee en ontwikkelen zich via cultuur, sport en bewegen.
- Het cultuur-, sport- en beweegaanbod sluit beter aan bij wat inwoners nodig hebben, met extra aandacht voor kwetsbare groepen en inwoners met minder geld.
- De omgeving nodigt uit tot bewegen, ontmoeten en meedoen, ook in de openbare ruimte.
- Iedereen heeft toegang tot culturele voorzieningen zoals bibliotheken, musea en erfgoed.
- Kinderen komen in aanraking met cultuur, onder andere via cultuureducatie.
- Kinderen groeien op met plezier in sport en bewegen en ontwikkelen hun motoriek en talent.
- Cultuur-, sport- en beweegaanbieders zijn sterk, sociaal veilig en toekomstbestendig.
- Verenigingen en andere aanbieders werken samen met onderwijs, zorg en welzijn.
- Echtsusterenvitaal.nl wordt doorontwikkeld als digitaal loket waar inwoners lokaal aanbod kunnen vinden, boeken en eraan kunnen meedoen en waar aanbieders ondersteuning vinden.
- De maatschappelijke waarde van cultuur, sport en bewegen wordt benut binnen andere beleidsterreinen.
- Sportaccommodaties zijn toegankelijk, duurzaam en goed onderhouden.
- Doorontwikkeling van Cultuurhuis Edith Stein als plek voor cultuurbeleving en ontmoeting.
- Lokale identiteit, Limburgse taal, cultuur en tradities blijven behouden en zichtbaar.
- De waarde van topsport en talentontwikkeling wordt benut om inwoners te inspireren tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl.

Reikwijdte

Het programma Cultuur en Sport omvat de volgende producten:

1. Bibliotheek
2. Cultuureducatie
3. Muziekonderwijs
4. Museum
5. Verenigingen en activiteiten
6. Monumentenzorg
7. Kerkgenootschappen
8. Sportstimulering en -ondersteuning
9. Binnensportaccommodaties
10. Buitensportaccommodaties
11. Kermissen en markten

Verbonden partijen

Geen

Reserves en voorzieningen

- Reserve welzijn en cultuur
- Reserve grootschalige evenementen
- Reserve investeringssubsidies

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040
- Sport- en beweegbeleid Echt-Susteren 2025-2030
- Plan van aanpak Sportparkmanagement In de Bandert
- Kaderdocument verenigingsondersteuning Echt-Susteren 2025-2030
- Meerjarenvisie 2025-2028 Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg
- Beleidskader 2025-2028 ‘Cultuur doet’ van Fonds voor Cultuurparticipatie
- Lokale Kerkenvisie
- Algemene subsidieverordening Echt-Susteren
- Subsidieregelingen cultuur en sport
- Subsidieverordening investeringskosten sociaal-culturele en sportaccommodaties

2.5 Cultuur en sport

1. Bibliotheek Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
Een bibliotheekvestiging waarbij: • Media kunnen worden ingezien en geleend. • Objectieve en betrouwbare informatie en kennis kan worden verkregen voor baan, beroep, studie, gezondheid, vrijetijdsbesteding, etc. • Inwoners kunnen leren om te gaan met internet & social media (b.v. cursussen Klik & Tik, Digi-sterker, Cursus Zoek Werk). • Inwoners terecht kunnen met vragen over hoe ze o.a. de websites van de overheid en DigiD kunnen gebruiken (IDO). • Nieuwkomers, anderstaligen en basisgeschoolde inwoners worden geholpen bij het leren van de Nederlandse taal en bij het inburgeren (Taalhuiscoördinator).

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Bibliotheek De Domijnen Het continueren van: • De schoolbibliotheek (dBos) op de 11 locaties van basisonderwijs in onze gemeente; • Cursussen basiseducatie (Klik & Tik en Digisterker). Activiteiten organiseren in de bibliotheek tijdens de landelijke campagnes zoals De nationale voorleesdagen, Boekenweek, Zomerlezen, Kinderboekenweek en Nederland Leest. Terugkomende activiteiten in de bibliotheek zijn verder: • Handwerkcafé; • Leesclub; • Belastingspreekuren (maart en april); • Adventure club - De Domijnenverkenners; • Zomerlezen junior; • Boekenschatkist – voorleeshalfuurtje in het dialect (i.s.m. Veldeke); • Het Ukkie Café; • Spreekuren taalhuisoördinator; • Spreekuur Informatie Digitale Overheid (IDO), waarbij inwoners ook hulp kunnen krijgen bij het aanvragen van lokale initiatieven, de lokale (cadeau)bon. Het laten exploiteren van de volwaardige bibliotheek. **De Kinderkrant** • Het verlenen van een subsidie aan de Stichting Kindermedia Midden-Limburg voor het uitbrengen van een kinderkrant (8x per jaar). Deze kinderkrant wordt via de scholen verspreid en in de klas met de leerlingen besproken.	Continu

2. Cultuureducatie Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg en Wethouder P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?
• Toename van het aantal kinderen dat binnen schooltijd deelneemt aan cultuureducatie-activiteiten en verbetering van de kwaliteit van de activiteiten. • Het behoud van lokale festiviteiten en culturele evenementen.

2.5 Cultuur en sport

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Lokaal invulling geven aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit en zorgen voor goede cultuureducatie voor ieder kind. • Samen met muziekverenigingen en Stichting CultuurPerron een nieuwe opzet ontwikkelen voor muziekonderwijs binnen het leerplan en het programma cultuureducatie. • Scholen stimuleren om het landelijke budget voor cultuureducatie optimaal te benutten en aanvullende subsidies werven. • De gemeentelijke bijdrage aan culturele basisvorming koppelen aan de inzet van rijksmiddelen door dit vast te leggen in een subsidieregeling. • Het cultuureducatie-aanbod zichtbaar maken en zorgen voor samenhang. • Het subsidiebeleid voor vrijwilligersorganisaties voortzetten. • Combinatiefunctionarissen inzetten die in de kernen verbinding leggen tussen cultuur, sport, vrije tijd, zorg en gezondheid. • Gemeenschapshuizen en sportaccommodaties faciliteren. • Actieve cultuurparticipatie stimuleren door gebruik te maken van het Cultuurhuis Edith Stein en de aula van het Connect College.	Continu

3. Muziekonderwijs Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg Wethouder P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?
• Behoud en mogelijke toename van het aantal cursisten BASE (algemene muzikale vorming) en stabilisering van het aantal deelnemers aan de cursus Instrumentopleidingen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Muziekonderwijs subsidiëren via Stichting CultuurPerron, op basis van regionale afspraken met de regiogemeenten. • Halfjaarlijks overleg voeren met Stichting CultuurPerron en lokale muziekverenigingen over de voortgang, het aanbod en toekomstige ontwikkelingen in de muzieksector. • De integrale kostprijs per cursus beheersbaar houden. • In samenspraak met lokale muziekverenigingen muziekonderwijs verzorgen voor het basisonderwijs. • Muziekonderwijs verankeren in het leerplan van de basisscholen. • Aandacht geven aan muziekonderwijs binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.	Continu

4. Museum Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?
• Instandhouding van het Museum van de Vrouw.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Een bijdrage leveren aan het in stand houden van het museum in het Cultuurhuis Edith Stein, binnen de multifunctionele mogelijkheden van het pand. • Samenwerking bevorderen met de culturele functies die in het pand zijn gehuisvest. • De cultuurhistorische collecties van het museum beheren en digitaliseren. • Halfjaarlijks overleg voeren met het bestuur van het museum over de voortgang van de activiteiten.	Continu

2.5 Cultuur en sport

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Het museum betrekken bij de organisatie van lokale activiteiten rond cultuureducatie.	

5. Verenigingen en activiteiten Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?
• Een vitaal verenigingsleven en leefbaarheid in de kleine kernen. • Verenigingen zijn toekomstbestendig en dragen bij aan ontmoeting, ontwikkeling, gezondheid en plezier.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het kaderdocument verenigingsondersteuning Echt-Susteren 2025–2030. • De Meerjarenvisie 2025–2028 Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg uitvoeren. • Het Beleidskader 2025–2028 ‘Cultuur doet’ van Fonds voor Cultuurparticipatie uitvoeren. • Inzetten van een verenigingsondersteuner. • Doorontwikkelen van echtsusterenvitaal.nl als digitaal loket voor welzijn, sport en cultuur, voor het vinden, boeken en aanbieden van lokaal aanbod en voor ondersteuning van verenigingen en andere aanbieders. • Inzetten van de Vitale Club Tool voor inzicht en ondersteuning bij toekomstbestendige verenigingen. • Ondersteunen van verenigingen bij ledenwerving, vrijwilligersbeleid, samenwerking en toekomstbestendigheid. • Stimuleren van samenwerking tussen verenigingen onderling en met maatschappelijke partners bij vrijwilligers, accommodaties en activiteiten. • Stimuleren van het delen van kennis en ervaringen tussen verenigingen. • Verlenen van subsidies ter ondersteuning van verenigingen en vrijwilligers. • Voeren van een actief en consistent subsidiebeleid. • Vereenvoudigen van subsidieregelingen en het subsidieproces, zodat aanvragen duidelijker zijn en minder tijd kosten. • Bevorderen van een sociaal veilige en gezonde cultuur- en sportomgeving. • Sport en cultuur toegankelijk houden voor inwoners met een kleinere beurs via bestaande regelingen. • Waar mogelijk ondersteunen van aansprekende activiteiten en evenementen op het gebied van cultuur en sport, met aandacht voor ontmoeting, leefbaarheid en jongeren. • Stimuleren van initiatieven die de Limburgse taal, cultuur en tradities behouden en versterken. • Bevorderen van samenwerking tussen het Museum van de Vrouw, het Stift en regionale musea. • In overleg met heemkundeverenigingen de lokale geschiedenis beter zichtbaar maken in de kernen. • Bevorderen van het gebruik van de aula van het Connect College voor grote evenementen op het gebied van cultuur. • Afstemming zoeken met Euregionale partners over cultuur, sport en bewegen. • Deelnemen aan de Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg als actieve partner. • Ondersteunen van een pilot Muziekcultuur • Huldigen van sport-, cultuur- en muziekkampioenen.	Continu 2026/2027 November

2.5 Cultuur en sport

6. Monumentenzorg Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?
• Behoud van historische panden. • Instandhouding van het cultureel erfgoed en versterking van de cultuurhistorische waarden in de omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Bijzondere aandacht geven aan leegstaande monumentale panden en de mogelijkheden tot renovatie en herbestemming, waarbij de gemeente ontwikkelaars faciliteert en meedenkt over kansen. • Ondersteunen bij het behoud van monumentale kerkgebouwen via subsidies voor restauratie- en onderhoudskosten. • Aandacht besteden aan het monumentale verleden en de archeologische waarden in de bodem. • Het cultuurhistorisch erfgoed een plek geven in de Omgevingsvisie. • Advies en ondersteuning bieden bij restauratie en onderhoud van de 68 Rijksmonumenten in de gemeente. • Zorg en aandacht voor cultureel erfgoed positioneren binnen de gemeentelijke organisatie. • Periodiek overleg voeren met lokale cultuurhistorische organisaties over het erfgoedbeleid van de gemeente. • Jaarlijks een erfgoedweekend organiseren met plaatselijke initiatieven onder coördinatie van de Stichting Kunst- en Cultuurraad Echt-Susteren. • Activiteiten van Stichting Op Vleugels der Vrijheid faciliteren ter behoud van de bunker bij Klooster Lilbosch. • Kunst in de openbare ruimte inventariseren en activiteiten van Stichting Beeldentuin Suëstra ondersteunen. • Kunstwerken in de openbare ruimte onder de aandacht brengen via de website van ‘het Smalste stukje van Nederland’ en door middel van aanduiding van een selectie. • Blijvende aandacht geven aan het Limburgse dialect, onder andere door ondersteuning van activiteiten van het Hoes veur ’t Limburgs.	Continu

7. Kerkgenootschappen Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?
• De instandhouding van kerkgebouwen en de ondersteuning van geloofsgemeenschappen in de verschillende parochies in de gemeente met betrekking tot hun sociaal maatschappelijke functie.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Sociaal-maatschappelijke activiteiten subsidiëren. • Een vergoeding verstrekken voor het aanlichten van kerken. • Een bijdrage toekennen voor de instandhouding van monumentale en niet-monumentale kerkgebouwen op basis van een gemeentelijke gedragslijn, in aansluiting op besluiten van provincie en Rijk.	Continu

2.5 Cultuur en sport

8. Sportstimulering- en ondersteuning Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?
• Meer inwoners die sporten of bewegen, ook inwoners voor wie dit niet vanzelfsprekend is. • Meer samenhang tussen sport, gezondheid en preventie.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het sport- en beweegbeleid Echt-Susteren 2025–2030. • Uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma Sport- en beweegbeleid 2025–2030. • Deelnemen aan het Regionaal Sport- en beweegakkoord Midden-Limburg 2026–2028. • Inzetten van de coördinator sport en preventie en de buurtsportcoaches voor sportstimulering en preventie. • Ontwikkelen van activiteiten die inwoners stimuleren om meer te bewegen en gezonder te leven. • Organiseren van de jaarlijkse sportmaand en de Nationale Sportweek. • Continueren van schooljudo op basisscholen om bewegen en weerbaarheid bij kinderen te stimuleren. • Stimuleren van deelname aan sporttoernooien door basisscholen, zoals het KNVB Schoolvoetbaltoernooi. • Stimuleren van sport en bewegen bij verenigingen, ondernemende sportaanbieders en in de openbare ruimte. • Inzetten van de sportparkmanager voor meer sport- en beweegactiviteiten op sportparken. • Doorontwikkelen van het digitaal sport- en beweegloket. • Faciliteren van een platform voor ondernemende sportaanbieders (POS-kantoor). • Sport en bewegen toegankelijk houden voor inwoners met een kleinere beurs via bestaande regelingen. • Continueren van passend sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking, in samenwerking met Iedereen Kan Sporten Midden-Limburg en Bijzonder in Beweging. • Benutten van de waarde van topsport en talentvolle sporters als inspiratie voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl. • Gebruikmaken van landelijke budgetten voor de Brede Regeling Combinatiefuncties. • Benutten van provinciale en landelijke subsidiemogelijkheden voor sport en bewegen. • Periodiek evalueren van het sport- en beweegbeleid via landelijke monitoring en lokale voortgangsinformatie. • Volgen van ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en regionaal vlak. • Deelnemen aan het regionale sportoverleg Midden-Limburg. • Namens de regio Midden-Limburg als bestuurlijk ambassadeur deelnemen aan het overleg Platform Zuid-Nederland van de Vereniging Sport en Gemeenten.	Continu

9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?
• Goede en toegankelijke sportvoorzieningen met aandacht voor kwaliteit, duurzaamheid en multifunctioneel gebruik.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het sport- en beweegbeleid Echt-Susteren 2025–2030.	Continu

2.5 Cultuur en sport

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma Sport- en beweegbeleid 2025–2030. • Deelnemen aan het Regionaal Sport- en beweegakkoord Midden-Limburg 2026–2028. • Uitvoering geven aan de met Stichting Menswel gesloten overeenkomst van opdracht voor beheer en exploitatie van binnensportaccommodaties. • Voortzetten en verbreden van sportparkmanagement op In de Bandert en andere sportparken. • Investeren in goede, betaalbare en toekomstbestendige sportaccommodaties in de kernen, met aandacht voor verduurzaming en beheersbare lasten voor verenigingen. • Ondersteunen van topsportvoorzieningen die bijdragen aan lokale talentontwikkeling, de sportieve uitstraling van de gemeente en een aantoonbare regionale of landelijke betekenis hebben. • Uitwerken van de toekomstvisie racketsport Echt-Susteren. • Onderzoeken van de ontwikkeling van een bikepark of pumptrackbaan als laagdrempelige sportvoorziening. • Ondersteunen van verenigingen bij verduurzaming van hun eigen accommodatie. • Uitvoering geven aan de onderhoudsplanning en onderhoudsverplichtingen voor gemeentelijke sportaccommodaties. • Optimaliseren van sportaccommodaties met aandacht voor duurzaamheid, veiligheid en functionaliteit. • Toepassen van milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van sportaccommodaties. • Deelnemen aan het Kwaliteitszorgsysteem Sportaccommodaties van VSG en NOC*NSF. • Actualiseren van de huurovereenkomsten en opstalrechten voor buitensportaccommodaties. • Ondersteunen van verenigingen bij de landelijke subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties. • Gebruikmaken van de landelijke regeling Specifieke uitkering stimulering sport.	

11. Kermissen en markten **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. K.A.P. Leurs**
Wat willen we bereiken?
• Een kermistraditie of nieuwe evenementen in de sfeer van de kermistraditie in zoveel mogelijk kernen, een hoog amusementsgehalte van de kermissen en faciliteiten voor evenementen. • Weekmarkten in Echt en Susteren en losse standplaatsen in diverse kernen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het vastgestelde kermisbeleid in de gemeente Echt-Susteren. • Kermisactiviteiten of nieuwe evenementen in de sfeer van de kermistraditie in zoveel mogelijk kernen financieel en organisatorisch ondersteunen. • Actief standhouders werven, onder andere via advertenties in vakbladen. • Overleg voeren met bestaande standhouders om een gevarieerd marktaanbod en grotere aantrekkingskracht te realiseren. • Geschikte marktpleinen in stand houden en voorzien van de nodige nutsvoorzieningen.	Continu

2.5 Cultuur en sport

Subsidies

Professionele instellingen	maximaal subsidie bedrag 2027 in €	Programma
Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg	616.008	6
AMW-ML voor Casemanagement tijdelijk huisverbod	15.000	2
AMW-ML voor Meldpunt Zorgwekkend gedrag	2.000	6
Stichting CultuurPerron	165.350	5
De Domijnen	652.000	5
Slachtofferhulp Nederland	13.500	6
Museum van de Vrouw	150.700	5
Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg	2.455.000	6
Stichting Vluchtelingenwerk Nederland	28.000	6
PSW Werk (project FAES)	62.000	6
Leger des Heils (ontmoetingswinkel)	15.000	6
Totaal	**4.174.558**	

Overige instellingen	maximaal subsidie bedrag 2027 in €	Programma
Stichting Streekomroep Limburg 2	29.500	5
Sportclub Susteren	56.367	5
Conventus Maria-Hoop-Koningsbosch '03	36.227	5
EVV Echt	43.644	5
Totaal	**165.738**	

Subsidie plafond separate verordeningen	Bedrag in €
1. Plafond jaarlijkse subsidie georganiseerde buurt- en speelplekken	**153.000**
Subsidieregeling georganiseerde buurt- en speelplekken Echt-Susteren 2024	
2. Plafond éénmalige evenementen en incidentele activiteiten	**47.000**
Eenmalige evenementen	
Incidentele activiteiten	
3. Plafond versterken sociale basis	**50.000**
Subsidieregeling versterken sociale basis Echt-Susteren 2025	
4. Plafond onderwijsbegeleiding primair onderwijs	**40.000**
5. Plafond investeringskosten sociaal- culturele- en sportaccommodaties	**62.500**
Subsidieverordening investeringskosten sociaal- culturele- en sportaccommodaties 2018	
6. Plafond sociaal maatschappelijke activiteiten	**PM**
Subsidieregeling Sport en Bewegen Echt-Susteren 2027	
Subsidieregeling Cultuur Echt-Susteren 2027	
Subsidieregeling Sociaal Maatschappelijke activiteiten Echt-Susteren 2027	

2.5 Cultuur en sport

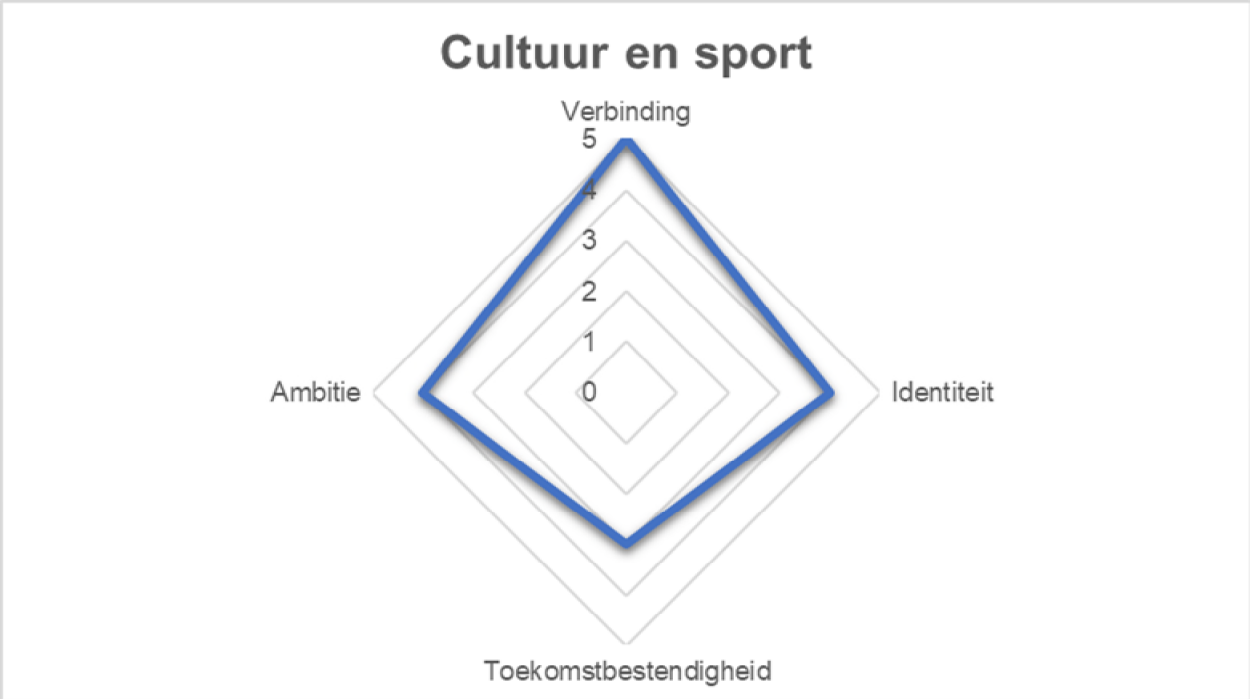
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025*	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Niet-sporters	Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM.	50,1%	52,2%	50,1%

** De gezondheidsmonitor wordt sinds 2012 elke vier jaar uitgevoerd. In 2022 is er vanwege de coronapandemie een extra gezondheidsmonitor uitgevoerd. Bovenstaande indicatoren komen uit de meest recent gepubliceerde gezondheidsmonitor (2024).*

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	5.954	5.779	5.587	5.675	5.640	5.668
Baten	1.479	509	514	514	514	514
Saldo van baten en lasten	-4.475	-5.270	-5.073	-5.161	-5.127	-5.155
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	71	384	75	25	25	25
Mutatie van de reserves	71	384	75	25	25	25
Geraamde resultaat	-4.404	-4.886	-4.998	-5.136	-5.102	-5.130

VITA



Verbinding
Er wordt samengewerkt met sport- en cultuurverenigingen, scholen en instellingen. Zo wordt ervoor gezorgd dat mensen elkaar ontmoeten en samen dingen doen. Denk aan de inzet van combinatiefunctionarissen, het ondersteunen van evenementen en het verenigingsloket. Verenigingen worden gehol-

pen om hun rol als verbinder in de dorpen goed te kunnen blijven spelen. Dat past bij de gastvrijheid en saamhorigheid die horen bij Cittaslow.

Identiteit
Sportclubs en cultuurverenigingen laten zien wie we zijn. Denk aan Limburgse volkscultuur, harmonie en fanfare, toneel en tradities, maar ook aan sportieve prestaties. Dit wordt ondersteunt met geld, advies en goede plekken om te sporten en op te treden. Sport en cultuur maken onze gemeente herkenbaar en levendig. Daarmee blijven we trouw aan ons eigen verhaal.

Toekomstbestendigheid
De gemeente zorgt ervoor dat iedereen kan blijven meedoen, ook in de toekomst. Daarvoor worden verenigingen ondersteunt bij het vinden van vrijwilligers en het omgaan met veranderingen. Er wordt zorggedragen voor goede gebouwen en zetten in op duurzaamheid. Er wordt gekeken of de manier van werken ook in de toekomst genoeg is. Zo blijven sport en cultuur in elke kern bereikbaar.

Ambitie
De ambitie is dat iedereen kan sporten en cultuur kan beleven. Daarom wordt geïnvesteerd in nieuwe plannen zoals popcultuur en beweegprogramma's. De gemeente is snel in het ondersteunen van nieuwe ideeën en evenementen. Ook wordt aandacht gegeven aan een veilig sportklimaat en aan het waarderen van kampioenen. Door samenwerking blijft de gemeente bruisend en actief.


Levenskwaliteit
voor iedereen
Programma 6
Sociaal domein

2.6 Sociaal domein

Doelstelling van dit programma:

'Meedoen', dat is de kortst mogelijke samenvatting van het maatschappelijke doel van dit begrotingsprogramma. Het meedoen geldt voor iedereen, jong en oud, ongeacht zijn maatschappelijke of economische positie, ongeacht of iemand beperkingen ondervindt of niet. De gemeente wil dat mogelijk maken door ruimte te bieden aan het particuliere initiatief om elkaar te ondersteunen. Als mensen en hun omgeving dit niet zelf kunnen, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid om deze ondersteuning te organiseren of te faciliteren.
Beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding voor de onder dit programma behorende producten gebeuren door de gemeentelijke organisatie.
De uitvoering van diverse werkzaamheden is voor een groot deel uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Servicecentrum MER afdeling Sociaal Domein, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de plaatselijke welzijnsinstelling (Stichting Menswel), het Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg en diverse lokaal en regionaal opererende instellingen. In lokaal en regionaal verband zijn afspraken gemaakt over de instandhouding van maatschappelijke voorzieningen en het versterken van de sociale basis.

Speciale aandacht in het beleid gaat uit naar:
- Jeugd en jongeren (of jeugd tot 27 jaar)
- Senioren
- Inwoners met minimum inkomen
- Inwoners met een kwetsbaarheid en of beperking.

Reikwijdte

Het programma Sociaal domein omvat de volgende producten:
1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen
2. Armoedebeleid
3. Maatschappelijk werk
4. Opbouwwerk/Samenlevingsopbouw
5. Jeugd
6. Wet maatschappelijke ondersteuning
7. Maatwerkvoorzieningen
8. Inburgeringsbeleid
9. Ouderenbeleid
10. Volksgezondheid
11. Leerlingenvervoer

Verbonden partijen

- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)
- Servicecentrum MER
- Omnibuzz
- Westrom

Reserves en voorzieningen

- Reserve inkomensvoorzieningen, re-integratie en sociale werkvoorziening
- Reserve investeringssubsidies welzijn
- Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Reserve algemeen jeugdbeleid
- Reserve jeugdhulp
- Reserve SC MER sociaal domein
- Reserve integrale aanpak en huisvesting statushouders
- Reserve opvang vluchtelingen
- Reserve beschermd wonen
- Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen
- Reserve gemeenschapshuizen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

2.6 Sociaal domein

• Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 • Beleidsplan schuldhulpverlening 2021 - 2025 • Debiteurenprotocol • Armoedebeleid gemeente Echt – Susteren 2025 en verder • Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Nadere regels re-integratie Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Participatiewet, IOAW en IOAZ-gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening gunning door toekenning uitsluitend recht • Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Echt-Susteren 2019 • Beleidsregel studietoeslag gemeente Echt-Susteren 2022 • Verordening tegenprestatie Participatiewet 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening Wet Kinderopvang gemeente Echt-Susteren 2006 • Uitgangspuntennotitie Arbeidsmarkttoeleiding van de doelgroep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt 2020 en verder • Beleidsregels Bijzondere Bijstand gemeente Echt-Susteren 2026	• Convenanten en afspraken met de regiogemeenten over AMW-ML • Gemeentelijke Nota Gezondheidsbeleid • Beleidskader Sociaal Domein Midden-Limburg Oost 2020-2028 • Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Echt-Susteren 2020 • Nadere regels jeugdhulp Echt-Susteren • Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 • Regiovisie Jeugd en Gezin Midden-Limburg Oost (MLO), koersdocument 2023- 2028 • Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 • Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 • Diverse gebiedsvisies • Beleid gemeenschapshuizen • Buurt- en speelplekken van de toekomst 2024-2034 • Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 • Verordening leerlingenvervoer gemeente Echt-Susteren • Regiovisie Meedoen en Wonen 2022-2026 • Samenwerkingsovereenkomst Woonkans Noord- en Midden-Limburg • Algemene subsidieverordening en bijbehorende subsidieregelingen • Verordening Adviesraad Sociaal Domein gemeente Echt-Susteren 2023

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen Portefeuillehouder(s) **Wethouder drs. G.H.C. Frische**
Wat willen we bereiken?
• Versterking van arbeidsparticipatie van inwoners naar vermogen • Bevordering van duurzame inzetbaarheid en behoud van werk • Realisatie van een inclusieve, wendbare en toekomstbestendige arbeidsmarkt • Borging van bestaanszekerheid door passende inkomensvoorzieningen • Vergroting van maatschappelijke participatie en voorkoming van sociaal isolement • Duurzame arbeidsplaatsen Social Return.

Wat gaan we ervoor doen?	**Wanneer gerealiseerd?**
• Uitvoering geven aan de Participatiewet en het wetsvoorstel Participatiewet in balans. • Tijdige, rechtmatige en toegankelijke verstrekking van bijstandsuitkeringen met toepassing van maatwerk. • Preventie van instroom in inkomensvoorzieningen door vroegtijdige signalering en ondersteuning. • Ondersteuning van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt richting betaald werk of maatschappelijke participatie. • Inzet van re-integratie-instrumenten zoals coaching, scholing, loonkostensubsidie en jobcoaching.	Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Gericht werken aan duurzame plaatsingen en behoud van werk. • Activering van inwoners met een uitkering gericht op uitstroom naar werk of participatie. • Gerichte inzet op jongeren, in samenwerking met onderwijs en ketenpartners, waaronder het Doorstroompunt, in het kader van de Wet van school naar duurzaam werk. • Begeleiding van mensen met een arbeidsbeperking behorend tot de doelgroep van de Participatiewet. • Ondersteuning van statushouders en nieuwkomers via uitvoering van de Wet inburgering 2021. • Ondersteuning van inwoners met psychosociale problematiek of multiproblematiek richting participatie en werk. • Realisatie en behoud van beschutte werkplekken. • Bijdrage aan de uitvoering van de banenafspraak in samenwerking met werkgevers. • Doorontwikkeling van het lokale MensOntwikkelBedrijf ten behoeve van participatie, re-integratie en ontwikkeling richting werk. • Verbetering van de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. • Ontschotte en zichtbare organisatie van werknemers- en werkgeversdienstverlening. • Versterking van het Regionaal Werkcentrum (RWC) Midden-Limburg als uitvoeringsorganisatie binnen het regionaal arbeidsmarktbeleid • Samenwerking met UWV, werkgevers, onderwijsinstellingen, Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven (SBB) en sociale partners. • Aansluiting bij regionale sectorale aanpakken, waaronder zorg en infra. • Stimulering van sociaal werkgeverschap. • Toepassing van Social Return-eisen bij gemeentelijke opdrachten met een opdrachtwaarde boven € 100.000. • Bevordering van maatschappelijke participatie en voorkoming van sociaal isolement.	

2. Armoedebeleid Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
• Uitval, eenzaamheid of uitsluiting door de inkomenssituatie voorkomen. • Bevorderen van sociale participatie. • Vroegsignalering en preventie van schulden. • Doorontwikkeling en intensivering van de schuldhulpverlening. • Armoedebestrijding.

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Vormen van en uitvoering geven aan een uitvoeringsplan armoedebeleid op basis van het vastgestelde armoedebeleid, hierbij integraal de verbinding zoeken met andere beleidsvelden en samenwerkingspartners. • Uitvoering geven aan een nieuw beleidsplan schuldhulpverlening, inclusief een doorontwikkeling en intensivering van de uitvoering van de schuldhulpverlening. • Organiseren van een optimale schuldhulpverlening door voort te bouwen op onder andere de verbinding met het lokale netwerk, in te zetten op vroegsignalering van schulden en blijvend in te zetten op de dienstverlening van de schuldhulpverlening. • Uitvoering geven aan een regionaal beleidsplan lage basisvaardigheden en het vormen van een lokaal uitvoeringsplan lage basisvaardigheden, hierbij de inzet op taal intensiveren binnen de gemeente. • Inzetten op het versterken van het netwerk met de maatschappelijke partners. Dit onder andere door deelname van de sociaal boekhouder in het sociaal wijkteam. • Inzet van de sociaal boekhouder doorontwikkelen. • Inzetten op duidelijke, laagdrempelige communicatie over lage inkomensregelingen en hiermee mogelijkheden voor minima herhaald onder de aandacht te brengen. • Uitvoering geven aan de VoorzieningenWijzer alsook inzetten op de verbeterde kennis van het netwerk over bestaande regelingen, om zo de mogelijkheden voor minima om gebruik te maken van regelingen zo breed mogelijk kenbaar te maken. • Inzetten van het Kindpakket, inclusief de verjaardagsvouchers; • Deelnemen aan de Benchmark Armoede en Schulden.	Continu

3. Maatschappelijk werk Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
• Een samenleving waar inwoners naar vermogen zo lang mogelijk kunnen meedoen en zelf de regie over hun leven voeren. • Vermindering discriminatie.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?

2.6 Sociaal domein

Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (AMW-ML) subsidiëren voor de uitvoering van de volgende taken: • Het geven van informatie en advies. • Invullen onderdeel gemeentelijk basisaanbod. • Doorverwijzen naar passende ondersteuning. • Ondersteunen van kwetsbare inwoners bij zelfredzaamheid en participatie. • Hulpverleningstrajecten. • Crisishulpverlening (24/7 bereikbaarheidsdienst voor Midden-Limburg het 'eropaf-team'). • Casemanagement Tijdelijk Huisverbod • Hulpverlening vanuit ketenzorg en multidisciplinaire teams (verbonden aan gemeentelijke en regionale ketenpartners). • Meldpunt zorgwekkend gedrag. • Briefadres voor dak- en thuislozen. De dienst- en hulpverlening van het AMW-ML is laagdrempelig en gratis toegankelijk zonder indicatie. • Aangesloten blijven bij het Meldpunt Discriminatie.	Continu

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. G.H.C. Frische** **Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen** **Wethouder drs. P.H.J. Pustjens** **Wethouder I.G.M.H. Minkenberg**
Wat willen we bereiken?
• Leefbare dorpen • Centrale ontmoetingsplekken

Wat gaan we ervoor doen?	**Wanneer gerealiseerd?**

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Doorontwikkelen en versterken van de lokale sociale basis en de sociale wijkteams. • Toewerken naar een inclusieagenda. • Het bevorderen van inclusie voor specifieke doelgroepen. • Planmatig onderhoud van gemeenschapshuizen vindt plaats door de gemeente ten laste van de 'Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen'. • De komende jaren worden gemeenschapshuizen, waar nodig functioneel en op het vlak van duurzaamheid, toekomstbestendig gemaakt. Gebruiksmogelijkheden, toegankelijkheid, verblijfsmogelijkheden blijven permanente aandachtspunten. • Inzetten op het uitbreiden van de kook- en eet-activiteiten in onze gemeente. Door middel van subsidie(s) op grond van de Subsidieregeling versterken sociale basis Echt-Susteren 2025. • Voor alle gemeenschapshuizen geldt dat de gemeente positief staat ten opzichte van financiering van duurzaamheidsinitiatieven. In goed overleg met de verschillende gemeenschapshuizen worden de mogelijkheden onderzocht om te komen tot verdere verduurzaming van de accommodaties. Dit is een continu proces. Indien van toepassing wordt voor te nemen maatregelen een separaat financieringsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd. • In Nieuwstadt wordt het bestaande gemeenschapshuis vervangen door nieuwbouw. • Voor de nieuwbouw van het MFC Susteren vindt in 2026 de aanbesteding plaats. • Realiseren van nieuwbouw voor Pius X. • Realiseren van een vaste barvoorziening in Oos Heem. • Nadere uitvoering geven aan de gebiedsvisie Pey, de gebiedsvisie Nieuwstadt en de gebiedsvisie Roosteren. Ook de vele werkzaamheden in de kern Susteren (woningbouw, infrastructuur, leefbaarheid) worden programmatisch aangepakt.	Continu

5. Jeugd Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
• Implementatie van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en de Regiovisie Jeugd en Gezin Midden-Limburg Oost. • Een effectief, efficiënt en samenhangend jeugdhulp landschap. • Een afname van verwijzingen naar specialistische hulp. • Een sterke (preventieve) sociale basis met oplossingen voor uitdagingen in de nabijheid (leefwereld) van jeugdigen. • Sterk lokaal team (Centrum voor Jeugd en Gezin) waar de meeste ondersteuningsvragen laagdrempelig beantwoord worden en waar nauwe samenwerking plaatsvindt met voorliggende voorzieningen (zoals het jongerenwerk). • Integrale samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg, waarbij signalen vroegtijdig worden opgepakt. • Goede kwaliteit en beschikbaarheid van (gespecialiseerde) jeugdhulp, zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. • Inzicht in en grip op verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp (ook via huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen). • Hulpverlening die aansluit op de behoeften van de jeugdigen en gezinnen, passend bij de beschikbare financiële middelen. • Een gezond en veilig leefklimaat voor onze jeugdigen (al vanaf de geboorte). • Jeugdigen zijn zelfstandige inwoners die meepraten over wat voor hen belangrijk is.

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Domein overstijgend samenwerken (jeugd, gezondheid, veiligheid en onderwijs). • Data gericht werken om ook op basis van cijfermatige en financiële ontwikkelingen gesprekken te voeren met verwijzers en zorgaanbieders. • Investeren in het voorliggende veld (o.a. CJG en jongerenwerk) om tijdig, nabij en in de leefwereld laagdrempelige ondersteuning te bieden. • Samenwerkingsafspraken maken met huisartsen en het sterk positioneren van praktijkondersteuners jeugd (POH-J). • Vroegtijdig herkennen van achterstanden in taalontwikkeling binnen het project 'preventie dyslexie structureel inzetten'. • Driehoeksoverleg organiseren met het CJG (beleid, uitvoering en bedrijfsvoering) om samen ontwikkelingen te duiden en hierop te acteren. • Versterken van het (brede) takenpakket en beschikbare capaciteit van het CJG o.a. door mogelijk aanvullende expertise beschikbaar te stellen. • Vervolg geven aan de pilot 'sturing op alternatieve route' om meer grip te krijgen op de toegang tot jeugdhulp via huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen. • Het voeren van (contract)gesprekken met zorgaanbieders. • Samenwerken met het Regionaal Expertteam bij complexe casuïstiek. • Uitvoering geven aan de nieuwe overeenkomsten voor ambulante jeugdhulp, jeugdhulp in woonvoorzieningen en JeugdzorgPlus, inclusief bijbehorende ontwikkelagenda's en transformatieplannen. • Veiligheid in gezinnen versterken en vroegtijdig acteren op signalen van onveiligheid op basis van acties uit het nader uit te werken regionale programma 'Samen voor Veilig'. • Inrichten van één jeugdzorgregio op het niveau van Midden-Limburg, op basis van de landelijke opdracht. • Verder vormgeven van de samenwerking binnen de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Limburg-Noord. • Preventieve- en bewustwordingsacties faciliteren, gericht op GGZ problematiek en middelen- en alcoholgebruik. • Jongerenwerk stevig positioneren in scholen (primair, voortgezet en beroepsonderwijs). • Samenwerking versterken tussen Algemeen Maatschappelijk Werk, jongerenwerk en het Centrum voor Jeugd en Gezin bij het creëren van een passende overgang van jeugdigen naar volwassenheid (18-/18+). • Stimuleren van de inzet door Steunouders die tijdelijke en vrijwillige ontlasting bieden aan gezinnen. • Verstrekken van subsidie aan Humanitas voor het bieden van vrijwillige en laagdrempelige begeleiding bij een omgangsregeling in het kader van echtscheidingen. • Investeren in de ketenaanpak Kansrijke Start, o.a. via CenteringZorg, Voorzorg, Nu Niet Zwanger en het versterken van de lokale coalitie met partners uit het medische en sociale domein. • Uitvoering geven aan het beleidskader sociaal domein en aan een integrale verordening Wmo-Jeugd. • De pilot jongerenparticipatie evalueren en structureel inbedden in de organisatie. • Mogelijkheden verkennen om de inzet van informele steunfiguren te stimuleren. • De landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en Regiovisie Jeugd en Gezin vertalen naar acties voor de regio en gemeente. • Het in stand houden van jongeren- en speelvoorzieningen. • Subsidiëren van speeltuinorganisaties voor het ontwikkelen en in stand houden van georganiseerde, openbare speeltuinen.	Continu

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen) Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?
• Een inclusieve samenleving, iedereen kan meedoen. • Een sterke lokale sociale basis. • Toegankelijke voorzieningen. • Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg. • Transformatie binnen het sociaal domein.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
<u>Een inclusieve samenleving, iedereen kan meedoen.</u> • Zorgdragen voor een inclusie-agenda die de deelname aan het maatschappelijke leven van iedere inwoner stimuleert. • Verbetering van de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte en gemeenschapsvoorzieningen in de kernen. Dit met gebruikmaking van de inventarisaties van knelpunten door de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein. • Opnemen wonen en zorg als essentiële bouwsteen binnen het op te stellen Volkshuisvestingsprogramma. Hierbij wordt aandacht besteed aan de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen. Dit vormt de basis voor concrete acties om de groeiende groep ouderen, mensen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang, statushouders, en dak- en thuislozen passend te faciliteren in hun woon- en zorgbehoeften. • Faciliteren van welzijnsorganisatie Menswel om zorg te dragen voor vrij toegankelijke cliëntondersteuning. • Deelnemen aan de flexibele maatschappelijke opvang en bijdragen aan de lokale aanpak om dak- en thuisloosheid te voorkomen. • Het ondersteunen van activiteiten voor de kwetsbare inwoner met (meervoudige) complexe problematiek. • Aandacht voor eenzaamheid en mentale gezondheid. • Het opzoeken van intensieve samenwerking in het sociale domein om zo de onderwerpen Wmo, Jeugd, en Participatie waar mogelijk te combineren en uit deze integratie weer nieuwe mogelijkheden te ontdekken. • Het verder, in overleg met de Adviesraad Sociaal Domein en andere vertegenwoordigende bewonersgroepen (bijvoorbeeld kerncontactgroepen) inventariseren en prioriteren van de meest in het oog springende verbeterpunten van maatschappelijke organisaties, inwoners en cliënten van Wmo-voorzieningen. <u>Een sterke lokale sociale basis</u> • Zorg dragen voor een adequaat voorzieningenniveau en doelgericht investeren in het versterken van de sociale basis voor inwoners. • Vormgeven aan de leefbaarheidsprojecten uit de gebiedsvisies. • Impulsen geven aan de leefbaarheid door het verbeteren van de bestaande sociale cohesie (onder andere door een breed en kwalitatief hoogstaand verenigingsleven en toegankelijke gemeenschapsaccommodaties). • Uitvoering geven aan plan van aanpak doorontwikkeling sociaal domein. • Het initiëren en in stand houden van wijksteunpunten, waarbij de behoefte van de betreffende kern leidend is. • Faciliteren van de welzijnsorganisatie bij het verder uitbouwen van de voorziening vrijwilligersvacaturebank. • Faciliteren van de welzijnsorganisatie voor het versterken van mantelzorgondersteuning. • (Laten) organiseren van activiteiten om de vrijwilligers en mantelzorgers een steuntje in de rug te geven en de waardering en dankbaarheid van de overheid kenbaar	Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
te maken (b.v. mantelzorgwaardering/avond). • Subsidiëren van leefbaarheidsprojecten op basis van de 'Subsidieregeling leefbaarheidsfondsen Echt-Susteren'. <u>Toegankelijke voorzieningen</u> • Zorg dragen voor de inrichting en instandhouding van algemene en/of collectieve voorzieningen. Dit doen we samen met de inwoners, gericht op ondersteuningsvragen, rekening houdende met de eigen kracht van inwoners, de Wmo-taken en dit gebeurt vraag gestuurd in plaats van aanbodgericht. • Informeren van de inwoners via diverse kanalen waaronder de sociale wijkteams over de toegang, de ontwikkelingen en het voorzieningenaanbod van het sociale domein. • Creëren van goede voorwaarden voor cliënten beschermd wonen. • Breed aanbod aan woonvoorzieningen, mogelijkheden voor participatie, langdurige zorg en ondersteuning in de thuissituatie organiseren. • Opvang bieden aan dak- en thuislozen uit de eigen gemeente. • Het blijven inzetten op de huiskamers, de Huiskamer+ en de Huiskamer Extra • Laagdrempelige inloopvoorziening organiseren voor kwetsbare inwoners (Buurtkamer/open inloop). <u>Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg.</u> • Het blijven streven naar meer samenwerking met en tussen de eerstelijnsvoorzieningen in de kernen van de gemeente. • Het versterken van de samenwerking tussen het sociaal domein en het medisch domein. Onder andere uitvoering geven aan het Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA). <u>Doorontwikkeling binnen het sociaal domein.</u> • Het bedenken en realiseren van algemene en/of collectieve voorzieningen. • Het voorkomen van duurdere zorg door het vergroten van de eigen kracht en de samenwerking met inwoners versterken. • Het beschikbaar stellen van laagdrempelige algemene voorzieningen of specifieke maatwerkvoorzieningen. • Versterken lokale aanpak complexe problematiek, in samenwerking met Wmo, bemoeizorg en preventie. • Kansrijke burgerinitiatieven ondersteunen. • De subsidieregeling voor innovatieve activiteiten toepassen, ter ondersteuning van vernieuwende ideeën en arrangementen in het sociaal domein. • Het door ontwikkelen van de gecoördineerde aanpak. • Het versterken van de sociale basis in de kernen van de gemeente. • Uitvoering geven aan plan van aanpak doorontwikkeling sociaal domein, de sociale wijkteams zijn hierbij een belangrijk instrument. • Het door ontwikkelen van de sociale wijkteams in de gemeente. • De gemeente ondersteunt de KinderKOOKschool bij het realiseren van kooklessen in brede zin voor basisschoolleerlingen. • Ondersteunen van activiteiten die tot doel hebben bewustwording en toepassen van een gezonde leefstijl voor diverse doelgroepen (budget koken, hygiëne, gezond leren eten, etc.).	

7. Wet maatschappelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen) Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?
• Continu uitvoering taken Wmo. • Inwoners die meer bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht.

2.6 Sociaal domein

• Integratie van inwoners met een beperking.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Evalueren van processen en eventuele bijstelling van de taken Wmo. • Gezamenlijk op Midden-Limburg Oost-niveau (beleidsmatig) oppakken van vraagstukken. • Vanuit een integrale benadering Wmo, Jeugd en Participatie beoordelen. • Sturen op de vraag naar maatwerkvoorzieningen, dan wel het zo lang mogelijk uitstellen ervan. • Regionale inkoopsamenwerking sociaal domein Midden-Limburg Oost, Midden-Limburg West en MGR Sociaal Domein Limburg-Noord. • Stimuleren van inwoners om eerst op eigen kracht of via hun sociale netwerk (buren, familie en kennissen) hun problemen op te lossen. • Ondersteunen van inwoners met een beperking om hen te laten participeren en ervoor zorgen dat de uitgaven binnen het beschikbare budget blijven door inwoners gebruik te laten maken van voorliggende algemene voorzieningen zoals de huiskamerprojecten, de buurtkamer en de vervoersvoorziening door vrijwilligers. • Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen (zoals hulpmiddelen, individuele begeleiding of groepsbegeleiding). • Het ondersteunen van initiatieven die gericht zijn op het stimuleren van een reële beeldvorming over mensen met een beperking en/of kwetsbaarheid bij inwoners. • Toegankelijk(er) maken van de openbare ruimte voor mensen met een beperking en/of kwetsbaarheid.	Continu

8. Inburgeringsbeleid Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?
• Realisatie van de taakstelling voor het huisvesten van vreemdelingen (statushouders) met een verblijfsvergunning. • Ondersteuning waar noodzakelijk van etnische minderheden bij hun integratieplicht. • Uitstroom in duurzame maatschappelijke participatie na inburgeringproces (drie jaar).

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan de Wet Inburgering 2021 (WI2021) • Uitvoering geven aan de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) en het langetermijnbeleid van het Rijk. • Maken van afspraken met woningcorporaties voor het leveren van woningen voor de taakstelling huisvesting statushouders. • Constructieve oplossingen vinden voor de huisvestingsproblemen van 'eenpitters' wachtende op nareizigers. • De maatschappelijke begeleiding van statushouders, waarbij lessen worden getrokken uit de uitvoering van de pilot "Zachte Landing" om de inburgering te versnellen, de participatie te vergroten, problemen tijdig te signaleren en escalaties te voorkomen. • Bieden van juridische begeleiding aan statushouders, via subsidie aan Vluchtelingenwerk Nederland, als aanvulling op de begeleidingsverplichting vanuit de WI2021. • Doorontwikkelen en uitvoeren van de wettelijke taken, voortvloeiend uit de lerende WI2021. • Monitoren van de uitvoering en de kwaliteit van de uitvoering van de wet, belegd bij de MER-uitvoeringsorganisatie. • Verdere uitrol van de Onderwijsroute in samenwerking met de AMR Midden-Limburg. • Verdere uitrol van de uitvoering van de B1- en Z-route in samenwerking met de AMR Midden-Limburg, waarbij gezamenlijke aanbesteding wordt onderzocht. • Monitoren aanbod pakket B1+ om beter voorbereid te zijn op arbeidsmarkt en verdere scholing, aanvullend op regulier B1-traject. • Verbetering van lokaal aanvullend NT2-onderwijs voor statushouders, gezinsmigranten en oudkomers. • Uitrol aanpak Inburgering binnen het Mens Ontwikkel Bedrijf (MOB), MOB-i) om een tak Inburgering te ontwikkelen ten behoeve van participatie en taal van de inburgeraars en oud-wetters. • Onderzoeken en ontwikkelen van een empowermentprogramma kwetsbare doelgroep (vrouwen met migratieachtergrond). • Onderzoeken mogelijkheden om de kloof tussen taal- en (arbeids)participatie van inburgeraars te verkleinen. Het uitvoeren van ondersteunende activiteiten via aanbieders/partners waaronder: • Taalmaatjesproject, samenspraak, brede woonbegeleiding statushouders. • Het aanbieden van (aanvullende) taalbevorderende ondersteuning (voor zowel nieuwe als oude inburgeraars) in samenwerking met Menswel, op locatie van het MOB.	Continu

9. Ouderenbeleid **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. G.H.C. Frische**
Wat willen we bereiken?
• Zelfstandig functionerende senioren in de eigen gemeenschap.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?

• De gemeente faciliteert organisaties voor ouderenzorg, d.m.v. subsidiëring en andere vormen van ondersteuning.
• De gemeente subsidieert onder meer de volgende activiteiten en voorzieningen:
  • Ketenaanpak valpreventie (zie verder paragraaf 10 Volksgezondheid);
  • Meer bewegen voor ouderen (MBvO)-activiteiten;
  • Vitaliteitsbijeenkomsten;
  • Ouderenadvisering;
	Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Huiskamerprojecten.	

10. Volksgezondheid en preventieve gezondheid Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
• Gezonde inwoners. • Een bewuste en gezonde levensstijl van de inwoners. • Gezonde jeugd.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
• In stand houden van een gezondheidsdienst (GGD). • Faciliteren lesprogramma Gezond leren Koken (KinderKOOKschool). • Activiteiten Jeugdgezondheidszorg (zie product Jeugd). • Het inzetten van tijdige, passende en kwalitatief goede hulp aan en ondersteuning van jeugdigen en gezinnen waar nodig. Werkend vanuit integraliteit. • Uitvoering geven aan de doelen binnen het Integraal Zorgakkoord (IZA), betreft regionale (Noord- en Midden-Limburg) preventieve samenwerking tussen het sociale en medische domein. • Uitvoering geven aan de coördinatie en organisatie van de in het AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord) afgesproken basisfunctionaliteiten op de leefgebieden Mentale Gezondheid, Vitaal ouder worden, Leefstijl, Kansrijk opgroeien en Gezondheidsachterstanden verminderen [1] binnen de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. • Inzetten op preventie vanuit verschillende beleidsdisciplines, zoals Wmo en Jeugd, mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning, subsidies en sportbeleid. • Investeren in sportfaciliteiten, sporthallen en het zwembad om het voor inwoners mogelijk te maken dicht bij huis te sporten en recreëren. • Continueren van de gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen (HealthyLIFE) • Continueren JOGG-aanpak (Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst). • Inzetten op het vormen van een positieve leefomgeving (beschermende factoren en risicofactoren) voor jongeren via de OKO-aanpak (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving). • Onderzoeken van de mogelijkheden om aan te sluiten bij het programma Join Us om eenzaamheid onder jongeren te verminderen. • Onderzoeken van de mogelijkheden om overgewicht onder kinderen te verminderen door middel van de bewezen interventie Your Coach Next Door (Keigezond).	Continu

[1] De 5 ketenaanpakken zijn: (1) Kansrijke Start, (2) Valpreventie bij ouderen, (3) aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, (4) de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) bij overgewicht van volwassenen, (5) Welzijn op recept.

11. Leerlingenvervoer Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?
• Passend vervoer voor leerlingen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het leerlingenvervoer volgens vastgesteld beleid, waarbij zo	Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
veel mogelijk de zelfredzaamheid en de eigen mogelijkheden van de leerlingen optimaal worden benut.	

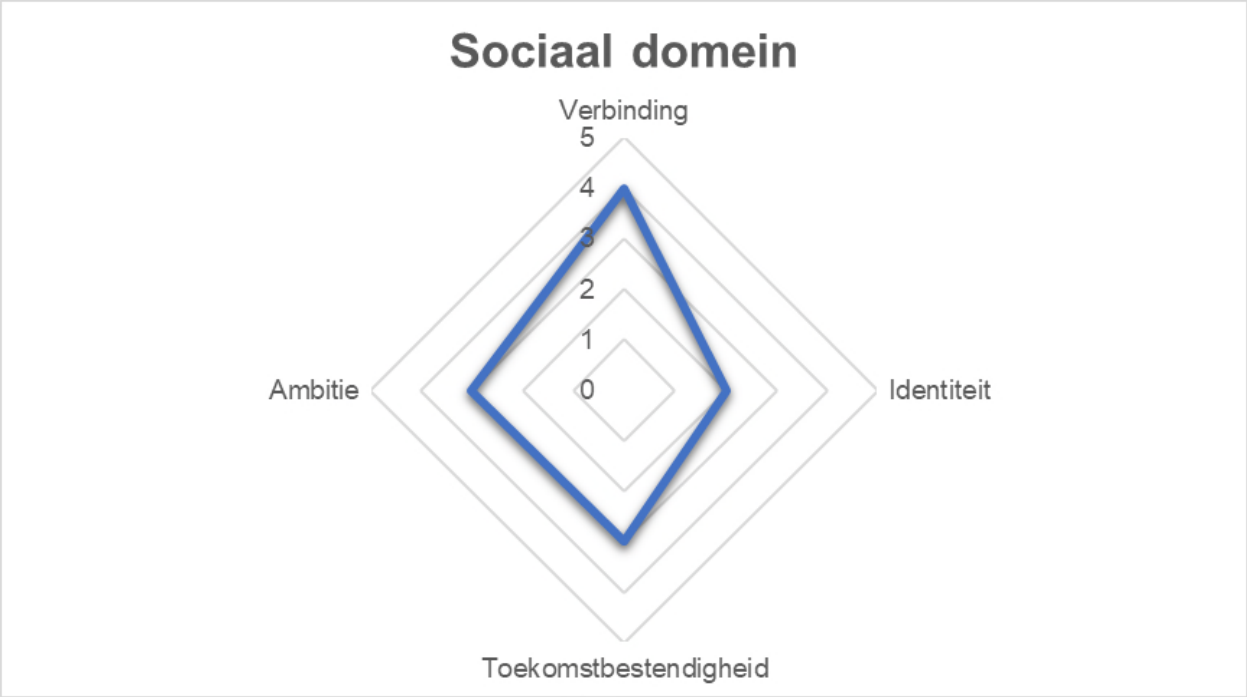
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Jongeren met een delict voor de rechter	Percentage 12 t/m 21 jarigen	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Nog niet bekend	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezinnen	Percentage kinderen tot 18 jaar	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Nog niet bekend	5%	5%
Netto Arbeidsparticipatie	Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	69,9%	69%	69%
Werkloze jongeren	Percentage 16 t/m 22 jarigen	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Nog niet bekend	2%	2%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	170,4	200	175
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	124	200	130
Jongeren met jeugdhulp	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	16,7%	13%	17%
Jongeren met jeugdbescherming	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,7%	1,2%	1,6%
Jongeren met jeugdreclassering	Percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3%	0,2%	0,3%
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	850	950	920

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	57.355	59.441	52.551	50.841	50.794	50.764
Baten	34.954	34.706	29.689	27.470	27.506	27.506
Saldo van baten en lasten	-22.400	-24.735	-22.861	-23.372	-23.288	-23.258
Storting reserves	10.010	1.000	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1.415	4.391	7.750	174	0	0
Mutatie van de reserves	-8.595	3.391	7.750	174	0	0
Geraamde resultaat	-30.995	-21.344	-15.111	-23.197	-23.288	-23.258

2.6 Sociaal domein

VITA



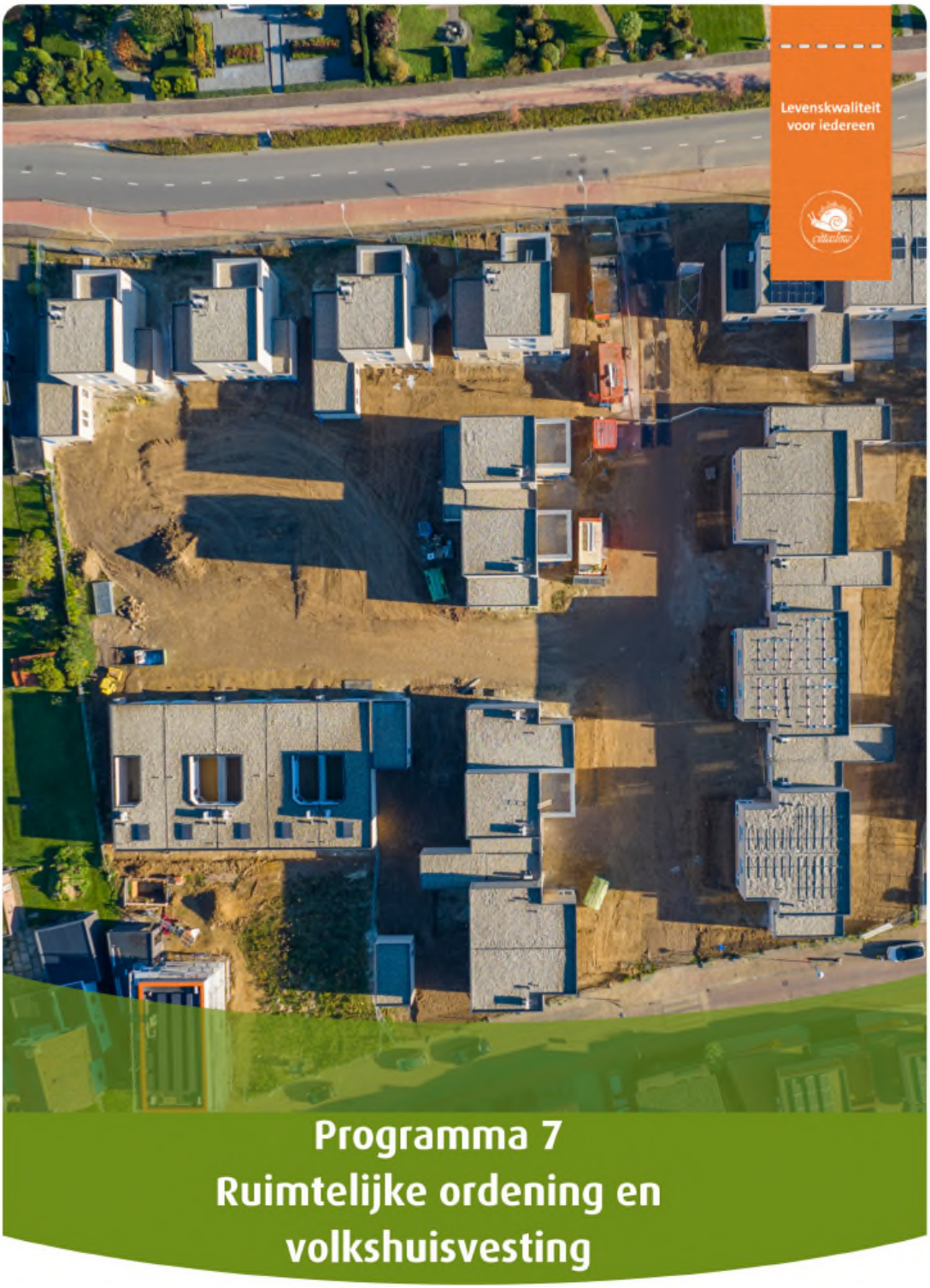
Verbinding
De uitvoering van het gemeentelijke beleid wordt hoofdzakelijk door onze ketenpartners gedaan. Er is veel verbinding binnen de lokale en regionale samenwerking. Het potentieel kan nog beter worden benut. De huidige initiatieven versterken de banden tussen verschillende partijen. Het bereik binnen de samenleving kan verder worden vergroot, waarbij inclusieve en gerichte inspanningen kunnen leiden tot bredere impact.

Identiteit
Binnen het sociaal domein ligt de focus op een algemene uitvoering van wettelijke taken. Hierbij is er oog voor lokale initiatieven. In de 9 kernen is een gemeenschapshuis het fysieke centrale punt. Er is een breed aanbod aan voorzieningen beschikbaar om de inwoners de ondersteunen en in hun behoeften te voorzien. Deze aanpak stimuleert samenredzaamheid en versterkt de lokale gemeenschap.

Toekomstbestendigheid
Op de diverse onderdelen binnen het sociaal domein ligt er een stevig fundament voor de toekomst. De ontwikkelingen in de samenleving maken dat er op sommige onderdelen grote uitdagingen spelen richting de toekomst. De oorzaken liggen op het gebied van financiën, wetgeving, personeelstekort, mismatch tussen vraag en aanbod, eigen kracht en zelfredzaamheid van onze inwoners. De complexiteit in de vraagstukken die leven in de samenleving neemt toe.

Ambitie
In het sociaal domein zijn voortdurende ontwikkelingen en grote veranderingen zichtbaar. Hierbij zijn financiële middelen medebepalend voor het ambitieniveau, waardoor de huidige ambitie niet altijd aansluit bij de opgaven. Sommige beleidsterreinen tonen gezonde ambitie terwijl andere versterking behoeven. Niet alles kan tegelijk worden aangepakt waardoor duidelijke prioritering noodzakelijk is. Zo kan gerichter worden ingespeeld op urgente vraagstukken.

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting



2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Doelstelling van dit programma:

Bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling van het grondgebied van de gemeente Echt-Susteren voor het creëren en stimuleren van een aantrekkelijke landelijke gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het (samen) opstellen van beleid en plannen voor het stimuleren van de leefbaarheid in de diverse kernen, van het behoud en herstel van waarden in het landelijk gebied, van bedrijvigheid en van woningbouw (kwantitatief en kwalitatief).

Reikwijdte

Het programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting omvat de volgende producten:

1. Ruimtelijke plannen
2. Volkshuisvesting

Verbonden partijen

Geen

Reserves en voorzieningen

- Reserve stedenbouwkundige adviezen
- Reserve kwaliteitsfonds
- Reserve regionale woonvisie

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040
- Volkshuisvestingsprogramma Echt-Susteren
- Diverse gebiedsvisies
- (tijdelijk) Omgevingsplan van de gemeente Echt-Susteren (bestaande uit de bruidsschat en geldende bestemmingsplannen/Initieel Omgevingsplan)
- Beleidsnotities met betrekking tot thema's als inwoning en mantelzorg, aan huis verbonden beroepen en bedrijven, bed&breakfast, Huisvesting 'shortstay'- arbeidsmigranten
- Waterketenplan
- Kadernota Regie op Groen
- Verordening nadeelcompensatie Echt-Susteren 2023
- Verordening Omgevingscommissie MER 2022
- Welstandsnota Echt-Susteren 2022
- Verordening starterslening gemeente Echt-Susteren 2020
- Lijst verzwaard adviesrecht Echt-Susteren 2022
- Delegatiebesluit omgevingsplan gemeente Echt-Susteren 2024
- Erfgoedverordening gemeente Echt-Susteren 2023

1. Ruimtelijke plannen

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Een fysieke leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is, met ruimte voor initiatief en oog voor ruimtelijke kwaliteit.
- Adequate uitvoering van de Omgevingswet.
- Een toekomstvisie en ruimtelijke kaders die zijn ontwikkeld in samenspraak met onze inwoners.
- Bescherming van het uiterlijk aanzien en verbetering van de kwaliteit van de omgeving.
- Leefbare kernen en burgerparticipatie.
- Functioneel hergebruik van vrijkomende agrarische percelen/opstallen.
- Handhaving van vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied.

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• De gemeente draagt er zorg voor dat zij beschikt over actuele, flexibele en waar mogelijk uitnodigende ruimtelijke plannen. Om in 2032 te beschikken over een gebiedsdekkend definitief Omgevingsplan wordt het in 2026 gestarte traject voortgezet van het gebiedsgericht omzetten van het Tijdelijk Omgevingsplan in een Definitief Omgevingsplan. • Voorkomen van het ontstaan van zwakkere wijken, bevorderen van leefbaarheid in met name de kleinere kernen. De leefbaarheid van de kleinere kernen, die verandert door ontgroening en vergrijzing, is een permanent prioritair beleidsonderwerp in het gemeentelijk beleid. • In kernen waar meerdere (ruimtelijke en maatschappelijke) ontwikkelingen tegelijk lopen wordt gewerkt met een programmatische gebiedsgerichte aanpak. Op deze wijze wordt een integrale aanpak van de leefbaarheid in haar kernen vormgegeven. • Om de leefbaarheid in kernen op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren worden milieukwaliteiten, zoals schone lucht, meegenomen in ruimtelijke visies en plannen. • Ruimtelijke initiatieven worden (in beginsel) benaderd vanuit een positieve grondhouding, met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. Waar nodig worden ruimtelijke (beleids)kaders bijgesteld, of wordt gebruik gemaakt van afwijkingsbevoegdheden, om gewenste ontwikkelingen te faciliteren en procedures te vereenvoudigen. • Uitgangspunt blijft dat de gemeente in samenwerking met de Midden-Limburgse gemeenten, provincie en andere partners gestalte geven aan een lokaal en regionaal omgevingsbeleid. • Bij de totstandkoming en de uitvoering van onze visie en ruimtelijke plannen (omgevingsvisie, omgevingsplannen, projectplannen) worden, in overeenstemming met het door de raad vastgestelde participatiebeleid, inwoners, bedrijfsleven en verenigingen zo optimaal mogelijk betrokken. Dit gebeurt door het organiseren van omgevingsdialoog, onder andere in de vorm van inloop- en inspraakavonden. Een belangrijke functie is weggelegd voor de dorpsraden, ondernemersverenigingen en belangengroeperingen. • De gemeente geeft bij aangewezen categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen toepassing aan de in het programma kostenverhaal vastgelegde voorwaarden (inpassing en/of financiële bijdrage). • De gemeente geeft toepassing aan de welstandscriteria in de Welstandsnota ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit. • Overeenkomstig het beleid over het gebruik van voormalige agrarische bedrijven (VAB's) in de Omgevingsvisie wordt in ruimtelijke plannen ruimte geboden voor nevenactiviteiten, functiewijzigingen en hergebruik van VAB's. Zo worden mogelijkheden geboden om bedreigingen om te zetten in kansen door leegstaande bedrijfsgebouwen een nieuwe functie te geven en verpaupering of illegale activiteiten tegen te gaan. Daarbij wordt ingezet op sloop van overtollige bebouwing.	Continu Continu

2. Volkshuisvesting Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?
• Een evenwichtig woningbouwprogramma waarin vraag en aanbod goed op elkaar aansluiten. • De beschikbare bouwvolumes uit het Volkshuisvestingsprogramma optimaal benutten. • De bestaande planvoorraad afstemmen op de actuele woonbehoeften, met als doel een evenwichtige woningmix te realiseren. Hierbij ligt de focus op betaalbare woningen voor starters en geschikte woningen voor senioren, zodat de doorstroming op de woningmarkt wordt bevorderd. • De bouwambities realiseren binnen de bestaande kernen, waarbij in het kader van het principe

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

"straatje erbij" beperkte uitbreiding van kernranden mogelijk is zonder aantasting van het buitengebied. • Woningsplitsing stimuleren en extra aandacht besteden aan de groeiende groep eenpersoonshuishoudens. • Extra aandacht besteden aan het realiseren van (pré-)mantelzorgwoningen, waarbij wordt gestreefd naar het zoveel mogelijk beperken van de regeldruk. • Passende shortstay- en woonmogelijkheden bieden voor internationale werknemers. • Het huisvesten van de statushouders, op basis van de taakstelling die het ministerie halfjaarlijks aan de gemeente toewijst. • Passende huisvesting en een geschikt woonklimaat bieden voor kwetsbare doelgroepen. • Voldoende geschikte en betaalbare woningen realiseren voor huishoudens met een lager inkomen. • Starters op de lokale woningmarkt ondersteunen bij het verkrijgen van hun eerste woning. • Inzetten op veilige, leefbare en beheersbare woonwagenlocaties.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• De woningbehoefte wordt gemonitord en daarnaast sturen we bij via woningbouwprogrammering en regionale afstemming met ontwikkelaars en corporaties. • Het vastgestelde Volkshuisvestingsprogramma wordt gehanteerd als onderbouwing voor planologische besluiten en het prioriteren van projecten binnen de beschikbare bouwvolumes. • Woningbouwprojecten worden gestimuleerd in alle kernen, met aandacht voor ouderen, jongeren, starters en kleine huishoudens. We geven ontwikkelende partijen uitgangspunten mee (2/3 betaalbaar en 30% sociale huur) • De kwaliteit van de leefomgeving wordt bewaakt door duidelijke ruimtelijke kaders en zorgvuldige afweging van initiatieven. • De woningmarkt wordt regionaal afgestemd binnen Midden-Limburg (wonen en ruimte) met buurgemeenten, corporaties en andere partners, gericht op samenhang in programmering en uitvoering. • Er wordt maatwerk geboden bij verzoeken voor woningsplitsing, binnen de kaders van ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en de actuele woningbehoefte en daarnaast wordt er actief gecommuniceerd over de mogelijkheden en voorwaarden richting inwoners en initiatiefnemers. • De realisatie van (pré-)mantelzorgwoningen wordt gestimuleerd, initiatiefnemers worden actief geïnformeerd en de regeldruk wordt waar mogelijk beperkt. • Starters op de woningmarkt wordt de mogelijkheid geboden om een aanvullende starterslening te verkrijgen, mede gefinancierd door gemeente en provincie. De verordening startersleningen gemeente Echt-Susteren volgt de provinciale verordening. • Op grond van de Woningwet sluiten we lokale prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties over onder meer betaalbaarheid, beschikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid, veiligheid en de toewijzing van sociale huurwoningen en bijzondere doelgroepen. • Via prestatieafspraken met woningcorporaties sturen we gezamenlijk op de realisatie van voldoende sociale huurwoningen, waarbij ook de corporaties een actieve verantwoordelijkheid hebben in het waarborgen van betaalbaarheid en beschikbaarheid. • Met woningcorporaties Nester en ZOwonen worden prestatieafspraken gemaakt over de huisvesting van statushouders om de halfjaarlijkse taakstelling te realiseren. Daarnaast wordt de maatschappelijke begeleiding afgestemd met Menswel. • Binnen de samenwerkingsovereenkomst 'Woonkans' stellen woningcorporaties woningen beschikbaar voor kwetsbare inwoners die (met begeleiding) (opnieuw) instromen in de samenleving en ondersteuning nodig hebben bij zelfstandig wonen, waarbij gemeente, corporaties en hulpverleningsinstanties samenwerken om passende toewijzing en begeleiding op het gebied van wonen en zorg te organise-	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
ren. • Met de gemeenten in de regio wordt overleg gevoerd over een evenwichtige spreiding van verschillende aandachtsgroepen die (opnieuw) instromen in de samenleving. Hierbij wordt aangesloten op de (aankomende) Wet versterking regie volkshuisvesting en op de inzet van de Huisvestingsverordening voor wettelijk aangewezen aandachtsgroepen. • Gesprekken met initiatiefnemers over de realisatie van huisvesting voor internationale werknemers vinden plaats binnen de kaders van het gemeentelijk beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten. • Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn 45 woonwagenstandplaatsen die deels in beheer zijn bij de woningcorporaties. Samen met betrokken partijen zetten we in op het verbeteren van het beheer en de leefbaarheid van de woonwagenlocaties door structureel overleg, duidelijke afspraken en gezamenlijke aanpak van knelpunten, waaronder brandveiligheid, illegale bebouwing, bedrijvigheid en vervuiling. Zodra bestaande locaties beheersbaar zijn, onderzoeken we in overleg met corporaties en betrokken partijen de mogelijkheden voor beperkte uitbreiding.	

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Nieuw gebouwde woningen[1]	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	9,6	8	8
Demografische druk	Het aantal personen onder de 20 en ouder dan 65 jaar per 100 personen tussen de 20 en 65 jaar.	CBS	81,4%	81%	82%
Eigen indicatoren					
Totaal aantal woningen		Basisregistratie adressen en gebouwen	15.287	15.392	15.517
Totaal aantal huurwoningen		Waar staat je gemeente?	Nog niet bekend	4.510	Nog niet bekend
Toelichting					
[1]Voor 2026 en 2027 worden realisaties van 100 tot 125 woningen per jaar verwacht.					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	1.755	2.486	1.632	1.628	1.610	1.557
Baten	503	106	103	100	97	93
Saldo van baten en lasten	**-1.252**	**-2.380**	**-1.528**	**-1.528**	**-1.514**	**-1.464**
Storting reserves	7	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	22	200	50	0	0	0
Mutatie van de reserves	**15**	**200**	**50**	**0**	**0**	**0**
Geraamde resultaat	**-1.236**	**-2.180**	**-1.478**	**-1.528**	**-1.514**	**-1.464**

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

VITA



Verbinding
Binnen het programma Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting geven we letterlijk vorm aan een grondgebied waarin inwoners, bedrijven en verenigingen zich kunnen vestigen in een bereikbare, gezonde en natuurlijke omgeving. We denken samen met onze stakeholders na over de toekomstige inrichting van onze gemeente, waarbij samenwerking en het verbinden van partijen en belangen centraal staan. Een vroegtijdige omgevingsdialoog zorgt daarbij voor gedragen planvorming. Zo zorgen we ervoor dat ruimtelijke ontwikkelingen aansluiten op de behoeften van onze inwoners. Volkshuisvesting speelt een belangrijke rol bij het creëren van een fijne leefomgeving. Door te bouwen naar behoefte en een goede samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen wordt er voortdurend gewerkt aan het verbeteren van de woonkwaliteit.

Identiteit
We koesteren de eigenheid van onze dorpen en kernen. Bij ruimtelijke initiatieven hanteren we een positieve en open benadering: we kijken naar wat wél mogelijk is. Door maatwerk te leveren binnen de gestelde kaders en initiatieven te faciliteren, zorgen we ervoor dat ontwikkelingen bijdragen aan het karakter en de herkenbaarheid van onze gemeenschap. Lokale kwaliteiten en het (historische) landschap zijn van belang bij het inpassen van nieuwe woningen en voorzieningen. We zetten in op kernen die goed verbonden zijn met ons landelijke en natuurrijke buitengebied en die elk hun eigen identiteit en karakteristieke kenmerken behouden.

Toekomstbestendigheid
Wij bouwen aan een gemeente die klaar is voor de toekomst. Door onze inspanningen dragen we bij aan het oplossen van knelpunten van nu, maar houden we ook rekening met toekomstige behoeften, bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw, wonen met zorg, klimaatadaptatie en transitie van landbouw. Door een structureel volkshuisvestingsbeleid (bouwen naar behoefte, bouwen in iedere kern, met transformatie van verouderd vastgoed en in- en uitbreidingslocaties) en te investeren in een veilige en groene openbare ruimte, creëren we leefbare en toekomstgerichte wijken waarin mensen gezond en prettig kunnen wonen, nu en later.
Door implementatie van de instrumenten die de Omgevingswet biedt en de transitie naar een definitief Omgevingsplan creëren we een toekomstbestendig planologisch kader voor ruimtelijke ontwikkelingen.

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Ambitie
Niet alleen stellen wij visies, plannen en programma's op, maar we sturen waar mogelijk actief op realisaties. We bouwen niet alleen op basis van kwantiteit, maar ook voor kwaliteit: passend bij de identiteit van onze kernen, met oog voor leefbaarheid, duurzaamheid en sociale samenhang. Door samen te werken met regiogemeenten, woningcorporaties en marktpartijen dragen we bij aan het behalen van onze ambities en versterken we onze positie als een vitale regiogemeente, waar het prettig wonen, werken en verblijven is.



Programma 8
Omgevingsrecht

2.8 Omgevingsrecht

Doelstelling van dit programma:

Beperking van overlast en het waarborgen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en de veiligheid door:

- Het verlenen van vergunningen en ontheffingen
- Het houden van toezicht op naleving van regels en;
- Het afdwingen (waar nodig) van de naleving ervan

Reikwijdte

Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten:

1. Vergunningverlening
2. Toezicht
3. Handhaving
4. Milieu

Verbonden partijen

- Servicecentrum MER (afdeling Omgevingsdienst)
- Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML)

Reserves en voorzieningen

- Reserve SC MER OD

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Bomennota Echt-Susteren
- Bouwverordening Echt-Susteren
- Beleidsnotitie Kermisbeleid
- (tijdelijk) Omgevingsplan van de gemeente Echt-Susteren (bestaande uit de bruidsschat en geldende bestemmingsplannen/Initieel Omgevingsplan)
- Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan Echt-Susteren
- Nota bodembeheer
- VTH beleidsplan
- Verordening uitvoering en handhaving Echt-Susteren
- Verordening marktgelden
- Verordening naamgeving en nummering
- Verordening op de heffing en invordering van leges
- Verordening Omgevingscommissie MER 2022
- Welstandsnota Echt-Susteren 2022
- Verordening Wet geurhinder en veehouderij (onderdeel van het tijdelijk deel omgevingsplan)
- Wegsleepverordening
- Verordening nadeelcompensatie Echt-Susteren 2023
- Erfgoedverordening gemeente Echt-Susteren 2023

1. Vergunningverlening

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Een adequate uitvoering van de wettelijke uitvoeringstaken van ruimtelijke ordening, bouw en milieu en bijzondere wetten.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoeren van de wettelijke taken van vergunningverlening binnen de omgevingsdienst in MER- en ODNML-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke kwaliteitscriteria voor de uitvoering van deze taken. Daarvoor wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. • Monitoren van de in het uitvoeringsprogramma van de MER Omgevingsdienst beschreven taken en waar nodig tussentijds bijstellen. • Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie. • Doorontwikkeling van de op 1 april 2026 gestarte ODNML tot een robuuste Omgevingsdienst, die voldoet aan de kwaliteitscriteria en beoogde formatieomvang,	Continu

2.8 Omgevingsrecht

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
overeenkomstig de geldende wettelijke kaders.	

2. Toezicht Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Adequaat gemeentelijk toezicht met weloverwogen inzet van verdere sanctiemiddelen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoeren van de wettelijke toezichttaken binnen de omgevingsdienst in MER-verband waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) kwaliteitscriteria. Daarvoor wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. • De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. • Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie. • Versteviging van het gebiedsgericht toezicht. De gemeente Echt-Susteren neemt structureel 3.500 boa uren af bij de omgevingsdienst. Deze boa's zijn inmiddels in dienst van het Servicecentrum MER, hetgeen een flexibelere inzet mogelijk maakt. • Er is bijzondere aandacht voor de realisatie en instandhouding van landschappelijke inpassing bij projecten.	Continu

3. Handhaving Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?
• Adequate handhaving van het omgevingsrecht.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoeren van de wettelijke taken van handhaving binnen de omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH-kwaliteitscriteria (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarvoor wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd; • De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. • Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie.	Continu

4. Milieu Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Een verantwoorde milieuhygiënische omgeving, gebaseerd op landelijk vastgestelde normen en waarden. • Een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de wettelijke eisen. • Naleving van wettelijke eisen, sanering van verkeerslawaai en vermindering van geluidsoverlast.

2.8 Omgevingsrecht

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoeren van de wettelijke taken van milieu binnen de omgevingsdienst in MER- en ODNML-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH-kwaliteitscriteria. • De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. • Volgen van de wettelijke normering en voldoen aan de landelijke normstelling voor luchtkwaliteit. Borging vindt plaats via actieve controle van bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen in het kader van luchtkwaliteit, stank en ammoniak. • Zorgdragen voor naleving van de regelgeving van geluid, onder meer door ruimtelijke plannen/ontwikkelingen te toetsen aan de normstelling uit de Wet geluidhinder. • Uitvoeren van geluidssaneringsprogramma's met gebruikmaking van landelijke subsidies.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2025	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Geen					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	4.895	4.802	4.970	5.036	5.103	5.103
Baten	1.907	2.277	2.278	2.278	2.278	2.278
Saldo van baten en lasten	**-2.989**	**-2.526**	**-2.693**	**-2.759**	**-2.826**	**-2.826**
Storting reserves	102	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	12	104	204	254	200	0
Mutatie van de reserves	**-90**	**104**	**204**	**254**	**200**	**0**
Geraamde resultaat	**-3.079**	**-2.422**	**-2.489**	**-2.505**	**-2.626**	**-2.826**

2.8 Omgevingsrecht

VITA



Verbinding
Binnen het programma Omgevingsrecht wordt samengewerkt met verschillende partners en instanties, zowel intern als extern. Het betrekken van aanvragers, gebruikers en de omgeving bij de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving is daarbij het uitgangspunt. Om gedragen ontwikkelingen te krijgen wordt aan initiatiefnemers een omgevingsdialoog gevraagd. Op deze manieren worden alle belangen betrokken bij de uitvoering van de taken binnen het programma Omgevingsrecht.

Identiteit
De gemeente is een regelarme gemeente en volgt in principe de wettelijke basiseisen. Het Omgevingsrecht (vergunningverlening, toezicht en handhaving) is dan ook vooral een hulpmiddel om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te waarborgen, bijvoorbeeld als het gaat om uiterlijk aanzien, veiligheid en gezondheid.

Toekomstbestendigheid
De taken binnen het programma Omgevingsrecht dienen ter waarborging van een aantrekkelijke, gezonde en veilige fysieke leefomgeving, voor nu en voor de toekomst. Daarbij bewaken we de balans tussen enerzijds het mogelijk maken van ontwikkeling, en anders het beschermen van het algemene belang van een aantrekkelijke leefomgeving en het voorkomen van overlast voor onze inwoners.
Door bepaalde taken onder te brengen bij de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg beschikken wij over een robuuste uitvoeringsorganisatie, die zich in de komende jaren verder zal ontwikkelen om te voldoen aan de door de Rijksoverheid bepaalde randvoorwaarden en KPI's, voor een effectieve, veilige en uniforme uitoefening van complexe milieutaken.

Ambitie
In de gemeente zijn regels en procedures ondersteunend en niet leidend. Waar mogelijk worden regels vereenvoudigd, omgezet in algemene kaders of afgeschaft. Op deze manier leggen wij de verantwoordelijkheid (waar dit verantwoord is) zo veel mogelijk bij burgers en bedrijven.

2.9 Economische zaken en grondexploitaties



Programma 9
Economische zaken en grondexploitaties

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Doelstelling van dit programma:

- Het bedrijfsleven op economisch, recreatief en toeristisch gebied te stimuleren en faciliteren om te investeren in werkgelegenheid, met oog voor een goede balans met mens en omgeving.
- Het stimuleren van maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen.
- Bevorderen van een goed ondernemersklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven.
- Bevorderen van een goede economische structuur en werkgelegenheid op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente.

Reikwijdte

Het programma Economische zaken en grondexploitaties omvat de volgende producten:

1. Beheer en exploitatie van eigendommen
2. Plattelandsvernieuwing
3. Recreatie en toerisme
4. Werkgelegenheid en economie
5. Grondexploitaties

Verbonden partijen

- NV Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
- Bocage commanditaire vennootschap
- Euregio Rijn-Maas-Noord
- Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren
- Visit Zuid-Limburg (De samenwerking met Visit Zuid-Limburg wordt opnieuw vormgegeven. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar een bredere oriëntatie richting België, Duitsland en de omliggende gemeenten in Midden- en Zuid-Limburg.)

Reserves en voorzieningen

- Algemene Reserve Grondbedrijf
- Reserve Regiofonds
- Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid
- Reserve deelneming GEM Bocage CV
- Reserve deelneming GEM Bocage beheer B.V.
- Reserve kwaliteit verbeterende project buitengebied
- Reserve samenwerkingsovereenkomst Industriepark Swentibold
- Reserve winst grondexploitaties
- Reserve regiodeal
- Voorziening verliezen grondexploitaties
- Voorziening voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Nota grondbeleid gemeente Echt-Susteren
- Omgevingsvisie 2025-2040
- Programma Kostenverhaal 2025
- Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving.
- Telecommunicatieverordening gemeente Echt-Susteren 2010
- Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting Echt-Susteren 2027
- Verordening Regiofonds Midden-Limburg
- Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2027
- Winkeltijdenverordening Echt-Susteren 2025
- Erfgoedverordening gemeente Echt-Susteren 2023
- Kadernota Regie op Groen 2016
- Meerjarenperspectief grondexploitaties en ontwikkellocaties (MPGO)

1. Beheer en exploitatie van eigendommen

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Strategische inzet van gemeentelijke eigendommen voor realisatie van ruimtelijke doelen/grondexploitaties.
- Verbetering van de landbouwstructuur.
- Een grotere strategische pachtvrije grondvoorraad.
- Beheer van restpercelen/overhoeken.
- Een duurzaam en gevarieerd platteland.

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• De pachtprijzen worden geleidelijk verhoogd naar de in het landelijk beleid voorgestelde pachtprijzen.	2026-2028
• (Pachtvrije) gronden worden zo nodig ingezet voor het realiseren van projecten. Gezien de verwervingsopgave o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen is de inschatting dat de gemeente ruilgronden moet aanbieden. Het areaal landbouwgrond in eigendom van de gemeente gaat afnemen door de ontwikkeling van locaties (o.a. Louerveld en de Berk III), de inzet van ruilgronden en de realisatie van groenontwikkelingen.	Continu
• Als zich mogelijkheden voordoen wordt overgegaan tot strategische grondaankopen, ook om het areaal eigendom landbouwgronden op peil te houden.	
• De gemeente legt alle aangegane overeenkomsten vast in een nieuwe contractadministratie.	
• Er wordt regelmatig overlegd met onze agrariërs over zaken die de landbouw en het buitengebied raken.	
• Gezien de energieopgave en de hiermee samenhangende ruimtevraag voor trafostations worden in principe geen overhoeken/restgronden verkocht tot dat aan deze ruimtevraag is voldaan.	
• Het beleid om natuurinclusieve landbouw en daarmee de biodiversiteit te stimuleren, wordt voortgezet.	
• In samenwerking met de agrarische sector wordt bij het beheer en de her-uitgifte van gronden ingezet op goed bodembeheer, versterking van biodiversiteit en de ontwikkeling van natuurinclusieve landbouw.	

2. Plattelandsvernieuwing Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.M.J. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Een duurzaam en gevarieerd platteland. • Versterking van biodiversiteit in landelijk gebied. • Versterking van groene kernrandzones om de overgangen tussen landelijke en stedelijk gebied te verzachten.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• In samenwerking met de agrarische sector wordt bij het beheer en de her-uitgifte van gronden ingezet op goed bodembeheer, versterking van biodiversiteit en de ontwikkeling van natuur inclusieve landbouw waarbij onder andere gedacht kan worden aan vlinderstroken, miscanthus, vlas en paulownia bomen. Daarmee wordt voorkomen dat het buitengebied zich eenzijdig ontwikkelt en wordt oog gehouden voor de diversiteit aan landschapstypen in onze gemeente.	Continu
• Samen met onze agrariërs wordt gewerkt aan toekomstbestendige verdienmodellen die bijdragen aan zowel een gezond economisch perspectief voor ondernemers als aan maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, waterbeheer en landschapskwaliteit.	
• In het gebied nabij de Pepinusbeek wordt in het Regiodealproject Gebiedsontwikkeling Pepinusbeek gewerkt aan een versterking van de landschappelijke waarde waarbij de focus bovendien ligt op het versterken van klimaatadaptatie, landbouwkundige functies en biodiversiteit. Als onderdeel van deze gebiedsontwikkeling wordt een pilot uitgevoerd met een actiever grond- en pachtbeleid om natuurinclusieve en toekomstbestendige vormen van landbouw te stimuleren.	2027-2028
• Het stimuleren en promoten van agrarisch natuurbeheer. Hierbij worden overheidssubsidies ingezet voor soortenbescherming en vergroening van agrarische percelen.	Continu
• Groene kernrandzones worden versterkt om de overgangen tussen landelijke en	

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
stedelijk gebied te verzachten. Samen met agrariërs wordt onderzocht hoe agrarische overgangsgebieden met ruimte voor natuur, recreatie en klimaatadaptatie gerealiseerd kunnen worden. • De samenwerking met de stichting 'Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren' (NLES), Nationaal Park de Meinweg: Samenwerking Limburgse Maasterrassen, Rivierenpark Maasvallei en Grenspark Maas-Swalm-Nette wordt voorgezet. Hierbij wordt gewerkt aan ontwikkelingen op het gebied van onder andere: natuur en landschap, landbouw, cultuurhistorie, recreatie en toerisme. • Ter bevordering van de variatie en soortenrijkdom realiseert en beheert Stichting Haverland Voedselbos Haverland in Susteren-Heide, Stichting Haverland is hiervoor een beheerovereenkomst aangegaan met de gemeente. Het voedselbos wordt geleidelijk gerealiseerd door gedeeltelijke omvorming van het bestaande bosgebied Slekkerhout (totale uiteindelijke omvang circa 6 ha). Met de realisatie van deelproject 8 van de projectenkaart Swentibold heeft Stichting Haverland ook in Nieuwstadt een voedselbosproject opgestart, dat in de komende jaren verder vorm moet krijgen.	

3. Recreatie en toerisme Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?
• Een bij de gemeente passend pakket aan toeristisch-recreatieve voorzieningen met name op het gebied van ontspanning, cultureel erfgoed, gastronomie en bezinning. • Groeiend en gevarieerd productenaanbod van Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL) via (thema) wandel- en fietsroutes, voorzieningen, streekproducten, merchandise en digitale ontwikkelingen. • Goed bereikbare en ontsloten toeristische voorzieningen. • Betere bekendheid van streekproducten. • Samenwerking met lokale en regionale partners die een directe link hebben met het aanbod van HSSNL om dit aanbod te versterken (zoals heemkundeverenigingen, wandel- en fietsverenigingen, (grensoverschrijdende) buurgemeenten en RivierPark Maasvallei). • De samenwerking met Visit Zuid-Limburg opnieuw vormgeven. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar een bredere oriëntatie richting België, Duitsland en de omliggende gemeenten in Midden- en Zuid-Limburg. • Recreatie en toerisme in Het Smalste Stukje Nederland nog meer op de kaart zetten middels de branding van HSSNL. • Een uitnodigend toeristisch beleid en kwaliteit betreffende overnachtingsmogelijkheden. • Bevorderen van het grensoverschrijdend recreatie en toerisme.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Stimuleren van gebruik en ontwikkelen van themaroutes rondom bijzondere kwaliteiten van de gemeente zoals bezinning, erfgoed, streekproducten en verhalen. Dit in samenwerking met (grensoverschrijdende) buurgemeenten, ondernemers en heemkundeverenigingen, onder de vlag van Het Smalste Stukje Nederland. • Samen met de regio verder doorontwikkelen van de mogelijkheden om onze bezinningsplekken beter onder de aandacht te brengen (o.a. doorontwikkelen en promoten regionale bezinningsfietsroute). • In gesprek zijn met toeristische ondernemers om een goed en voor onze gemeente passend voorzieningenniveau te houden. • Vernieuwen, actualiseren en upgraden van fysieke en digitale producten zoals wandel- en fietskaarten (waaronder ommetjes en themaroutes) en informatiepanelen in de openbare ruimte. • Bestaande wandel-, fiets- en ruiterpaden goed onderhouden, uitbreiden en verbeteren met aandacht voor zowel beleving als ecologische aspecten. • Investeringen in digitale informatievoorzieningen op locatie (zoals digitale 360	Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
graden belevingen). • Samenwerking met onze Cittaslow-partners Selfkant en Maaseik versterken om grensoverschrijdende projecten op te pakken en HSSNL nadrukkelijker op de kaart te zetten. • Participatie in het Samenwerking Midden-Limburg (SML) werkveld recreatie & toerisme, met daarbij behorend diverse regiodeal-projecten. • Voortzetten projecten met samenwerkingspartners. • Succesvolle partnerschappen en samenwerkingen met lokale ondernemers verder opbouwen. • Positieve attitude tegenover kleinschalige en passende verblijfsaccommodaties. • Lokale ondernemers faciliteren bij de verkoop van streekproducten en deze ook promoten bij evenementen (o.a. Neustadttreffen en Kunigundenmarkt).	

4. Werkgelegenheid en economie Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische Wethouder drs. K.A.P. Leurs Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?
• Een sterk economisch ondernemersklimaat met behoud en groei van werkgelegenheid. • Profilering als ondernemersvriendelijke gemeente. • Een compact, levendig, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum in Echt en Susteren. • Het versterken van de uitstraling en bekendheid van onze centra. • Een goed vestigingsklimaat voor ondernemers. • Voldoende, kwalitatief goed, gedifferentieerd en toekomstbestendig bedrijventerreinenaanbod. • Versterking van de brede welvaart in Midden-Limburg via de Regio Deal-aanpak. • Een betere verbinding tussen economische ontwikkeling en participatie, zodat meer inwoners duurzaam kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt en lokaal arbeidspotentieel optimaal wordt benut. • Verbinding van signalen uit de arbeidsmarkt en ondernemersvragen, vertaald naar ontwikkel- en bemiddelingskansen voor inwoners. • Het verbinden van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het bieden van passende ondersteuning aan werkgevers bij hun personeelsbehoefte.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Versterking van het ondernemersklimaat door te investeren in sterke ondernemersnetwerken en samenwerking met bedrijven en regionale partners, door structureel overleg, bedrijfsbezoeken en samenwerking in Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML), Samenwerkings-verband Midden-Limburg (SML) en de Regio Deal Midden-Limburg. • Stimulering van werkgelegenheid en economische groei, door projecten en samenwerking binnen regionale verbanden actief te benutten en kansen voor bedrijven en arbeidsmarkt direct te verbinden via accountmanagement en bedrijfsbezoeken. • Werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen, door samen met partners in te zetten op verduurzaming, klimaatadaptatie, oplossingen voor netcongestie en door herstructurering. • Samenwerken met OML, onder andere bij de exploitatie van het Businesspark Midden-Limburg, de ontwikkeling van bedrijventerrein 't Vonderen en de aanpak van bedrijventerrein de Wolfskoul. Samen wordt ingezet op het stimuleren van bedrijvigheid, het verduurzamen van bedrijventerreinen en het bevorderen van werkgelegenheid. • De gemeente continueert haar deelname aan het SML (werkveld economische	Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
zaken), met als doel gezamenlijk te komen tot afstemming, stimulering en uitvoering van beleid en ontwikkelingen op het gebied van werklocaties (detailhandel, bedrijventerreinen en de kantorenmarkt) in de regio. • Met het Rijk is in 2024 een Regio Deal gesloten om de brede welvaart in Midden-Limburg te versterken en de samenwerking tussen de zeven Midden-Limburgse gemeenten, provincie Limburg en externe partners te stimuleren. Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan de projecten die hieruit voortkomen en worden nieuwe projecten ingebracht ter verdere versterking van de doelstellingen van de Regio Deal. • Blijvende profilering als een ondernemersvriendelijke gemeente en zetten het “Ja, mits”-principe voort in onze dienstverlening, vergunningverlening en samenwerking met ondernemers. • Actief investeren in het versterken van de centra van Susteren en Echt door uitvoering te geven aan de centrumvisies en omgevingsplannen, het verbeteren van de openbare ruimte en het versterken van de uitstraling en centrumfunctie. • De gemeente zet in op het intensiveren van de contacten en het voeren van periodieke bestuurlijke overleggen met de ondernemers- en winkeliersverenigingen van het centrum van Echt en Susteren. Ook streven naar een verbetering van de organisatiegraad van de bedrijventerreinen. • Voor Susteren wordt specifiek ingezet op het levendiger maken van het Willibrordus- en Wigibaldplein, ruimte voor horeca en andere levendige functies en een aantrekkelijke inrichting van het centrumgebied. • Afronding van het centrumplan van Echt en inzet op het versterken van de uitstraling en bekendheid van de centra van Echt en Susteren. Door gerichte profilering, promotie (Echt is écht) en versterking van centrummanagement willen we meer bezoekers aantrekken voor winkelen, horeca en verblijf, waarmee we de positie van onze centra en ondernemers versterken. • Blijvend investeren in samenwerking met ondernemers, ondernemersverenigingen, ontwikkelaars, makelaars en andere stakeholders via structureel overleg, accountmanagement en bedrijfsbezoeken. • (Startende) ondernemers faciliteren bij vergunningen, ontheffingen, locatiekeuze en procedures en verbeteren de informatievoorziening over subsidiemogelijkheden. • De gemeente zet actief in op het terugdringen van leegstand door leegstaande winkelpanden nadrukkelijk onder de aandacht te brengen, onder andere via het communicatiekanaal Echt is écht, om herinvulling te stimuleren. • Een faciliterende rol vervullen bij de ontwikkeling van hotel “Poort van Echt” nabij de A2, waarmee we de recreatieve en economische aantrekkingskracht van Echt versterken. • Samenwerking bevorderen tussen ondernemers en stimuleren het benutten van koppelkansen tussen bedrijven en initiatieven. • Uitbreiding het bestaande aanbod aan bedrijventerreinen uit via de ontwikkeling van De Berk III, de afronding van De Loop-West en de ontwikkeling van ’t Vonderen. • Inzetten op de uitgifte en verkoop van kavels op bedrijventerrein De Berk III, primair gericht op lokale ondernemers en bedrijven met een sterke economische binding met Echt-Susteren. • Inzetten op herstructurering en revitalisering van bedrijventerrein de Wolfskoul vanuit de thema’s veiligheid, planologie, bereikbaarheid & infrastructuur, duurzaamheid en vestigingsklimaat. • Bestaande werklocaties zoals het bestaande deel van De Loop-West en de Palmbrugweg behouden onze aandacht om ook in de toekomst duurzaam in te zetten als bedrijfslocatie. • Samen met ondernemers de kwaliteit en het gebruik van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen bewaken en waar nodig verbeteren en/of bijsturen.	Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Er wordt ingezet op een integrale samenwerking met het Mens Ontwikkel Bedrijf (MOB), waarbij vroegtijdig signalen uit de arbeidsmarkt en ondernemersvragen met elkaar worden verbonden en worden vertaald naar ontwikkel- en bemiddelingskansen voor inwoners. • In samenwerking met het Werkgevers Servicepunt Midden-Limburg (WSP) wordt ingezet op actieve werkgeversbenadering en het verbinden van arbeidsmarktinitiatieven.	

5. Grondexploitaties

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wethouder drs. ing. H.M.J. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Een aanbod van bedrijfs- en woningbouwkavels dat aansluit op de vraag uit de markt.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan grondexploitatieprojecten en projecten zoals omschreven in onderstaande tabel. De grondexploitaties worden nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Omdat deze vaak samenhang vertonen met overige ruimtelijke projecten, wordt hieronder de volledige projectenlijst getoond.	Zie onderstaande tabel.

nr.	Majeure projecten Stedelijk gebied	Projectfase				Kern				
		I	V	U	A		2027	2028	2029	2030
	Ontwikkeling diverse locaties									
1	Programma Centrum Echt					Echt				
2	Apollo/Stoba-locatie Bovenste Straat zuid					Echt				
3	Hotel Poort van Echt					Echt				
4	Herontwikkeling gebied Loperweg					Echt				
5	Bocage					Echt				
6	Woningbouw Connect College					Echt				
7	Locatie voormalig schoolgebouw Heerweg					Echt				
8	Project Gebiedsvisie Susteren					Susteren				
9	Winkelhart Susteren (o.a. woningbouw)					Susteren				
10	Louerveld					Susteren				
11	Raadhuisplein, voormalig gemeentehuis					Susteren				
12	10 appartementen Swentiboldstraat (vml. apotheek)					Susteren				
13	Heidestraat woningbouw					Susteren				
14	Weijenpasweg woningbouw					St Joost				
15	Transformatie kerklocatie					St Joost				
16	Schoollocatie					St Joost				
17	Vlaskuilseweg-Kerkweg Maria Hoop (café-zaal Wolters)					Maria Hoop				

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

nr.	Majeure projecten Stedelijk gebied	Projectfase				Kern				
18	Kloostercomplex Koningsbosch (initiatief derden)					Koningsbosch				
19	Egmondhof woningbouw					Koningsbosch				
20	Project Pey					Pey				
21	Herontwikkeling vml. Rabobank Chatelainplein					Pey				
22	Project Roosteren					Roosteren				
23	Tramhalte woningbouw					Roosteren				
24	Oud-Roosteren woningbouw					Roosteren				
25	Project Dieteren					Dieteren				
26	Project Nieuwstadt					Nieuwstadt				
27	Woonzorgcomplex Susterderweg 31 Nieuwstadt					Nieuwstadt				
28	Markt, voormalig gemeentehuis					Nieuwstadt				
29	Aan de Losplaats woningbouw					Nieuwstadt				
30	Millenerweg groen en woningbouw					Nieuwstadt				
	Ontwikkeling diverse bedrijfslocaties									
1	Herstructurering bedrijventerrein De Wolfskoul					Susteren				
2	De Loop West					Echt				
3	Businesspark ML (OML)					Echt				
4	De Berk III					Echt				
5	Vonderen					St. Joost				
	Gemeenschapshuizen									
1	Pius X					Echt				
2	Oos Heem					Koningsbosch				
3	Harmoniezaal					Susteren				
4	Ut gemeinsjapshoes					Nieuwstadt				
	Diversen									
1	Renovatie gemeentehuis					Echt				
2	Nieuwbouw gemeentewerf					Echt				
3	A2-verbreding					Echt				
4	Doorontwikkeling de Bandert					Echt				
5	Livar Experience Centre (Zandweg 10 Maria Hoop)					Pey				
6	Spooremplacement Susteren					Susteren				
7	Gebiedsontwikkeling VDL (o.a. groenin-passing)					Nieuwstadt				

Fasering: **I** = initiëren, **V** = voorbereiden, **U** = uitvoeren, **A** = afronden

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Functiemenging	De functiemengings-index (FMI) weer-spiegelt de verhou-ding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wo-nen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	LISA	Nog niet bekend (in 2024: 48,4) Be-grip, maar geen kor-te-termijnoplossing	50,5%	51,5%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 in-woners in de leeftijd 15 – 64 jaar	ETIL	191	200	214
Banen	Aantal per 1.000 in-woners in de leeftijd 15 – 64 jaar	ETIL	743	750	767

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	8.351	18.372	8.833	6.214	6.091	5.934
Baten	7.812	16.414	7.069	4.453	4.179	3.939
Saldo van baten en lasten	**-539**	**-1.958**	**-1.765**	**-1.761**	**-1.912**	**-1.995**
Storting reserves	1.220	1.707	651	583	517	347
Onttrekking reserves	1.945	2.285	165	90	90	5
Mutatie van de reserves	**725**	**578**	**-486**	**-493**	**-427**	**-342**
Geraamde resultaat	**186**	**-1.380**	**-2.251**	**-2.254**	**-2.340**	**-2.337**

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

VITA



Verbinding
Verbinding is een dragende kracht binnen onze economische opgaven. Wij stimuleren participatie van ondernemers en belanghebbenden bij economische vraagstukken, met een focus op een integrale benadering waarin economie, ruimte en duurzaamheid samenkomen. De gemeente faciliteert ondernemers actief door dienstverlening, vergunningverlening en ruimtelijke mogelijkheden zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Een belangrijk speerpunt is het organiseren van een structurele onderlinge samenwerking van de ondernemers op bedrijventerreinen, waarmee we de uitwisseling, veiligheid en gezamenlijke ontwikkeling bevorderen. Deze onderdelen leveren gezamenlijk een stevige bijdrage aan onze economische structuur.
Verbinding is ook letterlijk zichtbaar in de ruimte: via een uitgebreid wandel- en fietsknooppuntennetwerk zijn onze kernen én de omliggende regio duurzaam met elkaar verbonden. Deze infrastructuur is van grote waarde voor zowel recreanten als toeristen, versterkt de aantrekkingskracht van Echt-Susteren als bestemming en draagt bij aan een gezonde, toegankelijke leefomgeving voor iedereen.

Identiteit
De ligging van Echt-Susteren in het ‘Smalste stukje Nederland’ is meer dan een geografisch feit. Deze unieke positie zetten we stevig in als merk én kans: als verbinding tussen Nederland, België en Duitsland, als logistieke schakel en als toeristische trekker. Binnen de grondexploitaties zetten we in op gebiedsontwikkeling die past bij de lokale cultuur, geschiedenis én het landschap. Dit betekent ook dat we zorgvuldig omgaan met gronden die belangrijk zijn voor een goede landbouwstructuur. Door de investeringen in het landelijk gebied hebben we een landschap waar we trots op mogen zijn. Met al deze elementen blijft onze identiteit herkenbaar, beleefbaar én economisch relevant.

Toekomstbestendigheid
Toekomstbestendigheid binnen het economische domein krijgt steeds meer vorm. We zetten actief in op de verduurzaming van bedrijventerreinen, zowel binnen de wettelijke kaders als via aanvullende maatregelen die bijdragen aan energie-efficiëntie en milieukwaliteit. Daarbij versterken we de organisatiekracht op bedrijventerreinen via parkmanagement, waardoor bedrijventerreinen duurzaam, toekomstbestendig en concurrerend blijven.

In het centrum van Echt versterken we de structuur door gericht winkels en andere functies te concentreren in de hoofdcentra, wat bijdraagt aan levendigheid, overzichtelijkheid en toekomstbestendigheid. Daarbij stimuleren en faciliteren we ondernemers bij het organiseren van evenementen en economische activiteiten, die bijdragen aan de aantrekkelijkheid en het profiel van de gemeente.

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Een belangrijk instrument hierbij is de inzet van reclamebeleid voor het centrum van Echt, waarmee we sturen op een aantrekkelijke en uniforme uitstraling. De opbrengsten uit dit beleid zetten we gezamenlijk in voor centrumactiviteiten, zodat ondernemers en gemeente samen werken aan een bruisend centrum met evenementen en initiatieven die het profiel van Echt versterken.

In Susteren zetten we in op een centrumstructuur die past bij het karakter van de kern. We verbeteren de openbare ruimte, stimuleren evenementen en lokale initiatieven die de identiteit van Susteren versterken, en bieden ondersteuning aan ondernemers in brede zin. Zo ontstaat een compact en aantrekkelijk centrum dat aansluit bij de schaal en het profiel van Susteren.
Goede bereikbaarheid, voldoende gratis parkeervoorzieningen en een aantrekkelijke openbare ruimte vormen de randvoorwaarden voor een toekomstbestendige centrumontwikkeling. Deze elementen versterken de economische vitaliteit en verhogen de verblijfskwaliteit.
Door landbouwgronden in eigendom te houden en te investeren in het landschap investeren we ook in een landelijk gebied met kenmerkende natuurtypen, waar het goed werken en recreëren is.

Ambitie
We willen méér dan alleen een functionerende economie. We streven naar een vitale, toekomstgerichte en aantrekkelijke vestigingsplek voor ondernemers. We sluiten aan bij regionale opgaven, met oog voor innovatie, waarbij onze ambitie zich vertaalt in concrete projecten en samenwerkingen die de economische veerkracht van Echt-Susteren versterken.
Wij bouwen aan een toekomstbestendig Echt-Susteren, waar economische vitaliteit hand in hand gaat met ruimtelijke kwaliteit en duurzame ontwikkeling. Daarbij maken we werk van een economie die ook op lange termijn veerkrachtig is, met aandacht voor het midden- en kleinbedrijf, vakmanschap, grensoverschrijdende samenwerking en aansluiting op onderwijs en arbeidsmarkt.
De gemeente Echt-Susteren zet in op een toekomstbestendige landbouw die in balans is met de natuur en het landschap. Dit betekent ruimte voor innovatieve, duurzame landbouwmethoden en versterking van biodiversiteit.


Levenskwaliteit
voor iedereen
Gemeente
Programma 10
Algemene dekkingsmiddelen

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling van dit programma:

- Het voeren van een gezond financieel beleid, waarmee financiële risico's gemeden worden en structurele uitgaven gedekt worden met structurele inkomsten.
- Een integrale afweging tussen beschikbare middelen en gewenste bestedingen waarbij het belastingniveau op een gemiddeld niveau blijft.
- Beheersbaar blijven van financiële ontwikkelingen waarbij de raad in positie gebracht wordt tijdig een integrale afweging te maken tussen de politieke wensen en de beschikbare middelen.
- Zorgen voor een solide reservepositie en een structurele buffer voor onvoorziene lasten.
- Verhoging van de algemene lastendruk is aanvaardbaar onder de voorwaarde dat de lastenverhoging voor de inwoners reëel blijft.

Reikwijdte

Algemene dekkingsmiddelen omvat de volgende producten:

1. Algemene gemeentelijke belastingen
2. Algemene uitkering gemeentefonds
3. Beleggingen
4. Taxaties wet WOZ (Waardering Onroerende Zaken)

Verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Gemeenten en waterschappen (BsGW)
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Nederlandse Waterschapsbank
- Deelneming Enexis Holding N.V.

Reserves en voorzieningen

- Algemene reserve
- Reserve BTW-compensatiefonds
- Reserve personeel & Bestuur
- Reserve revolvende investeringen
- Reserve vermindering kapitaallasten
- Reserve bedrijfsvoering
- Reserve restant budgetten
- Reserve SC MER bedrijfsvoering
- Reserve afschrijvingslasten investeringen
- Voorziening overmatig verlofsaldi
- Voorziening verlofsparen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2025
- Nota afschrijvingsbeleid
- Nota reserves en voorzieningen
- Nota risicomanagement
- Nota weerstandsvermogen
- Nota verbonden partijen
- Verordening financieringsstatuut 2023
- Verordening periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Echt-Susteren 2023
- Verordening op de heffing en invordering onroerendezaakbelastingen 2027
- Verordening op de heffing en invordering van forensenbelasting 2027
- Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren 2027
- Controleprotocol 2027

1. Algemene gemeentelijke belastingen en financiële positie

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Aanvaardbare financiële lastendruk voor huishoudens die op of rond het provinciale gemiddelde ligt.
- Een gezonde financiële positie.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• De stijging van de OZB voor 2027 is éénmalig 20% extra. Vanaf 2027 is in het coalitieakkoord opgenomen om de OZB met 3,5% te laten stijgen voor de woningen. Hierbij is het streven om op of onder het Limburgse gemiddelde te blijven. • Invoeren van een leegstandsbelasting onderzoeken om langdurige leegstand tegen te gaan. • Presenteren van een sluitende begroting en meerjarenraming. • Bestaande uitgaven zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor nieuw beleid moet eveneens incidentele of structurele dekking gevonden worden in een sluitende meerjarenbegroting. • Het streven is om een zorgvuldig begrotingsbeleid te voeren. Waar mogelijk worden budgetoverschrijdingen voorkomen, en eventuele onvoorziene tegenvallers worden bij voorkeur binnen de bestaande begroting opgevangen. Dit kan betekenen dat er in dergelijke situaties afwegingen en keuzes gemaakt moeten worden. • Beheersen van risico's. Omdat in de gemeente een aantal omvangrijke bedrijventerreinen en grondexploitaties in (toekomstige) ontwikkeling zijn, moet hier goed de vinger aan de pols gehouden worden. Het actualiseren van deze exploitaties heeft een hoge prioriteit. Eén keer per raadsperiode worden de nota's risicomanagement en weerstandsvermogen geactualiseerd en vastgesteld door de raad. • Ramen van een post in de begroting voor onvoorziene uitgaven.	Verordeningen worden vastgesteld in de vergadering van 16 december 2026.

2. Algemene uitkering gemeentefonds **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. G.H.C. Frische**
Wat willen we bereiken?
• Een juiste weergave van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het begrotingsjaar en de daarop volgende jaren. (*Opm. De gemeente heeft zelf geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Deze wordt op Rijksniveau bepaald)*

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Tijdig bijstellen van de gemeentelijke begroting op basis van de circulaires van het Rijk. Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, de septembercirculaire van de vertaling van de Miljoenennota, de decembercirculaire rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Het Rijk werkt volgens een kasstelsel en kosten worden geboekt in het jaar dat betaald is. De meicirculaire 2026 is 29 mei 2026 uitgebracht. Op 7 juni 2026 zijn nieuwe berekeningen gepubliceerd omdat de oude berekeningen onjuist waren. De belangrijkste ontwikkelingen zijn: *Algemeen* Het accres – de jaarlijkse groei van het gemeentefonds – is sinds 2024 niet meer gekoppeld aan de ontwikkeling van de Rijksuitgaven, maar aan de ontwikkeling van de economie (het bruto binnenlands product; BBP). Dit zou voor een stabielere groei moeten zorgen dan de oude systematiek. De normering wordt gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. Het volumedeel is gebaseerd op een achtjaars historisch gemiddelde van het BBP. Het prijsdeel is gebaseerd op de prijsontwikkeling (inflatie) van het BBP van het lopende jaar. Het volumedeel in de meicirculaire voor de jaren 2027 en 2028 komt overeen met deze bijstelling. *Verdringingsrisico* Grofweg kan gesteld worden dat gemeenten het volumedeel kunnen gebruiken om de hogere kosten op te vangen die samenhangen met de groei van de bevolking, met kwaliteitsverbeteringen en beleidsintensiveringen. Het prijsdeel kan worden aangewend	N.v.t.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
om de kosten van loon- en prijsstijgingen op te vangen. Nu doet zich de situatie voor dat de prijsontwikkeling van het BBP achterloopt bij de gemiddelde inflatie waarmee gemeenten worden geconfronteerd. In dat geval moeten gemeenten het volumedeel aanwenden om de inflatie te bekostigen of ze moeten aanvullend bezuinigen. *Op de langere termijn: Wmo* Het kabinet heeft besloten dat huishoudelijke hulp niet langer via de Wmo wordt vergoed voor mensen die dit zelf kunnen betalen. Deze maatregel gaat in op 1 januari 2029. Hierdoor stopt huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Het gevolg is dat gemeenten minder kosten hebben voor deze voorziening. Omdat gemeenten minder hoeven uit te geven, wordt er geld uit het gemeentefonds gehaald. Hoewel huishoudelijke hulp grotendeels uit de Wmo verdwijnt, blijft de gemeente verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Voor deze groep wordt een vangnet ingericht. *Samenvatting in cijfers*	

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
Stand Algemene uitkering begroting t/m december-circulaire 2025	76.772	74.718	71.923	72.043	72.708
Mutaties meicirculaire 2026	790	4.526	2.828	568	573
Saldo t/m/ meicirculaire 2026	**77.562**	**79.244**	**74.751**	**72.611**	**73.281**

3. Beleggingen

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Rendement op het aandelenbezit van Enexis en de BNG.
- Een veilig, betaalbaar en betrouwbaar energienetwerk.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Aandelen Enexis. Geraamd is een structureel dividend van € 0,24 per aandeel. De gemeente Echt-Susteren bezit 556.200 aandelen. In totaliteit correspondeert dit met een bedrag van circa € 134.500. Het dividend over 2026 wordt in april/mei 2027 uitgekeerd.	mei/juni 2027
• Aandelen BNG. In de begroting 2027 en volgende jaren is uitgegaan van een dividenduitkering van 50% van de nettowinst. Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2026 die in 2027 wordt uitgekeerd.	
• Het verstrekken van een converteerbare hybride geldlening aan Enexis. De aandeelhouders geven Enexis het recht om de lening om te zetten naar aandelen als dat nodig is voor de financiële stabiliteit van Enexis. De gemeente Echt-Susteren bezit 556.200 aandelen in Enexis Holding N.V. Dit is 0,3716% van het totale aandelen van Enexis. De totale lening door Enexis bedraagt € 500 miljoen. Het aandeel van de gemeente Echt-Susteren hierin is € 1.857.936. Er wordt uitgegaan van een rendement tussen 1,5 en 2,0%. Afhankelijk van de renteontwikkeling kan dit ook hoger worden. In euro's betekent dit dan een rendement voor onze gemeente van ongeveer € 40.000.	Jaarlijks

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

4. Taxaties wet WOZ (Waardering onroerende zaken)	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	
• Een marktconforme waarde van de woningen en niet-woningen.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• BsGW geeft namens de gemeente uitvoering aan de wet WOZ. De BsGW draagt zorg voor: - Het tijdig opleggen van WOZ-beschikkingen. De peildatum voor taxaties over 2027 is 1 januari 2026. - Het actualiseren en bijhouden van mutaties van alle WOZ-objecten voor een volledige en accurate WOZ-administratie. - Het afhandelen van bezwaren en beroepen binnen de wettelijk gestelde termijn. - Het leveren van informatie aan het Waterschap, de belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).	Continu

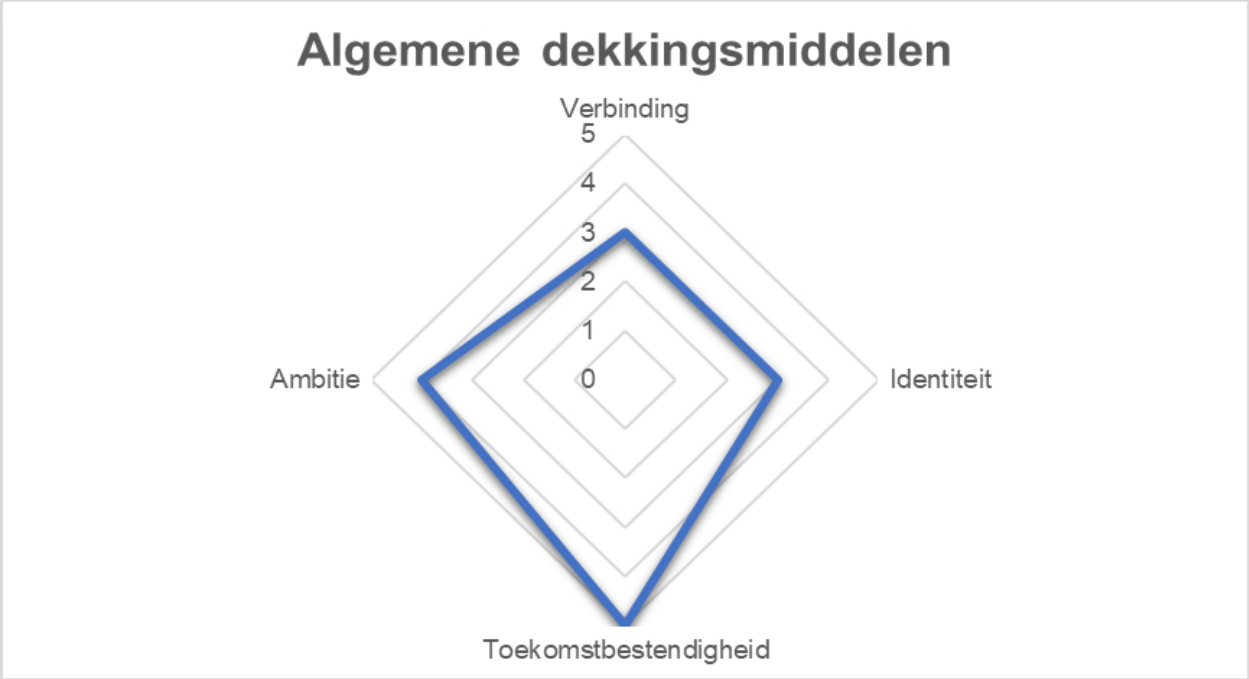
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Wettelijke indicatoren					
Gemiddelde WOZ-waarde	In euro's	CBS	€ 369.000	€ 418.000	n.n.b.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In euro's	Coelo	€ 883	€ 908	n.n.b.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	Coelo	€ 958	€ 988	n.n.b.

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Lasten	1.499	2.000	2.367	2.484	2.522	2.424
Baten	69.260	66.261	67.501	66.568	66.881	67.250
Saldo van baten en lasten	**67.761**	**64.261**	**65.134**	**64.083**	**64.359**	**64.826**
Storting reserves	7.440	3.619	10.355	150	157	122
Onttrekking reserves	13.759	4.737	1.733	1.674	1.370	1.328
Mutatie van de reserves	**6.319**	**1.118**	**-8.622**	**1.524**	**1.213**	**1.206**
Geraamde resultaat	**74.081**	**65.379**	**56.513**	**65.608**	**65.573**	**66.032**

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

VITA



Verbinding
Binnen programma algemene dekkingsmiddelen wordt samengewerkt met de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). Door nauwe samenwerking wordt getracht om tijdig en juist de belastingaanslagen op te leggen. Voor de algemene uitkering wordt verbinding gezocht met de andere MER-gemeenten. Door deze afstemming en de gezamenlijke analyse van de uitkomsten is de kans op afwijkingen in de berekening kleiner.

Identiteit
De gemeente Echt-Susteren is een gemeente waar de belastingen rond het Limburgs gemiddelde blijven.

Toekomstbestendigheid
Een goede financiële basis voor de toekomst wordt vormgegeven door een solide financieel beleid waarbij voorzichtig ramen het uitgangspunt is. Door het opnemen van stelposten worden tegenvallers van de algemene uitkering opgevangen. In het nieuwe coalitieakkoord zijn maatregelen genomen om in de toekomst ook een financieel gezonde gemeente te blijven.

Ambitie
De ambitie is om de huidige visie te handhaven waarbij de belastingen op een acceptabel niveau blijven en er binnen de gemeente wel voldoende voorzieningen zijn voor de inwoners. Daarnaast is de ambitie om ervoor te zorgen dat de dienstverlening richting de inwoners en bedrijven met betrekking tot de afhandelingen van bezwaren tegen de belastingaanslagen zo optimaal mogelijk verloopt.

2.11 Overhead

Definitie overhead

De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten wordt de overhead apart in de begroting zichtbaar gemaakt.

	Begroting 2026			Begroting 2027		
Overhead	**uitgaven**	**inkomsten**	**saldo**	**uitgaven**	**inkomsten**	**saldo**
Personeel	6.082.837	245.355	5.837.482	6.039.307	245.355	5.793.952
Huisvesting	1.784.203	9.600	1.774.603	2.051.423	30.600	2.020.823
Bestuur & Organisatie	764.508	22.000	742.508	494.386	22.000	472.386
Bestuursondersteuning	15.342	0	15.342	15.342	0	15.342
Beheer buiten	608.395	0	608.395	625.789	0	625.789
Totaal	**9.255.285**	**276.955**	**8.978.330**	**9.226.247**	**297.955**	**8.928.292**

Onder overhead zijn in deze begroting gerekend:

- Personeel: leidinggevende primair proces, medewerkers communicatie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, facilitaire zaken en managementondersteuning.
- Huisvesting: de kosten van het gemeentehuis Nieuwe Markt 55 en de gemeentewerf Edisonweg 35.
- Bestuur & Organisatie: onderzoeks- en advieskosten, fiscaliteiten, financiën en informatiebeveiliging, kosten van facilitaire zaken en ICT die niet in het Servicecentrum MER zijn ondergebracht.
- Bestuursondersteuning: advertentiekosten en kosten voorlichting en communicatie, representatie.
- Beheer buiten: kosten vervoermiddelen, garage en magazijn en dienstkleding.

3. Paragrafen

Beleidsbegroting 2027

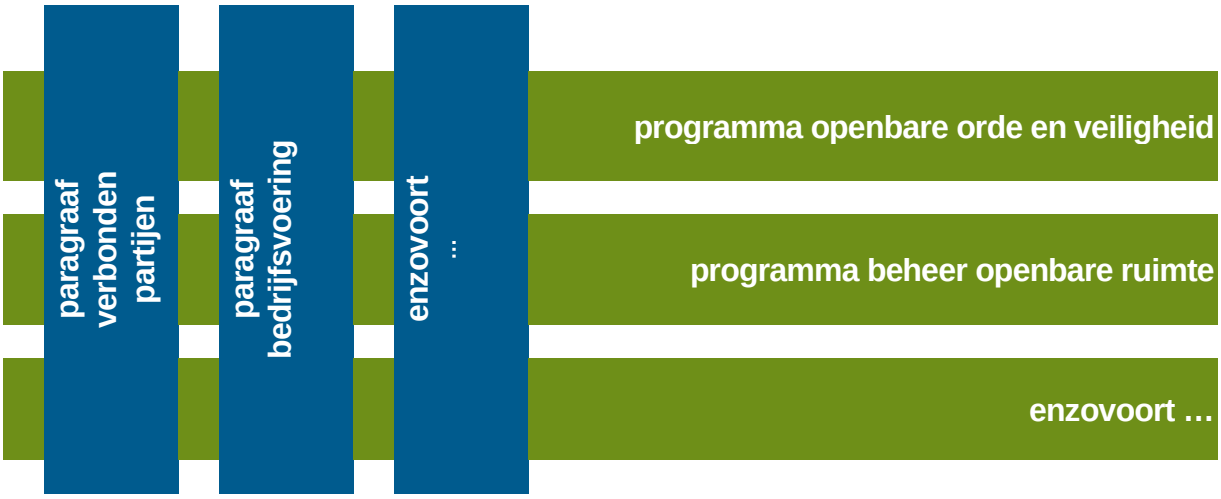
3.0 Inleiding paragrafen

De paragrafen bij de begroting en de jaarstukken geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting en de jaarstukken gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Die kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is hun politieke betekenis groot of zijn ze van belang voor de realisatie van de programma's. Over de onderwerpen van de paragrafen is veelal in de begroting, jaarstukken en andere documenten informatie te vinden, maar deze informatie is versnipperd. Vanwege het belang van de betrokken onderwerpen en het feit dat de raad in een duaal stelsel kaders stelt en controleert, is het belangrijk dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en daarvoor een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren. Daarvoor zijn de paragrafen.

De paragrafen en de programma's

Er is een relatie tussen de programma's en de paragrafen. Een vereiste is dat de paragrafen zelfstandig leesbaar zijn. De paragraaf richt zich op de reguliere operationele kaders terwijl het programma zich meer richt op de relatie tussen de inwoners en de gemeente.

Deze relatie is in het onderstaande schema weergegeven:



Er zijn volgens het Besluit Begroting en Verantwoorden provincies en gemeenten (BBV) 8 paragrafen verplicht:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Openbaarheid

In de jaarrekening en begroting van Echt-Susteren is nog één paragraaf toegevoegd, rechtmatigheid. Rapportering over de rechtmatigheid mag deel uitmaken van de paragraaf bedrijfsvoering. De raad heeft met het vaststellen van de financiële verordening 212 ervoor gekozen om hier een aparte paragraaf van te maken.

3.1 Paragraaf lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen, de ontwikkeling van deze heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

Soorten belastingen

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. Echt-Susteren kent de volgende heffingen, op basis van door de raad vastgestelde verordeningen.
Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is:

OZB (onroerendezaakbelasting)

De onroerendezaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen waarvan de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht kan worden besteed. De hoogte van de aanslagen is zowel afhankelijk van de waarde van een object, zoals die elk jaar wordt bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ), als van de door de raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.

Beleid:

- De structurele stijging voor 2027 bedraagt 3,25% voor woningen en 4% voor niet-woningen.
- Om de noodzakelijke investeringen mogelijk te maken en de begroting sluitend te houden wordt op basis van het coalitieakkoord 2026-2030 de OZB voor 2027, voor zowel woningen als niet-woningen, eenmalig extra verhoogd met 20%.
  Met deze verhoging kan de gemeente blijven investeringen in onder andere gemeenschapshuizen, de verbouw en verduurzaming van scholen, de aanpak van wegen in de kernen, het versterken van het gezondheidsbeleid en de nieuwe gemeentewerf.
- In het coalitieakkoord 2026-2030 is opgenomen de onroerendezaakbelasting vanaf 2028 mee te laten groeien met de inflatie, met de ambitie om ook de komende periode qua lokale lastendruk rond het provinciaal gemiddelde te blijven.
- Vanaf 2028 bedraagt de jaarlijkse indicatieve stijging 3,5% voor woningen en 4% voor niet-woningen.
- De grondslag voor de aanslagen OZB 2027 is de, naar prijspeil 1 januari 2026, vastgestelde waarden van het onroerend goed.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting en daarmee een algemeen dekkingsmiddel. De belasting is gebaseerd op de gedachte dat personen die binnen de gemeentegrenzen verblijven en niet zijn ingeschreven in de BRP, maar wel gebruik maken van de (algemene) gemeentelijke voorzieningen, een bijdrage leveren aan deze algemene voorzieningen. De belasting moet dan ook worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de gemeente voor de instandhouding van die voorzieningen. De belasting wordt verschuldigd voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding en wordt geheven van degene die verblijf biedt. Deze is dan op grond van regelgeving bevoegd de belasting te verhalen op de persoon of personen die verblijf houden.

Beleid:

- Om bij de toeristenbelasting onderscheid te maken in het tarief tussen het kort verblijf van arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming enerzijds en elke andere vorm van kort verblijf anderzijds, is een lijst van definities opgesteld Het onderscheid is gebaseerd op de aard van het verblijf dat voor overnachting ter beschikking wordt gesteld.
- Het tarief voor de toeristenbelasting wordt voor 2027 verhoogd met € 0,50 per persoon per overnachting.
- Het tarief voor kort verblijf arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming wordt verhoogd met € 0,25 per persoon per overnachting.

Forensenbelasting
Met ingang van 2022 is een forensenbelasting ingevoerd om zodoende de niet-ingezeten die in de gemeente een tweede woning hebben, bij te laten dragen in de algemene voorzieningen die de gemeente biedt. De eigenaar betaalt weliswaar onroerendezaakbelasting over zijn bezit, net als de ingezetene met een eigen huis in de gemeente, maar voor de niet-ingezetene wordt geen vergoeding via de algemene uitkering ontvangen. De forensenbelasting wordt direct geheven bij de niet-ingezetene die de beschikking heeft over een woonruimte. Voorwaarde voor het heffen van een forensenbelasting is dat de eigenaar geen ingezetene is, meer dan 90 dagen beschikt over de tweede woning en dat de woning gemeubileerd is. De niet-ingezetene betaald een vast bedrag per jaar.

Beleid:
De tarieven voor de forensenbelasting worden jaarlijks aangepast met het stijgingspercentage van de onroerendezaakbelasting, voor 2027 is dit 3,25%.

Hondenbelasting
De hondenbelasting is volgens de Gemeentewet een algemene belasting. De gemeente kan kiezen voor welk beleidsdoel ze de opbrengst van deze belasting aanwendt. De gemeente heft hondenbelasting voor het houden van een hond. Het bedrag van de aanslag is afhankelijk van het aantal honden.

Beleid:
Met ingang van 2027 wordt de hondenbelasting afgeschaft. De daadwerkelijke formalisering vindt plaats met intrekking van de huidige verordening hondenbelasting door uw raad in december 2025.

Precariobelasting
De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Vanaf 2021 geldt een nieuwe verordening precariobelasting. De gemeenteraad heeft ermee ingestemd dat geen precariobelasting meer wordt geheven voor terrassen, omdat de gemeente het belang erkent dat terrassen de leefbaarheid van kernen vergroten en centra aantrekkelijker worden voor winkelend publiek.

Beleid:
De tarieven voor 2027 worden niet verhoogd en blijven gelijk aan de tarieven van 2026.

Belastingen om kosten mee te verhalen: de bestemmingsheffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan een gemeentelijke zorgplicht of aan specifieke dienstverlening. Hiertoe behoren:

Reinigingsheffingen
Afvalstoffenheffing
De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting. De Rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de afvalstoffenheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

De tarieven van de afvalstoffenheffing:
- Vastrecht per aansluiting voor een éénpersoonshuishouden.
- Vastrecht per aansluiting voor een meerpersoonshuishouden.
- Een variabel deel dat wordt geheven per lediging.

Reinigingsrecht
Naast de verplichte vuilinzameling bij huishoudens zamelt de gemeente ook afval in van bedrijven en instellingen. Voor deze niet-verplichte diensten kan geen afvalstoffenheffing worden geheven. De kosten voor deze dienstverlening kan de gemeente dekken uit de reinigingsrechten. De reinigingsrechten zijn een retributie. Ook voor deze belasting geldt dat de gemeente de opbrengst van het reinigingsrecht moet gebruiken voor de dekking van de kosten voor de afvalinzameling.

De tarieven van het reinigingsrecht:
- Vastrecht per aansluiting.
- Een variabel deel dat wordt geheven per lediging.

Beleid:
- Streven is 100% kostendekkende tarieven.
- De tarieven voor 2027 worden bepaald in de raadsvergadering van december 2026 bij het vaststellen van de belastingverordeningen.

Rioolheffing
De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. De Rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de rioolheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van:
- de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, ook zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te bereiken.

Het tarief van de rioolheffing:
- Tarief wordt geheven van degene die eigenaar is, bezit of beperkt recht heeft van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Beleid:
- Het huidige Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) loopt tot en met 2026 en wordt met ingang van 2027 vervangen door een nieuw Water- en Rioleringsprogramma (WRP). In dit plan worden de wettelijke taken rondom afvalwater, regenwater en grondwater vastgelegd. Met het opstellen van het nieuwe WRP moeten ook de tarieven voor 2027 en de meerjarige indexatie opnieuw worden berekend.
- Streven is 100% kostendekkende tarieven.
- De tarieven voor 2027 worden bepaald in de raadsvergadering van december 2026 bij het vaststellen van de belastingverordeningen.

Leges
De gemeente heft leges voor door haar verstrekte diensten, genoemd in de bij de legesverordening behorende tarieventabel.

De tarieventabel is onderverdeeld in drie titels:
- Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening. Onder andere: burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, verstrekkingen uit de basisregistratie personen.
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet. Onder andere: bouwvergunning, aanlegvergunning en sloopvergunning.
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2. Onder andere: horeca en organiseren evenementen.

Beleid:
- De niet wettelijk vastgestelde legestarieven worden aangepast met het stijgingspercentage van de onroerendezaakbelasting. Voor 2027 is dit 3,25%.
- De Nota kostentoerekening 2024 vermeldt maximale kostendekkendheid als uitgangspunt bij de kostentoerekening. Dit betekent dat de hoogte van de tarieven (en dus de opbrengsten) zo dicht mogelijk bij de begrote kosten liggen, tenzij er aantoonbare redenen of beleidsmatige afwegingen zijn om hiervan af te wijken.
- De hoogte en de kostendekkendheid van de tarieven worden in december door de gemeenteraad vastgesteld.

Kruissubsidiëring:
Binnen hoofdstuk 1 van de tarieventabel is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen hoofdstuk 2 is kruissubsidiëring toegestaan en ook tussen hoofdstuk 1 en 2. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder hoofdstuk 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning uit hoofdstuk 2. Op grond van de Dienstenrichtlijn is binnen hoofdstuk 3 kruissubsidiëring niet toegestaan.

Grafrechten
De gemeente heft lijkbezorgingsrechten voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen Annahof in Echt en Elsene in Nieuwstadt.

Beleid:
Hoewel de grafrechten van openbare begraafplaatsen niet kostendekkend zijn, worden deze niet verder verhoogd. Er is duidelijk een maatschappelijke trend zichtbaar dat het aantal crematies toeneemt en het aantal begravingen afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de begraafplaatsen over minder begravingen moet worden omgeslagen, waardoor de kosten per begraving sterk stijgen. Hierdoor wordt de keuze voor een begraving of crematie om financiële redenen bijna onmogelijk. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Daarom zijn de tarieven van begravingen bevroren op het niveau van het jaar 2015.

Tarieven
Hieronder is een overzicht ingevoegd van de belangrijkste tarieven 2027 en de tariefontwikkeling ten opzichte van 2026. De definitieve tarieven worden ter vaststelling in december 2026 aan de raad aangeboden.

Tarieven	2026	2027
OZB		
Woningen eigenaarsdeel	0,09452%	verhoging 23,25%
Niet-woningen eigenaarsdeel	0,23525%	verhoging 24,0%
Niet-woningen gebruikersdeel	0,18805%	verhoging 24,0%
Niet-woningen gebruikersdeel en eigenaarsdeel	0,42330%	verhoging 24,0%
Hondenbelasting		
1e hond	€ 50,52	Afgeschaft
2e en volgende hond	€ 75,00	Afgeschaft
Kennel	€ 302,76	Afgeschaft
Toeristenbelasting		
Toeristenbelasting	€ 2,00	€ 2,50
Kort verblijf arbeidsmigranten	€ 1,00	€ 1,25
Forensenbelasting		
WOZ-waarde:		
Tot € 75.000	€ 191,00	€ 197,00
Van € 75.000 tot € 100.000	€ 464,00	€ 479,00
Van € 100.000 tot € 150.000	€ 779,00	€ 804,00
Van € 150.000 tot € 200.000	€ 1.094,00	€ 1.129,00
Van € 200.000 of meer	€ 1.409,00	€ 1.454,00
Afvalstoffenheffing		
Vastrecht éénpersoons huishouden	€ 165,00	€ 175,00

Tarieven	2026	2027
Vastrecht meerpersoons huishouden	€ 205,00	€ 205,00
Variabel deel 240 liter container (per lediging)	€ 12,00	€ 12,00
Variabel deel 40 liter restafval container (per lediging)	€ 2,00	€ 2,00
Variabel deel 60 liter inwerptrommel (per aanbieding)	€ 3,00	€ 3,00
Variabel deel 30 liter inwerptrommel (per aanbieding)	€ 1,50	€ 1,50
Variabel deel GFT-afval container (per lediging)	€ 0,00	€ 0,00
Rioolheffing		
Rioolheffing	€ 308,80	€ 324,30
Indirecte lozing (50%)	€ 154,40	€ 162,15
Grafrechten (meest voorkomende tarieven)		
Begraven (personen 12 jaar en ouder)	€ 706,60	€ 706,60
Enkel graf (20 jaar)	€ 1.337,05	€ 1.337,05
Dubbel graf (20 jaar)	€ 1.828,20	€ 1.828,20

Kwijtscheldingsbeleid

Voor inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing (vastrecht). De kwijtscheldingsnorm is in Echt-Susteren 100% van de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm/ netto-ouderdomspensioen. De regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden biedt gemeenten de gelegenheid de vermogens-norm op te hogen. De regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren is hierop aan-gepast. Jaarlijks wordt de vermogensnorm opgehoogd met de algemene verhoging. Voor 2026 bedroeg deze verhoging € 2.000.
BsGW voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Ze maken hierbij gebruik van het Inlichtingenbureau (IB). Het Inlichtingenbureau toetst de gegevens van de aanvrager die nodig zijn voor eventuele kwijtschelding aan de criteria om voor kwijtschelding in aanmerking te komen.
De gemeente Echt-Susteren verleend alleen kwijtschelding voor het vastrecht van de afvalstoffenheff-fing. Voor het belastingjaar 2027 is een bedrag van € 80.000 begroot voor kwijtschelding.

Opbrengsten

	Rekening 2025	Begroting 2026	Bijgestelde begroting 2026	Begroting 2027
OZB	€ 8.258.200	€ 8.951.000	€ 8.951.000	€ 11.534.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.963.000	€ 4.012.000	€ 4.012.000	€ 4.102.000
Rioolheffing	€ 4.916.800	€ 4.891.000	€ 4.891.000	€ 5.137.000
Hondenbelasting	€ 172.000	€ 190.000	€ 180.000	€ 0
Toeristenbelasting	€ 623.800	€ 513.000	€ 513.000	€ 613.000
Forensenbelasting	€ 138.300	€ 100.000	€ 100.000	€ 130.000
Precariorechten	€ 3.800	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
Leges	€ 2.777.800	€ 3.139.000	€ 2.759.000	€ 3.170.000
Grafrechten	€ 48.100	€ 51.000	€ 51.000	€ 51.000
Totaal	**€ 20.901.800**	**€ 21.851.000**	**€ 21.491.000**	**€ 24.741.000**

Kostendekkendheid

- Kostendekkendheid: het uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad bepaalt de hoogte van het tarief waarbij maximale kostendekkendheid van 100 % een door het Rijk vastgestelde grens is.

- De hoogte van de tarieven inclusief kostendekkendheid worden in de raadsvergadering van december door de raad vastgesteld. De manier van kostentoerekening is opgenomen in de “Nota Kostentoerekening 2024”.
- Extracomptabele berekening: in de tarieven zijn een aantal componenten extracomptabel berekend. Volgens het BBV is dit toegestaan. Het betreft:
  - een rentepercentage van 3,5% over de boekwaarden van de investeringen;
  - overhead;
  - de compensabele btw over de afschrijvingscomponent van de afschrijvingen vanaf 2003;
  - voor oninbare posten wordt 0,5% van de opbrengsten gerekend.

Afvalstoffenheffing

	X € 1.000
Kosten taakveld	
7.3 Directe kosten	€ 4.155
6.3 Kwijtschelding	€ 80
Baten taakveld	
7.3 Afval (excl. Heffingen)	-/- € 392
Netto kosten	€ 3.843
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	€ 4
Oninbaar	€ 21
Compensabele btw	€ 100
Overhead	€ 253
Bijdrage aan voorziening	-/- € 115
Totale kosten	**€ 4.106**
Opbrengst heffingen	€ 4.102
Totaal	**€ 4.102**
Dekkingspercentage	**99,90%**

Rioolheffing

Kosten taakveld	**X € 1.000**
Kosten taakveld	
7.2 Directe kosten	€ 2.078
Baten taakveld	
7.2 Inkomsten (excl. Heffingen)	-/- € 32
Netto kosten	€ 2.046
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	€ 2.600
Oninbaar	€ 26
Compensabele btw	€ 329
Overhead	€ 304
Bijdrage aan voorziening	-/- € 150
Totale kosten	**€ 5.155**
Opbrengst heffingen	€ 5.137

Totaal	**€ 5.137**
Dekkingspercentage	**99,65%**

Grafrechten

Kosten taakveld	**X € 1.000**
Kosten taakveld	
7.5 Directe kosten	44
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	10
Overhead	54
Totale kosten	**108**
Opbrengst heffingen	51
Totaal	**51**
Dekkingspercentage	**47,22%**

Leges

	Begrote opbreng-sten 2027	**Toege-rekende kosten 2027**	**Kosten-dekkend-heid**
Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening			
1.1 Burgerlijke stand	41.463	70.003	59,23%
1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	794.500	783.043	101,46%
1.3 Rijbewijzen	134.990	107.957	125,04%
1.4 Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	2.576	3.249	79,29%
1.7 Overige publiekszaken	9.989	10.916	91,51%
1.9 Bijzondere wetten	6.025	14.463	41,66%
Totaal	**989.543**	**989.631**	**99,99%**
Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet			
2.2 Voorfase	389.914	667.727	58,39%
2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	1.006.728	517.087	194,69%
2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	13.105	14.852	88,24%
2.5 Milieubelastende activiteiten	191.980	183.289	104,74%
2.6 Lozingsactiviteiten	2.272	2.177	104,37%
2.7 Aanlegactiviteiten	52.303	88.643	59,00%
2.8 Overige activiteiten	37.371	161.030	23,21%
2.9 Maatwerkvoorschriften	23.124	21.964	105,28%
2.10 Gelijkwaardigheid	10.481	10.035	104,45%
2.11 Overige tarieven	162.559	149.527	108,72%
2.12 Modaliteiten	260.733	317.876	82,02%
2.14 Teruggaaf	-10.960	12.515	-87,57%
Totaal	**2.139.610**	**2.146.722**	**99,67%**
Totaal hoofdstuk 1 en 2	**3.129.153**	**3.136.353**	**99,77%**

	Begrote opbreng-sten 2027	Toege-rekende kosten 2027	Kosten-dekkend-heid
Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofd-stuk 2			
3.1 Horeca	9.207	17.802	51,72%
3.4 Organiseren evenementen of markten	4.499	16.210	27,75%
3.8 Algemene Plaatselijke verordening Echt-Susteren	1.590	3.337	47,65%
Totaal	**15.296**	**37.349**	**40,95%**
Totaal leges	**3.144.449**	**3.173.702**	

Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten worden als volgt gedefinieerd: het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

De gemeente staat er door een jarenlange conservatieve begrotingspolitiek financieel goed voor. In het coalitieakkoord 2026-2030 is afgesproken dat dit beleid gecontinueerd wordt waarbij jaarlijks sluitende meerjarenbegrotingen uitgangspunt zijn in combinatie met een aanvaardbare lokale lastendruk voor de huishoudens die rond het provinciaal gemiddelde ligt.

Voor de woonlasten 2026 wordt een gemiddelde WOZ-waarde voor een woning in Echt-Susteren van € 369.000 aangehouden (Bron: CBS - gemiddelde WOZ-waarde woningen op 1 januari). Bij de afvalstoffenheffing is voor het variabel deel uitgegaan van een gemiddeld aantal ledigingen van 6,5 ledigingen.
Het feitelijke beeld van de gemiddelde woonlasten ontwikkeling wordt geschetst in december bij de vaststelling van de tarieven.

Gemiddelde woonlasten eigenaar-bewoner	Eenpersoons-huishouden 2026	Meerpersoons-huishouden 2026
Onroerendezaakbelastingen eigenaar	€ 430	€ 430
Afvalstoffenheffing	€ 214	€ 283
Rioolheffing	€ 324	€ 324
Totaal	**€ 968**	**€ 1.037**
Gemiddelde woonlasten 2025	€ 862	€ 941
Mutatie lokale lastendruk	12,37%	10,27%
Gemiddelde woonlasten huurder	**Eenpersoons-huishouden 2026**	**Meerpersoons-huishouden 2026**
Afvalstoffenheffing	€ 214	€ 283
Totaal	**€ 214**	**€ 283**
Gemiddelde woonlasten 2025	€ 204	€ 283
Mutatie lokale lastendruk	4,90%	0,00%

Woonlasten volgens COELO Atlas van de lokale heffingen 2026
Voor een beeld van de lokale lastendruk van Echt-Susteren in vergelijking met andere gemeenten worden de cijfers gebruikt die zijn ontleend aan de “Atlas van de lokale lasten 2026”.

Deze atlas wordt elk jaar door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo), een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, gepubliceerd. De Atlas geeft jaarlijks een overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen, waaraan de onderstaande tabellen zijn ontleend.

Eigenaar-bewoner	Eenpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Echt-Susteren	€ 908	€ 988	
Limburg	€ 998	€ 1.072	5
Nederland	€ 1.000	€ 1.095	79
Huurder	**Eenpersoons-huishouden**	**Meerpersoons-huishouden**	**Rangorde**
Echt-Susteren	€ 205	€ 284	
Limburg	€ 379	€ 451	5
Nederland	€ 391	€ 500	16

Op het moment dat de atlas wordt samengesteld is de gemiddelde waarde van woningen per gemeente in 2026 nog niet bekend. Deze is daarom berekend door de gemiddelde waarde van koopwoningen binnen een gemeente in 2025 (bron: CBS) te verhogen met behulp van voorlopige cijfers met betrekking tot de waardeontwikkeling binnen die gemeente (bron: de Waarderingskamer).

In de kolom rangorde staat welke plaats Echt-Susteren inneemt ten opzichte van het Limburgs en Nederlands gemiddelde van een meerpersoonshuishouden. Let wel: het gaat hierbij om de cijfers 2026. De cijfers 2027 zijn uiteraard pas in de loop van volgend jaar beschikbaar.

3.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen
Het doel van een gemeente is om maatschappelijke doelstellingen te realiseren voor zijn klanten (inwoners, ondernemingen, maatschappelijke instellingen, andere overheden etc.). Bij het realiseren van deze doelstellingen loopt de gemeente risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Om zicht te krijgen op de aard, inhoud en omvang van de risico's en op de mogelijke beheersmaatregelen, wordt risicomanagement toegepast. Het gemeentelijk risicomanagement is gericht op het opsporen en ondervangen van bedreigingen die aan het realiseren van de gestelde maatschappelijke doelstellingen in de weg kunnen staan. Verder geeft het risicomanagement inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen, (het zogenaamde weerstandsvermogen) en in de financiële buffer die de gemeente daarvoor nodig en beschikbaar heeft (de zogenaamde weerstandscapaciteit).

Beleidskader
Het huidige gemeentelijk beleid over risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in enerzijds de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 en anderzijds de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, beiden vastgesteld door de raad op 3 november 2022. Beide nota's zijn nauw met elkaar verbonden en moeten in onderlinge samenhang gelezen worden.

Beleid over risicomanagement
In de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 is voor de uitvoering van het risicomanagement gekozen voor het zogenaamde COSO ERM plus-model. Met behulp hiervan worden periodiek op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Dit restrisico is de grondslag voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit respectievelijk het weerstandsvermogen. Hierover wordt in de begroting en jaarrekening aan de raad gerapporteerd. Daarbij wordt ook de noodzakelijk geachte omvang van het weerstandsvermogen voorgelegd. Het risicomanagement maakt daarmee regulier onderdeel uit van de gemeentelijke planning en control-cyclus en de berekeningen uit het risicomanagement-model geven de juiste omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aan. Er wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken en voorkomen. Ook wordt het risicobewustzijn gestimuleerd doordat in ieder op te stellen bestuurlijk behandelvoorstel (B&W-voorstel, raadsvoorstel), iedere projectfile en in iedere projectenrapportage verplicht een risicoparagraaf opgenomen moet worden.

Beleid over weerstandsvermogen
Hierna wordt kort ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor het weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit zoals deze voortvloeien uit de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022.

Bepaling weerstandscapaciteit
Bij de weerstandscapaciteit moet onderscheid worden gemaakt tussen:
- *Beschikbare* weerstandscapaciteit
- *Benodigde* weerstandscapaciteit

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit worden voorzieningen niet meegenomen. Voorzieningen zijn gevormd om onder meer de verrekening van toekomstige verplichtingen, waarvan de omvang en tijdstip redelijkerwijs is in te schatten, te waarborgen. Ze worden verplicht gevormd en hebben een verplichte bestedingsrichting. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen.
Een voorziening heeft de omvang van de verplichting. Uiteraard moet het financiële effect van het risico vervolgens worden uitgesloten van bepaling van de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit. Het gaat bij de weerstandscapaciteit uiteindelijk om het afdekken van risico's waarvoor geen voorziening is getroffen. Een vraag die gesteld kan worden, is wanneer voor een risico een voorziening moet worden gevormd. Een voorziening moet worden getroffen bij een zekere gebeurtenis met een nog onduidelijk gevolg. Bijvoorbeeld: dat groot onderhoud moet worden gepleegd is zeker, alleen wanneer en hoeveel het exact gaat kosten is nog onduidelijk. Bij risico's is de kans dat een gebeurtenis zich voordoet en de mate waarin het gevolg zich voordoet onzeker.

De ***beschikbare*** weerstandscapaciteit wordt bepaald door de optelling van:
- algemene reserves
- onbenutte begrotingsruimte
- onbenutte belastingcapaciteit
- post onvoorzien
- stille reserves in de materiële vaste activa
- stille reserves in de niet uit de balans blijkende bezittingen

Element	Onderdeel	Waarde	
		Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	Algemene reserve	€ 6.795.000	
Algemene (exploitatie) reserves	Geen		
Bestemmingsreserves	Geen		
Onvoorzien structureel	Geen	-	€ 103.000
Onbenutte begrotingsruimte	Geen	-	
Onbenutte investeringscapaciteit	Geen	-	
Onbenutte belastingcapaciteit	Onroerendezaakbelasting		€ 2.234.000
Stille reserves	Nader te bepalen	p.m.	p.m.
	Weerstandscapaciteit	**€ 6.795.000**	**€ 2.337.000**
		Totaal	**€ 9.132.000**

Omdat in de nota reserves en voorzieningen een onder- en bovengrens is gesteld aan de algemene reserve, kan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit:
- Nooit minder bedragen dan de ondergrens van de algemene reserve (zogenaamde minimaal beschikbare weerstandscapaciteit);
- Nooit meer bedragen dan de optelsom van de bovengrens van de algemene reserve, de onbenutte ruimte in begroting en belastingcapaciteit en de stille reserves in materiële vaste activa en niet uit de balans blijkende bezittingen (zogenaamde maximaal beschikbare weerstandscapaciteit).

De ***benodigde*** weerstandscapaciteit is gelijk aan de optelsom van de financiële restrisico's uit het netto-risicoprofiel. Het netto-risicoprofiel is de resultante van het risicomanagementproces zoals beschreven in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022. Ter afdekking van risico's die op dit moment nog niet ingeschat zijn of kunnen worden, wordt dit bedrag vanuit het voorzichtigheidsbeginsel verhoogd met 10%. In formulevorm:

Formule 1

Benodigde weerstandscapaciteit = 1,1 x (som financiële restrisico's uit netto-risicoprofiel)

Bepaling weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- Het *relatieve* weerstandsvermogen
- Het *absolute* weerstandsvermogen

Het ***relatieve*** weerstandvermogen is het verhoudingsgetal (ratio) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, en wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 2

Relatieve weerstandsvermogen =

$$\frac{\text{(beschikbare weerstandscapaciteit)}}{\text{(benodigde weerstandscapaciteit)}}$$

Dit verhoudingsgetal is een maatstaf voor de mate waarin financiële restrisico's kunnen worden opgevangen ('robuustheid van de gemeentelijke financiële positie'). Voor de beoordeling van deze ratio wordt uitgegaan van de volgende tabel:

Tabel 1

Ratio	Kwalificatie
> 2	Uitstekend
1,4 < X < 2	Goed
1,0 < X < 1,4	Ruim voldoende
0,8 < X < 1,0	Voldoende
0,6 < X < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste de kwalificatie 'voldoende' moet hebben. Met andere woorden: dat de ratio tenminste 0,8 bedraagt.
Het ***absolute*** weerstandsvermogen is een door de raad vastgesteld bedrag dat als financiële buffer wordt aangehouden voor het opvangen van financiële restrisico's. Dit bedrag moet beschikbaar zijn als weerstandscapaciteit en is in het theoretisch ideaalmodel tenminste gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Maar omdat als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste 0,8 moet bedragen, volgt hieruit automatisch dat het absolute weerstandsvermogen tenminste gelijk moet zijn aan 80% van de benodigde weerstandscapaciteit. In formulevorm:

Formule 3

Absolute weerstandsvermogen = 0,8 x benodigde weerstandscapaciteit

Verder wordt vanuit het voorzichtigheidsbeginsel een normatieve ondergrens gesteld voor het absolute weerstandsvermogen. Deze normatieve ondergrens bedraagt 10% van enerzijds de Algemene Uitkering (AU) uit het gemeentefonds en anderzijds de OZB-capaciteit. Het bedrag voor de normatieve ondergrens wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 4

Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen = 0,1 x (AU + OZB-capaciteit)

Als beleidskader is gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag lager is dan de uitkomst van formule 4. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 4 vast als absolute weerstandsvermogen. Met andere woorden: het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet tenminste een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn.

Tenslotte is er ook nog een normatieve bovengrens voor het absolute weerstandsvermogen. Dit hangt samen met het feit dat er een maximum zit aan de beschikbare weerstandscapaciteit, en het absolute weerstandsvermogen nu eenmaal niet meer kan bedragen dan de maximale beschikbare weerstandscapaciteit. Het bedrag voor de normatieve bovengrens wordt berekend op basis van de volgende formule: weerstandscapaciteit.

Formule 5

Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen = maximaal beschikbare weerstandscapaciteit

Als beleidskader wordt gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag hoger is dan de uitkomst van formule 5. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 5 vast als absolute weerstandsvermogen.

Berekening ondergrenzen, bovengrens, weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen per 1 januari 2027

Op basis van het gestelde in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022, de Nota Weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, de uitkomsten van het risicomanagementproces en de aan deze begroting ten grondslag liggende gegevens worden de ondergrens, de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen per 1 januari 2027 voor de begroting 2027 als volgt berekend (afgerond op duizendtallen):

Tabel 2

Weerstandscapaciteit			**Toelichting**
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 9.509.000	Op basis van de begroting 2026; betreft de algemene reserve per 1-1-2026 plus de onbenutte belastingcapaciteit
B	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 2.495.000	Zie formule 1: 1,1 x (som financiële restrisico's uit nettorisicoprofiel per 1 januari 2027)
Weerstandsvermogen			**Toelichting**
C	Relatieve weerstandsvermogen	3,81	Zie formule 2: **A** gedeeld door **B**
D	Absolute weerstandsvermogen	€ 1.996.000	Zie formule 3: 0,8 x **B**
Ondergrenzen			**Toelichting**
E	Normatieve ondergrens relatieve weerstandsvermogen	0,80	Zie toelichting nota's.
F	Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen	€ 8.932.000	Zie formule 4: 0,1 x (AU + OZB-capaciteit), waarbij: • Algemene Uitkering 2026: € 77.791.447 (op basis van de specificatie volgnummer 7) • OZB-capaciteit 2027 € 11.534.000 (op basis van de begroting 2027, paragraaf 3.1)
Bovengrenzen			**Toelichting**
G	Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen	€ 12.695.000	Zie formule 5: Gelijk aan maximaal beschikbare weerstandscapaciteit, waarbij: • Bovengrens algemene reserve: € 10.000.000 (op basis nota reserves en voorzieningen 2025); • Onbenutte belastingcapaciteit: € 2.592.000 + € 103.000 (structureel post onvoorzien)

Conclusies:

1. **C** is groter dan **E,** dus **C** voldoet aan het ondergrensvereiste (= ratio moet tenminste 0,8 bedragen);
2. De kwalificatie van **C** luidt: 'uitstekend' (zie tabel 1);

3. **D** is kleiner dan **F**, dus **D** voldoet niet aan het ondergrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet minimaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn). Het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet daarom minimaal bedrag **F** zijn;
4. **F** is kleiner dan **G** en voldoet dus aan het normatieve bovengrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen mag maximaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 5 zijn);
5. Daarom wordt het begrote absolute weerstandsvermogen per 1 januari 2027 voor de begroting 2027 vastgesteld op het bedrag **F**, dus op € 8.932.000.

Opgemerkt wordt dat, op basis van de per 31 augustus 2026 beschikbare informatie, van sommige onderkende risico's niet precies bekend is óf en zo ja in welke mate deze een financieel restrisico kennen. Dergelijke risico's zijn dus wel in beeld en worden als zodanig bewaakt, maar zijn nog niet cijfermatig verdisconteerd in het begrote weerstandsvermogen per 1 januari 2027 voor de begroting 2027.

Risico Top 10

Bij de 'Risico Top 10' wordt voor de rangvolgorde uitgegaan van het ***netto*** risico, d.w.z. het financieel restrisico dat overblijft nadat rekening is gehouden met de kans van intreden en met de genomen beheersingsmaatregelen.
Per 1 januari 2026 ziet de 'Risico Top 10' er als volgt uit (afgerond op duizendtallen):

Nr.	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersmaatregelen	Netto-risico
1	Financiële beheersing domein Jeugd	12.000.000	10%	Sinds de gemeente in 2015 verantwoordelijk is geworden voor jeugdhulp, is veel aandacht besteed aan het goed organiseren van nieuwe taken en tegelijkertijd een verbeterslag aan te brengen. Met de komst van de nieuwe taken is tegelijkertijd een bezuinigingsslag door het Rijk doorgevoerd, met de gedachte dat jeugdhulp bij de gemeente beter en goedkoper georganiseerd zou kunnen worden. De ervaring van de afgelopen jaren laat echter zien dat de kosten oplopen en dat de budgetten die gemeenten vanuit het Rijk ontvangen ontoereikend zijn. Het risico is berekend op € 1.200.000 (10%). Voor genoemde kosten is momenteel een reserve gevorm, maar deze is uitgeput. Het netto-risico bedraagt daarmee € 1.200.000.	1.200.000

Nr.	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersmaat-regelen	Netto-risico
2	Onderwijshuisvesting	400.000	90%	In 2026 is van start gegaan met het Integraal Huisvestingsplan 2026-2041. De uitvoering van dit plan kan gedurende de looptijd mogelijk onvoorziene kosten met zich meebrengen, bijvoorbeeld door ontwikkelingen op het gebied van leerlingaantallen of indexatie van bouwkosten	360.000
3	Gebouwen; gevolgen van o.a. stormschade, overstroming, aardbeving	300.000	50%	Preventief onderhoud, keuringen en inspecties	150.000
4	Verwachte inkomsten leges reisdocumenten niet-ingezetenen niet behalen	267.500	50%	Kostendekkendheid onderzoek, expertise medewerkers verhogen.	133.750
5	Gebouwen; Technische risico's en externe invloeden zoals o.a. doorbranden installaties, constructiefouten, vandalisme	500.000	25%	Preventief onderhoud, inspecties en keuringen	125.000
6	Continuïteit zorgaanbieders Jeugd	500.000	20%	Net als gemeenten kampen ook zorgaanbieders met o.a. toenemende zorgkosten, hogere uitvoeringslasten en personeelstekorten. Hoewel het doorgaans lukt om de nodige hulp aan jeugdigen te borgen, zorgen deze ontwikkelingen in sommige gevallen voor druk op financiële resultaten van organisaties en daarmee ook op zorgcontinuïteit. Voor gemeenten staat de continuïteit van zorg aan jeugdigen centraal. Om die reden bestaat het risico dat gemeenten en zorgaanbieders in gesprek moeten treden over noodzakelijke investeringen om deze zorgcontinuïteit te borgen. Het is lastig om vooraf al een concrete inschatting te maken van de financiële impact, aangezien dit per situatie anders is.	100.000

Nr.	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersmaat-regelen	Netto-risico
7	Cybersecurityincidenten en uitval ICT (Langdurige) uitval (meer dan 8 uur) van ondersteunende applicaties, apparatuur en infrastructuur als gevolg van storingen, ernstige kwetsbaarheidsmeldingen of cybersecurityincidenten zoals hacks en ransomware. Hierdoor komen de dienstverlening en (wettelijke) termijnen in het gedrang.	630.000	10%	• Preventieve ICT-maatregelen. ICT-continuïteitsplannen • Back-up en herstel. Risicobeperkende maatregelen naar aanleiding van risico-analyses. • Dubbelop uitvoeren van detectiemaatregelen op basis van logging en monitoring.	63.000
8	Bij niet voldoen aan wet- en regelgeving, Bijvoorbeeld de AVG, Archiefwet, Wet open overheid of Wet digitale overheid, kan dit leiden tot sancties, bestuursrechtelijke verplichtingen, toezicht of interventies.	500.000	10%	Een groot gedeelte van de implementatie van (Europese) wet- en regelgeving is ondergebracht in het gezamenlijk Programma Dienstverlening. Hierdoor is geborgd dat wet- en regelgeving tijdig wordt geïmplementeerd, of dat in ieder geval de juiste bestuurlijke en operationele afwegingen kunnen worden gemaakt. Daarnaast worden medewerkers (online) getraind in het juist toepassen van Wet- en regelgeving.	50.000
9	Verantwoording Subsidies Duurzaamheid en de mogelijkheid dat de subsidieverstrekker de subsidie lager vaststelling. Dit heeft vooral betrekking op DUMAVA, PES, NIP	4.600.000	10%	Monitoren en goed rapporteren, daarnaast geldt voor een groot deel dat subsidies die niet uitgegeven worden ook niet binnenkomen: het risico zit dan alleen in de voorbereidingskosten.	46.000
10	Het organiseren van tussentijdse verkiezingen en referenda.	80.000	50%	Budget en reserve verkiezingen nader onderzoeken. Projectteam verkiezingen is opgetuigd. Het verkiezingsproces wordt beter afgestemd en geoptimaliseerd.	40.000
		19.777.500			**2.267.750**

Uit deze Risico Top 10 per 1 januari 2027 blijkt dat:

- Het totaal netto risico van deze Top 10 € 2.228.000) bijna 93% vormt van de totale benodigde weerstandcapaciteit (€ 2.394.000).
- Bij het in kaart brengen van de risico's is ook de financiële onzekerheid van de Algemene Uitkering gesignaleerd. Omdat hier concreet geen bedrag bij genoemd kon worden is deze als een "p.m.-post" opgenomen en hierdoor niet in de risico top-10 vermeld. De Algemene Uitkering kan afwijken van het bedrag dat in de begroting is opgenomen. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Om dit risico af te dekken zijn stelposten opgenomen om eventuele tegenvallers op te vangen.

Omdat het totale gemeentelijke netto risicoprofiel als resultante van het risicomanagement-proces per 1 januari 2027 voor een belangrijk deel voortvloeit uit projecten, wordt van alle projecten, dus ook die uit de Risico Top 10, nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel gevolgd om, als noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Dit gebeurt zowel voor het reguliere periodieke risicomanagementproces als voor de periodieke projectenrapportage.

In het voorgaande is inzicht gegeven in de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen en is een Risico Top 10 behandeld. Via het risicomanagementproces dat deel uitmaakt van onze reguliere planning- en control cyclus wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Voor projecten geldt bovendien dat nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel wordt gevolgd om, wanneer noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. In de praktijk doen lang niet alle risico's zich daadwerkelijk voor. Toch moet de gemeente waakzaam blijven voor de mogelijke gevolgen van al ingezet en nieuw beleid, van ontwikkelingen in de projecten en van gevolgen die voortvloeien uit opgelegd rijksbeleid (zoals bijvoorbeeld de invoering van de nieuwe Omgevingswet) en de wetgeving op het terrein van de vennootschapsbelasting. Naast de risico's genoemd in deze paragraaf zijn er ook nog risico's benoemd in de toelichting op de programma's en in de afzonderlijke paragrafen.

De risico's in het sociaal domein en met name jeugd is een risico wat moeilijk zelf te beheersen is. De gestegen kosten worden doorgerekend in de tarieven die de zorginstellingen bij de gemeente in rekening brengen. Complexe casussen komen ook steeds vaker voor en dit zijn langlopende trajecten waarvan de kosten vooraf moeilijk in te schatten zijn.

Meerjarige verwachting van het weerstandsvermogen

Voor de jaren na 2027 ziet het weerstandsvermogen als volgt uit:

	Begroot weerstandsvermogen	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	9.132.000	9.132.000	9.132.000
B	Benodigde weerstandscapaciteit	2.633.000	2.633.000	2.633.000
	Relatieve weerstandsvermogen (A/B)	**3,47**	**3,47**	**3,47**

De bepaling van de toekomstige risico's is gebaseerd op de huidige risicopositie en het verloop hiervan in de komende jaren. De risico's zoals deze zijn ingeschat per 1 januari 2027 zullen afnemen in de komende jaren. Gezien de ambities uit het hoofdlijnenakkoord met betrekking tot de ontwikkeling van onder andere diversen (woningbouw)projecten zullen er nieuwe risico's voor in de plaats komen. Uitgangspunt voor de inschatting van het netto-risico is om dit gelijk te houden aan deze begroting. Hiermee ligt het netto-risico ook in de lijn met de risicopositie uit het verleden.

De verwachting van het weerstandsvermogen kwalificeert zich hiermee de komende jaren dan ook als uitstekend.

Financiële kengetallen en de relatie met het BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies, Gemeenten en Waterschappen (BBV) schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis-set van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen die gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarrekeningstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de ken-

getallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument voor het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder anderen financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Zoals vermeld, is de definitieve berekeningswijze vastgelegd in een ministeriële regeling en kunnen zich nog specifieke wijzigingen voor doen in onderstaande tabellen. Voor raadsleden is het van belang dat ze de betekenis van de kengetallen begrijpen en inzicht krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie is daarvoor essentieel. Daarbij is het ook relevant om inzicht te hebben in de ontwikkeling van de kengetallen over de jaren heen.

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten voor dat de kengetallen ook voor de drie opvolgende jaren van de begroting gepresenteerd moeten worden. Ook wordt per tabel een korte toelichting gegeven over het resultaat. Met ingang van het begrotingsjaar 2016 worden financiële kengetallen in de begroting opgenomen. De provincie heeft onderstaand overzicht gepresenteerd. Een vergelijking wordt gemaakt met het Nederlands gemiddelde van 2022. Aan de categorieën heeft de provincie geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf moet plaatsvinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal	Nederlands gemiddelde over 2027 [1]	2027	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	71,5%	28,6%	< 90%	90-130%	> 130%
2. Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	66,2%	25,1%	< 90%	90-130%	> 130%
3. Solvabiliteitsratio	33,6%	46,7%	> 50%	20-50%	< 20%
4. Grondexploitatie	4,4%	4,7%	< 20%	20-35%	> 35%
5. Structurele exploitatieruimte	0,7%	3,9%	> 0%	= 0	< 0%
6. Belastingcapaciteit	99,8%	94,7%	< 95%	95-105%	> 105%

[1]) Bron: www.findo.nl (databank decentrale overheden, gemeentelijke begrotingen 2026, jaarrekening 2024)

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van een gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente. De aangetrokken geldleningen van de gemeente zorgen er voor dat de solvabiliteit niet in categorie A valt. Zoals in de financieringsparagraaf is te lezen is de schuld niet te hoog als deze wordt afgezet tegen het exploitatietotaal en blijft deze ruim onder de 100%. De aangetrokken geldleningen die nog niet zelf nodig zijn worden “geparkeerd” bij het rijk of tijdelijk doorgeleend aan andere gemeenten. Hierdoor scoort de gemeente goed bij het kengetal “netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden” ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. De goede score bij de structurele exploitatieruimte laat zien dat de gemeente structureel voldoende ruimte heeft om structurele lasten op te vangen en dat dit aansluit bij de conservatieve begrotingspolitiek zoals deze in het coalitieakkoord 2026-2030 is opgenomen. Niet alleen blijven de woonlasten rond het Limburgs gemiddelde maar ook ruim onder het Nederlands gemiddelde.

1A. Netto schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Daarnaast wordt de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, als apart

cijfer gepresenteerd. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. In het algemeen geldt dat een lager percentage beter is dan een hoger. Een hoge netto schuldquote hoeft echter op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Bij een negatieve netto schuldquote heeft een gemeente meer vorderingen dan schulden.
Wanneer schulden worden aangaan voor het financieren van duurzame investeringen waarbij de financieringslasten (rente) meerjarig in de begroting gedekt zijn, dan is er sprake van een gezonde financiering. Dit is daarentegen niet het geval wanneer langdurige schulden worden aangegaan voor het financieren van eenmalige consumptieve bestedingen.

Beoordeling
Op basis van onderstaande cijfers blijft de netto schuldquote een golfbeweging maakt. De vaste schuld neemt af maar de geraamde baten in verband met uitleningen worden ook lager vandaar dat er weer een stijging wordt voorzien. Het beoordelen van de netto schuldquote is niet alleen afhankelijk van onderstaande gegevens. Dit moet in een breder perspectief worden gezien (denk aan stille reserves, opbrengsten uit grondexploitaties, beleggingen etc.). De uitgezette gelden worden niet in de begroting opgenomen. Uitgaande van het overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	46.379	62.179	57.309	51.909	47.786	43.660
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	11.627	4.509	37.471	49.274	51.494	57.819
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	14.097	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	18.676	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	156	300	300	300	300	300
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	15.794	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	131.193	138.588	121.186	115.315	115.808	116.403
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**25,35%**	**36,36%**	**64,76%**	**73,61%**	**71,65%**	**73,18%**
	Bedragen x € 1.000						

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

Beoordeling
Op basis van onderstaande cijfers daalt de netto schuldquote eerst om daarna weer te stijgen. De vaste schuld neemt af maar de geraamde baten van uitleningen worden ook lager vandaar dat er weer een stijging wordt voorzien. De uitgezette geldleningen worden niet meegenomen in de begroting. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	46.379	62.179	57.309	51.909	47.786	43.660
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	11.627	4.509	37.471	49.274	51.494	57.819
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	14.097	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	18.676	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	156	300	300	300	300	300
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	15.794	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	131.193	138.588	121.186	115.315	115.808	116.403
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**25,14%**	**33,11%**	**61,05%**	**69,71%**	**67,77%**	**69,31%**
	Bedragen x € 1.000						

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Ook hier geldt dat het belangrijk is om het kengetal te duiden in de context. De solvabiliteit van een gemeente ligt per definitie tussen de 0 en 100.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers daalt de solvabiliteit op basis van de ingeschatte cijfers. Hierbij wordt er van uitgegaan dat het eigen vermogen iets afneemt door inzet van reserves. De schulden worden elk jaar minder en het balanstotaal neemt af. Een ratio tussen 25 en 40 wordt als solide beoordeeld. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze solvabiliteitsratio in categorie B: Tussen 20 en 50% weinig risico-vol. Ondanks de daling van de ratio is de solvabiliteit zeer solide.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	75.958	74.467	73.105	71.630	70.579	69.650
B	Balanstotaal	167.051	171.130	198.753	200.659	1.973.258	198.199
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**45,47%**	**43,51%**	**36,78%**	**35,70%**	**3,58%**	**35,14%**
	Bedragen x € 1.000						

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Wanneer een gemeente leningen heeft afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject dan heeft zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Er is een directe relatie met de kengetallen netto schuldquote en solvabiliteit.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt het kengetal grondexploitatie in categorie A: het minst risico-vol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
A	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	6.105	5.278	1.968	1.433	14	-1.932
B	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	131.193	138.588	121.186	115.315	115.808	116.403
	Grondexploitatie A/B x 100%	**4,65%**	**3,81%**	**1,62%**	**1,24%**	**0,01%**	**-1,66%**
	Bedragen x € 1.000						

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul (tussen – 0,4 en 0,4) betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn.

Beoordeling

Uitgaande van het overzicht valt de structurele exploitatieruimte voor het jaar 2027 in categorie A: het meest risicovol. Vanaf 2028 valt de structurele exploitatieruimte in categorie C het meest risicovol. Deze cijfers zijn een moment opname op basis van de prognoses van de begroting.

	Bij begroting	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
A	Totale structurele lasten	116.922	105.616	113.939	113.695	114.090	115.097
B	Totale structurele baten	121.341	104.321	113.903	111.596	112.425	113.246
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	631	941	1.051	1.306	1.306	1.306
E	Totale baten	131.193	112.605	121.186	115.315	115.808	116.403
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	**3,85%**	**-0,31%**	**0,84%**	**-0,69%**	**-0,31%**	**-0,47%**
	Bedragen x € 1.000						

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar “t” te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2026 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 1.037. Het gemiddelde voor het jaar 2025 was € 944.

Beoordeling

Uitgaande van het overzicht valt onze belastingcapaciteit in categorie B tussen 95% en 105% vanaf 2028. In 2027 blijft de gemeente in categorie A.

	Bij begroting	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 384	€ 352	€ 430	€ 445	€ 461	€ 477

	Bij begroting	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 298	€ 309	€ 324	€ 335	€ 347	€ 359
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 198	€ 205	€ 205	€ 212	€ 219	€ 226
	Variabel deel (per lediging € 12) x 6,5 gemiddelde ledigingen vanaf 2025	€ 78	€ 78	€ 78	€ 78	€ 78	€ 78
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 958	€ 944	€ 1.037	€ 1.070	€ 1.104	€ 1.140
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	€ 1.053	€ 1.053	€ 1.095	€ 1.120	€ 1.145	€ 1.170
	Woonlasten t.o.v. land. gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	**96,38%**	**89,65%**	**94,70%**	**95,54%**	**96,44%**	**97,40%**
	Bedragen x € 1.000						

Verloop van de kengetallen

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
1	Netto schuldquote	28,57%	36,36%	64,76%	73,61%	71,65%	73,18%
1a	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	25,14%	33,11%	61,05%	69,71%	67,77%	69,31%
2	Solvabiliteitsratio	45,47%	43,51%	36,78%	35,70%	3,58%	35,14%
3	Structurele exploitatieruimte	3,85%	-0,31%	0,84%	-0,69%	-0,31%	-0,47%
4	Grondexploitatie	4,65%	3,81%	1,62%	1,24%	0,01%	-1,66%
5	Belastingcapaciteit	96,38%	89,65%	94,70%	95,54%	96,44%	97,40%

Bovenstaande kengetallen laten zien dat op basis van de momenteel bekende cijfers de kengetallen er solide uitzien voor de gemeente de komende jaren ondanks een dalende algemene uitkering vanaf 2027. De prognose van het resultaat sluit aan met het beeld van de kengetallen van de structurele exploitatieruimte. Daarom kwalificeren de kengetallen zich in categorie A en B.

Redelijk peil 2027

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
2. Rioolheffingen
3. Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Totaal WOZ-waarde woningen 2025	[1]	3.989.400.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2025	[2]	520.800.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2025	[3]	554.750.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2025	[4]	11.534.000
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2026	[5]	5.000
Totaal onderdekking riolering 2026	[6]	18.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2026	[7=4-5-6]	11.511.000
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2025	[8=(7/(1+2+3)*100]	0,2273%
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2026	[9=8*1,20]	0,2722%

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2027 vastgesteld op 0,15950%. Als de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het extra structurele geld dat gegenereerd kan worden door de gemeentelijke belastingen (OZB, hondenbelasting, etc.) en rechten (rioolrechten, afvalstoffenheffing en de leges) te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit kan worden berekend door de tarieven van de gemeente te vergelijken met de maximaal toegestane tarieven (wettelijke beperkingen voor verhogingen). Deze potentiële extra opbrengsten kunnen worden gerekend tot de beschikbare belastingcapaciteit. Voor bepaalde tarieven gelden wettelijke kaders en daarnaast moet worden vastgesteld of het politiek wenselijk is de tarieven te verhogen.

Soort tarief	Percentage 2025	Normtarief artikel 12	Verschil	Waarde (in mln.)	Onbenut
Eigenaren woningen	0,09452%	0,15950%	0,06498%	€ 3.989	€ 2.592.000
Eigenaren niet-woningen	0,23525%	0,15950%	-0,07575%	€ 521	€ -
Gebruikers niet-woningen	0,18805%	0,15950%	-0,02855%	€ 555	€ -
					€ 2.592.000

3.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Volgens artikel 212 Gemeentewet rapporteert het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen over de voortgang van het geplande onderhoud en eventueel achterstallig onderhoud aan onder meer groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen. Omdat onderhoudsuitgaven in de hele begroting voorkomen, is een goed overzicht essentieel voor inzicht in de financiële positie. De raad kan met deze paragraaf kaders stellen voor het onderhoudsniveau en de onderhoudstoestand van de verschillende vakgebieden. Het gekozen onderhoudsniveau bepaalt direct de kosten om dit niveau te bereiken en te behouden. Evenwicht tussen de vakgebieden is daarbij belangrijk om af te wegen wat minimaal nodig is en wat extra kost om een hoger niveau te handhaven. Om dit te ondersteunen is een meetlat met vier kwaliteitsniveaus opgesteld, gericht op duurzaam, functioneel en veilig beheer binnen de financiële kaders van de gemeentelijke begroting.

Riolering/waterhuishouding

De gemeentelijke rioleringszorg is vastgelegd in de Wet milieubeheer. Het Water- en rioleringsplan (WRP) vervangt het gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2022-2026). In het nieuwe WRP wordt het gemeentelijke beleid over het onderhoud en de gewenste verbeteringen van het gemeentelijke rioleringsstelsel vastgelegd. Hierbij is ook kritisch gekeken naar de gevolgen van forsere fysieke belastingen op het rioolstelsel door bijvoorbeeld regenbuien. De voorgenomen verbetermaatregelen uit dit WRP zijn geïntegreerd in het huidige meerjareninvesteringsprogramma (MIP) en worden jaarlijks integraal afgestemd en uitgevoerd. Naast de activiteiten voortvloeiend uit het WRP vindt cyclisch onderhoud plaats aan het rioolstelsel. Dit onderhoud verloopt volgens plan waardoor achterstallig onderhoud niet aan de orde is.

Openbaar groen

Uitvoering onderhoud openbaar groen

Sinds 2025 wordt een deel van het groenonderhoud, samen met andere uitvoerende taken in de openbare ruimte, weer (gedeeltelijk) in eigen beheer uitgevoerd. De inzet van eigen gebiedsteams, georganiseerd in zogenoemde “kantons”, vormt hierbij het uitgangspunt. Door deze werkwijze wordt gestuurd op hogere kwaliteit, meer maatwerk en een betere aansluiting op lokale omstandigheden binnen afgebakende gebieden. Aanvullend worden voor specifieke werkzaamheden nog steeds marktpartijen ingezet, waarbij social return een belangrijk uitgangspunt blijft. Hierbij worden medewerkers uit de sociale werkvoorziening (SW) en de doelgroep van de Participatiewet (PW) actief betrokken.

Kwaliteitsniveau en beleid

Het onderhoud van het openbaar groen wordt uitgevoerd volgens de uitgangspunten van IBOR en de door de raad vastgestelde CROW-kwaliteitsniveaus: binnen de bebouwde kom niveau B, daarbuiten niveau C. Sinds 2025 bieden kantongerichte gebiedsteams meer ruimte voor locatiegericht maatwerk, waarbij het kwaliteitsniveau kan verschillen op basis van gebruik, beleving en lokale behoefte.

De meeste eerdere beleidsdoelen voor groen en landschap zijn inmiddels opgenomen in de Omgevingsvisie 2040, het strategisch kader voor de fysieke leefomgeving. De ambities voor groen en landschap worden verder uitgewerkt in het programma Groene Gezonde Leefomgeving, dat in 2027 aan de raad wordt voorgelegd. De operationele doelen worden geconcretiseerd in een nieuw Groenbeheerplan, waarin de beleidsambities worden vertaald naar uitvoeringsmaatregelen, beheerstrategieën en een meerjarige programmering. Dit plan vormt ook een stap richting verdere integratie van groenbeheer binnen het gemeentelijk assetmanagement.

Beheer van bossen en natuurterreinen

De uitvoering van het beheer van bossen, natuurterreinen en landschapselementen vindt plaats op basis van de Beheervisie 2022–2032. Een belangrijk uitgangspunt blijft actieve bosverjonging, gericht op het ontwikkelen van veerkrachtige, gevarieerde en toekomstbestendige bossen. Er wordt nadrukkelijk rekening gehouden met klimaatverandering, onder meer door het toepassen van soorten die bijdragen aan bodemverbetering en weerbaarheid (zoals rijkstrooiselsoorten). De uitvoering wordt jaarlijks geprogrammeerd via werkplannen in samenwerking met Bosgroepen Zuid-Nederland.

De doelen uit de beheervisie sluiten aan op de ambities uit de Omgevingsvisie 2040 en worden, waar relevant, meegenomen in het programma Groene Gezonde Leefomgeving en het nieuwe groenbeheerplan.

Wegen
Het beheer van wegen is het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten om de economische levensduur van infrastructurele verhardingen, mobiliteit, veiligheid en kwaliteit te borgen. De wegbeheernota 2022-2026 fungeert hierbij als beleidslijn. De wegbeheernota geeft de kaders aan van het onderhoudsniveau waarbij het vastgelegde niveau “basis” nog steeds behaald wordt en momenteel geen sprake is van achterstand in het onderhoud.

Grootschalige reconstructies van wegen worden integraal opgenomen in het meerjarig investeringsplan (MIP) 2027-2030.

Verkeer
Het nieuwe Mobiliteitsplan (voorheen gemeentelijk verkeers- en vervoersplan GVVP) zorgt voor een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente. Het Mobiliteitsplan fungeert enerzijds als een beleidslijn voor toekomstige plannen, anderzijds bevat het een uitvoeringsprogramma (2027-2030) met concrete maatregelen voor de komende jaren. In het Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2025-2028 zijn vanaf 2027 voorzieningen ‘algemene verkeerstechnische aanpassingen’ opgenomen. Deze investeringen voorzien in concrete maatregelen om de verkeersveiligheid te optimaliseren en te integreren in overige geplande werkzaamheden. In de uitvoering is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Civieltechnische kunstwerken
Het Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2027-2031 is de leidraad voor de jaarlijkse geplande onderhoudswerkzaamheden. Deze is als bijlage toegevoegd aan de nieuwe Wegbeheernota 2027-2031.

Alle kunstwerken zijn geïnspecteerd om per civieltechnische kunstwerk te bepalen welke maatregelen nodig zijn. Alle onderhoudsmaatregelen zijn vastgesteld in een meerjarenplan die ook wordt afgestemd met overige geplande interne onderhoudswerkzaamheden en/of werkzaamheden van de provincie, Rijkswaterstaat en/of het Waterschap. Bij de civieltechnische kunstwerken is geen sprake van achterstallig onderhoud.

In samenwerking met Prorail staat er voor de Julianatunnel te Susteren groot onderhoud gepland in 2029. De gemeente is hierover in gesprek met Prorail en dit wordt vanaf 2027 verder uitgewerkt.

Openbare verlichting
De kwaliteit van de openbare verlichting is van groot belang voor de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast spelen ook sfeer-, milieu- en energieaspecten een rol. Het beleidsplan openbare verlichting 2024-2027 fungeert als beleidslijn voor de borging van een adequaat verlichtingsniveau in de openbare ruimte. Bij de openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud. Het uitgangspunt van het beleidsplan openbare verlichting 2024-2027 is gericht op het verduurzamen van de lichtbronnen. Door het vervangen van armaturen, die zijn voorzien van een conventionele lichtbron, wordt hier invulling aan gegeven. De nieuwe armaturen worden voorzien van een led-lichtbron. Hiermee wordt invulling gegeven aan het landelijk energieakkoord.

Gebouwen
In 2024 is een nieuwe Gebouwbeheernota 2024-2033 opgesteld, deze is samen met een het meerjarenonderhoudsplan (MJOP 2024-2033) vastgesteld in juli 2024. Beide documenten vormen de leidraad voor de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden voor de komende 10 jaar.
De focus en accenten richten zich op de verschuiving “van correctief naar preventief onderhoud”. Digitalisering met specifieke software zal bijdragen aan een verdere professionalisering van werkzaamheden waarbij plannen, registeren en monitoren van onderhoudsactiviteiten geborgd zijn.

Beheerplannen

Plannen	Vastgesteld door de raad	Nieuwe planning in raad/ college	Financiële vertaling begroting/meer- jarenraming	Achterstallig onderhoud	Uitgesteld onderhoud
Mobiliteitsplan	Ja	2026	Ja	Nee	Nee
NeWater en Rioleringsplan (WRP) 2027-2031	Ja	2026	Ja	Nee	Nee
Verlichtingsplan 2024-2027	Ja	2027	Ja	Nee	Nee
MJOP Gebouwen 2024-2033	Ja	2033	Ja	Nee	Ja
Gebouwenbeheernota 2024-2033	Ja	2033	Ja	Nee	Ja
Programma Groene Gezonde Leefomgeving	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee
Aanpak hondenpoepoverlast	Nee	n.v.t.	Ja	Nee	Nee
Groenbeheerplan 2026-2030	Nee	n.v.t.	Ja	Nee	Nee
Wegbeheerplan 2027-2031	Ja	2026	Ja	Nee	Nee
Bomennota 2023-2033	Ja	2033	Ja	Nee	Nee

Naam	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Openbare verlichting	€ 545.599	€ 545.837	€ 545.807	€ 545.777
Beheer en onderhoud wegen	€ 5.145.988	€ 5.481.315	€ 5.604.983	€ 5.589.299
Openbaar groen	€ 4.234.274	€ 3.869.669	€ 3.841.619	€ 3.770.819
Verkeer	€ 458.237	€ 503.164	€ 497.279	€ 500.698
Beheer/onderhoud riolering en waterhuishouding	€ 2.813.014	€ 3.374.536	€ 3.712.978	€ 4.011.890
Onderhoud gemeentelijke gebouwen (groot en klein onderhoud)	€ 655.798	€ 536.978	€ 1.304.176	€ 562.221
Onderhoud gemeenschapshuizen (groot en klein onderhoud)	€ 490.545	€ 163.023	€ 97.184	€ 224.280
Begrotingscijfers zijn volgens het nieuwe BBV. Doorverdeelde salarissen en bijkomende kosten zijn verrekend in bovenvermelde kosten. Overige kosten die voorheen in doorverdelingen werden meegenomen, zoals kosten financiën/automatisering/personeel algemeen etc., zijn nu verantwoord onder overhead.				

Algemeen voorbereidingskrediet

Om de uitvoering van de projecten volgens het meerjareninvesteringsplan (MIP) te kunnen realiseren is het noodzakelijk om de voorbereiding een jaar eerder te starten dan vermeld in het MIP. Hiervoor wordt jaarlijks een algemeen voorbereidingskrediet van € 250.000 beschikbaar gesteld voor alle kredieten die in het MIP zijn opgenomen. Op dit voorbereidingskrediet wordt niet afgeschreven. Naast bovenstaande investeringen van het MIP kunnen ook in de loop van het jaar nieuwe investeringen worden voorbereid. Deze staan dan nog niet op het MIP vermeld. Ook voor deze investeringen geldt dat voorbereidingskosten worden gemaakt voordat een kredietvotering aan de raad wordt voorgelegd. De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad binnen het genoemde voorbereidingskrediet bestedingen te doen voor het maken van voorbereidingskosten voor (nieuwe) investeringen. Als de raad afwijzend besluit over de kredietvotering, dan moeten de gemaakte voorbereidingskosten ten laste gebracht worden van de reserve vermindering kapitaallasten. Wordt het krediet wel

gevoteerd, dan worden de voorbereidingskosten geactiveerd en afgeschreven volgens de verslaggevingsvoorschriften.

3.4 Financieringsparagraaf

Financieringsstatuut
De Wet Financiering decentrale overheden (Fido) bepaalt hoe decentrale overheden hun financierings- en treasuryactiviteiten moeten uitvoeren, met nadruk op het beheersen van financiële risico's. Het financieringsstatuut van de gemeente Echt-Susteren legt deze beleidsmatige uitgangspunten vast en is in december 2023 geactualiseerd en vastgesteld door het college.

Kredietrisico op verstrekte leningen
Tot 1994 werden leningen voor sociale woningbouw door de gemeente aangetrokken en verstrekt aan de woningcorporaties. Het saldo van de leningen aan de woningcorporaties bedraagt € 1.161.000 per 1 januari 2027. Al deze leningen zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Vanaf 1994 trekken woningcorporaties zelf geldleningen aan die eveneens worden ondergebracht bij het WSW.

Samenstelling leningenportefeuille en spreiding renterisico
Volgens de staat van de vaste leningen, behorende bij de begroting 2026 bedraagt de restant schuld, inclusief de leningen voor woningbouw, per 31 december 2026 € 42.179.000. De lasten van rente voor 2026 waren € 476.000. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt daarom 1,13%.
Het effectief percentage bedraagt 1,02%. Dit is het percentage exclusief de leningen ter financiering van de woningbouw. De hieruit voortvloeiende lasten worden van de betreffende corporaties terugontvangen.

Uitzetten overtollige middelen
Een gemeente mag geen middelen aantrekken en vervolgens uitzetten om inkomsten te genereren. De gemeente is verplicht om de overtollige liquide middelen te parkeren bij de schakist. Hierop is één uitzondering. Een gemeente mag de overtollige liquide middelen wel uitlenen aan ander decentrale overheden. Per 31 december 2025 waren geen middelen meer uitgeleend aan collega gemeenten, omdat de beschikbare middelen in 2026 zelf nodig zijn.

Financieringen en beleggingen en af te sluiten transacties
Binnen de marges van het contract van de integrale dienstverlening van onze rekening-courant met de BNG (kredietmaximum € 2.000.000) en de bepalingen van de wet FIDO, waarbij een kasgeldlimiet van 8,5% wordt gehanteerd van de uitgaven op de exploitatie van het betreffende begrotingsjaar is de bedrijfsvoering voor het jaar 2027 vormgegeven.

Meerjarige liquiditeitenplanning
De gemeente zorgt ervoor dat jaarlijkse lasten worden gedekt door jaarlijkse baten, terwijl de liquiditeitenplanning wordt gestuurd door investeringen en renteontwikkelingen op de korte en lange termijn.

Voor de investeringen wordt uitgegaan van het meerjareninvesteringsplan. De renteontwikkeling wordt dagelijks bijgehouden en per kwartaal met de portefeuillehouder financiën besproken. Als de renteontwikkeling daarvoor aanleiding geeft wordt in direct overleg met de portefeuillehouder gehandeld, om mogelijke renterisico's te beperken. Naast de investeringen wordt ook in de liquiditeitenplanning meegenomen de eventuele verkoopopbrengsten uit het grondbedrijf.

Schatkistbankieren
Sinds 15 december 2013 zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist. Voor Echt-Susteren heeft dit beperkte impact, omdat de gemeente veel investeert en daardoor weinig structurele overtollige middelen heeft. De middelen die tijdelijk niet nodig zijn, worden bij de schatkist "geparkeerd" en leveren rente op.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) en Wet tot aanpassing van het sanctiemechanisme voor decentrale overheden van de Wet houdbare overheidsfinanciën
De Wet Hof verankert de Europese begrotingsafspraken in de Nederlandse wet. Het belangrijkste doel is dat Nederland op middellange termijn een begrotingsevenwicht bereikt, zodat de EMU-schuld houdbaar blijft. Het EMU-saldo (het gezamenlijke tekort of overschot van alle overheden) is een gedeelde

verantwoordelijkheid van Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen. De eindverantwoordelijkheid voor de totale overheidsfinanciën ligt bij het Rijk, en specifiek bij de Minister van Financiën.

Meerjarige ontwikkeling financiering

De gemeentelijke schuldpositie kan op verschillende manieren worden beoordeeld, maar veel financiële ratio's zijn vooral geschikt voor het bedrijfsleven en minder voor gemeenten. Daarom wordt gekeken naar een praktische grens: de schuld is te hoog wanneer zij meer dan 150% van de exploitatie-uitgaven bedraagt. Bij een schuld tussen 100% en 150% is voorzichtigheid geboden. Een hoge schuld leidt tot stijgende rentelasten, die structureel begrotingsruimte innemen. Wanneer deze lasten te zwaar drukken, blijft er te weinig ruimte over voor de reguliere gemeentelijke activiteiten.

In onderstaande tabel staan per dienstjaar de saldi van de geldleningen, de daarbij behorende rentelasten en de exploitatietotalen. De laatste kolom toont de verhouding tussen de schuld en het exploitatietotaal. Met een schuldquote van 47,50 % in 2027 bevindt de gemeente zich duidelijk in de veilige zone.

Saldo per	Saldo vaste geldleningen	Betaalde rente	Exploitatietotaal begroot	Schuld exploitatietotaal in procenten
31-12-2025	€ 46.379.000	€ 542.000	€ 113.928.000	40,71%
31-12-2026	€ 42.179.000	€ 476.000	€ 115.145.000	36,63%
31-12-2027	€ 57.309.000	€ 1.105.000	€ 120.649.000	47,50%
31-12-2028	€ 51.909.000	€ 1.040.000	€ 116.807.000	44,44%
31-12-2029	€ 47.786.000	€ 1.000.000	€ 116.985.000	40,84%

Renterisiconorm

Voor de leningen is de wettelijke renterisico norm van belang. Door deze normstelling, zijnde 20% van het begrotingstotaal aan het begin van het dienstjaar, wordt een kader gesteld om openbare lichamen tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te laten komen, dat het renterisico op grond van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren. Een verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten en baten in enig jaar. Voor de berekening van het renterisico moet modelstaat B opgesteld worden.

Modelstaat B

- Renterisico vaste schuld over de jaren 2027-2030
- Gemeente Echt-Susteren
- Provincie Limburg

Toelichting: renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm

Modelstaat B wordt eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder gezonden. Op deze staat wordt het renterisico van de komende vier jaren gerapporteerd. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico heeft betrekking op het gehele openbare lichaam, zoals ook op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komend jaar. Het komend jaar is 2026.

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2027	2028	2029	2030
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	4.203.000	4.733.000	4.457.000	4.460.000
3	Renterisico 1 + 2	4.203.000	4.733.000	4.457.000	4.460.000
4	Renterisiconorm	24.129.800	24.129.800	24.129.800	24.129.800

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2027	2028	2029	2030
5a = 4 > 3	Ruimte onder Renterisiconorm	19.926.800	19.396.800	19.672.800	19.669.800
5b = 3 > 4	Overschrijding Renterisiconorm				

Berekening renterisiconorm		2027
4a	Begrotingstotaal	120.649.000
4b	Percentage regeling	20%
4 = (4a x 4b /100)	Renterisiconorm	24.129.800

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage.

Begrotingstotaal 2027	120.649.000
Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet: € 120.649.000 x 8,5% =	€ 10.255.165

Toelichting kasgeldlimiet

Rapportage van over- en onderschrijding van de kasgeldlimiet vindt plaats via de financieringsparagraaf bij de jaarrekening en bij de begroting. In de begroting worden opgenomen de kwartaalstaten van het 3e en 4e kwartaal 2025 en 1e en 2e kwartaal 2026. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld, zo enigszins mogelijk ruim voorafgaand aan de derde overschrijding. In een plan van aanpak moet aangegeven worden hoe opnieuw aan de kasgeldlimiet te voldoen. Dit plan moet door Gedeputeerde Staten goedgekeurd worden. Zoals uit bijgevoegde kwartaalstaten blijkt, was er in het 3e en 4e kwartaal 2025 en in het 1e en 2e kwartaal 2026 geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

Berekening EMU-saldo

Beheersing van het EMU-saldo begint met een goede informatievoorziening. Het EMU-saldo moet over alle jaren van de meerjarenbegroting gepresenteerd worden, daarom voor de jaren 2027 tot en met 2030 De berekening is als bijlage opgenomen in deel II van deze begroting.

Renteschema

In artikel 13 van het besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten is opgenomen in de financieringsparagraaf inzicht moet worden gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand renteschema staan de gevraagde gegevens vermeld.

Renteschema		
De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.125.666
De externe rentebaten (idem)		-61.137
Saldo rentelasten en baten		1.064.529
De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	0	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden doorberekend	0	
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-79.128	
De rente van de kasgeldlening Bocage die moet worden doorverdeeld	0	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-1.064.529
Renteresultaat op het taakveld Treasury		**0**

Modelstaat A
Liquiditeitspositie over het 3e en 4e kwartaal 2025 en het 1e en 2e kwartaal 2026
Provincie Limburg

Berekening liquiditeitspositie

Op deze staat moet eenmaal per kwartaal de gemiddelde liquiditeitspositie over het voorgaande kwartaal worden ingevuld. Het gaat hierbij om de gemiddelde liquiditeitspositie van het gehele openbare lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Schuldverhoudingen tussen de algemene dienst en bedrijven of andere takken van dienst moeten niet worden opgenomen. De staten moeten op kwartaalbasis worden verstuurd naar de toezichthouder. De staten over de kwartalen van het afgelopen jaar worden ook als onderdeel van de financieringsparagraaf in het jaarverslag over het voorgaande jaar naar de toezichthouder gezonden.

Bij het bepalen of een lening tot een korte schuld gerekend kan worden, moet rekening worden gehouden met de gehanteerde derivaten. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat van de onderliggende lening en het derivaat telt. Een lange vastrentende lening waarop een derivaat wordt afgesloten, met als gevolg een variabele (bv. 3-maands) rente, heeft een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en moet tot de korte schuld worden gerekend.

Bedragen x € 1.000

	maand	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal
(1) Vlottende schulden	1	1.685	1.734	1.754	1.000
	2	1.643	1.600	1.806	1.000
	3	1.600	2.555	1.128	0
(2) Vlottende middelen	1	19.776	22.296	5.926	3.897
	2	20.528	20.331	3.680	8.441
	3	23.441	15.292	4.725	16.097
(3) Netto vlottende schuld (+) overschot (-)	1	-18.091	-20.562	-4.172	-2.897
	2	-18.885	-18.731	-1.874	-7.441
	3	-21.841	-12.737	-3.597	-16.097
(4) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		-19.606	-17.343	- 3.394	-8.812

(5) Kasgeldlimiet		10.255	10.255	10.255	10.255
(6a) Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		29.861	27.958	13.649	19.067
(6b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
Berekening kasgeldlimiet					
De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage (post 8).					
(7) Begrotingstotaal per 1 januari 2027		120.649	120.649	120.649	120.649
(8) Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage		8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(9) Kasgeldlimiet: 7 x 8: 100		10.255	10.255	10.255	10.255

Toelichting

Vlottende schulden zijn het gezamenlijk bedrag van:

- De opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar;
- De schuld in rekening-courant;
- De voor een termijn van korter dan één jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden;
- Overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld.

Vlottende middelen zijn het gezamenlijk bedrag van:

- De contante gelden in kas;
- De tegoeden in rekening-courant;
- De overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar.

3.5 Paragraaf bedrijfsvoering

Organisatie-ontwikkeling

Een wendbare organisatie die toekomstbestendige dienstverlening realiseert. Dat is wat wij met investeren in de ontwikkeling van onze organisatie en haar medewerkers willen realiseren. Binnen het meerjarige ontwikkelprogramma GROEI30, de opvolger van GROEI25, zetten wij de ingezette koers voort. De kernwaarden van VITA (Verbinding, Identiteit, Toekomstbestendigheid en Ambitie) vormen daarbij het fundament. GROEI30 is meer dan een ontwikkelprogramma: het is een beweging naar een lerende organisatie die flexibel en toekomstgericht blijft door continu te verbeteren.

Een belangrijk onderdeel van die koers is opgavegericht werken. Onze maatschappelijke opgaven op het gebied van Duurzaamheid en Weerbaarheid overstijgen de grenzen van individuele teams. Medewerkers dragen tijdelijk en naast hun reguliere werk bij aan deze bredere organisatiedoelen. Dit vraagt verbinding over de grenzen van teams en werkvelden heen en de ambitie om meer te willen dan de eigen taakomschrijving. Tegelijkertijd moet de continuïteit van het dagelijkse werk gewaarborgd blijven. Het vinden en bewaken van die balans vraagt voortdurende aandacht en gerichte keuzes. De bestuurlijke ambitie is hoog en de vraag welke taken wij zelf doen, wat wij elders beleggen en wat wij loslaten, is daarbij even relevant als de vraag hoeveel capaciteit beschikbaar is.

In de ontwikkeling van onze organisatie onderkennen wij vier ontwikkelsporen:

- Dienstverlening: vanuit het programma dienstverlening werken wij aan continu verbeteren van de dienstverlening. We meten de klanttevredenheid, verbeteren de processen, investeren in nieuwe technieken en mogelijkheden en bevorderen de juiste klanthouding van onze medewerkers. Digitalisering speelt hierin een steeds grotere rol. Burgers verwachten meer digitale mogelijkheden en medewerkers moeten daarin meebewegen. Het ontwikkelen van digitale vaardigheden is daarom een expliciet speerpunt.
- Procesmanagement: op planmatige wijze worden al onze processen in beeld gebracht, vastgelegd en beheerd waarbij continu verbeteren (LEAN) als uitgangspunt wordt gehanteerd. Het vastleggen van kennis en processen is ook een voorwaarde voor een veerkrachtige organisatie. Kennis mag niet persoonsgebonden zijn. Bedrijfscontinuïteit vraagt dat wij kritische bezettingsrisico's kennen en (kritische) werkprocessen borgen.
- Professionalisering: voor een professionele organisatie moet de bedrijfsvoering op orde zijn. Daarom wordt geïnvesteerd in onze huisvesting, materieel en ICT-voorzieningen. En ook in goed werkgeverschap door eigentijds beleid en goede voorzieningen voor onze medewerkers. Wij opereren in een krappe en competitieve arbeidsmarkt. Door te investeren in professionalisering positioneren wij ons als aantrekkelijke werkgever en maken wij kennis minder kwetsbaar.
- Persoonlijke ontwikkeling: voor de continuïteit van de organisatie en het behouden en aantrekken van medewerkers is ruimte voor ontwikkeling cruciaal. Onze medewerkers zijn specialist in hun vakgebied en hebben daarnaast ruimte om te werken aan persoonlijke en organisatieontwikkeling, waaronder digitale vaardigheden en de brede inzetbaarheid die opgavegericht werken vraagt. Leidinggevenden coachen, stimuleren en geven vertrouwen. Een cultuur waarin leren normaal is, experimenteren wordt gestimuleerd en medewerkers eigenaarschap nemen over hun eigen ontwikkeling, is daarvoor de basis.

Jaarlijks worden prioriteiten vastgesteld voor de concrete activiteiten in het kader van de organisatieontwikkeling. Dit leggen we vast in zogenaamde seizoenen. In 2027 (SEIZOEN27) zal de verbouwing van het gemeentehuis doorlopen, waardoor medewerkers gedurende een langere periode op een andere locatie en/of thuis zullen werken. Dit vraagt extra aandacht voor samenwerking, betrokkenheid en het vasthouden van wat ons als organisatie bindt. De aanpak en prioriteiten voor SEIZOEN27 worden hierop afgestemd.

Weerbaarheid

De gemeente Echt-Susteren staat, net als andere gemeenten, voor toenemende risico's door geopolitieke spanningen, hybride dreigingen zoals cyberaanvallen en desinformatie, klimaatverandering en de kans op langdurige verstoringen van vitale voorzieningen. Deze ontwikkelingen vragen om een verschuiving van reactief crisisbeheer naar een structurele, organisatiebrede aanpak van weerbaarheid en veerkracht. Echt-Susteren loopt hierin voorop, zeker in de regio. Met het Programma Veerkracht heeft

de gemeente een samenhangende, programmatische aanpak ontwikkeld die aansluit bij de regionale en landelijke agenda's.

Het programma richt zich op drie samenhangende doelen: een stabiele en verbonden samenleving waarin inwoners en partners voorbereid en samenredzaam kunnen handelen, een veerkrachtige leefomgeving met robuuste vitale processen en een infrastructuur die bestand is tegen verstoringen en een wendbare en goed voorbereide organisatie met geborgde continuïteit van kritieke processen.

De aanpak volgt vijf pijlers:

- Eigen continuïteit van de organisatie;
- Crisisorganisatie en communicatie;
- Crisisnetwerk in de samenleving;
- Continuïteit van vitale voorzieningen;
- Bredere maatschappelijke continuïteit.

Bij de aanvang van het programma lag de focus op de basis op orde: interne continuïteit, crisiscommunicatie, de inrichting van Crisis Informatie Punten (CIP's) in alle kernen, netwerkvorming in wijken en oefeningen met realistische scenario's. Deze ontwikkelingen lopen ook in 2027 door. Periodieke oefeningen met realistische scenario's blijven een structureel onderdeel van de aanpak, zodat de feitelijke weerbaarheid ook daadwerkelijk op peil blijft. Daarnaast breidt de aandacht zich in 2027 uit naar de middellange termijn: het versterken van vitale voorzieningen, het reduceren van externe afhankelijkheden en het maken van structurele afspraken met ketenpartners. De structurele borging van weerbaarheid in de reguliere werkprocessen staat daarbij centraal, zodat de opgave vanaf 2028 stevig verankerd is in de lijn.

De uitvoering van het programma brengt financiële consequenties met zich mee. Er zijn middelen nodig voor onder meer bedrijfscontinuïteitsmanagement, noodvoorzieningen, CIP's, opleiding en oefening en de inzet van capaciteit voor programmacoördinatie. Een deel van de benodigde middelen is al beschikbaar of wordt gedekt. Bij de vaststelling van de 1ste bestuursrapportage 2024 is een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor noodstroomvoorzieningen voor het gemeentehuis en gemeenschapshuizen. Voor het gemeentehuis gaat het om een volledige noodstroomvoorziening; voor de gemeenschapshuizen om een mobiel pakket voor alle CIP-locaties. In de 1e bestuursrapportage 2026 is een programmabudget gevraagd voor het Programma Veerkracht. Dit budget omvat onder meer de kosten voor de opzet en inrichting van negen CIP's en een Crisis Coördinatie Punt, communicatie zowel intern als extern over het thema weerbaarheid, facilitaire kosten voor bijeenkomsten, opleiding en oefening, noodcommunicatievoorzieningen, etc. De gemeente ontvangt als pilotgemeente voor CIP's ook een bijdrage van de Veiligheidsregio (VRNL).

De exacte omvang van de totale benodigde investeringen is op dit moment nog niet volledig bepaald, mede omdat de opgave landelijk en regionaal volop in ontwikkeling is en de benodigde maatregelen zich in de loop van het programma verder concretiseren. Daarnaast is nog niet duidelijk in hoeverre het Rijk gemeenten aanvullend financieel zal ondersteunen bij deze opgave. De gemeente volgt de landelijke ontwikkelingen op dit punt nauwlettend en zet in op een realistisch en gefaseerd programmabudget.

Integriteit

Integriteit, betrouwbaarheid en transparantie zijn geen vanzelfsprekendheid, maar vragen voortdurende aandacht. Integriteit is daarom verweven in het dagelijkse werk en het professioneel handelen van bestuurders en medewerkers.

In 2025 is een integriteitstraject uitgevoerd waarbij de gedragscodes zijn geactualiseerd. Dit heeft geleid tot de vaststelling van drie gedragscodes: voor de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie, inclusief de griffie. Als onderdeel van dit traject is een digitale integriteitsmeting uitgevoerd onder raadsleden, collegeleden en ambtelijke medewerkers. De resultaten zijn besproken in workshops en hebben bijgedragen aan bewustwording en het gesprek over professioneel en integer handelen.

De gedragscode voor de ambtelijke organisatie ondersteunt medewerkers bij het maken van integere afwegingen. Ambtenaren leggen bij indiensttreding de ambtseed of -belofte af. Daarnaast ondertekenen alle overige medewerkers, waaronder tijdelijke medewerkers, uitzendkrachten, gedetacheerden, stagiairs en vrijwilligers, bij aanvang van hun werkzaamheden een integriteitsverklaring. Daarmee gelden de gedragscodes voor iedereen die onder verantwoordelijkheid van de gemeente werkzaamheden verricht.

Nu de gedragscodes actueel zijn, verschuift de aandacht in 2027 naar uitvoering, borging en naleving. De gedragscode wordt levend gehouden door periodieke bespreking in teamoverleggen en HRM-gesprekken, scholing, e-learning en onboardingmodules voor nieuwe medewerkers. Bestuur en leidinggevenden tonen voorbeeldgedrag en stimuleren intervisie en casusbesprekingen. Daarnaast zorgt de gemeente voor goed toegankelijke vertrouwenspersonen, een bekend meldingsprotocol en bescherming van melders van misstanden. De gedragscode zal minimaal vierjaarlijks worden geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

Human Resource Management (HRM)

Cao Gemeenten

De huidige Cao Gemeenten loopt tot en met 31 maart 2027. Per 1 januari 2027 worden de salarisschalen, in overeenstemming met de gemaakte cao-afspraken, structureel verhoogd. In de loop van 2026 starten de onderhandelingen over een nieuwe cao. Aangezien de huidige cao afloopt op 31 maart 2027, bestaat voor de periode daarna nog onzekerheid over de loonontwikkeling en de financiële effecten daarvan voor 2027.

Human Resource Management

In 2027 ligt de nadruk op het borgen, continueren en verder uitbouwen van de ingezette ontwikkelingen van de afgelopen jaren. De focus ligt op het verder professionaliseren van de HRM-dienstverlening en het ondersteunen van de organisatie bij haar ontwikkelopgaven.
Binnen het programma Toekomstgericht Werkgeverschap worden de ingezette ontwikkellijnen verder geïmplementeerd en verankerd in de reguliere dienstverlening. Hiermee wordt de basisdienstverlening verder versterkt en blijven de HR-instrumenten aansluiten op de ontwikkelrichting van de organisatie.
De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt vraagt blijvende inzet op het behouden, ontwikkelen en aantrekken van medewerkers. Vanuit de visie op Toekomstgericht Werkgeverschap blijft de HRM-dienstverlening daarom gericht op aantrekkelijk werkgeverschap, strategische personeelsplanning, leren en ontwikkelen, duurzame inzetbaarheid en leiderschap. Hiermee wordt de gemeente ondersteund bij het realiseren van haar organisatiedoelstellingen door te blijven bouwen aan een toekomstbestendige en wendbare organisatie.

HRM-kengetallen

peildatum 30 juni 2026

Leeftijdsopbouw per 30 juni 2026							
	Totaal	< 25	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55-59	> 60
Totaal aantal medewerkers	**192**	**2**	**28**	**48**	**55**	**30**	**29**
mannen	97	1	7	25	31	15	17
vrouwen	95	1	21	23	24	15	11

Deeltijdfactor per 30 juni 2025		Aantal		Percentage	
	TOTAAL	Fulltime	Parttime	Fulltime	Parttime
Totaal aantal medewerkers	**192**	**136**	**56**	**71%**	**29%**
mannen	97	90	7	93%	7%
vrouwen	95	46	49	48%	52%

Ontwikkeling gemiddeld ziekteverzuimpercentage	
2019	4,22%
2020	6,41%
2021	7,27%
2022	7,24%
2023	5,71%
2024	4,04%
2025	6,46%
2026	6,70 %

Schaalbezetting per 30 juni 2025		
Schaal	**Aantal medewerkers**	**%**
A	2	1%
0 t/m 3	0	0%
4 t/m 6	33	18%
7 t/m 9	67	36%
10 t/m 12	77	42%
13 en hoger	6	3%
Totaal	**185**	**100,0%**

Ontwikkeling personeelsbestand	
2020	126,85 fte
2021	129,47 fte
2022	132,47 fte
2023	133,36 fte
2024	150,42 fte
2025	169,79 fte
2026	178,74 fte

Indicatoren/kengetallen	
Wettelijk voorgeschreven	
Formatie fte per 1.000 inwoners	5,52 fte
Bezetting fte per 1.000 inwoners	5,35 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 576
Kosten externe inhuur als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	4,45%
Overhead in % van totale lasten	7,75%

Financiën

Beleids- en budgetcyclus

In 2027 worden de volgende producten uit de beleids- en budgetcyclus (BBC) aan de raad aangeboden:

Raad	Product
Juni/juli	jaarrekening 2026
Juni/juli	1e bestuursrapportage 2027
Juni/juli	kadernota 2028
November	begroting 2028
December	2e bestuursrapportage 2027

In november 2027 wordt de nieuwe nota reserves en voorzieningen 2027 aan de raad voorgelegd.

Tax Control Framework (TCF)

De Belastingdienst dringt er bij gemeenten steeds meer op aan om een TCF op te stellen. In 2024 is gestart met een nulmeting hiervoor. Aangezien een deel van de fiscale processen van de gemeente door Servicecentrum MER wordt uitgevoerd, wordt er een TCF voor alle vier de MER-organisaties uitgewerkt. Een solide TCF bestaat uit beheersmaatregelen die gezamenlijk zorgen voor een borging van de fiscaliteit binnen de gemeente en Servicecentrum MER. De beheersmaatregelen passen bij voorkeur binnen de lopende processen van de gemeente en Servicecentrum MER, waar de fiscaliteit integraal onderdeel van uitmaakt. Een TCF is geen op zichzelf staand product, maar een samenstelling van

gedetailleerde acties die zoveel mogelijk opgaan in de reguliere werkafspraken en procedures. In 2025 is gestart met de uitwerking van het TCF en hebben tussentijdse overleggen ter afstemming met de Belastingdienst plaatsgevonden. Afronding van het TCF-traject was voorzien in 2026 maar wordt voortgezet in 2027.

Informatisering

De nog nieuwe vast te stellen i-visie vormt het strategisch kader voor informatisering en is de komende jaren richtinggevend voor de activiteiten van Informatisering om ervoor te zorgen dat de MER-informatievoorziening in 2027 blijft voldoen aan de eisen van deze tijd.

Ook in 2027 staat verdere digitalisering centraal in de doorontwikkeling van de Informatievoorziening binnen de vier MER-organisaties. Team Informatisering speelt een cruciale rol in het vormgeven van deze doorontwikkeling. Uiteindelijke doel is om de deelnemende klantorganisaties te ontzorgen door moderne ICT-faciliteiten en diensten op een veilige manier beschikbaar te stellen tegen een marktconforme prijs.

Doelstellingen in 2027

Met alle geografische ontwikkelingen is het bewaken van onze digitale soevereiniteit de komende jaren van groot belang voor de continuïteit van de MER-dienstverlening. De komende jaren focussen we dan ook op het versterken we onze digitale soevereiniteit en realiseren we een verbetering van onze digitale regie. In 2027 blijven we investeren in een schaalbare en toekomstbestendige digitale infrastructuur ten behoeve van een veerkrachtige, veilige en betrouwbare digitale werkomgeving.
We streven naar een technologie-onafhankelijke en datasoevereine ICT-infrastructuur door meer regie te voeren op de aanschaf van nieuwe systemen en in onze relatie met leveranciers. We blijven alert op componenten die hun technische levensduur bereiken.

We zorgen ervoor dat we een digitale werkomgeving voor alle MER-medewerkers kunnen (blijven) aanbieden, die veilig, wendbaar en betrouwbaar is. Medewerkers moeten altijd en overal efficiënt kunnen werken, terwijl gegevens goed beschermd blijven en het beheer centraal, transparant en doelmatig wordt uitgevoerd. Veiligheid en continuïteit staan daarbij centraal.

De gemeenten staan voor de opgave hun informatiehuishouding te verbeteren. De komende jaren krijgen we te maken met diverse nieuwe uitdagingen op het vlak van informatiebeheer. In 2027 staat de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet gepland. Daarnaast wordt de Wet open overheid richting 2027 verder gefaseerd ingevoerd, waarbij de implementatie aanhoudende uitdagingen in de informatiehuishouding en uitvoeringscapaciteit vormt

Activiteiten in 2027

In 2027 voeren wij technologische vernieuwingen door op onze ICT-infrastructuur. Deze zijn gericht op het vergroten van onze digitale soevereiniteit en het behoud van een stabiele ICT-omgeving, waarmee we de continuïteit van onze dienstverlening borgen, blijven voldoen aan geldende wet- en regelgeving en zorgen voor een veilige, actuele en toekomstbestendige digitale werkomgeving.

Op basis van strategische keuzes én verplichtingen voortvloeiend uit veroudering of het aflopen van ondersteuning vervangen, vernieuwen en moderniseren we ICT-oplossingen, zodat systemen tijdig worden geactualiseerd en optimaal blijven functioneren. In 2027 vervangen we onze huidige oplossing voor het beheren van het netwerk in onze ICT-infrastructuur. En we starten in 2027 met een pilot van VM Essentials (HPE) een alternatieve oplossing voor serverbeheer.

In 2027 verloopt de ondersteuning van enkele cruciale (Microsoft) besturingssystemen, waaronder Windows 11. Dit betekent dat na deze datum geen reguliere beveiligingsupdates of ondersteuning meer wordt geboden, wat risico's met zich meebrengt op het gebied van beveiliging en compliance. Daarom nemen we in 2026 en 2027 passende maatregelen om deze systemen tijdig te vervangen of te upgraden. Hiermee borgen we de continuïteit van onze dienstverlening, blijven we voldoen aan geldende wet- en regelgeving en zorgen we voor een veilige en actuele digitale werkomgeving.

Om de moderne digitale werkplek van de MER-wedewerker actueel te houden, starten we in 2027 enkele nieuwe aanbestedingen omdat de huidige overeenkomsten aflopen (o.a. mobiele abonnementen, multifunctionals) en in 2027 gaan we de inzet van de telecommunicatievoorzieningen evalueren in aanloop naar een evt. nieuwe aanbesteding.

Daarnaast continueren we de modernisering van de werkplekken waarbij de traditionele kastjes op het bureau (de zogeheten thin clients) grotendeels verdwijnen. In plaats daarvan stappen we over naar het gebruik van laptops die flexibel op vaste werkplekken met beeldschermen kunnen worden aangesloten. In 2026 zijn we daarmee reeds gestart in de tijdelijke huisvesting voor Echt-Susteren. In 2027 volgen de kantoorwerkplekken in het verbouwde gemeentehuis van Echt-Susteren.

Ook gaan we onze ICT-dienstverlening nog meer afstemmen op de gebruikers door meer transparantie en regie aan de gebruikers zelf te bieden met actuele moderne en slimme oplossingen. Gelijktijdig vergemakkelijken we het onboardingproces voor nieuwe medewerkers. Verder zetten we in 2027 in op een verbetering van de regie op onze applicatieleveranciers en ons applicatielandschap.

Verder gaan we in 2027 de mogelijkheden die AI biedt beter benutten. In 2027 gaan we meer gebruik maken van de functionaliteit die Microsoft Copilot biedt in onze Microsoft 365-omgeving. Copilot kan bijdragen aan het verbeteren van de digitale dienstverlening en het ondersteunen van medewerkers in hun dagelijkse werkzaamheden. Hiervoor versterken we ook de vaardigheden en het kritische vermogen van onze medewerkers die zorgdragen voor de juiste inrichting en toepassing. Tegelijkertijd zullen we de ontwikkeling van AI-wijsheid binnen de 4 MER-organisaties stimuleren. We gaan erop toezien dat de MER-medewerkers de mogelijkheid wordt geboden om hun AI-geletterdheid en praktische inzet van Microsoft Copilot te verhogen waarin ook de link naar de MER-academie wordt gelegd.

De ontwikkelingen rond het e-depot en de komst van de nieuwe archiefwet zullen in 2027 verder leiden tot aanpassingen in de informatiebeheerprocessen: van operatie naar regie. De eisen die de nieuwe wet- en regelgeving stelt, vraagt ook om inzet van meer gespecialiseerde functies en een aanpassing van de capaciteitsmix binnen Informatisering. Om blijvend te voldoen aan geldende wet- en regelgeving willen we niet alleen onze systemen en processen op orde hebben, maar ook zorgen dat onze medewerkers beschikken over de juiste kennis, vaardigheden en ondersteuning om deze nieuwe eisen effectief en duurzaam te kunnen uitvoeren. In 2027 gaan we de functionaliteit die Microsoft 365 biedt voor informatiebeheer, beter benutten. Ook wordt in 2027 het kwaliteitszorgsysteem rond de informatie- en archiefhuishouding verder doorontwikkeld en ook voor het eerst gebruikt bij de nieuwe ronde IBT-audit (Interbestuurlijk Toezicht) vanuit de Provincie.

Met de komst van het MER-datawarehouse beschikken we over een eigen dataplatform en eigen expertise om het datagedreven werken binnen de MER-samenwerking verder vorm te geven. In 2027 willen we de mogelijkheden van het MER-datawarehouse verder benutten.

In 2027 zorgen we verder voor de structurele borging van nieuwe activiteiten gegevensveiligheid die in 2026 zijn gestart op het gebied van bedrijfscontinuïteitsmanagement en de Cyberbeveiligingswet. We continueren de al ingezette werkwijze van meten, auditen en ons bewustzijnsprogramma. Dit gebeurt vanuit het programma Gegevensveiligheid. Om de risico's rond onze cybersecurity beter te kunnen opvangen gaan we in 2027 onderzoeken hoe we onze monitoring verder kunnen doorontwikkelen. De huidige monitoringoplossingen bieden beperkt inzicht in de 24/7-beschikbaarheid van onze ICT-omgeving. Ons doel is om nieuwe mogelijkheden te benutten die ons in staat stellen om de continuïteit en beschikbaarheid van kritieke ICT-diensten te waarborgen.

Juridische zaken

Naast juridische advisering aan bestuur, management en aan de gehele ambtelijke organisatie is er doorlopend aandacht voor juridische kwaliteitszorg en risicomanagement. Vanuit de gemeentelijke organisatie en het Servicecentrum MER wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de juridische vraagbaak- en controlfunctie. Hierdoor kunnen juridische risico's al in de voorfase worden afgewend en schades voorkomen. De verwachting is dat de juridische vraagbaak- en controlfunctie de komende jaren zich doorzet en dat er meer juridisch advies wordt ingewonnen op verschillende beleidsterreinen. Bij nieuwe

wetgeving wordt het mandaatregister op het terrein van de uitvoeringstaken van de MER-partners aangepast en geharmoniseerd.

Bezwarenproces
Gelet op de ervaren inefficiënties in het bezwarenproces tussen de MER-gemeenten en het Servicecentrum MER wordt gewerkt aan verdere harmonisatie en uniformering van de administratieve afhandeling van het bezwaarproces. In het bezwarenproces blijven we inzetten op pre-mediation wat in voorkomende gevallen tot een minnelijke oplossing dan wel het intrekken van het bezwaarschrift leidt.

Klachtafhandeling
Bij de afhandeling van klachten over gedragingen van het bestuursorgaan en/of medewerkers onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan wordt zoveel mogelijk de minnelijke procedure toegepast, aangezien dit in veel gevallen tot een voor alle betrokkenen positief resultaat leidt. Voor de afhandeling van klachten over Servicecentrum MER geldt dat de ontvangst en registratie van die klachten en ook de bewaking van de procedure voortaan bij het Servicecentrum MER ligt. De klachtenregeling van het Servicecentrum is daarop aangepast. Periodiek zal door Servicecentrum MER terugkoppeling worden gegeven aan de gemeente, waarmee er zicht blijft op de aard en omvang van het aantal klachten. Daarnaast kan een klacht, respectievelijk de afwikkeling ervan, bijdragen aan verbetering van de dienstverlening.

Wet open overheid (Woo)
De Woo geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De wet verplicht overheidsorganisaties documenten in elf categorieën (wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuurstaken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen en klachten) actief openbaar te maken, welke taak mogelijk extra formatie meebrengt. Een projectgroep in MER-verband is bezig met de gefaseerde implementatie van het wettelijk traject van de actieve openbaarmaking van categorieën van besluiten. De verwachting is verder dat ook in de komende jaren veelvuldig een beroep wordt gedaan op de Woo voor het toezenden van informatie inzake bestuurlijke aangelegenheden (passieve openbaarmaking). Voor de beleidsvoornemens in het kader van de Woo wordt verwezen naar de Openbaarheidsparagraaf.

Facilitaire Zaken
Ontwikkelingen binnen het cluster Interne Diensten
Binnen het cluster Interne Diensten blijven we werken aan de verdere ontwikkeling en professionalisering van onze interne dienstverlening. De afgelopen periode zijn belangrijke stappen gezet in het versterken van de samenwerking tussen facilitaire zaken, gebouwenbeheer en de teamsecretariaten. Deze samenwerking vormt de basis voor een efficiënte en toekomstbestendige ondersteuning van de organisatie.

In 2027 ligt de focus op het verder optimaliseren van processen, het verbeteren van de dienstverlening en het versterken van de interne samenwerking. Daarnaast wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van medewerkers, zodat zij goed kunnen inspelen op veranderende werkzaamheden en organisatorische ontwikkelingen.

Ook wordt aandacht besteed aan het verbeteren en verder ontwikkelen van systemen. Het streven is een efficiënte, betrouwbare en kwalitatief goede ondersteuning van de organisatie en haar medewerkers.

Voortgang verhuizing en aanpassingen gemeentehuis
Tijdens de renovatie wordt controle uitgevoerd op de lopende werkzaamheden voor de facilitaire onderdelen. Ook op de tijdelijke locatie wordt de dienstverlening zoveel mogelijk aangepast naar het gewenste dienstverlening niveau.

Contracten
Voor 2027 zijn alle lopende contracten met het oog op de verbouwing optimaal verlengd, zoals o.a de beveiliging. Hierbij wordt gelet op de kwaliteit van de dienstverlening en op het beheersen van de kosten binnen het beschikbare budget.

Daarnaast worden aanbestedingen opgestart voor de periode na de verbouwing. In de loop van 2026 zullen meerdere aanbestedingen worden uitgevoerd, waarvan een deel vanwege de doorlooptijd doorloopt in 2027. Deze aanbestedingen hebben betrekking op de inrichting van het verbouwde gemeentehuis. Zo sluiten de nieuwe contracten aan op de wensen en eisen die voortkomen uit de verbouwing.

Evenementen
In 2027 wordt de gebruikelijke facilitaire ondersteuning geleverd bij in– en externe evenementen. Daarnaast staat in 2027 het Neustadt-treffen en 750 jaar Nieuwstadt speciaal op het programma.

3.6 Paragraaf verbonden partijen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vastgelegd dat de paragraaf verbonden partijen wordt opgesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Stichtingen/verengingen;
3. Coöperaties/vennootschappen.
4. Overige verbonden partijen.

Inleiding

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenaamde 'verbonden partijen'. Dit zijn rechtspersonen waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang, als ze een zetel heeft in het bestuur, of als ze stemrecht heeft. De gemeente heeft een financieel belang, als zij geld ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement, of als financiële problemen bij de betreffende rechtspersoon verhaald kunnen worden op de gemeente.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid over verbonden partijen.

De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de gemeente Echt-Susteren wordt gevoerd.

De Nota verbonden partijen 2022 is vastgesteld in de raadsvergadering van 14 december 2022. In deze nota is het beleid over verbonden partijen geformuleerd en is meegenomen de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen die in 2022 is vastgesteld door de Eerste Kamer.

Algemeen

Bij het aangaan en continueren van samenwerking met - of deelnemingen in - verbonden partijen, is het van belang om af te wegen:

- Wat is de meest doelmatige manier om de betreffende taak uit te voeren?
- In hoeverre is gegarandeerd, dat de verbonden partij bij de taakuitvoering de resultaten realiseert die de gemeente voor ogen staan?
- Heeft de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in de taakuitvoering?

De gemeente Echt-Susteren heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente Echt-Susteren beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden over deze partijen. Een volledig overzicht van de partijen waarin de gemeente bestuurlijk en/of financieel per 31 augustus 2026 participeerde, treft u in deze paragraaf aan.

Samenwerking is noodzakelijk. Alle taken die de gemeente samen met anderen beter, efficiënter en effectiever kan doen dan alleen, komen daarvoor in principe in aanmerking. Alleen, hierbij moet iedere keer opnieuw de schaal in aanmerking genomen worden. Een grotere schaal biedt vaak een groter draagvlak (economisch, kennis, distributie). Daarnaast kan uiteraard in bepaalde gevallen ook nog worden gekozen voor uitbesteden.

Het niveau van samenwerking kan uiteraard ook verschillen. Samenwerking is mogelijk op gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Verder kan samenwerking nog worden gesplitst in verplichte en vrijwillige samenwerking. Verplichte samenwerking kent de gemeente bijvoorbeeld op het gebied 'rood-wit-blauw': brandweer, rampenbestrijding en politie. Sinds 1 april 2026 verandert de RUD Limburg-Noord van een netwerkorganisatie naar een gemeenschappelijke regeling, de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML). ODNML is opgericht om de kwaliteit van de vergunningverlening en het toezicht en de handhaving bij de uitvoering van het milieudeel van de Omgevingswet te verbeteren.

Per gemeenschappelijke regeling wordt bij openbaar belang het doel, nut en de noodzaak aangegeven. Alle gemeenschappelijke regelingen hebben zowel een algemeen als een dagelijks bestuur waarin burgemeester of wethouders vanuit de deelnemende gemeentes zetelen.

De (on)mogelijkheden van invloed voor de raad zijn voor alle gemeenschappelijke regelingen aan elkaar gelijk. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en/of begrotingswijzigingen naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
Het algemeen en het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Bij de overige verbonden partijen is er geen invloed van de raad van toepassing.

Overzicht verbonden partijen per 31 augustus 2026

Nr.	Naam
A.	**Gemeenschappelijke regelingen**
1.	Veiligheidsregio Limburg-Noord
2.	Westrom
3.	Omnibuzz
4.	Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)
5.	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
6.	Reinigingsdienst Maasland
7.	Openbaar lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette
8.	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)
9.	Euregio Rijn-Maas-Noord
10	Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)
11	Gemeenschappelijke regeling subsidiëring ADV-Limburg
B	**Stichtingen/ verenigingen**
1.	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing
2.	VVV Zuid-Limburg
3.	Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)
4.	Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren
C	**Coöperaties/ vennootschappen**
1.	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.
2.	C.V. Inkoopcentrum Zuid
3.	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4.	N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)
5.	Herontwikkeling Bocage
6.	Deelneming Enexis Holding N.V.
9.	Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
10.	Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek
D	**Overige verbonden partijen**
1.	Euromosa
2.	Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)
3.	Samenwerking Midden-Limburg
4.	Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg (Centrumregeling RES NML)

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)	
Publiek belang	De kerntaak van de VRLN is om iedereen die in onze regio woont, werkt of verblijft te beschermen tegen (gezondheids)risico's, rampen en crises. Daarbij zijn drie woorden van belang: voorkomen, bestrijden en herstellen. De gemeente heeft de regie op het lokale integrale veiligheidsbeleid. Op basis van artikel 9 Wet Veiligheidsregio's (Wvr) dienen de colleges van B&W van de gemeenten die tot een regio behoren een gemeenschappelijke regeling in te stellen met de aanduiding 'Veiligheidsregio'. In de Veiligheidsregio's is de crisisbeheersing en rampenbestrijding in Nederland belegd.
Effecten	De maatschappelijke effecten van de VRLN zijn onder andere: • Hulpverlening en coördinatie bij noodsituaties. • Bewustwording en zelfredzaamheid burgers vergroten. • Samenwerking met hulpdiensten en partners in de regio en daarbuiten. • Zorgen voor de publieke gezondheidszorg.
Vestigingsplaats	Venlo
Deelnemers	Limburgse gemeenten vanaf Echt-Susteren en noordelijker.
Bestuurlijk belang	Alle deelnemende gemeenten hebben 1 stem in het algemeen bestuur.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort binnen de VRLN. De benodigde weerstandscapaciteit is door de VRLN bepaald op € 1.948.000 de stand van de algemene reserve is eind 2026 € 2.385.000. Dit is hoger dan de benodigde capaciteit.
Financieel belang	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 4.531.859	€ 9.465.000	€ 9.516.000	€ 45.739.000	€ 72.401.000	€ 0

2. Westrom	
Publiek belang	De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) werken de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond samen binnen Westrom. Per 1 januari 2025 is de feitelijke uitvoering van de Wsw overgedragen aan Doon Roermond B.V. Als gevolg hiervan is de rol van Westrom gewijzigd en fungeert de organisatie sindsdien uitsluitend nog als formeel werkgever voor de Wsw-medewerkers. Omdat Westrom nog personeel in dienst heeft, blijft het beschikken over rechtspersoonlijkheid noodzakelijk. Om beter aan te sluiten bij de gewijzigde en beperkte taken is de gemeenschappelijke regeling omgevormd tot een bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze lichtere samenwerkingsvorm sluit aan bij de huidige rol, waarin het werkgeverschap centraal staat en de uitvoering extern is belegd.
Effecten	Een sociale werkvoorziening draagt sterk bij aan sociale inclusie, welzijn en participatie, maar vraagt blijvende aandacht voor doorstroom, maatwerk en het voorkomen van uitsluiting binnen een aparte arbeidsmarkt.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Per 31 december 2026 waren er de volgende deelnemers: Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Bestuurlijk belang	Als gevolg van de wijziging beschikt de GR Westrom vanaf deze datum over

2. Westrom	
	een enkelvoudig bestuur, bestaande uit één collegelid van iedere deelnemende gemeente.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort binnen de Westrom. De komende jaren zal Westrom naar verwachting haar organisatie(-omvang) dienen aan te passen aan een verder afnemende Wsw-doelgroep.
Financieel belang	De verdeling van de gemeentelijke bijdrage vindt zijn basis in de afspraken voor de GR (de regeling baten en lasten Westrom). De gemeentelijke bijdrage voor 2027 is € 141.240. De bijdrage van het ministerie die volledig wordt doorbetaald is op basis van de algemene uitkering 2027 is € 3.048.000.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Resultaat 2027 begroot
€ 3.189.240	€ 101.958	€ 101.958	€ 0	€ 0	€ 0

3. Omnibuzz	
Publiek belang	Een kwalitatief hoogwaardige en een zo doelmatig mogelijke gezamenlijke regie op en uitvoering van het aan de gemeenten opgedragen doelgroepenvervoer m.b.t. Wmo-, leerlingen- en Jeugdwetvervoer. Omnibuzz is de organisatie die voor haar klanten (reizigers en gemeenten) het vervoer met de regiotaxi regelt. Inwoners die een beperking ondervinden m.b.t. het vervoer en het zich lokaal verplaatsen kunnen bij de gemeente een aanvraag doen voor de regiotaxi. Omnibuzz verstrekt de vervoerspassen en verzorgt de administratieve afhandeling van het reizen. Door de samenwerking met de deelnemende gemeenten is Omnibuzz in de loop van de jaren uitgegroeid tot een organisatie die rekening houdt met de belangen van gemeenten en hun inwoners. Omdat er wordt samengewerkt met 32 gemeenten vindt er afstemming plaats over beleid en uitvoering rondom de regiotaxi. Dat biedt uniformiteit en schaalvoordelen en hierdoor is er een groot bereik in de provincie. Daarnaast is Omnibuzz samen met de aanbieders van het openbaar vervoer aan het kijken naar de toekomstbestendigheid van het vervoer. In Noord-Limburg is er een regio deal project opgestart met als doel te kijken naar publieke mobiliteit.
Effecten	Omnibuzz zorgt voor: • Optimaal vervoer voor klanten. • Duurzaam vervoer door efficiënte organisatie van het vervoer. • Bevorderen van zelfredzaamheid van de doelgroep. Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten.
Vestigingsplaats	Sittard
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten, met uitzondering van Mook en Middelaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort van de gemeenschappelijke regeling. Omnibuzz heeft een risicoanalyse uitgevoerd op haar bedrijfsvoering risico's.
Financieel belang	Iedere gemeente betaalt het werkelijke aantal kilometers die de geïndiceerde inwoners met Omnibuzz reizen. De overheadkosten worden voor 50% afgerekend op basis van het aantal pashouders en voor 50% op basis van het aantal inwoners.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 985.778	€ 762.895	€ 756.771	€ 8.100.705	€ 8.889.680	€ 0

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Publiek belang	De Gemeenschappelijke Regeling MER (GR-MER) behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen over de Omgevingsdienst, het sociaal domein en bedrijfsvoering. De MER-gemeenten beogen met de samenvoeging: • zo efficiënt mogelijk te werken; • afname van de kwetsbaarheid van de drie afzonderlijke gemeenten; • continuïteit in verbetering van de dienstverlening. Binnen het Servicecentrum MER bundelen de drie gemeenten hun afzonderlijke kwantitatieve en kwalitatieve uitvoeringscapaciteit, wat hen in staat stelt de kwaliteit en klantgerichtheid van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en continuïteit te borgen en kosten te reduceren, zonder daarbij te zeer in te boeten op sturingsmogelijkheden en 'bestuurlijke nabijheid'. Het servicecentrum kent drie pijlers: • Omgevingsdienst. • Sociaal domein. • Bedrijfsvoering.
Effecten	Onderstaand de effecten per pijler. *Omgevingsdienst* Naast het feit dat het Servicecentrum op (nagenoeg) alle punten voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria blijkt uit deze rapportages ook een hoge klanttevredenheid, en een jaarlijkse besparing op de uitvoeringskosten *Sociaal Domein* De afdeling Sociaal Domein heeft de transitietaken en de dienstverlening aan cliënten geborgd. Vanuit deze basis worden de uitvoeringstaken verder doorontwikkeld om de komende jaren de beoogde transformatie te realiseren. *Bedrijfsvoering* De uitvoering van de basale dagelijkse bedrijfsvoeringstaken in de vorm van advisering, service en beheer over Financiën, HRM, I&A en DIV is binnen deze afdeling geborgd voor zowel de drie deelnemende gemeenten als het Servicecentrum MER zelf.
Vestigingsplaats	Statutair: Echt Locaties: Maasbracht (afdeling Omgevingsdienst), Echt (afdeling Sociaal Domein en concernstaf), St. Odiliënberg (afdeling Bedrijfsvoering)
Deelnemers	De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Bestuurlijk belang	De colleges van de deelnemende gemeenten vormen het algemeen bestuur. Per gemeente is er één afgevaardigde in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort van de gemeenschappelijke regeling. De totale omvang van de ingeschatte risico's bedraagt € 627.500. Het beschikbare weerstandsvermogen is met € 280.681 lager.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 14.615.023	€ 131.000	€ 131.000	€ 8.459.000	€ 8.459.000	€ 0

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Publiek belang	BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van het waterschap en de deelnemende gemeenten de zorg voor optimaal beheer en verwerking van (basis)gegevens en informatie, het heffen, innen en afdragen van de opbrengsten van lokale belastingen en het waarderen van belastingobjecten in het kader van de wet WOZ.
Effecten	Het onderbrengen van genoemde werkzaamheden bij BsGW heeft geleid tot structurele financiële voordelen. De BsGW optimaliseert het maatschappelijk rendement door de volgende doelstellingen: **1.** Minimaliseren van de uitvoeringskosten; **2.** Optimaliseren van de belastingopbrengsten; **3.** Beperken en spreiden van de risico's in de bedrijfsvoering en **4.** Optimaliseren van de kwaliteit van haar dienstverlening aan de inwoner en haar deelnemers.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	BsGW is als zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011. Per 1 januari 2025 zijn het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel & Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert deelnemers in BsGW.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.
Risico's	De bedrijfsvoeringsrisico's komen voor rekening van BsGW. Hiervoor is een risicoanalyse uitgevoerd. Het totale benodigde weerstandsvermogen voor de geïnventariseerde risico's is € 1.137.000 Het aanwezige weerstandsvermogen voor bestemming van het jaarrekeningresultaat 2025 bedraagt € 930.000. De ratio komt hiermee uit op 0,82. Dit is voldoende.
Financieel belang	De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. Om deze kosten over de deelnemers te verdelen, maakt BsGW gebruik van een methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan producten van dienstverlening. De verdeelsleutels voor de kosten zijn gebaseerd op de productieomvang van de deelnemers.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 610.387	€ 2.427.000	€ 2.784.000	€ 6.080.000	€ 5.792.000	€ 0

6. Reinigingsdienst Maasland	
Publiek belang	RD Maasland is een regionaal afval inzamelbedrijf en vervult de zorgplicht van de lokale overheid ten aanzien van de inzameling van huishoudelijk afval en het vegen van straten en pleinen tegen de laagst mogelijke kosten met de meest optimale service. Daarnaast het exploiteren van milieuparken in het kader van flankerend beleid op het gebied van huisvuilinzameling als gevolg van de gekozen methodiek volume/frequentie. De deelnemende gemeenten zijn naast eigenaar ook de belangrijkste opdrachtgevers van RD Maasland. Daarnaast voert RD Maasland diensten uit in opdracht van particulieren en bedrijven. Echt-Susteren neemt alléén deel aan de milieuparken voor de inzameling van het grof huishoudelijk afval. De inwoners kunnen het grof huishoudelijk afval aanleveren bij de milieuparken in Maasbracht, Montfort en Roggel. Echt-Susteren hoeft daardoor geen eigen milieupark te exploiteren en maakt op deze wijze gebruik van op korte afstand gelegen bestaande voorzieningen. Als lid van de GR kan Echt-Susteren indien gewenst ook gebruik maken van andere diensten van RD Maasland.
Effecten	Voldoen aan de zorgplicht voor het voorzien in inlevermogelijkheden voor afval. RD Maasland wil zich met haar activiteiten onderscheiden van andere op de markt opererende afvalinzamelingbedrijven door onder andere: • op maatschappelijk verantwoorde (MVO) en doelmatige wijze zorg te dragen voor een duurzame verwijdering en nuttige toepassing van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen; • een verbreding van het takenpakket op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte; • actief en soepel in te spelen op nieuwe vragen vanuit de lokale overheid op het gebied van arbeidsparticipatie; • bij te dragen aan educatie en voorlichting op scholen; samen te werken met aan gemeenten verbonden partijen, waaronder SW-bedrijven.
Vestigingsplaats	Haelen (gemeente Leudal)
Deelnemers	RD Maasland verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval in de gemeenten Beesel, Horst aan de Maas, Maasgouw, Roerdalen en Leudal. De gemeente Echt-Susteren participeert in de GR voor het onderdeel milieuparken.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort.
Financiën	Zie onderstaande tabel.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 612.065	€ 1.945.000	€ 1.659.000	€ 9.282.000	€ 11.222.000	€ 0

7. Gemeenschappelijke Regeling **Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette**	
Publiek belang	Het Openbaar Lichaam is, in 2022, opgericht met het doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een regionale grensoverschrijdende identiteit, die gebaseerd is op de verscheidenheid van de natuur- en cultuurlandschappen binnen het Grenspark en het karakter van de mensen die hier leven. Eén van de belangrijkste doelen van de grensoverschrijdende samenwerking is het behoud en de ontwikkeling van de karakteristieke natuur en cultuurlandschappen. Door de samenwerking over de grens heen kan de regio zich beter en breder presenteren. Het presenteren en het verder verbeteren van de mogelijkheden tot recreatief gebruik van de gebieden aan weerszijde van de grens is een verder doel van de samenwerking. De basis voor het wekken van interesse voor dit waardevol grensgebied ligt in een afgestemde en uitgebreide promotie, marketing en communicatie. Het Grenspark voert daartoe projecten uit (veelal met EU-subsidies). Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) met standplaats Roermond.
Effecten	De regeling draagt bij aan verbinding van het Nederlandse en Duitse landschap en recreatie in Midden-Limburg. Daarnaast begeleidt Grenspark MSN INTERREG projecten zoals Buitenrijden (verbetering van het ruiternetwerk), natuurbrandmanagement en ontsluiting van cultureel erfgoed.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Tot het Grenspark behoren het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond en Venlo.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort. Gezien de zeer beperkte omvang van de regeling is het risico beperkt.
Financieel belang	Grenspark MSN wordt financieel gesteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrein-Westfalen en de aan het Grenspark MSN deelnemende overheden. Dit vormt sinds 2002 de financiële basis voor de acquisitie en coordinatie van grensoverschrijdende projecten.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2025
€ 5.053	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	€ 7.870

8. Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (OD NML)	
Publiek belang	De OD NML is per 1 april 2026 van kracht. Het doel van deze regeling was en is om samen met de deelnemers: • de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken); • de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving. Daarbij ligt de focus hoofdzakelijk op het zicht en grip hebben op risicovolle inrichtingen en activiteiten en milieucriminaliteit.
Effecten	De OD NML draagt bij aan onder andere: • Deskundigheid in toezicht en handhaving. • De bescherming van de leefomgeving en natuur. • Gezondere lucht, bodem en water.
Vestigingsplaats	Venlo

8. Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (OD NML)	
Deelnemers	De gemeenten Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Horst aan de Maas, Venray, Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Leudal, Weert, Nederweert, Roermond, Beesel, Peel en Maas, Venlo en de provincie Limburg.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort.
Financieel belang	Zie onderstaande tabel

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Resultaat 2027 begroot
€ 1.314.221	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 2.848.000	€ 2.888.000	€ 0

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Publiek belang	De Euregio Rijn-Maas-Noord is een bestuurlijk en ambtelijk netwerk dat zich inzet voor de samenwerking over de grenzen heen. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse -en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit plan. Dit doen zij door verschillende subsidieregelingen. Euregio Rijn-Maas-Noord coördineert de toekenning van Interreg-middelen in de betreffende grensregio en beschikt daardoor over middelen voor de subsidiëring van Duits-Nederlandse projecten.
Effecten	In de Euregiovisie '2030- Thuis in Europa' zijn 6 speerpunten benoemd: 1. Wij helpen je de grens over. Een Europa dat dicht bij haar burgers staat. 2. Wij gaan voor jouw toekomst. Een verenigd en vreedzaam Europa. 3. Wij planten 10 miljoen bomen. Een Europa zonder Co2. 4. Wij zijn altijd mobiel en bereikbaar. Een verbonden Europa. 5. Wij werken aan grensverleggende banen. Een intelligent Europa. 6. Wij spreken dezelfde taal. Een sociaal Europa.
Vestigingsplaats	Mönchengladbach
Deelnemers	Er zijn 30 leden. In het Nederlandse deel van de Euregio zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en de Kamer van Koophandel. Aan de Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Bruggen, NIederkruchten, Straelen, Geldern, Nettetal, Selfkant, Wassenberg en Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Krein Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg.
Bestuurlijk belang	De Euregio Rijn-Maas-Noord is een publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht met een algemeen -en dagelijks bestuur. De burgemeester is lid van het dagelijks bestuur.
Risico's	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.
Financieel belang	Zie onderstaande tabel

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 11.042,55	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Publiek belang	Voor 14 gemeenten in de regio's Noord- en Midden-Limburg voert de MGR-bedrijfsvoeringstaken uit op inkoop, contractmanagement, contractbeheer, datamanagement en op onderdelen procesregie en coördinatie op de lokale toegangen. De MGR omvat 2 modules. De samenwerkingsmodules zijn: • Module 1 - Opdrachtgeven Noord-Limburg: uitvoering geven aan de inkoop, contractering, contractbeheer, contractmanagement en datamanagement in het sociaal domein • Module 2 - Regionale taken BW, MO B&P Noord- en Midden-Limburg: uitvoering geven aan de regionale samenwerking beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie (BW MO B&P) door, naast de taken uit module 1, tevens procesregie, toegangscoördinatie en het financieel beheer van de regionale begroting BW MO B&P uit te voeren. De MGR voert daarnaast de kassiersfunctie uit voor jeugdzorg segment 1, crisiszorg en voor een aantal (boven) regionale jeugdzorg taken. Alle gemeenten zijn aangesloten bij module 2. Deze heeft betrekking op de bedrijfsvoeringstaken van Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO), Bemoeizorg (B) en Preventie (P) met als doel om: • De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor kwetsbare inwoners met complexe problematiek te waarborgen; • De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen. De 7 Noord-Limburgse gemeenten zijn ook aangesloten bij module 1. Deze module omvat de bedrijfsvoeringstaken op het vlak van Jeugdhulp, Wmo en Participatiewet. Vanaf oktober 2026 sluiten de Midden-Limburgse gemeenten aan voor module 1 bij de MGR. Dit betekent dat jeugd en Wmo vanaf dat moment ook qua bedrijfsvoering centraal vanuit de MGR-samenwerking wordt geregeld.
Effecten	Benodigde complexe zorgcomponenten kunnen leveren voor de inwoners.
Vestigingsplaats	Venray
Deelnemers	Binnen de regio Limburg-Noord, bestaande uit drie jeugdzorgregio's, werken 14 gemeenten (Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas. Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert) samen binnen de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling voor het sociaal domein (MGR).
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico's	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort. Door groei van de gemeenschappelijke regeling is het een blijvende uitdaging om regionaal de lokale belangen te behartigen.
Financieel belang	Het Sociaal Domein Limburg-Noord kent een tweetal modules waarbij de gemeenten Maasgouw/ Echt-Susteren/ Roerdalen slechts aan 1 module deelnemen. De gemeenten Maasgouw/ Echt-Susteren/ Roerdalen dragen voor 3,45% / 5,11% / 2,64% bij aan de uitvoeringskosten van module 2 en ook delen ze in het overschot op de regionale begroting BW MO B&P voor dezelfde percentages van dit overschot.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 386.686	€ 0	€ 0	€ 6.593.000	€ 5.186.000	€ 0

11. Gemeenschappelijke regeling subsidiëring ADV-Limburg	
Publiek belang	Het doel van deze regeling is het aan de inwoners van de deelnemende gemeenten bieden van toegang tot een antidiscriminatie voorziening en het daarvoor (laten) oprichten en het in stand houden van de Anti Discriminatie Voorziening Limburg, verder te noemen "ADV-Limburg". De gemeente Roermond zal optreden als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden-Limburg met betrekking tot de inhoud van deze regeling. De Anti Discriminatie Voorziening Limburg heeft de volgende taken: • klachtmelding en klachtbehandeling; • registratie, monitoring en (beleids)advisering; • voorlichting en preventie. In 2009 met de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) dient elke gemeente zijn bewoners toegang te bieden tot een meldpunt. Over de ontvangen meldingen dienen gemeentes jaarlijks te rapporteren aan het Rijk. Dit doet het ADV-Limburg voor ons.
Vestigingsplaats	Maastricht
Effecten	• Ondersteuning van slachtoffers van discriminatie. • Bevorderen van zelfredzaamheid. • Signaleren van structurele patronen van discriminatie. • Gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisaties die zich bedoelt of onbedoeld schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen van herhaling;
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten met uitzondering van Gennep, Horst aan de Maas, Mook en Middelaar en Venray.
Bestuurlijk belang	De bevoegdheden van de colleges van de deelnemende gemeenten zijn overgedragen aan de colleges van de centrumgemeenten. Voor de gemeente Echt-Susteren is dit de gemeente Roermond.
Risico's	Financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.
Financieel belang	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,59.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2025	Eigen vermogen einde dienstjaar 2025	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2025	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2025	Resultaat 2025
€ 19.112	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Stichtingen/verenigingen

1. Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing	
Doel	De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken.
Rechtsvorm	Vereniging
Vestigingsplaats	Haelen
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelaar
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks en een zeven leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.

1. Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing	
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks € 0,30 contributie per inwoner.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027 begroot
€ 9.611	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
Doel	Visit Zuid-Limburg is een zogenaamde '*intermediaire'* organisatie die als ondernemingsmissie heeft: *'Het bevorderen van het toerisme en recreatie in en náár Zuid-Limburg'*. Visit Zuid-Limburg is lid van de landelijke koepel VVV Nederland en daarom ook verplicht om aan alle kwaliteitseisen die aan VVV's worden gesteld te voldoen. Visit Zuid-Limburg realiseert haar ondernemingsmissie door actief te zijn op onder andere de volgende taakvelden: • Marketing en public affairs • Partnerships & samenwerking • Kennis & inzichten verzamelen en ontsluiten • Duurzaam ondernemen bevorderen • Toegankelijk en inclusief stimuleren • Gastvrijheid ontwikkelen • Samenwerking landelijk en internationaal onderhouden
Rechtsvorm	Visit Zuid-Limburg is een stichting zónder winstoogmerk.
Vestigingsplaats	Valkenburg aan de Geul
Deelnemers	De 16 Zuid-Limburgse gemeenten, de Midden-Limburgse gemeente Echt-Susteren en de Duitse gemeente Selfkant. Daarnaast zijn er ruim 800 aangesloten partners.
Bestuursstructuur	De gemeenten en ondernemers zijn representatief vertegenwoordigd binnen het bestuur van Visit Zuid-Limburg en in die zin dus ook continu vinger aan de pols houden over de ontwikkeling en de activiteiten van de organisatie. Burgemeester Hessels is adviseur van het bestuur. Hij vertegenwoordigt de regio Midden-Limburg (waarvan alleen de gemeente Echt-Susteren aangesloten is bij de Visit Zuid-Limburg).
Financiën	Visit Zuid-Limburg werkt met een gebroken boekjaar. De cijfers worden bepaald per 31 maart van het dienstjaar.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 77.117	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatieverstrekking van en naar Enexis Holding N.V.
Rechtsvorm	Vereniging
Vestigingsplaats	Venray
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
	ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Voorzitter van de VEGAL is de burgemeester van de gemeente Venray.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 400	€ 13.000	€ 13.000	n.v.t.	n.v.t.	Niet bekend

4. Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren	
Doel	De doelstelling van de stichting is bijdragen aan de uitvoering van beleid en het realiseren van projecten voor de gemeente. In de regio (grensoverschrijdende) verbindingen te creëren tussen publieke en private partijen, om natuur- en cultuurhistorische kansen te verzilveren en de leefbaarheid en recreatie te bevorderen.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren
Rechtsvorm	Stichting
Bestuursstructuur	De stichting heeft een vierhoofdig bestuur. Namens de gemeente zijn de wethouders Meuwissen en Pustjens afgevaardigd in het bestuur. Voorzitter is de heer Van Prooijen.
Financiën	De exploitatiekosten en de budgetten voor de projecten worden gebaseerd op de uitvoeringsprogramma's. De kosten worden ten laste gebracht van de betreffende projecten.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 25.000	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

Coöperaties/vennootschappen

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.	
Doel	OML is een onderneming (BV) die is opgericht door een aantal gemeenten in de regio Midden-Limburg. Doel is om namens de aandeelhoudende gemeenten het aanspreekpunt en Servicecentrum te zijn voor het bedrijfsleven. Getracht wordt om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Kerntaken: • De exploitatie, verkoop, beheer en onderhoud van werklocaties; • Het ondernemen van activiteiten voor het stimuleren van economische ontwikkelingen en het bevorderen van de werkgelegenheid; • Het opzetten en onderhouden van een intermediaire dienst ter ondersteuning van voornoemde doelen; • Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van registergoederen; • Het deelnemen in, het (doen) financieren van, het samenwerken met, het voeren van directie over en het verlenen van adviezen en andere diensten aan rechtspersonen en andere ondernemingen; Het verstrekken van garanties en het geven van zekerheden volgens het door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde vigerende ondernemingsplan.
Deelnemers	Aandeelhoudende gemeenten: 5 Aantal aandelen: 3.700

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.	
	Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799), Maasgouw (533 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.080 aandelen).
Bestuursstructuur	OML BV is een onafhankelijke overheidsorganisatie met een eigen directie. De raad van commissarissen vormt het toezichthoudend orgaan op de OML BV. Het is de bedoeling dat de raad van commissarissen toezicht houdt op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de vennootschap. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de deelnemende gemeenten) vormt het hoogste orgaan van de vennootschap.
Financiën	Echt-Susteren bezit 725 aandelen van € 3.722 = € 2.697.348.
Risico	De deelnemende gemeenten staan samen garant voor de lening verstrekt door de Rabobank (borgstelling naar rato van aandelenbezit).

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 0	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
Doel	Het Inkoopcentrum Zuid is een Coöperatieve Vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid. Het doel van het Inkoopcentrum Zuid bestaat uit twee pijlers. De eerste pijler is de basisdienstverlening die bestaat uit diensten die direct voor alle deelnemers beschikbaar is, namelijk de aanbieding van raamcontracten, de netwerkfunctie en de digitale helpdesk. De tweede pijler betreft het in opdracht van de deelnemers verrichten van aanbestedingen, contractmanagement, advisering, het maken van een digitale inkooptoolkit op maat en het invullen van (tijdelijke) inkoopfuncties.
Deelnemers	Alle 15 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten, WML, ICT-NML, SC MER en VRLN.
Bestuursstructuur	De coöperatieve vennootschap kent een Algemene Ledenvergadering die bestaat uit door de deelnemers aan te wijzen leden (één per deelnemer) en een uit en door de leden van Algemene Ledenvergadering gekozen Bestuur.
Financiën	De lidmaatschapsbijdrage bedraagt € 7.500 per jaar, exclusief vergoedingen bij afname van diensten door de raamcontracten en kosten van rechtstreekse opdrachten. Eventueel positief resultaat wordt verdeeld over de deelnemers.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 7.500	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	De BNG is er voor het publieke domein en het publieke belang. Het doel van BNG is: gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG. De BNG is de bank van- en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. Door middel van zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening biedt de bank toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publiek sector.

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, en het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.
Deelnemers	De staat der Nederlanden, Nederlandse gemeenten, provincies en waterschappen.
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).
Vestigingsplaats	Den Haag
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 21.411 aandelen met een balanswaarde van € 48.579, wat neerkomt op een zeer beperkt belang. Ieder jaar wordt door de bank dividend uitgekeerd. In overeenstemming met het beleid keert de bank dividend uit als percentage van de nettowinst, beschikbaar voor aandeelhouders, waarbij zij streeft naar een zo stabiel mogelijk uitkeringspercentage. Een dividenduitkering moet in lijn zijn met de kapitaaldoelstellingen van de bank, nu en naar verwachting in de toekomst. De voor te stellen dividenduitkering wordt jaarlijks bepaald als onderdeel van het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). Bij de jaarlijkse bepaling worden met name de (balans)ontwikkeling van BNG Bank en (verwachte) ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving in overweging genomen. De huidige kapitalisatie van de bank, zoals gereflecteerd door de leverage ratio en de solvency ratio, ligt substantieel boven de interne en externe vereisten. BNG realiseerde in 2025 een nettowinst van € 172 miljoen, een daling van € 122 miljoen ten opzichte van het jaar ervoor. Het renteresultaat bedroeg 496 miljoen. De stijging van het renteresultaat wordt verklaard door de groei van de leningenportefeuille en door hogere liquiditeitsopslagen in de markt voor overheden en organisaties in de publieke sector.
Risico	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst kan de bank daarom niet maken.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
N.v.t.	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Doel	De kerntaak is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids-)instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk. WML stelt de openbare drinkwatervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water De vennootschap heeft ten doel te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten.
Deelnemers	De provincie Limburg en de Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Aandeelhouders zijn de provincie Limburg en in Limburg gelegen gemeenten. De gemeente Echt-Susteren is niet vertegenwoordigd in de raad van commis-

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
	sarissen, die 5 leden telt.
Vestigingsplaats	Maastricht
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 12 aandelen van € 4.538 nominaal per stuk met een balanswaarde van € 54.454, wat neerkomt op een zeer beperkt belang. Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen.
Risico	Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behalve de balanswaarde van de aandelen (€ 54.454) als WML liquideert.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
N.v.t.	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

5. Herontwikkeling Bocage	
Doel	In het plangebied Bocage is een oude printplatenfabriek gesaneerd en een nieuw woningbouwgebied ontwikkeld voor ca. 215 -230 woningen. Het plan moet zich onderscheiden van andere plannen om de concurrentie met andere plannen in de regio te kunnen doorstaan. Daarom wordt ingezet op een plan met kwalitatief hoogwaardige woningbouw. De ontwikkeling van dit plan gebeurt in samenwerking met Hurks Groep. De concrete afspraken over deze samenwerking zijn uitgewerkt in de op 29 maart 2012 gesloten "Samenwerkingsovereenkomst Bocage in Echt". Het project wordt voor wat betreft de grondexploitatie door partijen uitgevoerd voor gezamenlijke rekening en risico in de vorm van een CV/BV structuur.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren, Hurks B.V. en Hurks participatie Echt B.V.
Bestuursstructuur	Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een B.V. (CV/BV-constructie).
Financiën	Beide participanten hebben ieder € 2.727.151,50 kapitaal gestort. Dat is ruim voldoende om het project te realiseren. Dit werkkapitaal vormt (als risicodragend vermogen) de basis voor de verkrijging van het voor de planuitvoering noodzakelijke vreemd vermogen door de CV (Gemeente Echt-Susteren, Hurks participatie Echt B.V. en GEM Bocage Beheer BV). De daarvoor noodzakelijke beheershandelingen worden uiteraard uitsluitend verricht door de beherend vennoot "GEM Bocage Beheer BV" waarin zowel de gemeente als Hurks B.V. als aandeelhouder participeren.
Risico	Het voeren van de grondexploitatie is niet zonder risico. De huidige economische ontwikkelingen (met name de ontwikkeling van de energie- en bouwkosten), de situatie op de woningmarkt en de woningbehoefte, strenge eisen van de hypotheekverstrekkers en de stijging van de hypotheekrente kunnen van invloed zijn op de afzet van bouwgrond en het woningbouwprogramma, planning en looptijd van de Gebiedsontwikkeling. De bij dit project behorende financiële risico's zijn door het risicomanagement verdisconteerd in het weerstandsvermogen van de gemeente Echt-Susteren.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
N.v.t.	€ 5.454.304	€ 5.454.304	Niet bekend	Niet bekend	€ 0

6. Deelneming Enexis N.V.	
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie probeert met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Rechtsvorm	N.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Bestuurlijk- en/of financieel belang	De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AvA vindt besluitvorming plaats over onder meer het jaarverslag, het dechargeren van de RvB en de RvC, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt zij de leden van de RvC. Bepaalde bevoegdheden van de AvA zijn toegekend aan de Aandeelhouderscommissie (AHC). Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37% (na splitsing)
Financiën	Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel kastroom negatief. Afgelopen jaar gaf Enexis ongeveer € 1,5 miljoen per dag meer uit aan de energietransitie dan dat via de tarieven ontvangen werd. Net als in de afgelopen jaren en naar verwachting ook de komende jaren. Hierdoor verslechtert de financiële positie. Om te kunnen blijven investeren, werd afgelopen jaar succesvol de vierde groene obligatie uitgegeven. Hiermee hebben ze opnieuw een brede groep van duurzame investeerders kunnen vasthouden. De financiële stabiliteit en kredietwaardigheid wordt zo goed mogelijk bewaakt.
Dividend over 2025	De nettowinst steeg in 2025 naar € 400 miljoen ten opzichte van € 254 miljoen in 2024, voornamelijk door een sterke omzetstijging. Door de gewijzigde Methodebesluiten zijn de tarieven voor 2025 hoger vastgesteld. De omzet bevat bovendien een nagekomen vergoeding voor de jaren 2022, 2023 en 2024. De impact hiervan op de nettowinst is ongeveer € 185 miljoen.
Risico's	Het tijdig kunnen voldoen aan de levering van energie is afhankelijk van de

6. Deelneming Enexis N.V.	
	uitbreiding van het energienetwerk.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
N.v.t.	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

7. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Doel	De vennootschap heeft ten doel: het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie en ook het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen. Bij het realiseren van het doel van de vennootschap kan onderscheid worden gemaakt tussen: - het aanbrengen van de voorzieningen, - het beheer van de aangebrachte voorzieningen, - het treffen van maatregelen om geconstateerde gebreken weg te nemen en het beheer van een nazorgfonds. De vennootschap heeft binnen het hiervoor aangegeven kader voorts ten doel het deelnemen in, het voeren van het beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen met een soortgelijk of aanverwant doel en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Vestigingsplaats	Maastricht
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Financiën	Het kapitaal is verdeeld in 27.640 aandelen van nominaal vijfenveertig eurocent (€ 0,45) elk. De gemeente Echt-Susteren heeft 780 aandelen. Alle aandelen luiden op naam. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
N.v.t.	€ 9.400.000	€ 9.400.000	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

10. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
Doel	Inzameling, verwerking, transporteren en vermarkten van afvalstoffen, en ook aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente. Daarnaast is in de statuten tevens als doel geformuleerd “het initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van de arbeidsmarkt voor met name diegenen, die in de toetreding tot de arbeidsmarkt worden belemmerd, dan wel een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben. Wat betreft de functie van sociale werkgever, zoekt RWM de samenwerking met

10. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
	de sociale werkvoorziening.
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Sittard-Geleen, Stein en Echt-Susteren.
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders RWM N.V Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 80 gewone aandelen van in totaal 968 gewone aandelen en 1 prioriteitsaandeel van in totaal 8 prioriteitsaandelen. Het totale belang bedraagt 8,3% en is daarmee beperkt.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
N.v.t.	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

Overige verbonden partijen

1. Euromosa	
Doel	De gemeente zet zich actief in voor het (verder) versterken van de banden met onze buurgemeenten en met name de euregionale contacten met de partners in Euromosa (Maaseik, Selfkant, Gangelt en Waldfeucht). Door onze nadrukkelijke rol in de regio als “Euregionale Verbinder” (schakel tussen de verschillende regio’s en euregio’s), willen we de mogelijkheden voor euregionale samenwerking op het gebied van o.a. toerisme, sociale ontwikkeling en cultuur voor de regio en voor de gemeente stevig benutten en de gemeente hierdoor positioneren als (recreatief-toeristische) uitvalsbasis in de euregio. Dit heeft onder meer geleid tot het toetreden van Maaseik tot Cittaslow. Ook de Duitse gemeenten werken aan toetreding tot het Cittaslow-netwerk.
Vestigingsplaats	Echt
Deelnemers	Echt-Susteren (NL), Maaseik (B), Waldfeucht, Selfkant en Gangelt (D)
Bestuursstructuur	Stuurgroep
Financiën	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Niet bekend

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Doel	De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994. Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten. Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
	de Midden-Limburgse natuur. Doel van de stichting: • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten over inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten; • het zelfstandig uitvoeren van projecten in dat kader; • het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Daarnaast is de stichting subsidieaanvrager voor het Nationaal Pak De Meinweg nieuwe Stijl.
Ontwikkelingen	In 2026 wordt Ons WCL samengevoegd met Nationaal Park de Meinweg. Doelstelling is om het park een juridische basis te geven.
Deelnemers	Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Bestuursstructuur	Stichting

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 39500	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Doel	Het versterken van het voortreffelijk en afwisselend vestigings- en woonklimaat in de regio Midden-Limburg waarvoor een doelgerichte samenwerking tussen de zeven gemeenten nodig is. De SML is een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op het terrein van ruimte, wonen en economie. Deelnemende gemeenten stemmen hun beleid af en treden gezamenlijk op met het regionaal belang voor ogen. Problemen worden gezamenlijk opgelost en gemeenten informeren elkaar over te nemen initiatieven en ontwikkelingen die het regionaal belang of het belang van een van de andere partijen raken. Afzonderlijk en gezamenlijk wordt zorggedragen voor een goede communicatie met burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Doel	In Midden-Limburg is er sprake van een dynamische aandacht voor de regio en het behartigen van het regiobelang. Dit vereist een goede afstemming op visie, strategie en taken en verantwoordelijkheden. Het gezamenlijk doel van samenwerkingen als SML en de Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (OML) bestaat uit het versterken van het vestigingsklimaat in Midden-Limburg door samenwerking op basis van respect voor elkaars belang, waarbij SML faciliteert en krachten bundelt en OML een uitvoeringsorganisatie over bedrijfslocaties is met een lokale functie voor ondernemers. De aanvraag voor de regiodeal is door het ministerie van BZK gehonoreerd met bijdrage van € 20 miljoen. De totale omvang van de Regio Deal is daarmee ruim €40 miljoen. Hiermee kunnen programma's uitgevoerd worden die als doel hebben de brede welvaart te stimuleren. Het financieel risico ten behoeve van SML is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten. De Regio Deal kent een eigen regeling, structuur en organisatie waaraan een convenant tussen diverse departementen, de Provincie Limburg en de zeven Midden-Limburgse gemeenten ten grondslag ligt. Ook tussen de partijen onderling worden overeenkomsten gesloten waarbij ook risicobeheer onderwerp van regeling is.
Vestigingsplaats	Roermond
Effecten	Er is een Investeringsagenda opgesteld die wordt uitgevoerd door diverse werkvelden rond de thema's wonen, economie, recreatie en toerisme, ruimte en mobiliteit. Daarnaast is voor de uitvoering van de Regio Deal een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de zeven Midden-Limburgse gemeenten en de provincie Limburg. De Regio Deal heeft een looptijd van vier jaar (2025 tot en met 2028) en binnen deze periode moeten alle beoogde projecten en programma's worden uitgevoerd.
Deelnemers	De zeven Midden-Limburgse gemeenten: Weert, Nederweert, Leudal, Roermond, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren.
Bestuursstructuur	Het Netwerkberaad is een bestuurlijk gezelschap dat is samengesteld vanuit de colleges van burgemeester en wethouders van elke gemeente. Het Netwerkberaad stuurt niet inhoudelijk, is wel agenderend, coördinerend, aanjagend en verbindend. De onderliggende werkvelden zijn economie, wonen, recreatie en toerisme, ruimte en regionale mobiliteit. De gemeente Echt-Susteren wordt vertegenwoordigd door wethouder Frische.
Financiën	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeente (Roermond) op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,89 per jaar.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 28.831	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

4. Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (Centrumregeling RES NML)	
Doel	Het faciliteren van de participanten in de uitvoering van het Klimaatakkoord. De centrumregeling voert de volgende basistaken uit voor alle deelnemers: • Voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen en herijken van de gezamenlijke strategische koers en ambities van de centrumregeling; • Voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen van regionaal energiebeleid; • Monitoren van de voortgang van de gestelde doelen, welke door de deelnemers zijn vastgelegd in de onder de eerste twee bullits bedoelde beleidsdocumenten; • Opbouwen, bundelen en delen van kennis; • Voeren van bovenlokaal accountmanagement met strategische samenwerkingspartners; • Voeren van de financiële administratie en verantwoording, waaronder het beheer van de algemene reserve; • Opstellen van het werkprogramma voor de centrumregeling.
Vestigingsplaats	Venlo
Deelnemers	Provincie Limburg, Waterschap Limburg, gemeente Venlo (centrumgemeente), colleges van B&W van de gemeenten Mook en Middelaar, Bergen, Gennep, Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Beesel, Roermond, Weert, Nederweert, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Leudal.
Bestuursstructuur	Ter uitvoering van de opgenomen basistaken (zie openbaar belang) verleent iedere deelnemer mandaat aan het college van de centrumgemeente Venlo. De deelnemende bestuursorganen behouden hun eigen bevoegdheden om het (energie)beleid vast te stellen en om besluiten te nemen.
Financiën	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 2,60.

Gemeentelijke bijdrage	Eigen vermogen begin dienstjaar 2027	Eigen vermogen einde dienstjaar 2027	Vreemd vermogen begin dienstjaar 2027	Vreemd vermogen einde dienstjaar 2027	Resultaat 2027
€ 83.306	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Visie gemeentelijk grondbeleid (algemeen, prioritering, uitvoering Grondbeleid, bovengemeentelijke doelstellingen, overkoepelend gemeentelijk beleid).
- Samenwerkingsmaatschappijen (Bocage, Businesspark Midden-Limburg).
- Grondexploitaties (algemeen).
- Stand van zaken en prognoses grondexploitaties (vennootschapsbelasting, prognoses grondexploitaties, toelichting complexen in exploitatie, overzicht meerjarenraming baten en lasten per complex, risicobeheersing).
- Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties, meerjarig verloop Algemene reserve Grondbedrijf en voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Visie gemeentelijk grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid levert een bijdrage aan zowel (integrale) ruimtelijke plannen als specifieke beleidsvelden die voor de gemeente Echt-Susteren van belang zijn, zoals leefbaarheid, wonen, werken, groen en verkeer. De beoogde doelstellingen van de ruimtelijke plannen en specifieke beleidsvelden zijn verwoord in de verschillende programma's uit de begroting.
Het betreft met name de thema's binnen de programma's Economische zaken en grondexploitaties (werkgelegenheid, economie, plattelandsvernieuwing en recreatie & toerisme), Sociaal domein, cultuur en sport (maatschappelijke voorzieningen, sportstimulering en ondersteuning, zwembad, sporthallen en overige binnen- en buitensportaccommodaties) en Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (leefbaarheid kernen, bedrijvigheid en woningbouw). De doelstellingen die centraal staan binnen deze thema's worden deels verwezenlijkt door realisatie van de (grondexploitatie)projecten.

Prioritering

Via een gebiedsgerichte aanpak wenst de gemeente te komen tot een afgewogen, integraal en samenhangend ruimtelijk beleid. Daarbij wordt ingezet op sterke kernen, voldoende betaalbare woningen, een toekomstbestendige leefomgeving, ruimte voor lokaal ondernemerschap en behoud van leefbaarheid in alle kernen. Projecten en prioriteiten voor de collegeperiode 2026-2030 zijn:

- Realisatie van minimaal 500 nieuwe woningen in de periode 2026-2030:
    - Woningbouw realiseren of voorbereiden in alle kernen, met grotere initiatieven in Susteren, Echt en Pey;
    - Woningbouw in Nieuwstadt, Sint Joost, Dieteren, Roosteren, Maria Hoop en Koningsbosch, onder meer via het principe van het "straatje erbij";
    - Inzetten op betaalbare woningen voor starters, geschikte woningen voor senioren en het bevorderen van doorstroming;
    - Bevorderen van woningsplitsing, aandacht voor éénpersoonshuishoudens en het realiseren van (pré-)mantelzorgwoningen.
- Bedrijventerreinen
    - Afronding bedrijventerrein De Loop-West;
    - Realisatie en uitgifte van bedrijventerrein De Berk III;
    - Ontwikkeling bedrijventerrein Vonderen;
    - Revitalisering en versterking van bedrijventerrein De Wolfskoul.
- Gebiedsgerichte aanpak, waarbij infrastructuur, woningbouw en leefbaarheid integraal worden aangepakt:
    - Project Centrum Echt;
    - Afronding van het programma centrum Echt en verdere versterking van de uitstraling, bekendheid en aantrekkelijkheid van het centrum;
    - Project herinrichting Pey;
    - Project herinrichting Nieuwstadt (inclusief inpassing en compensatie gebiedsontwikkeling VDL Nedcar);
    - Project Susteren (incl. Dieteren);

- Onder andere het versterken van het centrum van Susteren, met nadruk op het openbaar gebied, de uitstraling, de centrumfunctie en de verlevendiging van het Salvatorplein en Willibrordusplein;
- Project Roosteren (incl. Pater Sangersbrug);
- Verdere vergroening van de kernen bij infrastructurele projecten, met behoud van voldoende parkeergelegenheid.

Naast deze gemeentelijke projecten is de gemeente betrokken bij majeure ruimtelijke projecten van derden, zoals de verbreding van de A2 Vonderen-Kerensheide en andere regionale gebiedsontwikkelingen. Ook hierbij wordt gekozen voor een integrale en samenhangende aanpak, waarbij leefbaarheid, duurzaamheid, bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit centraal staan.

Uitvoering Grondbeleid

De gemeenteraad heeft het beleidskader voor het (te voeren) grondbeleid vastgelegd in de 'nota Grondbeleid' vastgesteld in de raad van 14 december 2022. Als programma onder de omgevingsvisie is door het college de nota Kostenverhaal Omgevingswet vastgesteld (september 2025).

De missie van gemeentelijk grondbeleid is: indirect en direct met financiële en juridische instrumenten bijdragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de gemeente. De duurzame ontwikkeling is zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin. Het grondbeleid staat ten dienste aan de verwezenlijking van deze ruimtelijke doelstellingen en van de eerder vernoemde specifieke beleidsvelden.

Als algemeen uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente regie wil voeren over (de kwaliteit van) de ruimtelijke ontwikkelingen, van eigen maar ook particuliere locaties. Afhankelijk van omstandigheden, grondposities en de door de gemeente te realiseren doelen van het gemeentelijk beleid wordt per ontwikkeling bepaald voor welke vorm van grondbeleid gekozen wordt. Vormen van grondbeleid zijn: actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid en mengvormen tussen actief en passief grondbeleid (publiek private samenwerking (PPS). De gemeente Echt-Susteren kan dus, binnen aanvaardbare risicoprofielen, ervoor kiezen om winstgevende ontwikkelingen zelf ter hand te nemen (actief grondbeleid) of de ontwikkeling door een ontwikkelaar te faciliteren (facilitair grondbeleid). De gemeenteraad heeft vanaf 2022 kredieten beschikbaar gesteld voor gelegenheidsaankopen (actief grondbeleid). Uitgangspunt is een situatie waarbij de exploitatie over het te voeren grondbeleid voor de gemeente tenminste kostendekkend is. Dat wil zeggen dat over een periode van enkele jaren de te maken kosten in balans zijn met de opbrengsten of dat andere doelen van de gemeente, zoals een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit of een groene inrichting of waterberging, gerealiseerd kunnen worden.

Om de gemeenteraad meer inzicht en een totaalbeeld te bieden in de grondexploitaties wordt jaarlijks een meerjarig perspectief grondexploitaties en ontwikkellocaties (MPGO) opgesteld. Via het MPGO kan de gemeenteraad meer verdiepende informatie over de grondexploitaties terugvinden. In het MPGO wordt gelijktijdig met de slotbegrotingswijziging grondexploitaties, de actualisaties van de grondexploitaties en de grondprijsbrief opgenomen.

Bovengemeentelijke doelstellingen

Ter realisatie van bovengemeentelijke doelstellingen werkt de gemeente samen met de Midden-Limburgse gemeenten. Dit samenwerkingsverband 'Samenwerking Midden-Limburg' (SML) heeft als doel om namens de deelnemende gemeenten te komen tot onderlinge afstemming, stimulering en uitvoering van ruimtelijk-economische (grote) projecten met een bovengemeentelijk karakter. Dit ter versterking van de regionale economie inclusief de werkgelegenheid. Daarnaast is vanuit deze samenwerking in 2024 een regio deal binnengehaald. De Regio deal Midden-Limburg richt zich op drie belangrijke speerpunten:

- **Leefbaarheid:** Het verbeteren van de leefomstandigheden in zowel stedelijke als landelijke gebieden. Dit omvat het aanpakken van uitdagingen zoals afnemende voorzieningen in kleine dorpen en de sociale samenhang in buurten.
- **Klimaat & Landschap:** Dit speerpunt is gericht op het aanpakken van klimaat gerelateerde problemen, zoals toenemende droogte en wateroverlast. Er wordt geïnvesteerd in duurzame oplossingen en het behoud van het landschap.

- **Economie, Onderwijs & Arbeidsmarkt:** Dit omvat het versterken van de regionale economie door investeringen in onderwijs en het verbeteren van de arbeidsmarkt. Het doel is om de regio aantrekkelijk te maken voor bedrijven en werknemers, en tegelijkertijd de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken.

Deze speerpunten zijn onderdeel van een bredere strategie om de welvaart en het welzijn in Midden-Limburg te bevorderen. In het kader van de Samenwerking Midden-Limburg en de Regiodeal wordt in meerdere werkgroepen ambtelijk en bestuurlijk aan bovenstaande doelstellingen samengewerkt.

Daarnaast neemt de gemeente Echt-Susteren deel aan (is aandeelhouder van) Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML BV). Projecten van OML BV in onze gemeente zijn realisatie Business Park Midden-Limburg (BPML) en bedrijventerrein het Vonderen.

Overkoepelend gemeentelijk beleid

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie gemeente Echt-Susteren is na een uitgebreid participatieproces in 2025 vastgesteld. De omgevingsvisie beschrijft hoe we in de gemeente Echt-Susteren willen wonen, werken en recreëren en hoe we omgaan met de fysieke leefomgeving gezien de maatschappelijke opgaven op het gebied van gezondheid, woningbouw, de energietransitie, het klimaat en het vestigen van bedrijven. De omgevingsvisie is (intern) bindend voor de gemeente en wordt gebruikt als leidraad bij toekomstige beslissingen. De visie zal de kapstok vormen voor het op te stellen omgevingsplan, waarin de regels voor de fysieke leefomgeving worden vastgelegd. De gemeente moet uiterlijk in 2032 een gebiedsdekkend omgevingsplan hebben.

Volkshuisvesting

Het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid is gebaseerd op de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025, die op termijn zal worden vervangen door het volkshuisvestingsprogramma, in lijn met de aankomende Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze wet verplicht gemeenten tot het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma waarin concrete beleidsmaatregelen en doelstellingen voor de woningmarkt worden vastgelegd. Hiermee wordt de regie op de lokale woningbouwopgave versterkt en gezorgd voor een afgestemde woonontwikkeling. Binnen het op te stellen Volkshuisvestingsprogramma worden naast voor wie, waar en hoeveel woningen er gebouwd worden ook wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid als essentiële bouwstenen opgenomen. Er wordt aandacht besteed aan de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen, maar ook aan de verduurzaming van de woningvoorraad en het creëren van een gezonde en inclusieve leefomgeving. Dit betekent investeren in energiezuinige en toekomstbestendige woningen, het bevorderen van sociale cohesie en het versterken van de leefbaarheid in wijken en buurten.
Uit onderzoek blijkt dat de groep senioren in onze gemeente sterk blijft groeien. Daarom ligt de nadruk op grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met lift en kleine, flexibele wooneenheden, bij voorkeur gelegen nabij de juiste voorzieningen. Daarnaast blijft de vraag naar betaalbare huur- en koopwoningen voor starters en jongeren toenemen. Om deze ambities waar te maken, werkt de gemeente nauw samen met woningcorporaties en andere betrokken partijen.
Binnen de gemeente Echt-Susteren wordt ingezet op de transformatie van bestaande detailhandel en ander vastgoed naar woonruimte. Dit draagt bij aan een aantrekkelijke en leefbare omgeving en speelt in op de vraag naar geschikte woningen. Duurzaamheid en levensloopbestendigheid blijven hierbij belangrijke randvoorwaarden.
Volgens het coalitieakkoord streeft de gemeente Echt-Susteren ernaar om in de periode 2026-2030 ten minste 500 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad of in aanbouw te hebben. In iedere kern wordt gebouwd, met grotere initiatieven in de grotere kernen Susteren, Echt en Pey. Hoewel veel initiatieven door externe partijen worden ingebracht, neemt de gemeente zelf ook actief het voortouw in nieuwe woningbouwprojecten. De gemeente zet in op de lokale woonbehoeften, waarbij het sturen op de specifieke vraag van onze inwoners prioriteit heeft. Tegelijkertijd is er binnen de ambitie ruimte voor andere initiatieven die kunnen bijdragen aan een breder woningaanbod, bijvoorbeeld woningsplitsing. Dit betekent dat de gemeente openstaat voor vernieuwende ideeën en projecten, zolang deze de vraag op de woningmarkt ondersteunen en bijdragen aan een diverse woningvoorraad voor verschillende doelgroepen. Deze benadering stelt ons in staat om effectief in te spelen op de belangrijkste behoeften, terwijl tegelijkertijd flexibiliteit behouden wordt voor aanvullende initiatieven die de woonkwaliteit in onze gemeente versterken.
Op dit moment ligt de gemeente qua realisaties van woningbouw op schema. De voortgang wordt nauwlettend gemonitord en waar nodig wordt ingespeeld op veranderende woonbehoeften en marktontwikkelingen. Zo blijft de gemeente werken aan het woongenot voor onze inwoners.

Samenwerkingsmaatschappijen

Bocage
In 2012 hebben Hurks vastgoedontwikkeling BV en de gemeente Echt-Susteren de ‘Samenwerkingsovereenkomst “Bocage” in Echt’ getekend en is in september 2012 de ‘Grondexploitatiemaatschappij Bocage CV’ (GEM Bocage) opgericht. In het plangebied wordt een hoogwaardig woningbouwplan ontwikkeld met grondgebonden woningen in een groen en dorps woonmilieu. De openbare ruimte wordt met kwalitatief duurzame materialen ingericht. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in het ‘Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteit plan Bocage’ van 3 juli 2017.

Ondanks de hogere hypotheekrente en bouwkosten is er nog voldoende interesse in vrije bouwkavels. Van de in totaal 215 bouwkavels en projectmatige/levensloopbestendige woningen zijn er inmiddels 166 verkocht. Alle in verkoop zijnde bouwkavels zijn in optie. De laatste fase van projectmatige / levensloopbestendige woningen (ca. 18 stuks) is in verkoop. Ook is de volgende fase van bouwkavels in voorbereiding. De verkoop hiervan start medio 2026. Het bouw- en woonrijp maken van de wegen voor de in verkoop of aanbouw zijnde woningen wordt gefaseerd uitgevoerd.

Businesspark Midden Limburg (BPML)
Op 13 januari 2012 is de ‘Realiseringsovereenkomst bedrijventerrein St. Joost (de Berk II) Echt’, genaamd Businesspark Midden-Limburg, met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) getekend en zijn de gronden, gelegen binnen het exploitatiegebied, geleverd aan OML.

Voor de laatste bedrijfskavel, de zuidelijke kopkavel, op Businesspark ML is een koopovereenkomst gesloten. Voor het te realiseren bouwplan is begin 2026 een aanvraag omgevingsvergunning ingediend. Met de verkoop van deze kavel zijn alle bedrijfskavels op Businesspark ML verkocht. Op de noordelijke bedrijfskavel is een kwalitatief hoogwaardig, kleinschalig distributiecentrum voorzien waarvoor al een omgevingsvergunning is verleend. Gezien de gewijzigde marktvraag is dit bouwplan aangepast waarvoor een nieuwe omgevingsvergunning is verleend. Naar verwachting wordt eind 2026 gestart met de bouw.

Grondexploitaties

Algemeen
De druk op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. Om doorstroming binnen de verschillende woonsegmenten te bevorderen, zet de gemeente Echt-Susteren actief in op zowel nieuwbouw als herontwikkeling van bestaande locaties. Daarbij wordt gestuurd op een woningaanbod dat kwalitatief aansluit bij de behoeften van huidige en toekomstige inwoners. Lopende projecten zoals Bocage en Populierlaan in Echt en Louerveld in Susteren bevinden zich in verschillende stadia van ontwikkeling. Daarnaast zijn op meerdere locaties in kleinere kernen woningbouwinitiatieven gestart of in voorbereiding, waaronder aan de Weijenpasweg in Sint Joost, de Vlaskuilseweg in Maria Hoop, het Chatelainplein in Pey, De Tramhalte in Roosteren en de Elsenehof in Nieuwstadt.Elsenehof in Nieuwstadt.

De gemeentelijke woningbouwstrategie richt zich primair op inbreiding, herstructurering en transformatie van bestaande locaties. Deze aanpak sluit aan bij de landelijke ambitie om zorgvuldig en duurzaam met de beschikbare ruimte om te gaan. Tegelijkertijd blijft ruimte bestaan voor uitbreidingen aan de randen van kernen, mits deze landschappelijk goed inpasbaar zijn en aansluiten bij de lokale woningbehoefte. In dat kader kan het principe van ‘het straatje erbij’ een passende oplossing bieden, met name in kernen waar binnen de bestaande contouren weinig ontwikkelruimte beschikbaar is.

Om adequaat te kunnen inspelen op veranderingen in de woningvraag blijft de gemeente investeren in intensieve samenwerking met marktpartijen en het benutten van bestaande vastgoedpotentie. Hiermee wordt niet alleen invulling gegeven aan de kwantitatieve woningbouwopgave, maar ook aan de kwaliteit, diversiteit en toekomstbestendigheid van het woningaanbod binnen Echt-Susteren.

Daarnaast kijkt de gemeente nadrukkelijk vooruit door potentiële woningbouwlocaties voor de langere termijn in beeld te brengen. Op die manier kan tijdig worden geanticipeerd op ontwikkelingen zoals bevolkingsgroei, vergrijzing, arbeidsmigratie en veranderende woonwensen. Door ruimtelijke reserveringen en planvorming zorgvuldig op elkaar af te stemmen, blijft voldoende flexibiliteit behouden binnen de woningbouwprogramme-

ring en wordt gewerkt aan een evenwichtige en toekomstbestendige ontwikkeling van de woonomgeving in Echt-Susteren.

Stand van zaken en prognoses grondexploitaties

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting (Vpb) ingevoerd. Met ingang van 2016 worden de fiscale winsten belast met Vpb. In 2027 wordt onder begeleiding van een fiscaal adviesbureau een (voorlopige) aangifte over de winst van het boekjaar 2026 ingediend. Overeenkomstig het bepaalde in de nota reserves en voorzieningen wordt de over het grondbedrijf te betalen Vpb betaald uit de algemene reserve grondbedrijf.

Prognoses grondexploitaties

In onderstaande tabel worden de in exploitatie zijnde projecten weergegeven.
Opgenomen hierin zijn de boekwaarden per 15-7-2026 en de verwachte eindresultaten op eindwaarde. De verwachte (eind)resultaten vloeien voort uit de laatst vastgestelde herzieningen en herberekeningen van de betreffende grondexploitaties. Let wel dat uit de afdrachten van de positieve resultaten aan de Algemene Reserve Grondbedrijf ook weer Vpb moet worden afgedragen. De in de reserve te storten resultaten zijn daarom niet geheel inzetbaar voor de overige reserveringsdoelen.

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 15-7-2026 (in €)	Geraamd resultaat op eind-waarde (in €)	Geraamd resultaat minus reeds genomen winstnemingen tm 2025 (in €)
B05	Herstructurering de Loop	613.617	13.717	13.717
B27	Businesspark Midden Limburg (BPML)	65.105	-1.904.506	-6.628
B46	Bocage	-22.122	-427.138	-184.892
B47	Livar Experience Centre	87.156	-188.767	-188.767
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	4.770.659	-2.353.128	-2.352.813
B51	Ruimte voor ruimte Weijenpasweg St. Joost	58.841	-90.278	-90.278
B52	Bedrijvenpark de Loop Echt	-743.360	-686.963	-431.556
B53	Louerveld Susteren	550.630	-1.951.657	-1.946.304
B54	Oud Roosteren	749.052	345.292	345.292
	Totaal	**6.129.578**	**-7.243.428**	**-4.842.229**

- /- Betekent een positief resultaat (opbrengsten hoger dan kosten)
De gepresenteerde verwachte eindresultaten, zijn de resultaten rekening houdend met subsidies.

Toelichting complexen in exploitatie

B05 Herstructurering bedrijventerrein ‘de Loop’
In 2024 zijn de infrastructurele werkzaamheden afgerond. Op dit bedrijventerrein is nog één gemeentelijke kavel te koop (gelegen naast de Gamma) waarvoor momenteel vergaande onderhandelingen lopen tot verkoop.

B27 Businesspark Midden Limburg (BPML)
De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie een vergoeding bovenwijkse voorzieningen. Nadat de laatste kavel is verkocht en de voorzieningen zijn gerealiseerd kan dit complex afgesloten worden.

B46 Bocage
De grondexploitatie zelf vindt plaats via de eerder beschreven PPS-constructie. De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie van de samenwerkingsmaatschappij Bocage per m² verkochte bouwgrond een vergoeding bovenwijkse voorzieningen, die wordt toegevoegd aan de Algemene reserve grondbedrijf. De inkomsten volgen de planning en gronduitgifte van de grondexploitatie.

B47 Livar Experience Centre

De gemeente is een verkoopovereenkomst aangegaan met de Holding Sus-Scrofa voor de verkoop van 41.680 m² landbouwgrond aan de Zandweg in Maria Hoop om ter plaatse een Livar Experience Centre te kunnen realiseren. Voor de realisatie van dit project is op 30 mei 2024 een nieuw bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hierover is op 8 april 2026 een tussenuitspraak gedaan door de Afdeling met de strekking dat een groot aantal van de bezwaren zijn afgewezen, maar dat de gemeenteraad beter inzichtelijk moet maken welke maatregelen hij noodzakelijk acht en in hoeverre de naleving van die maatregelen gewaarborgd is ten aanzien van het voorkomen en overdragen van dierziektes (bestuurlijke lus). Voorafgaand aan het vaststellen van het bestemmingsplan is ook de overeenkomst geactualiseerd. De eigendomsoverdracht van de gronden vindt uiterlijk 12 maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan plaats.

B50 Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III

De bestemming voor dit bedrijventerrein is onherroepelijk. Alle benodigde gronden zijn in eigendom van de gemeente. Met de aanleg van de infra/ openbare ruimte is eind mei 2026 gestart. Het bedrijventerrein wordt duurzaam ingericht en BREEAM gecertificeerd.

B51 Ruimte voor ruimte Weijenpasweg St. Joost

De gemeente heeft een anterieure exploitatieovereenkomst met Ruimte voor Ruimte Limburg CV (hierna RvR) gesloten voor de uitgifte van 6 woningbouwkavels nabij de Weijenpasweg. De locatie is gelegen in het open gebied tussen de kern St. Joost en Hingen en grenst aan de bestaande bebouwing van St. Joost. Het bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk. Het gaat om 5 Ruimte voor Ruimte-kavels en 1 gemeentelijke kavel. RvR verkoopt haar kavels aan Brummelhuis. Dat geldt ook voor de gemeentelijke kavel. Brummelhuis is een projectontwikkelaar waarbij mensen uit een aantal woningtypen kunnen kiezen. Brummelhuis zorgt voor de bouw van de uitgekozen woning. Hierdoor vindt de verkoop en de bouw van alle 6 de kavels door één partij en op uniforme wijze plaats. RvR is verantwoordelijk voor de aanleg van de boven- en ondergrondse infrastructuur (inclusief benodigde nutsvoorzieningen). Na aanleg van de infrastructuur wordt deze aan de gemeente in eigendom overgedragen.

B52 Bedrijvenpark de Loop Echt

De gemeente is een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst aangegaan met Intospace voor de realisatie van een bedrijvenpark ten noorden van het bestaande terrein De Loop-west. Het bestemmingsplan is in december 2022 door de gemeenteraad vastgesteld en ook is de omgevingsvergunning voor het bouwen verleend. Beide zijn inmiddels onherroepelijk. In de raadsvergadering van juli 2023 is het grondexploitatiecomplex geopend. Begin 2024 is gestart met de realisatie van de infrastructuur en de eerste vier gebouwdelen zijn gerealiseerd, opgeleverd en in gebruik genomen door Arvato. Het tweede gebouw, bestaande uit de gebouwdelen 5 en 6, wordt naar verwachting in 2027 gerealiseerd.

B53 Woningbouwontwikkeling Louerveld

Tijdens de raadsvergadering van 05 juni 2025 heeft de raad het omgevingsplan en de gemeentelijke grondexploitatie woningbouwontwikkeling Louerveld Susteren vastgesteld. In de daaropvolgende periode is geen beroep ingesteld tegen het plan, waardoor dit onherroepelijk is. Het plan omvat de bouw van 167 grondgebonden woningen voor verschillende doelgroepen in diverse prijssegmenten. Er wordt een mix aan woningtypen gebouwd, zowel rijwoningen, twee-onder-een-kapwoningen, patiowoningen, vrijstaande woningen als ook een aantal vrije bouwkavels. Met de ontwikkeling van deze woningen in Susteren wordt een bijdrage geleverd aan de invulling van de actuele en urgente woningbehoefte én aan de afspraken vanuit de Woondeal Limburg, die in maart 2023 is ondertekend door onder meer de Limburgse gemeenten en de provincie Limburg. Van deze 167 woningen wordt tweederde deel in het betaalbare segment gerealiseerd, in overeenstemming met afspraken in de Woondeal. 30 woningen van de 167 woningen worden in eigen regie door de gemeente ontwikkeld. Met Mulleners Vastgoed BV, onder de project-BV ‘Louerveld BV’, is een anterieure overeenkomst voor de ontwikkeling van deze locatie ondertekend. Eind 2026 zullen de eerste woningen in de verkoop gaan. De infrastructurele werkzaamheden waaronder Enexis en WML zijn medio 2026 gestart.

B54 Woningbouwontwikkeling Oud Roosteren

Voor de verbetering van de leefbaarheid van de inwoners van Oud Roosteren heeft de gemeente na een lange onderhandeling, begin 2024 de voormalige agrarische locaties op Oud Roosteren 15 en 24 aangekocht. Het uiteindelijke doel voor de locaties is om deze te saneren en woningbouw te realiseren. Met Danlaw vastgoed BV is voor de ontwikkeling van 9 woningen en twee bestaande woningen een anterieure en koopovereenkomst gesloten. Oud Roosteren 24 wordt door de initiatiefnemer voor de duur van maximaal drie jaar ingezet als opvanglocatie voor ontheemde Oekraïners. Op Oud Roosteren 15 rust een recht van gebruik en bewoning voor de huidige bewoner waarbij deze in de woning mag blijven wonen. Voor bovenstaande ontwikkeling is een gemeentelijke grondexploitatie en een begrotingswijziging opgesteld die door de raad zijn vastgesteld. De sloop van de opstallen is in 2026 uitgevoerd en Danlaw is gestart met de verdere ontwikkeling.

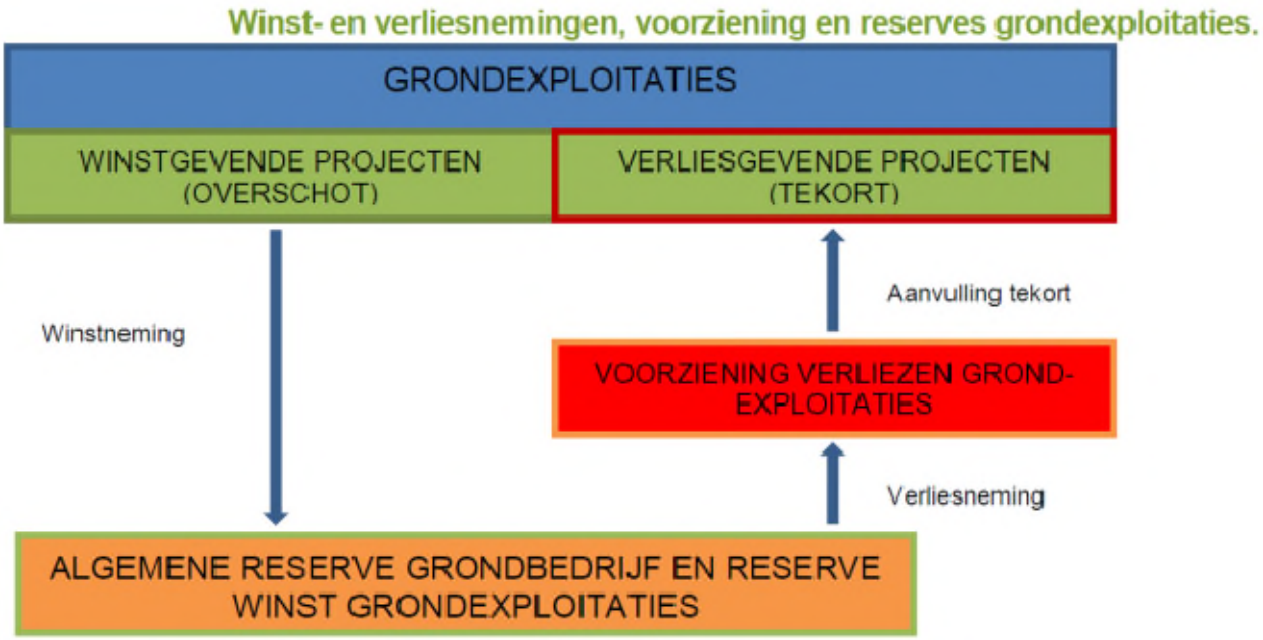
Overzicht meerjarenraming baten en lasten per complex

In onderstaande tabel worden over de jaren 2027 tot en met 2030 de baten en lasten per complex weergegeven, zoals verwerkt in deze begroting.

Nr.	Complexen in exploitatie		2027	2028	2029	2030
B46	Bocage	Baten	-45.000	-45.000	-45.000	-26.440
		Winstneming	45.000	45.000	45.000	0
		Toename boekwaarde	0	0	0	-21.730
		Restresultaat				48.170
		Boekwaarde per 31-12	-21.730	-21.730	-21.730	0
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	Baten	-4.360.903	-2.990.610	-2.686.376	-2.244.989
		Lasten	1.592.878	2.344.751	1.269.079	475.751
		Winstneming	478.400	506.000	433.400	294.488
		Afname boekwaarde	2.289.625	139.859	983.897	1.474.750
		Boekwaarde per 31-12	2.598.506	2.458.647	1.474.750	0
B51	Ruimte voor ruimte Weijenpasweg St. Joost	Baten	0			
		Lasten	33.770			
		Toename boekwaarde	-124.048			
		Resultaat	90.278			
		Boekwaarde per 31-12	0			
B52	Louerveld Susteren	Baten	-1.443.089	-615.553	-632.167	-8.581
		Lasten	580.538	210.130	187.373	6.010
		Afname boekwaarde	862.551	405.423	444.794	2.571
		Boekwaarde per 31-12	-1.081.097	-1.486.520	-1.931.314	-1.933.885
B53	Oud Roosteren	Baten	-300.000	0	0	-500.000
		Lasten	17.195	11.185	9.361	9.569
		Afname boekwaarde	282.805	-11.185	-9.361	835.723
		Verliesneming	0	0	0	-345.292
		Boekwaarde per 31-12	815.177	826.362	835.723	0
	Totale boekwaarde per 31-12		**2.310.856**	**1.776.759**	**357.429**	**-1.933.885**

Risicobeheersing

Volgens de nota Risicomanagement worden van de grondexploitaties periodiek (o.a. bij de jaarrekening en begroting) op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Deze restrisico's vormen de grondslag en worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit resp. het weerstandvermogen. Verder wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.



Winstnemingen

Winstneming bij grondexploitaties gebeurt volgens de 'Percentage of completion – methode' (Poc-methode) zoals voorgeschreven door de Commissie BBV. De gemeente is zelf voorstander van een voorzichtiger beleid. De Poc-methode houdt in dat er ook daadwerkelijk sprake moet zijn van gerealiseerde winsten (rekening houdende met de nog te realiseren kosten). Het verschil tussen de verplichte winstneming volgens de Poc-methode en de door de gemeente gehanteerde winstneming wordt toegevoegd aan een aparte reserve 'Winst Grondexploitaties' (RWG). Zodra winsten ook volgens gemeentelijk beleid als gerealiseerd gelden, worden deze bij de afsluiting van het boekjaar vanuit de RWG overgeboekt naar de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). Op de RWG ligt telkenmale een claim voor het nog aan de ARG over te boeken bedrag. Overboekingen vanuit de RWG kunnen dus enkel naar de ARG plaatsvinden.

Verliesnemingen

Als tekorten worden geconstateerd of worden voorzien, wordt op basis van het voorzichtigheidsprincipe de Voorziening verliezen grondexploitaties (aan)gevuld ter hoogte van het (te verwachten) verlies. Als de verliezen daadwerkelijk worden gerealiseerd, vindt verliesneming plaats via die gevormde voorziening.

Voorziening verliezen grondexploitaties

De Voorziening verliezen grondexploitaties moet voldoende groot zijn om in de exploitatietekorten te voorzien. Voeding gebeurt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG), maar kan ook vanuit andere reserves en/of middelen plaatsvinden. De gemeente Echt-Susteren bepaalt (voorzichtigheidshalve) de hoogte van deze verliesvoorziening op eindwaarde (inclusief rente op einde looptijd).

Reserves grondexploitaties

De grondexploitatie gerelateerde reserves zijn de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de daarmee verbonden Reserve Winst Grondexploitaties (RWG). De ARG dient als buffer voor de grondexploi-

taties. Winstnemingen, al dan niet tussentijds, worden (wanneer nodig via de Reserve Winst Grondexploitaties) toegevoegd aan de ARG. Daar tegenover staat dat de Voorziening verliezen grondexploitaties ten laste van de ARG wordt gevoed.

Meerjarig verloop ARG

De prognose van de ARG voor de jaren 2026 tot en met 2030 is op de laatste pagina van deze paragraaf weergegeven. De toevoegingen, onttrekkingen en claims zijn gebaseerd op de bestuurlijke besluitvorming tot en met juli 2026. Alleen de middelen die daadwerkelijk in de ARG zijn opgenomen, zijn, rekening houdend met de al opgenomen claims en onttrekkingen, beschikbaar.

Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Wanneer de gemeente overweegt om zelf of in samenwerking met een projectontwikkelaar, een (uitleg)gebied te (laten)ontwikkelen, moeten hiervoor, met name in de initiatief- en voorbereidingsfase, kosten worden gemaakt. Vervolgens kan definitief worden besloten om de gronden al dan niet in exploitatie te nemen of de exploitatie daarvan te faciliteren. Bij een actieve grondexploitatie ontwikkelt de gemeente de gronden zelf en bij een faciliterende grondexploitatie faciliteert de gemeente de randvoorwaarden voor een gewenste ontwikkeling van gronden door een derde partij.

Het algemeen budgetrecht is een raadsbevoegdheid. Normaliter mag het college geen kosten voor grondexploitaties maken, voordat de raad hiervoor middelen ter beschikking heeft gesteld. De raad kan het college echter de ruimte bieden om binnen kaders zelfstandig financiële besluiten hierover te nemen. Gezien de doorlooptijden van raadsvoorstellen is het ondoenlijk om met name bij het veelvoud aan kleinere projecten, per project een voorbereidingskrediet door de raad te laten vaststellen voordat voorbereidende kosten kunnen worden gemaakt. Om toch in de voorbereidingsfase al kosten te kunnen maken, deze op juiste wijze te registreren en dekking daarvoor te regelen, is door de raad het volgende vastgesteld:

Limiet

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaalbedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve- en faciliterende grondexploitaties, dit met inachtneming van de volgende voorwaarden die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) over voorbereidingskosten dwingend voorschrijft:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening/bijlage IV bij het Omgevingsbesluit; en
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve of faciliterende grondexploitatie of worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Of er moet een voorziening worden getroffen.

De in de beginfasen te maken voorbereidingskosten zijn meestal planontwikkelingskosten, maar kunnen ook bestaan uit o.a. beheerskosten, sloopkosten. Afhankelijk van de indeling in een actieve- dan wel faciliterende grondexploitatie, worden kosten die al worden gemaakt voordat het grondexploitatiecomplex mag worden geopend, volgens het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verantwoord onder ‘Immateriële Vaste Activa (ImVA)’ of ‘Overlopende activa.

Overgang naar exploitatie of afboeking

Worden deze plannen daadwerkelijk in ontwikkeling genomen, dan worden de onder ImVA geactiveerde voorbereidingskosten of overlopende activa overgeheveld naar het actieve of faciliterende grondexploitatiecomplex. De op ImVA of overlopende activa verantwoorde kosten waarvan de 5 jaars-termijn in het actuele boekjaar verstrijkt, worden in dat actuele boekjaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Als dekking wordt hiervoor de Algemene reserve grondbedrijf gebruikt. Indien er een voorziening is gevormd, hoeven deze kosten niet te worden afgeboekt, maar kunnen later alsnog worden ingebracht in de grondexploitatie als de raad daartoe heeft besloten.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat op enig moment meer voorbereidingskosten worden gemaakt dan de Algemene reserve grondbedrijf kan afdekken, wordt met de verantwoording van kosten op het voorbereidingskrediet telkenmale ook een claim opgenomen op de Algemene reserve grondbedrijf.

MEERJARENRAMING ALGEMENE RESERVE GRONDBEDRIJF (ARG)

Bedragen in €		2026		2027	2028	2029	2030
Stand Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	(1)	6.436.152	a)	7.786.801	8.285.479	8.771.479	9.184.879

STORTINGEN INZAKE PROJECTEN		**2026**		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG
Bocage		45.000		45.000	45.000	45.000	48.170
BPML / BT St. Joost		6.628					
Livar Experience Centre		188.767					
Uitbreding de Berk III		640.525		478.400	506.000	433.400	294.488
RvR Weijenpasweg		0		90.278			
Bedrijvenpark de Loop Echt		743.637					
Louerveld Susteren [b]		40.743					
Mutatie ARG n.a.v. resultaten (afgeronde) projecten in betreffend jaar	(2)	1.665.300		613.678	551.000	478.400	342.658

ONTREKKINGEN		**2026**		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Div. kosten (bijv. prijzenboek)		5.000		5.000	5.000	5.000	5.000
VPB last Grondbedrijf cf 2e berap 2025		PM		PM	PM	PM	PM
Klooster Koningsbosch (cf 1e berap 2022, 1e berap 2023 en 2e berap 2025)		35.000					
Versterking economische structuur		105.000		60.000	60.000	60.000	
Activiteiten winkelhart programma centrum Echt		100.000		50.000			
Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren cf 1e berap 2022, 2e berap 2023, 1e en 2e berap 2024, 1e berap 2025		69.651					
TOTAAL ONTREKKINGEN	(3)	314.651		115.000	65.000	65.000	5.000
PROGNOSE ARG excl. niet in de begroting opgenomen claims (= 1 plus 2 minus 3)	(4)	**7.786.801**		**8.285.479**	**8.771.479**	**9.184.879**	**9.522.537**

Niet in de begroting opgenomen claims		**2026**		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Echt-Zuidoost: reserve kapitaalstorting en aanv. finan. kapitaalstorting, conform rbsl. dec. 2011		72.849					
Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties [c]		164.636		100.000	100.000	100.000	100.000
Poort van Echt cf raadsbesluit juni 2021		727.000					
Totaal niet uit de begroting blijkende claims	(5)	964.485		100.000	100.000	100.000	100.000
PROGNOSE ARG incl. niet in de begroting opgenomen claims (= 4 minus 5)		**6.822.315**		**8.185.479**	**8.671.479**	**9.084.879**	**9.422.537**
per 31-12		**2026**		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**

a) Betreft de ARG per 31 december 2025 conform de jaarrekening 2025

b) Een (positief) resultaat/afdracht naar de ARG wordt (tevens) pas na 2030 verwacht

c) In de bovenstaande meerjarenraming is jaarlijks een claim van € 100.000 opgenomen t.b.v. het voorbereidingskrediet facilitaire en actieve grondexploitaties.

3.8 Openbaarheidsparagraaf

Een bestuursorgaan moet jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens met betrekking tot de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) en in de jaarstukken verslag doen over de uitvoering van de Woo in relatie tot beleidsvoornemens. Deze bepaling is bedoeld om de naleving van de Woo, waaronder de bepalingen over de actieve openbaarmaking, te stimuleren. Een MER-brede projectgroep is vanuit verschillende disciplines - juridische zaken, informatisering, communicatie, dienstverlening - aan de slag met de implementatie van de Woo.

Transparante en open overheid

Gemeente Echt-Susteren wil een transparante en open overheid zijn. Informatie speelt hierbij een cruciale rol. Deze moet vindbaar, inzichtelijk en herbruikbaar zijn.

Actieve openbaarmaking

Voor het vertrouwen van de burgers en bedrijven is het belangrijk om als overheid betrouwbaar en transparant te zijn over besluitvorming en dat de onderliggende afwegingen voor iedereen inzichtelijk en begrijpelijk zijn. Openheid over besluitvorming en het beschikbaar stellen van data maakt het voor de inwoners van de gemeente mogelijk om mee te doen, mee te beslissen en mee te praten. Daarmee wordt het draagvlak in de samenleving vergroot.

Passieve openbaarmaking

Naast actieve openbaarmaking bestaat ook de mogelijkheid een Woo-verzoek in te dienen en het bestuursorgaan te verzoeken om documenten openbaar te maken, ook wel passieve openbaarmaking genoemd. Een Woo-verzoek gaat over publieke informatie die door de gemeente is opgemaakt of door de gemeente is ontvangen. Iedereen kan, zonder een belang te hoeven stellen, vragen om documenten over een onderwerp openbaar te maken. Het proces rondom de passieve openbaarmaking is in ontwikkeling.

Informatiehuishouding op orde

De komende jaren moet de gemeente aan de slag met het verbeteren van de informatiehuishouding om te kunnen voldoen aan de eisen van de Woo. Daardoor kan beter worden voldaan aan de wettelijke termijnen die de Woo bij de afhandeling van verzoeken en kunnen medewerkers sneller en efficiënter werken. Hiermee staat de gemeente aan het begin van een groot veranderproces. Om de informatiehuishouding op orde te krijgen, is het noodzakelijk om te investeren in de bewustwording van de medewerkers. Ook zullen werkprocessen beter en slimmer ingericht moeten worden. Van belang is om te zorgen dat informatie op een vaste plek wordt bewaard en dat iedereen zich ervan bewust is wat handelen vanuit openbaarheid en transparantie met zich meebrengt bij het omgaan met informatie. Er zal worden gezorgd voor bewustwording binnen de organisatie over wat openbaar en transparant handelen betekent.

Financiële middelen

Het kabinet heeft financiële middelen, voor de periode 2022 tot en met 2026, vrijgemaakt om gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo te ondersteunen. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen zijn bedoeld voor actieve openbaarmaking van de documenten zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

3.9 Paragraaf rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording (RMV) maakt sinds 2023 onderdeel uit van de jaarrekening. Hierin rapporteert het college aan de gemeenteraad over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. De rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit 3 aspecten, nl:

1. Het voorwaardencriterium: of alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (externe en interne) wet- en regelgeving.
2. Het begrotingscriterium: of alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de geautoriseerde begroting (incl. wijzigingen)
3. Het misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium: of het college voldoende waarborgen heeft genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen is verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan de gemeente is betaald.

De extern accountant controleert vervolgens of de RMV van het college een getrouw beeld geeft. De RMV is bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en de dialoog tussen de gemeenteraad en het college over rechtmatigheid te bevorderen. Daarnaast is er de verwachting dat er interne kwaliteitsimpuls plaatsvindt voor interne processen en beheersing en dat er meer vooruitgekeken wordt door het formuleren van beheersmaatregelen (om daarmee ‘fouten in de toekomst te voorkomen’).